

ITALIJA / PO NAPETI IN RAZBURLJIVI SEJI VLADA PREJELA ZAUPNICO

Naelektrenost v senatu

Prerekanje, prerivanje, obrekovanje in še kaj drugega: take seje ne pomnijo že desetletja Amato napovedal, da se bo po koncu predsedniškega mandata umaknil iz politike

Za liro slabo za borzo boljše

RIM, MILAN - Italijanska lira je tudi včeraj doživela svoj krizev pot kot odraz težkega političnega položaja in vroče razprave v senatu. Ob začetku kotacij je bila nemška marka vredna 964 lir, visek je z 972 lirami dosegla ob 11.30, ko se je razprava v senatu najbolj razvnela. Položaj se je nato nekoliko umiril, saj je bilo vsem jasno, da vladne krize ne bo, ob 13. je vrednost nemške marke padla na 968 lir, ob zaključku kotacij pa je bila marka vredna 967 lir. Lira je torej napram marki včeraj izgubila le slabi 2 liri, hujski poraz pa je doživela v primerjavi z ameriškim dolarjem, ki je bil včeraj vreden 1611, 79 lire, dan prej 1601, 37 lire. Spodbudno pa se je včeraj odrezala milanska borza, saj se je indeks MIB zvišal za 1, 15%, kar je treba pripisati tehničnim zapadlostim in obnovljenemu zaupanju.

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Večina mu je včeraj potrdila svoje zaupanje in Giuliano Amato ostaja za krmilom vladne barke. Toda glasovanja ni kot blagodejni pis razpihal temnih oblakov nevihte. Ti se še vedno zgrinjajo na obzorju in toča se lahko usuje vsak čas. Kot že dostikrat v zadnjih dveh mesecih.

Vzdušje v senatu je bilo včeraj zjutraj naelektreno kot redkokdaj v povojni italijanski zgodovini in negotovost zadnjih in se stopnjevala pričakovanje za predvidljivi spopad, ki je sicer sprostil veliko strasti, ni pa z ničemer premaknil situacije, pač pa jo ovil v mavce. Večina je trenutno strnila svoje vrste, zmerni opozicijski sili DSL in PRI se nista približali za milimeter, opozicijska levica vztraja, kot MSI na desni, za takojšen razpust parlamenta. Severna liga isče se isče svojo pot, a se vse bolj nagiba k volitvam takoj po referendumih.

Se pred prihodom predsednika vlade Giuliana Amata v parlament je vzdušje v strogih dvorah italijanskega senata kazalo, da se bo ta skupščina najbrž izneverila svoji tradicionalni umirjenosti. Predstavniki mreže in zelenih so v preddverju čakali na premiera z lepaki, pritrdjenimi na kravate in s pozivi Amatu naj odstopi. In komaj je predsednik vlade stopil v dvorano so ga MSI, SKPI in Liga pozdravili z bučnim vabilom k odstopu. V vzdušju, v

V senatu trdijo, da tako razburilive seje že dolgo niso videli (Telefoto AP)

katerem je predsednik skupščine Giovanni Spadolini nekajkrat razmisljal o prekinitvi seje, se je Giuliano Amato lotil težke naloge: braniti delo svoje vlade in zlasti odlok o »politični rešitvi« podkupniške afere, ki ga je bil prisiljen umakniti tudi zaradi odpora predsednika republike. V svojem zavzetem govoru brez tiste umirjenosti, ki je zanj značilna, je Amato branil svoj ukrep, ki ga je ocenil kot »posteno rešitev, ki je

nihce ni podrobno preučil«. Večini je očital, da ga je pustila samega, edini strel vod v vrtincu nedejskega in pone-deljkovega viharja, ob tem pa jasno postavil alternativo: ali jasna podpora ali odstop. A tudi z opozicijo Amato ni bil mehak: »Naveličan sem zaupnih pozivov, naj v trajam in ne odstopim, ter javnih napadov in zahtev po odstopu.« Komu je bil namenjen očit- tek? Najbrž DSL, ki je takoj javno demantirala,

da bi kdaj »po tihem« prosila Amata, naj v- traja.

V izredno napeti klimi, med kricanjem, stalnimi incidenti in ob skoraj ne- prestanem zvonjenju predsednika Spadolini- ja, ki je znan miril prisotne, je Amato koncal svoj po- seg z napovedjo, da se bo z zaključkom sedanja vlade izkušnje umaknil s politične scene.

Razprava, ki je sledila, je samo potrdila stalica strank. Demokratični stranki levice, ki je posta-

vila umik Amatove vlade kot prejudicialo za oblikovanje nove večine in ki se je spet obrnila na predsednika republike, naj ugotovi, ali je možna druga- gacna večina, je tajnik KD Mino Martinazzoli odgovoril, »če imate druga- čno večino, oblikujtejo, mi bomo v tistem prime- ru v opoziciji«. Večina ni zaprta je dejal Martinaz- zoli in povabil DSL, naj se vpreže v vladni voz za to, da pripeljejo sistem do reforme volilnih pravil. Tajnik DSL Achille

Occhetto je odgovoril po- poldne s protiprovoka- cijo, naj Martinazzoli »umakne podporo Ama- tovi vladi in ugotovil bo, da smo pripravljeni k oblikovanju nove vlade z novimi ljudmi in povsem novimi silami, predvsem pa s prekinitvijo prakse preteklosti«.

Kljub razburjenju je italijanska politična sce- na dramatično imobilna brez varnostnih pasov, medtem ko politični vre- menoslovci napovedujejo nova in nova neurja.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Tržaško pristanišče: še ena aretacija

Sodniki so včeraj izvedli še eno aretacijo v zvezi z afero, ki pretresa tržaško luko. Delavci so zaprepaščeni in zavračajo politično izko- riščanje teh dogajanj.

..... stran 6

Nilde Jotti predsednica dvodomne komisije

Dolgoletna predsednica poslanske zbornice, predstavnica DSL Nilde Jotti, je bila včeraj iz- voljena za novo predsednico dvodomne par- lamentarne komisije, ki se ukvarja s ključnimi reformami italijanskega političnega sistema. Malo pozneje pa senat ni uspel s potrebno dvotretninsko večino izglasovati ustavni zakon, ki bi dal komisiji ustrezne pristojnosti.

..... stran 4

Sodna oblast potrdila pravice slovenske manjšine

V teh dneh je bila objavljena razsodba ob koncu prvostopenjskega procesa, na kate- rem so trije tržaški desničarski skrajneži bili ob- loženi, da so žalili in fizično poškodovali prof. Sama Pahorja. Razsodba je zanimiva tudi za- to, ker naklonjeno govori o pravicah sloven- ske manjšine. Proti tej razsodbi pa je javni tožilec že vložil priziv, čes da določa premile kazni za obtožence.

..... stran 5

Gorica: SSk izstopa iz koalicije

Na torkovem sestanku tajnikov strank dose- danje koalicije na občini, razen SSk, so skleni- li reševanje krize poveriti zupanu Tuzziju. V prihodnjih desetih, petnajstih dnevih naj bi skušal rešiti kar se rešiti da. Možnosti za uspeh take pobude ni veliko. Medtem je vodstvo SSk sklenilo izstopiti iz večine na Občini. Od- ločitev bodo sporočili na jutrišnji seji občinskega sveta.

..... stran 7

Vranitzky: Avstrija ne bo kupovala Slovenije

Avstrijski kancler Vranitzky v ekskluzivnem in- tervjuju obravnava odnose s Slovenijo, vprašanja manjšin, avstrijski vstop v ES in stanje na Balkanu. O gospodarskem sode- lovanju s Slovenijo je velik optimist, obljublja več investicij, govori pa tudi o zaprtju JE Krško. V zvezi s slovensko manjšino na Ko- roškem pa Vranitzky meni, da se morajo naj- prej Slovenci med seboj govoriti o tem, kaj hočejo.

..... stran 15

NEMČIJA / KRIZA JEKLARSTVA

Delavci protestirajo proti zapiranju tovarn in novim odpuščanjem

Razočarani jeklarji v več nemških mestih so se podali na ulice

Negotova prihodnost (Telefoto: AP)

DUSSELDORF - Delavci znane nemškega jeklarskega giganta Krupp AG Hoesch-Krupp so postali prva žrtev krize evropske jeklarske in- dustrije. Nezavidljiv položaj evropskega jeklarstva pa grozi zapreti delovna mesta tu- di v drugih jeklarnah po Nemčiji. Po nekaterih napo- vedih naj bi v prihodnjih letih samo v Nemčiji delo izgubilo kar 40.000 jekla- rjev, večina v Porurju, ki ga je gospodarska a že doslej najbolj prizadela. Zato ni cu- dno, da so se delavci, po objavi vodstva tovarne, da bo zaprlo obrat v Rheinhausnu, odpravili na ceste. Vo- dja ene od dveh Kruppovih tovarn Krupp Stahl AG in Hoesch Stahl AG je ob napo- vedi o zapiranju tovarne de- jal, da bi nadaljnje vzdrževa- nje proizvodnje letos prine- slo preko tri sto milijonov dolarjev izgube. Ko je treba politike voliti, potem pride- jo, zdaj, ko bi jih zares potre- bovali, jih ni nikjer, je razo- čarano ugotovil eden od protestnikov, Klaus Kern, ki mu tako kot se 2.000 sode- lavcem grozi, da bo ostal brez dela.

Delegacijo nezadovolj- nih delavcev je sprejel predsednik zveze države Porurje Johannes Rau, ki je delavce spomnil, da je vodstvo tovarne leta 1988, ko so morali ustaviti eno izmed peci v omenjeni je- klarni obljubilo, da bodo v primeru, ce bi morali pro- izvodnjo v tovarni povsem opustiti, ustvarili nado- mestnih 2, 000 delovnih mest. »Ce je treba tovarno v Rhainhausnu res zapre- ti, mora vodstvo izpolniti obljubo izpred petih let«, je zbranim delavcem dejal Johannes Rau, član social- demokratske stranke. De- mosntriralo je tudi okrog 10.000 jeklarjev v pokraj- ni Saar, kjer je ogroženo najmanj 4.000 delovnih mest, prav tako v jeklarski industriji. Predstavniki močnega sindikata kov- narskih delavcev pa je de- jal, da njihovo združenje ostro nasprotuje nadalj- njemu odpuščanju delav- cev in da se bodo vodstva tovarn, ce ne bodo nehala z odpuščanjem, morala soo- čiti z odločnimi delavski- mi protesti. (Reuter)

RIM / POGAJANJA V PALAČI CHIGI

Vlada, Confindustria in sindikati o ceni dela

Včerašnje srečanje le uvodnega značaja

RIM - V palači Chigi je bilo včeraj srečanje med vlado, sindikati in zvezo in- dustrijcev. Gre za pomembno srečanje, ki pa je verjetno prvo v nizu pogovorov o ce- ni dela, o čemer bo dogovor zelo težaven. Sicer pa so industriji, ki so za danes skli- cali sejo Confindustrie, izrazili nadvse po- zitivno mnenje o včerašnjem Amatovem govoru v senatu in so se zlasti pohvalili

dejstvo, da je Amato z napovedjo, da bo pustil politiko, dal sam zgled in pomirje- valno vplival na sprte dejavnike. Po drugi strani pa so sindikati nezadovoljni z vlad- no politiko in bodo svojemu vodstvu predlagali oklicanje splošne stavke za začetek aprila. Vsekakor pa obe strani po- zitivno ocenjujeta dejstvo, da so se včeraj vendarle začela pogajanja o ceni dela.

Moda v Milanu

Nič novega, predv- sem pa nobene koordinacije, ki bi dala misliti na neko »italijansko modno politiko«. Nekateri, kot Missoni (na sliki) so predstavili predv- sem pletenine, drugi so se jih izogibali. nezadovoljni so predvsem kupci, kar za italijanske krea- torje nikakor ni poziti- vna ocena. Danes se bo teden italijan- ske visoke pripravlje- ne mode končal.

..... stran 16 ..

RUSIJA / KOČLJIVO ZASEDANJE KONGRESA LJUDSKIH POSLANCEV

Opozicija grobo napadla predsednika Borisa Jelcina

Christopher upa, da mu bo kljub temu uspelo premostiti težave

MOSKVA - Kot so vsi pričakovali, so ruski ljudski poslanci na včerajšnjem prvem dnevu osmega zasedanja sprožili koncentričen napad na predsednika Borisa Jelcina in na njegovo zamisel o referendumu, na katerem naj ljudstvo odloči o ustavnih določilih, ki so povzročila sedanjí institucionalni spor.

Ne da bi trenil z ocesom, je Boris Jelcin poslušal prave rafale kritik tako glede referenduma kot glede svojega »protiustavnega obnašanja«. V svojo korist je Jelcin včeraj zabeležil le zavrnitev predloga, da bi ustavno sodišče odločalo o njegovih nedavnih izjavah, da se ne čuti več vezanega na rusko ustavo, ker je doživela prevec popravkov. Je pa zato ruski predsednik doživel poraz glede predloga o dnevnem redu, ki med drugim predvideva tudi zagovor premierja Cernomirina o katastrofalnem gospodarskem stanju v državi. Sinoci je kongres zavrnil resolucijo, ki nasprotuje referendumu, kar naj bi bila točka za Jelcina, če ne bi o njej ponovno razpravljali še danes. V njej je navedeno, da je referendum 11. aprila »neprimeren« in da je prejšnji decembrski ustavni sporazum s kongresom brez pravne veljave. Resolucija obenem

Svetovalec Viktor Iljušin je občasno z Borisom Jelcinom komentiral težak napad »nacional-komunistov« (Telefoto Ap)

navaja, da je treba vsako nadaljnjo politično reformo sprejeti v duhu temeljnega zakona države. Če bi danes odobrili to resolucijo, bi bil to hud poraz za Borisa Jelcina. Prav zato je ruski predsednik predlagal alternativno resolucijo, ki naj bi omogočila premostitev sedanjega institucionalnega

negativnega spora z ustanovitvijo posebne »komisije za spravo«.

Položaj Borisa Jelcina je torej izredno težak, saj je moral včeraj ob napadih komunistične in nacionalistične opozicije preiti v defenzivo in se ni poslužil svojega običajnega frontalnega napada. Brzkone skuša s svojimi

umirjenimi potezami na svojo stran pridobiti kakih 200 »neopredeljenih poslancev«. Mu bo to uspelo? Ameriški zunanji minister Warren Christopher je prepričan, da bo Jelcinu uspelo, da njegov položaj ni tako majav in da bo ob pomoči Zahoda premostil sedanjo krizo. Sef ameriške diplo-

macije je s tem skušal demantirati trditve ameriških in evropskih tajnih služb, ki so mnenja, da Jelcinu ne bo uspela kvadratura kroga. Bivši sef zahodnonemške tajne službe general Scherer je celo izjavil, da ima Jelcin stete dneve in da ni izključen vojski udar nekdanje rdeče armade.

SLOVENIJA / PRORAČUN

Malo možnosti za dodatno zadolževanje

Od kje vzeti za primanjkljaj?

LJUBLJANA - Za zdaj doslejglivi podatki o razpoložljivih sredstvih in proračunskih zahtevkih, ki so jih predložila ministrstva, ne potrjujejo zahtev, da bi morala država zmanjšati delež javne porabe v slovenskem bruto družbenem proizvodu. Delež javne porabe v njem je lani znašal kar 47 odstotkov. V zvezi z letošnjim proračunom ministrstva za finance ocenjuje, da si država v izhodišču lahko privoščijo največ 270 proračunskih milijard tolarjev, k temu pa je treba pristeti še 30 milijard, kolikor naj bi znašal proračunski primanjkljaj. Z drugimi besedami, denar, ki ga država potrebuje, ne ve pa, odkod bi ga vzela. V okviru teh števil bi proračunska poraba brez predvidenega primanjkljaja pomenila 47 odstotkov bruto družbenega proizvoda, skupaj s 30 milijardami primanjkljaja pa 49 odstotkov BDP. Sicer pa se je obseg javne porabe lani v primerjavi z letom 1990 povečal za 4 odstotne točke. Če bi ministrstvo za finance ugodilo zahtevam ministrstev, bi letošnji proračun vsaj za 100 milijard tolarjev presejel zgornjo dopustno mejo. Tako bi proračun, sestavljen iz vseh ministrskih zahtevkov, predstavljal kar 58 odstotkov slovenskega družbenega proizvoda. Ni treba posebej poudarjati, da bi tolikšno »pogoltnost« po proračunskem denarju lahko omogočili le s precejšnjim povisa-

njem davkov in prispevkov, ker drugih razpoložljivih virov preprosto ni. Ze lanskoletni obseg javne porabe v Sloveniji pa je bil zanesljivo med najvišjimi v Evropi. Vlada načrtuje, da bi sredstva za servisiranje proračunskega primanjkljaja pridobila iz različnih virov. Njeni predstavniki omenjajo zadolževanje v tujini, zadolževanje doma, recimo pri zdravstvenem skladu, in izdajo državnih vrednostnih papirjev. Realne ocene govorijo o tem, da bi vlada z zadolževanjem v vseh omenjenih virih lahko zagotovila poravnavanje največ 10 do 15 milijard proračunskega primanjkljaja. Od predvidenega zadolževanja v tujini je se najbolj oprijemljiva zadolžitev za gradnjo cestne infrastrukture, za kar bi država v tujini lahko zagotovila od 5 do 8 milijard tolarjev. Za zdaj je torej povsem nejasno, iz katerih virov naj bi vlada zagotovila servisiranje druge polovice proračunskega primanjkljaja. Sicer pa bi morali po ocenah ministrstva za finance tudi tega znižati na 20 do 25 milijard tolarjev. O tem, da so ministrstva predložila precej natančen seznam zahtevkov, prica tudi podatek, da je v zadnji različici bilancnega dela proračuna kar 3000 postavk. Ministrstvo za gospodarstvo na primer zahteva denar za ustanovitev cele vrste skladov, med njimi za drobno gospodarstvo in tehnologijo. (K. F.)

KOMENTAR

Tudi ministri morajo varčevati

KATARINA FIDERMUC

LJUBLJANA - Ministri vseh vrst so povsod enaki. Od proračuna zahtevajo veliko, kar največ, in vedo, da bodo dobili nekaj manj. Ministri za finance skrbijo, da kolege postavljajo na trdna tla. Od tu izvira njihova posebna moč in zato jim gre izjemno spoustovanje. Ministri za finance se vedno vedejo tako, kot da do proračunskega denarja davkoplacevalcev gojijo posebno spoustovanje in radi vzbujajo vtis, da z njim ravnaajo skrbneje kot bi z lastnimi prihranki. A tudi finančni ministri niso čisto sami svoji gospodarji. Za navidezno samostojnostjo pri delitvi proračunskega denarja se skrivajo gospodarski, socialni in razvojni nactri vlad. In tako je vselej. Le vlada mora vedeti, kaj hoce. Razumemo slovenske ministre, da bi radi veliko vec denarja so-drzavljanov prav za »svojo stvar«. Ni bolj zalostne podobe od ministra, v katerega so uprte oci javnosti, on pa, uboga reva, mora razmisljati, kako bo pri vseh ministrskih in družbenih nactrih sestavil zacetek s koncem meseca. Tezko je, kajti ministre si ljudje zapomnijo po tem, kaj so naredili, in ne po tem, koliko so privarčevali. Resnici na ljubo - tudi bogokletnih 400 milijonov pričakovanih proračunskih tolarjev za drzavo ni prav veliko. Prav lahko bi jih porabili dva- ali trikrat toliko. Torej ni nic posebnega, ce tudi slovenski ministri hocejo vec. In nic posebnega ni, da jim bo minister Gaspari dal manj. Nekoliko motece je le, da so ministri po vseh pogajanjih med njimi in finančnim ministrom svoje zahtevke zmanjšali za borih 30 odstotkov. Motece zato, ker so del vlade, ki hoce javno porabo oklestiti vsaj za nekaj odstotkov, s svojimi željami pa bi jo povečali kar za 10 odstotkov. Tezko je namrec razumeti, da se ministri niso sposobni uskladiti sami med sabo. Vsi skupaj so vlada, vsak posebej pa minister, ki se trudi za »svojo stvar«. Le davkoplacevalci ostrajamo denarja le davkoplacevalci.

NOVICE

Peterle v Ženevi in v Celovcu

ZENEVA - Slovenski podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve Lojze Peterle je včeraj na zasedanju komisije ZN za človekove pravice v Ženevi v celoti podprl obsodbo strahot v BiH, ki jo izrekajo ZN. Povedal je tudi, da se bo Slovenija maja pridružila Svetu Evrope, kar bo priznanje za visoke slovenske standarde v zvezi s človekovimi pravicami. Slovenija bo branila pravice svojih manjšin v Italiji, na Madžarskem in v Avstriji, je dodal Peterle. (J.L.C.)
CELOVEC. Slovenski zunanji minister Lojze Peterle in državni sekretar Peter Vencelj sta se včeraj sestala s predstavniki koroskih Slovencev. Posvet je služil predvsem usklajevanju stališč pred jutrišnjim Peterlovim obiskom na Dunaju. V dogovoru s koroskimi Slovenci bo Peterle na pogovoru z Mocom izpostavil predvsem željo po zakonski ureditvi dvojezičnih otroških vrtcev na južnem Koroskem, željo po zakonski ureditvi direktnega zastopstva slovenske narodnostne skupnosti v koroskem deželnem zboru oz. v drugih javno-pravnih institucijah, željo po tehnični ureditvi možnosti sprejema televizijskega signala TV-Slovenija na področju, kjer živijo koroski Slovenci, ter vprašanje uvedbe dvojezičnega pouka v četrtem razredu ljudskih sol. (L.L.)

Krvavi ramadan v Egiptu

KAIRO - Dvajset mrtvih, od teh 13 v Kairu in 7 v Asuanu je obracun spopadov med policijo in islamskimi integralisti. (Ansa)

WTC: še ena aretacija

NEW YORK - Agenti FBI so včeraj aretirali še eno osebo v zvezi z atentatom na World Trade Center. Gre za 25-letnega kemika Nidala Ayyada, ki je bil aretiran na njegovem domu v Maplewoodu. (Ansa)

Fotografi AFP dobili več nagrad

WASHINGTON - Na letošnji podelitvi nagrad za najboljšo fotografijo leta, že 50. po vrsti, sta Nacionalno združenje časopisnih fotografov in univerze v Missouriju fotografom francoske tiskovne agencije (AFP) podelila več nagrad, ki so po ugledu blizu Pulitzerjevi nagradi. Fotograf Mark Phillips je dobil prvo nagrado v kategoriji sportne fotografije, njegov kolega Jean-Loup Gautreau pa tretjo v isti kategoriji za fotografijo z olimpijskih iger v Barceloni.

Miheljeva in Mulaček v Mestni galeriji

LJUBLJANA - Sinoci so v Mestni galeriji odprli že drugo razstavo ta teden: z 28 keramičnimi objekti in mozaiki sta se (ceprav razstavljata že od 1980) prvič v Ljubljani in Sloveniji samostojno predstavila Koprčana Jana Mihelj in Majk Mulaček. Aleksander Bassin je v predstavitvi omenil, da »njuno delo spremlja sunkovito, krčevito spopadanje s formo, ki je zato slojevit, nabita z ekspresivnostjo.« Razstava bo odprta do konca marca, od junija pa v koprski Mezuzi. (T. D. V.)

BLED / NOVIC A DNEVA

Riklijevo vilo so prodali na javni dražbi

Kupec je zanjo odštel 630.000 DEM

NATASA PEROVIC

Včeraj je bila v prostorih Kompassa International v Ljubljani dražba vile Rikli na Bledu, katere dosedanjí lastnik je bilo podjetje Kompas International. Izklicna cena vile Rikli, ki jo je pred več kot dvesto leti dal zgraditi baron Rikli kot enega prvih objektov zdraviliškega turizma v Sloveniji, je bila 630.000 DEM, vsak, ki je hotel sodelovati v dražbi, pa je moral položiti varščino v višini 100.000 DEM, poleg tega pa je pogoj tudi, da je dražitelj slovenski državljan.

Dražba se je pričela ob 11. uri in se zaključila ob 11.15.

Edini dražitelj, Nikolaj Oman, se je na dražbi zave-

zal, da bo v roku treh dni po podpisu pogodbe položil izključno ceno 630.000 DEM, vanjo pa je že vsjeta varščina, ki jo je Nikolaj Oman kot edini dražitelj predhodno položil. Toda, kot predvideva 44. člen zakona o lastninjenju, je potrebno za prodajo nepremičnin, ki presegajo vrednost 100.000 ekujev, soglasje Agencije Republike Slovenije za privatizacijo družbenih podjetij, le-ta pa soglasja še ni poslala. Zato bo vila Rikli dokončno last Nikolaja Omana, ko bo soglasje dala tudi pristojna agencija. Po dražbi je Nikolaj Oman povedal, da namerava objekt prepustiti spomeniskemu varstvu, ki bo prevzelo vsa gradbena

Novi lastnik (Foto:TRIO)

in obnovitvena dela, kasneje pa naj bi v njej odprl klub in restavracijo. Oman je se rekel, da se je odločil za nakup vile Rikli zato, da kot zgodovinska in turistična znamenitost Bleda ne bi ostala v propadajočem stanju.

SLOVENIJA / PARIŠKA LISTINA

Priznanje slovenski državi

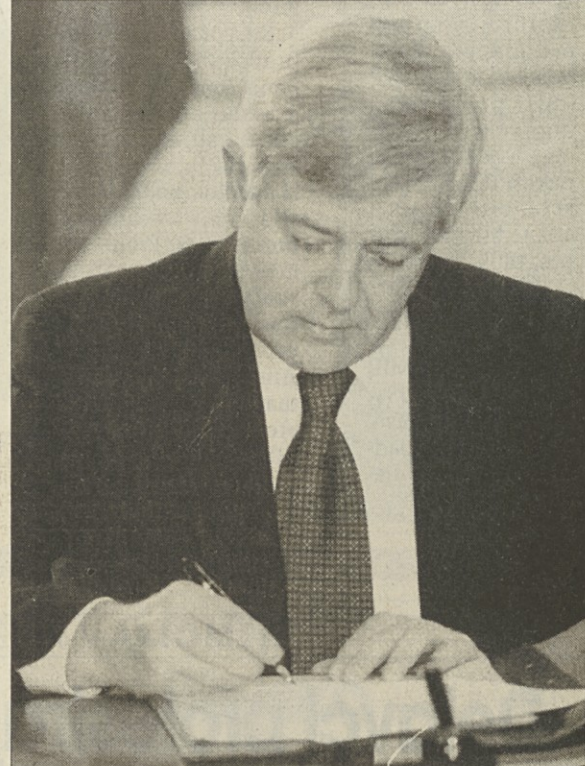
Formalnosti so opravljene

LJUBLJANA - »S podpisom pariske listine je Slovenija dobila državljanski list, ki potrjuje, da je to demokracična pravna država. Tako so izpolnjeni vsi formalni pogoji za zacetek vsebinskega vkljucevanja Slovenije v evropske organizacije,« je na tiskovni konferenci po vrnitvi iz dvodnevnega obiska v Parizu povedal predsednik Milan Kucan. Srečanja s predsednikom Françoisom Mitterrandom sta se udeležila skupaj z zunanji ministrom Lojzeto Peterle-tom.

Slovenija je prva od držav nekdanje Jugoslavije, ki je bila povabljena k podpisu te listine, je poudaril Milan Kucan. Med pogovori o vojni v Bosni in Hercegovini je Milan Kucan ponovno moral ovreči zna-

no trditev, da gre za državljansko vojno, in ne za agresijo na suvereno državo, ter trditev, ki jo ponavljajo tudi znani francoski politični komentatorji, da se je mednarodna skupnost prenačila s priznanjem in sprejemom Bosne med članice Organizacije združenih narodov.

Ceprav je bil obisk namenjen predvsem podpisu omenjene listine in izmenjavi stališč do vojne v Bosni, sta predsednik Kucan in minister Peterle bivanje v Parizu izrabila se za vrsto pomembnih sestankov. Generalni sekretar OECD Jean-Claude Paye je izrazil veliko pripravljenost te pomembne mednarodne organizacije za pomoč Sloveniji pri prehodu v tržno gospodarstvo, in sicer z organizacijo vrste seminarjev

Med podpisovanjem pariske listine (Foto: S. Živilović / TRIO)

in uporabo ocededejnih podatkovnih baz, seveda pa bi morala nasa stran pripraviti seznam želja in potreb. Ob tem je slovenski predsednik poudaril, da smo doslej naredili se vse premalo, da bi izrabili naklonjenost mednaro-

dnih krogov, da bi nam pomagali, pa tudi premalo za uveljavitev pobud in stališč do vojne v BiH, saj svet od nas prav pri tem vprašanju pričakuje bolj aktivno vlogo, kot smo jo bili pripravljeni igrati doslej. (M. E.)

POMISLEK

Šokantno ravnanje poslancev SDP

Pred nekaj tedni sem v članku za Republiko opozoril na pasti koalicijske discipline. Sedaj se je na konkretnem primeru zakona o zamrznitvi plac jasno pokazalo, da obramba starih ministrskih stolčkov potiska Stranko demokratske prenovne na izrazito protisindikalne pozicije. Če bo slo tako naprej, bodo poslanci SDP podpirali vse ukrepe »liberalno-tatcherskega« koncepta, oziroma bodo povsem gluhi za interese delavcev. In od obljub, ki jih je SDP dajala v volilni kampanji, ne bo ostalo prav nič.

Kako si stranka, ki se deklarira za levosredinsko, lahko privoščiti takšen luksuz, da pusti Sindikate na cedilu? Programska opredelitev stranke, pa ceprav je se tako jasna, nič ne po-

meni, če njeni poslanci v konkretnem ravnanju delujejo povsem drugače. Strank ne ocenjujemo po njihovih programih, ampak po njihovih postopkih. In v konkretnem primeru se je pokazalo, da so poslanci Ljudske stranke, ki se sama deklarira za politično desnico, veliko bolj na pozicijah politične levice kot poslanci SDP. To, kar je v parlamentarni razpravi povedal gospod Toplak v imenu Ljudske stranke, bi moral povedati tovaris Potrč v imenu SDP. Tako pa se je ob zakonu o zamrznitvi plac povsem zabrisala demarkacijska crta med politično desnico in levico. Desničarska stranka je spoustovala zahteve sindikatov, levosredinska stranka pa jih je ignorirala. Opozorila s strani predstavnikov

SDP, da bi lahko prislo do zloma sedanjave vladne koalicije in da bi se lahko oblikovala desna ali pa desnosredinska vlada, me ne ganejo prevec. Ce levosredinska vlada izvaja protidelavsko politiko, potem to ni nič bolje, kot ce bi jo izvajala desnosredinska.

Poslanci SDP so s svojim »državotvornim ravnanjem« pokazali, da bodo tudi jutri ob proračunski podprli vse, kar bo predlagala Drnovskova vlada. Kajti odločali bodo interesi vlade koalicije, ne pa interesi nase družbe.

Ce bi bili poslanci SDP zvesti svojim obljubam, ne bi smeli pristati na to, da se sprejme zakon o zamrznitvi plac, dokler vlada se ni prislala na dan s svojim ekonomskim programom, s

predlogom proračuna in s svojim stališčem do socialnega sporazuma.

Predstavniki Stranke demokratske prenovne in Socialdemokratske stranke se pripravajo med seboj, kdo naj bi bil nosilec združevanja na politični levici, nasli pa so se na skupnih pozicijah proti sindikatom. To zagotovo ni v cast niti eni niti drugi stranki, prav gotovo pa s takšno politiko nobena ne more biti nosilka moderne socialdemokratskega koncepta na Slovenskem.

Posteno so ravnali poslanci Delavske stranke in Demokratske stranke upokojencev. Niso se dali ujeti v pasti »koalicijske discipline« in so bili dosledno proti administrativnemu urejanju plac. S tem so branili tudi stališča, ki jih je Združena lista zago-

varjala v volilni kampanji. Danes se v političnih polemikah pogosto uporablja termin demagogija. S tem ni veliko povedanega. Bistveno je, vsaj po mojem mnenju, ali se bodo stvari urejale po administrativno-državni poti ali s sporazumom vseh, ki so zainteresirani za napredek nase družbe. Povsem je izmisljena dilema, ali smo za gospodarski napredek ali za zvišanje plac. Prav tako je izmisljena dilema, ali smo proti inflaciji ali za njeno sprostitve. Prava dilema je v naslednjem: ali smo za sporazumno urejanje zadev ali pa za enostranske posege, ki se zgledujejo po politiki nekdanje predsednice britanske vlade gospe Thatcher.

Poslanci SDP se tega očitno ne zavedajo.

Joze Smole

UMETNOST IN MEDIJI / PRVI EVROPSKI FESTIVAL MEDIALE V HAMBURGU ŠE DO 28. MARCA

Kako se pogovarjati z računalnikom?

Mednarodni simpozij *Interface* izpričal pomanjkanje teorije za razumevanje in vrednotenje novih povezovanj umetnosti in medijev

ŠOKE DINKLA IN JOERG SCHEPPERS

Hamburg gosti mednarodne strokovnjake za medije. *Mediale*, festival medije umetnosti in dosežkov medijske tehnologije, skuša povezati tehnične, umetnostne, estetske in filozofske aspekte elektronskih in digitalnih tehnologij, seveda pa tudi osvetliti njihovo vlogo v industriji zabave. Organizatorje v pristaniskem mestu je letošnja, prva *Mediale* stala skoraj šest milijonov nemških mark. Ta pregled - po besedah prirediteljev največji na svetu - razvoja sodobne medijske tehnologije, naj bi širše občinstvu prikazal, kaj vse je danes mogoče narediti ali pa si omisliti v umetnem svetu medijev, računalnikov in videa.

Mediale se je začel s tridnevним mednarodnim simpozijem *Interface II*. Medtem ko se je prvi *Interface* leta 1990, ki ga je pripravila hamburska Univerza za upodabljajoče umetnosti in se se le letošnji priključila *Mediale*, ukvarjal z elektronskimi mediji in umetniško ustvarjalnostjo, so letos medijski teoretiki in ustvarjalci razpravljali predvsem o vse večjem zblizevanju med umetnostjo in znanostjo, do katerega je prišlo pod vplivom digitalnih medijev. Da na neki način prihaja do vse večje sorodnosti med umetnostjo in znanostjo, lahko že na prvi pogled opazimo pri poskusih vizualizacije

zapletenih naravoslovnih in matematičnih sistemov. Vendar pa to ni poglavitni vzrok za to, da se sodobna umetnost, znanost in tehnika med seboj na tako ploden način »dražijo«. Nove slike oziroma slikovni svetovi pa nas izzovejo predvsem takrat, kadar začnejo spreminjati našo prijavljeno zaznavo resničnosti in nam tako ponujajo nove možnosti njenega interpretiranja. Od interdisciplinarnega raziskovanja so si udeleženci simpozija obetali, da se bodo z njim začele vzajemno osvetljevati in pojasnjevati naravoslovne in družboslovne znanosti, hkrati pa naj bi z modeli, do katerih naj bi pri teh raziskavah prisli, pojasnili delovanje zapletenih sistemov. Za medijskega teoretika in pobudnika *Mediale* Petra Weibla pa je medijska umetnost »postontološka«, saj v njej slika postane umetni modelni svet. To pa pomeni kar se da radikalno transformacijo klasičnega pojmovanja slike. Interaktivne računalniške instalacije nimajo več statusa slike, pred katero se sprejemalec umetnosti postavi, marveč sveta, v katerega je ta zdaj postavljen sam. Prav to pa njegovi zaznavi umetniškega dela daje veliko svobode. To, da umetnostno občinstvo te svobode ne

zna izrabiti, je le znamenje, da nima razvite zmožnosti »igranja«. S pomočjo kakšnih sistemov naj bi se nanovo naučili »igrati«, so prikazali v delovnih skupinah »Glasba - stroj - slike« in »Slikovni stroji«. Ob delih, ki so jih v teh skupinah predstavili posamezni umetniki, se je izkazalo predvsem naslednje: bolj kot se računalniški sistemi oddaljujejo od narave, bolj nas izzivajo k temu, da bi z njimi simulirali kompleksnost življenja.

Ena izmed sekcij na tem posvetovanju se je ukvarjala tudi s temo »Kritika umetnostne kritike«. V ta namen so organizatorji povabili dva predavatelja, priznana umetnostna zgodovinarja, in sicer Stephana Schmidta-Wulfena, vodjo hamburskega združenja umetnikov (Kunstvereina), in Dieterja Danielsa, ki na leipziskih univerzi predava o medijski umetnosti. Občinstvo je dobilo vtis, da sta tudi predavatelja zavezana istemu merilu kot vsak drug recipient umetnosti - lastnemu okusu. Sklicevanje na umetnostno zgodovino pa je bilo bolj nekakšen alibi. Slednja se je očitno spremenila v skupke nabrkljanih informacij, ki jih lahko vsak čas in na vsakem mestu uporabiš, kakor se ti zljubi, in jih potem vključi

v kakršen koli kontekst. Prav tako kot podatke iz računalniškega pomnilnika.

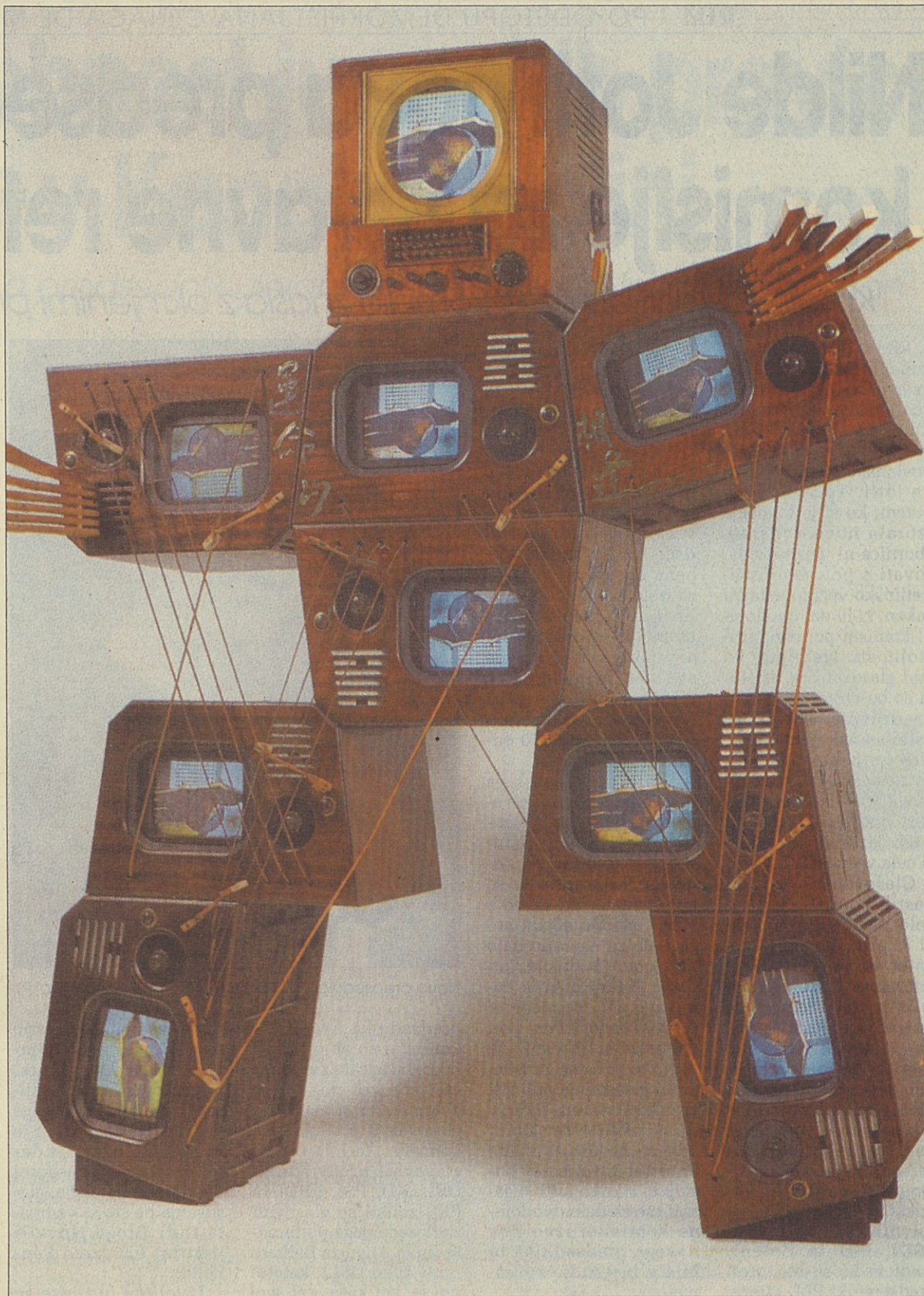
Danes si mecen umetnosti očitno ne prilasča več zaradi svojega prepričanja, saj se je spremenil v razstavljalca lastnih prodajnih artiklov, s tem pa se je začela zabrisovati tudi doslej zelo razločna meja med njim in njegovim početjem ter umetniškim delovanjem. Zdi se, da spremenjena vloga podpornikov umetnosti samim umetnikom ni preveč vsek.

Med ustvarjalci, udeleženci simpozija jih je bilo dosti, ki so jo kritizirali: Nemec Hans Haacke se na primer zaradi tovrstnega prepletanja tržne strategije in umetniškega početja počuti osleparjen. Veliko pa jih je bilo nad tem tudi ravnodušnih: Američan Paul Garrin se je pripravljen strinjati z vsakim, ki je le pripravljen dati denar za umetnost, tudi če bi slo za podjetje, v katerem izdelujejo bombe. Naj so bila stališča umetnikov o tem se tako različna, pomembno je, da se je *Mediale* in z njo nova medijska umetnost na nov način lotila vedno problematičnega diskurza: mecenovega vpliva na avtonomijo umetnika, odvisnosti slednjega od finančne podpore in njegovega

prizadevanja, da bi se te odvisnosti resil, in končno - spremenjenega poslanstva umetnine. Je umetnika danes prodajni artikel z estetskim reklamnim učinkom ali pa umetnikov kritičen spoprijem z medijem, in s tem tudi kritika samega mecenstva? Temu ustrezno se spremeni tudi vloga umetnika: je ta le preprost posrednik med vsepovsod navzočo tehniko in zbeganim porabnikom ali pa mu v delu vseeno uspe prikazati družbene procese na takšen način, da jih gledalec lahko na zavesten način izkusi in s tem o njih tudi kritično razsoja?

Zasluga simpozija je predvsem v tem, da se je na njem začel danes nujno potreben interdisciplinarni dialog. Na sekcijah »Slikovni spomin« in »Jezikovna zmeda« in »Domisljaja« se je pokazalo, da pri tem pravzaprav ne gre za strogo umetnostna vprašanja, ampak za vprašanja, ki se dotikajo družbe kot celote. Tudi na tem simpoziju je bila nekakšen uvod v samo obravnavo umetniških del »kritika umetnostne kritike«.

Umetnostni zgodovinarji, ki se ukvarjajo z računalniško umetnostjo, morajo namreč najprej izdelati primeren instrumentarij, da bi lahko z njim presoiali o umetniški vrednosti tehnoloških produkcijskih načinov.

Videoskulptura Nam June Paika z naslovom John Cage (Foto: Arhiv)

GLASBA / PLOŠČA

Kakovost kot ovira za uspeh

OGNEN TVRTKOVIĆ

je skupina na albumu *Mijesec* je opet pun ze težila k nečemu, kar bi lahko opredelili kot AOR rock, oziroma rock za udobno staranje, s fino melanholijsko, ki je gibal moči Avtomobilov. K temu je treba dodati tudi izvajalsko usposobljenost članov skupine in poseben, nekoliko nazalen vokal frontmena Marka Vuksanovića, ki tudi piše besedila in igra na bas kitari.

A stvari za Avtomobile vendarle niso potekale tako, kot bi si ti nemara želeli - tako v Jugoslaviji kot v Sloveniji. Vzroki za to so bili številni. Eden od njih je bil ta, da njihovi naslednji dve plošči nista imeli »magične privlačnosti« prve plošče saj so se iskali svoj pravi zvok, drugi pa ta, da so se južna jugoslovanska tržišča iz različnih vzrokov zapirala za skupine iz Slovenije. K slabemu

vtisu drugega in tretjega albuma (*Dolgo toplo poletje*, ki je izšel leta 1985 pri ZKP RTL, *Krenimo* iz leta 1987 pa pri sarajevskem Diskotonu) je prispevala tudi povprečna produkcija. Zatem je minilo več kot stiri let, ko so Avtomobili izdali svojo novo ploščo (*Mraz*), pravzaprav kaseto in CD.

In zdaj prihajamo do odgovora na ključno vprašanje: zakaj pravzaprav Avtomobili niso tako in toliko popularni, kot bi si po svojih dejanskih kvalitetah zaslužili. Poslušanje laserske plošče *Mraz* nam na to vprašanje ne more ponuditi neposrednega odgovora, ker gre za zrelo ploščo zrelih pop izvajalcev in avtorjev. Avtomobili so svojo formulo zrelega AOR pop zvoka prignali do skrajnih meja in vse to zacinili se z veliko novimi finisami. Vse to pa učinkuje

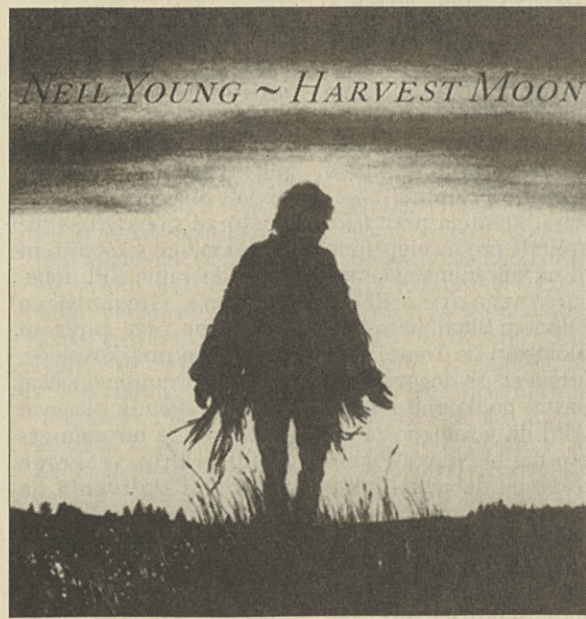
strukturirano, brez kakršnekoli prisile in napreznja, aranžersko in produkcijsko pa je obogateno in nadgrajeno z zvokom akustičnih kitarr, ki jih veličastno igra Alan Jakin. Glasba je povezana tudi z besedili pevca Marka Vuksanovića, ki jih odlikuje intimnost in večplastnost, nagnjenost k zapletenim metaforam in splošen poetični diskurz. Njihova glasba vsebuje tisto prefinjeno večplastnost, ki ne vžge že po prvem poslušanju, na kar igra večina slovenskih pop skupin v peresno lahki kategoriji. Tu nekeje je treba iskati odgovor, zakaj na muzikalni rockovski lestvici Slovenije niso tako visoko, kot bi si zaslužili. Medijski ljudje, zlasti se tišči na radijskih postajah, v tem hipu, pa tudi leta prej nikoli niso bili naklonjeni tovrstni glasbi. Njihove pesmi ne sodijo niti v alternativni krožek, hkrati pa niso navaden pop. Mogoče je tudi to eden od vzrokov, zakaj so se odločili, da bodo večkrat nastopili na Pop delavnici, ki jim zagotavlja vsaj ustrezno medijsko pozornost, ki jo se kako potrebujejo, da bi preživeli. Dejstvo, da so na prireditvi peresno lahke kategorije večkrat zmagali, je presenetljivo za vse, mogoče pa tudi znamenje, da bitka, ki jo bijejo, ni vnaprej izgubljena.

Nam pa preostane upanje, da na naslednji diskografski projekt Avtomobilov ne bomo čakali tako dolgo, kot smo na tega, četrtega. Če sodimo po napovedih članov ansambla laserske plošče *Mraz* in pozitivnih odmevov nanjo, nas ti prepričujejo, da utegne biti to resje.

GLASBA / PLOŠČA

Žetveno slavlje Neila Younga

JURE POTOKAR

Neil Young: Harvest Moon, CD Reprise, 1992

Presenetljivo je, koliko ljudi se danes nosi kariraste flanelaste srajce. To je namreč metafora, ki mi pride na pamet, ko se spomnim Neila Younga, glasbenika, ki na določen način posebej hipijevstvo, kakršno je bilo v sedemdesetih tudi pri nas zelo razširjeno.

Odtlej je minilo dvajset let in Young se je v duhu casa neprestano spreminjal, izdajal je bolj ali manj zanimive plošče, predvsem pa skrbel za to, da ni bil predivljiv.

Snemal je country, akustične balade, v katerih je govoril o zbeganosti zaradi sveta, ki ga ne razume, včasih pa tudi oster rock, v katerem je prevladovala njegova solo kitara. Youngov zascitni znak je ves čas ostajala omenjena flanelasta srajca in visoki, krhki glas, s katerim je svetu sporočal včasih osupljivo naivna osebna stališča. A ceprav je Young prepričan primitivist, je ves ta čas dokazoval, da preproščina ni nujno tudi vselej preprosta.

Ko je Young leta 1972 snemal album *Harvest*, je bil čustveno precej labilen, pa tudi telesno šibak - album je skoraj v celoti akustičen predvsem zato, ker elektricne kitare preprosto ni bil sposoben držati v rokah - zato si gotovo ni mogel misliti, da bo njegovo iskanje »zlatega srca« le nekaj mesecev zatem zasedlo prvo mesto ameriške lestvice.

Dvajset let pozneje se je odločil, da bo »zvesto srce in delovno ročico«, ki jo je v podobi zene Astrid vendar

le našel, nagradil s albumom *Harvest Moon*, posnetim s skoraj istimi sodelavci kot *Harvest*.

Harvest Moon je namreč izrazito emocionalna in nostalgična plošča. Pa ne samo zaradi počasnih, izrazito spevnih, skoraj sladkobnih melodij, za kakršne je Young mojster, ampak tudi zato, ker je to nemara njegova prva plošča, na kateri je nekako sprijaznjen s svetom, v katerem živi. Zdi se, kakor da bi nam Young z večino skladb želel povedati: potrebnih je bilo dvajset let beganja, negotovosti, skepse, toda ko se danes ozrem po svoji zetvi, vidim, da trud ni bil zaman, prizadevanja so poplačana in nastopil je trenutek za zadovoljstvo.

Young zdaj udobno zleknejen v gugalniku opazuje, kako se njegovi prijatelji v obrednem plesu svojih daljnih prednikov sucejo pod

polno zetveno luno in premisljuje o letih, ki so minila. Seveda ni evforičen - tega od cloveka, ki je izjavil, da bi prvo »srečno« skladbo, ki jo bo napisal, prodal za pivovsko reklamo, tudi ni mogoče pričakovati - vsekakor pa ga prezema notranje zadovoljstvo, ce že zaradi drugega ne, pa zato, ker trenutno noče premisljevati o vsem, kar je na tem svetu narobe, ampak ga zanimajo drobne radosti, ki mu jih je v preteklih dvajsetih letih nudilo življenje.

Prav to pa je skupaj z učinkovitimi melodijami in izvrstnim večglasnim harmoniziranjem Linde Ronstadt, Nisolette Larsen in Jamesa Taylorja tisto, zaradi česar se je zgodilo, da je Young z albumom *Harvest Moon* po dvajsetih letih tudi komercialno spet zelo uspešen. Toda pri tako iskreni glasbi mu tega gotovo ni mogoče zameriti.

NA KRATKO

Chabrol in vojna

PARIZ - Včeraj so v pariskih kinodvoranah začeli s predvajanjem najnovejšega filma režiserja Claudea Chabrola z naslovom *L'oeil de Vichy*. Gre za svojevrsten kolaz, narejen iz filmskih obzornikov francoskega filmskega podjetja Pathé in nemškega Deutsche Wochenschau med leti 1940 in 1944. To so leta, ko je v Franciji vladal kolaboracijski režim generala Pétaina, tako imenovani Vichyski režim.

V Franciji je film že pred predvajanjem dvignil veliko prahu, saj gre za obdobje, ki se ga številni Francozi se vedno neradi spominjajo - obdobje nacionalne sramote. Režiser Chabrol je o filmu povedal: »Pokazati sem hotel le Francijo na tak način, kot jo je Pétain kazal Francozom.« (V. R.)

Conana Doylea je navdihnili zdravnik

LONDON - 107 let od literarnega rojstva Sherlocka Holmesa so po številnih ugibanjih v majhni lešeni skatli polni starih pisem in fotografij našli pismo z dokazom o njegovi identiteti. Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930), avtor znanege literarnega junaka, je pri oblikovanju lika detektiva s pipo v karirasti obleki našel navdih pri realno obstoječi osebi - takrat znanem zdravniku in docentu medicine Univerze v Edinburghu Josephu Bellu, ki je bil mentor in profesor Conana Doylea (po poklicu je bil Conan Doyle zdravnik).

V pismu, ki ga je Conan Doyle leta 1892 napisal profesorju, in ki ga je objavil britanski časopis *Dail on Sunday*, je pisatelj zapisal: »Vam dolgujem Sherlocka Holmesa, saj sem pri oblikovanju njegovega značaja hotel oblikovati osebo, ki bi imela takšno sposobnost dedukcije kot vi.«

Neznank v povezavi s pisateljem Conanom Doylem pa se ni konec. Nenavadna je njegova obsebnost z zdravniki, kljub temu, da je sam to profesijo zapustil - zdravnik je njegov literarni junak in Sherlockov prijatelj doktor Watson, prav tako pa njegov največji literarni sovražnik profesor Moriarty. (V. R.)

Gorecki med populamo in resno glasbo

LONDON - Pred tremi meseci je bil znan le v rodni Sleziji, danes pa je Henryk Gorecki prvi živeči komponist, katerega skladbe so hkrati na vrhu svetovnih lestvic klasične in pop glasbe. Tretja simfonija je tako v Veliki Britaniji na lestvici popularne glasbe Top 10, pogosto pa jo vrtijo tudi na programih resne glasbe. Njegova dela se navezujejo na medvojne dogodke na Poljskem, tako na primer besedilo v Tretji simfoniji (podnaslov Simfonija zalostnih pesmi) vsebuje molitev mladega dekleta, ki je bila vrezana v steno celice, v kateri je bila zaprta med nemško okupacijo. Kritiki so njegovo glasbo označili za sveti minimalizem in jo primerjajo z deli Philipa Glassa, Johna Adamsa in Johna Tavenerja. Gorecki na to odgovarja, da komaj ve, kakšna je tovrstna glasba in se nikakor ne priteva med minimaliste. Ne glede na to, kam ga uvrstimo, podatek o 100.000 prodanih ploščah, pove dovolj o popularnosti in kvaliteti. (V. S.)

RIM / PO Odstopu DEMOKRISTJANA CIRIACA DE MITE

Nilde Jotti nova predsednica komisije za ustavne reforme

Kmalu za tem pa se je komisija znašla z okrnjenimi pristojnostmi

RIM - Dvodomna parlamentarna komisija za ustavne reforme ima od včeraj novega predsednika, predstavnik DSL in večletno predsednik poslanske zbornice Nilde Jotti. Toda le malo potem, ko si je komisija izbrala novo vodstvo, zbornica ni uspela izglasovati s potrebno dvotretjinsko večino ustavni zakon, ki bi dal dvodomni komisiji potrebne pristojnosti. Ne glede na izid glasovanja v senatu, ki se bo moral sedaj, kot predpisuje ustava za ustavne zakone, drugi izreci o pristojnostih tega telesa, bo komisija imela vsaj za tri mesece okrnjene pristojnosti. In v teh casih so trije meseci cela večnost.

Glasovanje o pristojnostih komisije je tako dalo jasno sliko o silah, ki si prizadevajo za to, da bi sedanji parlament reformiral volilna pravila in postavil temelje za drugačno ureditev države, preden bi bili volici spet poklicani, da izberejo nove predstavnike, in tistih, ki si želijo takojšnje volitve s sedanjim zakonom. Za priznanje posebnih pristojnosti dvodomni komisiji so se izrekli predstavniki KD, DSL, PSI, PSDI, PRI in Zeleni, medtem ko so bili proti predstavniki PLI, Mreže, MSI in SKP, Severne li-

ge in Liste Pannella. In če nasprotni glas MSI na eni strani, ter Mreže in SKP na drugi ne prese- neča, saj gre za stranke, ki že dalj časa zahtevajo razpust parlamenta, ker je po njihovem mnenju delegitimiran, je po svoje presenetljivo stališče ostalih strank. Nobena od teh se ni sicer zavzela za predčasne volitve in je svoja stališča utemeljila z drugimi argumenti, v bistvu pa so vse prispevale k upočasnitvi poti reform. Kot je k temu prispevalo okoli 150 odstotnih poslancev.

V luči popoldanskega dogajanja so zato izzvenele nekoliko preoptimistične izjave nove predsednice dvodomne komisije Nilde Jotti, ki se je obvezala, da se bo z vsemi svojimi silami angažirala za uspešno delo dvodomne komisije. Jottijeva je tudi branila dosedanje delo komisije in dodala, da je bil del poti že prehojen. Pojasnila je tudi, da je sama prosila, da bi glasovanje odložili s torka na sredo, ker v torki ni bilo še jasno, kakšna bo usoda vlade in morebitni Amatorov odstop bi s krizo tudi »ugalsnil« luc za delo dvodomne komisije, izvolitev novega predsednika bi bila v bistvu brezpredmetna.

Pri glasovanju novega

Nova predsednica dvodomne komisije Nilde Jotti (AP)

predsednika dvodomne komisije so se v bistvu izkristalizirala podobna stališča kot pozneje v zbornici, ko je bilo treba glasovati o pristojnostih komisije. Za Jottijevu so glasovali predstavniki DSL, KD, PSI, PSDI in PRI, zeleni so glasovali za dosedanjega podpredsednika Augusta Barbero (prav tako DSL), kateremu je, kot kaže, dal svoj glas tudi vodja referen-

dumskega gibanja Mario Segni. Misovci so podprli svojega kandidata, medtem ko so se liberalci in predstavniki Lige vzdržali. SKP se, kot je napovedala, ne udeležuje že dalj časa sej dvodomne komisije, glasovanje pa sta se vzdržala tudi Diego Novelli (Mreža) in Marco Pannella.

Izvolitev Jottijevo so pozitivno ocenili sociali-

sti, demokristjani in demokratska levica, medtem ko so zeleni in Mario Segni v novi predsednici zaradi njene osebne zgodovine in politične izkušnje videli izraz zastarele prve republike. »Augusto Barbera bi bil s svojo iskreno angažiranostjo za reforme dal povsem drugačen impulz delu komisije,« je dejal Mario Segni, predstavnik DSL Cesare Salvi pa ga je zavrnil, čes da je zamudil odlično priložnost, da bi molcal.

Sicer pa je izvolitev Nilde Jotti botrovala nekoliko drugačnemu odnosu med KD in DSL. Tajnik KD Mino Martinnazoli je poudaril, da njegova stranka ni zahtevala mesta zase, ker ji gre za to, da komisija hitro nadaljuje z delom in je v bivši predsednici poslanske zbornice videl najbolj primerno osebo. Augusto Barbera pa je, brez vsakršnega pritiska s strani KD, odstopil s podpredsedniškega mesta, da bi omogočil KD zastopnost v predsedstvu komisije. Socialdemokrat Enrico Ferri je dogodek tolmačil kot korak naprej k oblikovanju nove večine, toda Martinnazoli je takoj polil navdušenje z vrčem hladne vode: »Moj glas je sel gospe Jotti, ne predstavnici DSL.«

RIM / IZREDNO NAELEKTRENO OZRAČJE OB AMATOVEM NASTOPU

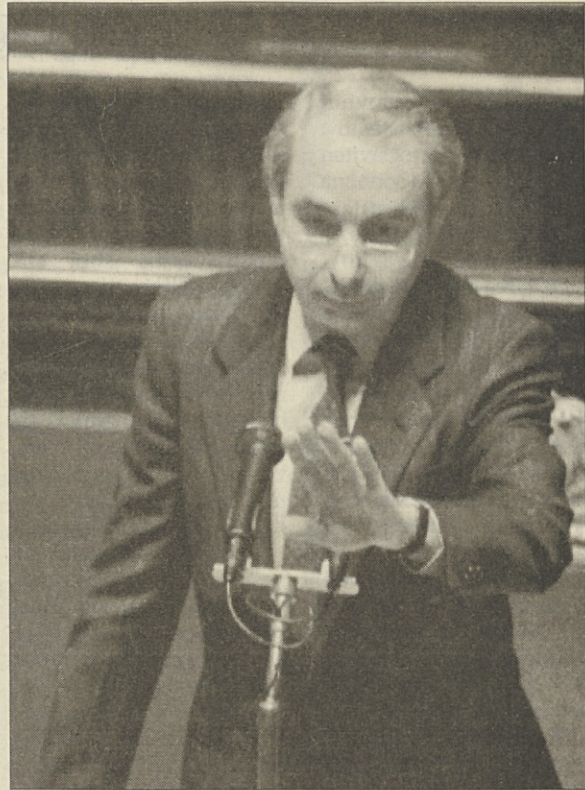
V resnobni avli senata je bilo kot na stadionu

Najglasnejši misovci, SKP in Liga - živčnost predsednika Spadolinija - Izžvižgan tudi pravosodni minister Conso

VOJIMIR TAVCAR

RIM - »Nehaj, Libertini. Če ti tega ne rece nihce drug, ti bom rekel jaz: molci!« Predsednik vlade Giuliano Amato je, razburjen zaradi neprestanega prekinjanja, zarohnel v mikrofona proti načelniku komunističnih senatorjev. Nato pa, nekoliko manj ostro, pokaral se svojega podtajnika Fabia Fabbrija, ki je s kričanjem skušal podkrepiti svojega premiera: »Molci Fabbri, ti si vlada!«. Nad vse pa je dvignil svoj hripavi glas predsednik senata Giovanni Spadolini, živčen, rdeč in obraz in razkrušan zaradi vnetega pozvonjavanja: »Dovolj, saj sem že jaz opomnil senatorja Libertinija. Kolegi, upri- zarjamo res sramotno predstavo.«

To je le eden od utrinkov včerajšnjega naelektrenega vzdusja v senatu Italijanske republike, kateremu je predsednik vlade Giuliano Amato poročal o dogodkih zadnjih dni, predvsem pa o usodi odloka, s katerim je vlada nameravala predlagati »politično resitve« podkupninske afe- re in ki ga je morala pod prisilo protestov v torki umakniti. Stroge

Tudi predsednik vlade Amato je med svojim posegom v palači Madama skušal miriti najbolj razgnete senatorje

sobane palače Madama, nabite z zgodovino, z zametom na stenah in pozlacenimi okraski na stropu so se za nekaj ur spremenile v enega od kricavih trgov Samar- cande ali v televizijsko areno izpred nekaj let, v kateri je nasmejani Gianfranco Funari miril jezikave skupine, ki so zagovarjale nasprotne teze. Prislovica umirjenost in strogost

senata je popustila politični in kontestatorski gorečnosti, ki jo je neposredni televizijski odnos se podzgal, celo blagi in tenki Giuliano Amato je nekajkrat kar zarjovel. Načelnik demokratskih senatorjev Antonio Gava je v miru bara, ob dišeci kavici zanikal, da bi se senatorji vedli kot navijači na stadionu, nedvomno pa je bila več-

rajsnja seja verna slika krize sistema, ki se nagiba k zatonu in ne vidi izhoda iz tunela.

»Odstopi, odstopi«. Klik misovcev, predstavnikov komunistične prenovitve in Bossijevih legistov je pozdravil Giuliana Amata ob njegovem prihodu v senat. Klik, ki je spremljal in podčrtoval vse bistvene prehode premierovega govora, od zacetnih ugotovitev, da se vlada predstavlja na preverjanje s skromnostjo, a tudi z dostojanstveno zavestjo, do zavzete obrambe pravosodnega ministra Giovannija Consa, do končne napovedi, da bo s koncem te vlade tudi konec njegovega (Amatovega namrec) političnega dela. In srd kontestatorjev ni prizanesel niti do včeraj se splošno cenjenemu Consu, ki je po naključju stopil v dvorano na sredini Amatovega posega, ko je bila napetost na visku. Zvižganje in kricanje opozicije je doseglo wagner- ski »crescendo«, večina je skušala sprejem ublažiti s ploskanjem, tudi iz vrst DSL je marsikdo, sicer bolj sramežljiv in neprepičan, plosnil z rokami v pozdrav pravosodnemu ministru. In medtem ko je Giuliano Amato z vso sopo, ki jo je premogel, klical v mikrofona, da je bil »Conso zrtev sramotnih napadov«, je Severna liga obdarovala skupščino s ponarejenimi deset in petdesettisocaki »Izsiljevalske banke«. Spadolini je, vse bolj rdeč v obraz, divje zvonil, socialistični predstavnik Maurizio Calvi pa se je, letom in zrelosti navzlic, zapodil po stopnicah proti legistu Francescu Tabladiniu, da bi obracunel zaradi sramotitve. V določenem trenutku se je skoraj zdelo, da bo razprava prekinjena. »Kako je mogoče razpravljati v tej klimi, gospod predsednik vlade,« se je Spadolini obrnil k Giulianu Amatu, a premier, ki je včeraj kljub utrujenosti hotel dokazati, da ga je nekaj v hlačah, je s pomočjo mikrofona preglasil kricanje: »Gospod predsednik, rad bi nadaljeval. Hočem nadaljevati!«

Ozračje se je postopoma ohladilo, potem ko je predsednik vlade končal s svojim izvajanjem. Medklci so pocasi ponehali, argumentirano odklanjanje je nadomestilo zaljive vzdevke, argumentirana podpora vladi nekritično ploskanje večine. Ob glasovanju je bilo vzdusje v avli že »senatorsko«.

Izid glasovanja ni bil presenečenje za nikogar. Amato je - že tretjič v dveh mesecih - dobil zaupnico večine in ob koncu v pogovoru z novinarji podčrta svoje zadovoljstvo. In dodal, da ni zahteval zaupnice od večine, pač pa je ta avtonomno sklenila, da mu potrdi zaupanje z resolucijo in formalnim glasovanjem.

Toda včerajšnji izid glasovanja v palači Madama je bil le trenutek predaha. Na obzorju so se zmeraj prisotni mračni oblaki krize, iz katerih se lahko vak kas usuje toča.

NOVICE

Gospodarstvo: sodelovanje z vzhodnimi državami

RIM - Predsedstvo ministrskega sveta je včeraj sklicalo sestanek, na katerem so predstavniki Dezel in vlade razpravljali o sodelovanju in kooperaciji z vzhodnimi državami na osnovi državnega zakona št. 212. Dezelno upravo F-JK je zastopal odbornik Dario Tersar. Izvedenci zunanjega ministrstva so obrazložili postopek, ki se ga je treba držati za pripravo načrtov, ki jih bodo morale predložiti zainteresirane Dezele. Načrte bo morala označevati volja po kulturnem sodelovanju, ki je predpogoj za razvoj odnosov na gospodarskem področju. Zunanje ministrstvo je priporočilo, da bi do tega sodelovanja prislo predvsem z Rusijo, Poljsko, Cesko, Slovaško, Ukrajino, Madžarsko, Bolgarijo, Romunijo in Slovenijo. Italijanske zainteresirane dezele morajo svoje predloge predložiti do 15. maja.

Jutri v Benetkah srečanje o kmetijstvu

BENETKE - Jutri, ob 9.30, bo v palači Balbi v Benetkah tradicionalno letno srečanje političnih strokovnjakov s kmetijskega sektorja iz dežel in držav delovne skupnosti Alpe-Jadran. Zasedanju bo predsedoval odbornik Dezele Veneto Gaetano Fontana, sodelovali pa bodo predstavniki F-JK, Lombardije, Tridentinske-Gornega Poadižja, avstrijskih zveznih dežel, madžarski predstavniki ter zastopniki iz Hrvaške in Slovenije. Na srečanje so bili kot opazovalci povabljeni tudi predstavniki Emilije-Romagne, Piemonta in Doline Aosta. Pobuda se odvija v okviru mitinga kmetijskih družin, ki bo v Gardi in Veroni od 10. do 13. marca vzporedno z veronsko mednarodno kmetijsko razstavo.

Težave z uvozom živine na meji pri Štandrežu

GORICA - Na mejnem prehodu pri Štandrežu, ki je opremljen za prehod živine, se že močno kažejo posledice omejevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti ob sumu, da se je odstranila svinavka in parkljevka. Kakih 200 glav živine namrec čaka na izide veterinarskih pregledov, od katerih bo odvisno, ali bodo lahko živino uvozili. (Foto Studio Reportage)

PODKUPNINE / PREISKAVE SE HITRO ŠIRIJO PO VSEM ITALIJANSKEM OZEMLJU

Predsednika ENI spet zaslišali Nova sodna obvestila v Neaplju

MILAN - V zaporu v San Vittoreju so milanski preiskovalci spet zaslišali predsednika ENI Gabrieleja Cagliarija, ki je obtožen sodelovanja v korupciji. Cagliari je po nepotrjenih vesteh priznal, da je skupaj s predsednikom družbe Nuovo Pignone Francom Ciatijem, ki so ga prav tako aretirali predvčerajšnjim, bil na srečanju s članoma upravnega sveta ENEL Valeriom Bitettom in Bartolomeom De Tomo, s katerima sta se dogovorila o mastni podkupnini 4 milijard lir, v zameno za katero naj bi Nuovo Pignone postal dobavitelj plinskih turbin za državno električno družbo.

V Milanu pricakujejo tudi novo zaslisanje Prima Gregantija, bivšega

funkcionarja turinske federacije KPI, v zvezi s svicarskim tekocim računom s siglo »gabbietta«, na katerega je neki podjetnik položil več kot 600 milijonov lir, baje namenjenih KPI. Greganti je na prvem zaslišanju v torki priznal, da je ta denar prejel, pojasnil pa je, da je slo za njegov osebni tekoci račun, s katerim ni imela takratna KPI nobene zveze. Gregantijeve izjave pa niso povsem prepričale preiskovalcev, saj je nerazumljivo, zakaj naj bi podjetnik placeval podkupnino nekemu zasebniku brez vsakršne možnosti vplivanja na dodelitev zakupov.

V Milanu pa so včeraj aretirali tudi pooblaščenega upravitelja SALT Robotija, ki naj bi plačal

kakih 400 milijonov lir podkupnin v zameno za zakup del za gradnjo avtoceste Milan-Chiasso-Serravalle.

Glede milanske preiskave o podkupninah gre se povedati, da so kronisti včeraj zapazili odsotnost sodnika Antonia Di Pietra. Odtod govorica, da naj bi sodnik odšel v neznan kraj, kjer naj bi zaslišal skrivnostno »superprico« o podkupninskih aferah.

Tudi iz Neaplja medtem poročajo o pomembnih novostih v preiskavi o podkupninah v zvezi z rekonstrukcijo po potresu leta 1980. Novo sodno obvestilo v tej zvezi je prejel bivši vsedržavni upravni tajnik KD Severino Citaristi, jamstveni obvestili pa sta prejela tudi

evroparlamentarec KD Antonio Fantini in bivši neapeljski komunistični zupan Maurizio Valenzi. Slednji, ki je zdaj star 84 let, je bil nekaj časa tudi poseben komisar za rekonstrukcijo Irpinie po potresu.

In končno se vest iz Doline Aoste, kjer preiskovalci iščejo bivšega demokratskega predsednika dezele Giannija Bondaza, enega najbolj znanih političnih predstavnikov Aoste. Bondaz, ki je bil pet let deželni tajnik KD, nato predsednik deželne vlade, je obtožen, da je prejel podkupnine od nekaterih podjetnikov za zakup nekaterih avtocest. V torki je policija aretirala njegovega osebnega tajnika Marzija.

Bivši predsednik deželne vlade Doline Aoste Gianni Bondaz (KD), ki se je doslej z begom izognil aretaciji

TRST / JEZNI SO PREDVSEM ZARADI KONKURENCE DUTY FREEJEV VZDOLŽ DRŽAVNE MEJE

Protest tobakarjev pred palačo Deže

TRST - Tobakarji iz vse Furlanije - Julijske krajine so včeraj priredili pred palačo deželne vlade v Trstu protestno manifestacijo, da bi opozorili javne upravitelje na boleče probleme kategorije. Najhujsi problem zanje izhaja iz bližine meje: veliko ljudi se namrec nala- ga s cigaretami v sosednjih krajih Slovenije, se posebno pa v številnih duty free shopih vzdolž državne meje, kar povzroca veliko škodo prodajalcem tobaka, ki jih po drugi strani tarejo visoki davki in visoka cena (dva milijona lir letno), ki jo

morajo plačati državi za prodajno ekskluzivo. Dejstvo je, da je bilo lani v vsej deželi 15 prodajnih prisiljenih zapreti, kar 164 pa jih ne presega 20 milijonov lir letnega dohodka.

Delegacija tobakarjev - Carlini in De Stefani iz Vidma, Zuccato in Cova iz Trsta in Zamparo iz Gorice - je s temi problemi seznanila predsednika deželne vlade Gonana, kateremu je tudi nakazala možne rešitve, na primer prepoved uvajanja cigaret za tiste, ki se podajo na drugo stran meje samo za nekaj ur. To pa bi zah-

tevalo odobritev posebne- ga zakona, kar seveda terja svoj čas. Boljša rešitev bi bila, so poudarili tobakarji, ko bi nasli dogovor s Slovenijo, da bi duty freeje ob italijanski meji podvrgli mednarodnim določbam. To bi koristilo ne samo tobakarjem, ampak tudi državnim blagajnam. Predsednik deželne vlade Gonano se je obvezal, da bo glede teh problemov posegel pri rimski vladi.

Na sliki (foto Ferrar/Kroma): včerajšnji protest tobakarjev pred sedežem deželne skupščine v Trstu.

POLITIKA / TRŽAŠKA POKRAJINA

SSk: Volilna okrožja so povsem nezakonita

Stranka vložila priliz na Deželno upravno sodišče

SANDOR TENCE

TRST - Rinski parlament je leta 1951 odobril zakon, po katerem ne sme biti na področju ene občine izvoljena več kot polovica članov pokrajinskega sveta. Za trzasko pokrajinsko skupščino pa to ne velja, saj je kar 21 od skupnih 24 svetovalcev izvoljenih v Obcini Trst, tako da je pokrajinski svet dejansko nekakšen dvojni trzaski občinski svet. Trzaska Pokrajina je torej izjema, za katero nosi odgovornost nekdanji generalni komisar Giovanni Palamara, ki je leta 1956 raztegnil zgoraj omenjeni zakon na Trst, a je pri tem izpustil določilo, ki prepoveduje, da bi bila več kot polovica volilnih okrožij v mejah ene same občine. Danes ima, kot rečeno, ozemlje mestne uprave 21 sedežev, le trije pa pripadajo okoliskim upravam.

Sedanja razdelitev volilnih okrajev je torej nezakonita. V to je prepričana stranka Slovenske skupnosti, ki je glede tega vložila priliz na Deželno upravno sodišče (TAR), v primeru zavrnitve pa je pripravljena posesti tudi na ustavno sodišče. Priliz na TAR so na včerajšnji tiskovni konferenci

(Od leve proti desni) Zorko Harej, Peter Mločnik in Martin Breclj (foto Sergio Ferrari)

predstavili pokrajinski tajnik Martin Breclj, njegov namestnik Peter Mločnik, ki je kot odvetnik oblikoval rekurz, in predsednik stranke pokrajinskega sveta Zorko Harej.

Palamara je hotel s svojim ukrepom po mnenju SSK omejiti tezo, ki bi jo imele okolice občine pri izvolitvi pokrajinskega sveta, ker je bila v njih posebno močna prisotnost slovenskega življa. »Poleg tega se je to dogajalo v času hladne vojne in hudih napetosti med Italijo in tedanjo Jugoslavijo, v

okoljskih občinah pa so pravladovali takšni ali drugačni komunisti«. Casi so se sedaj spremenili, ostal pa je volilni sistem za Pokrajino, ki je diskriminatorni do prebivalcev okoljskih občin in se zlasti do slovenske manjšine.

V prizivu je rečeno, da je sedanja razdelitev okrožij protustavna. Priliz je bil sestavljen ob razpisu pokrajinskih volitev za 28. in 29. marec, ker so bile le-te odložene ga bo SSK sedaj ponovno vložila. V skladu z zakonom, naj bi Obcini Trst pripadalo 12 mandatov

v pokrajinskem svetu, od pet do šest Miljam, preostali pa Nabrežini, Zgoniku, Repentabru in Dolini.

Breclj je rekel, da bo SSK nadaljevala prizadevanja za zajamčeno prisotnost Slovencev v izvoljenih telesih. To pravico uživajo razne manjšine po Evropi, za Slovence pa nasprotno veljajo omejevalne norme, »ki se bodo sodeč po novi volilni reformi se polabsale«. Priliz na TAR podpira tudi SKP, kot je na včerajšnji tiskovni konferenci poudaril tajnik Giorgio Canciani.

INTERVJU / PRED SOBOTNO 1. DEŽELNO KONFERENCO O JUSARSKIH VPRAŠANJIH

Posebnost juserskih pravic v Kanalski dolini

Odgovarja predsednik ukvanske soseske dr. Aleksander Oman

TRST - V zgodovini se večkrat zgodi, da se stvari, ki imajo skupen izvor, zelo različno razvijajo, tako da imamo naposled opravka ne več z enim in istim, temveč z različnimi pojavi. To velja tudi za jus. Kar danes razumemo pod tem izrazom na Trzaskem, se zelo razlikuje od tega, kar bi lahko ta izraz pomenil v Kanalski dolini, pa čeprav imata oba ta pojavi skupne korenine v jusu, kot je bil opredeljen pod staro Avstrijo sredi preteklega stoletja.

Tudi ta dejstva bodo pršla do izraza na 1. deželni konferenci o juserskih vprašanjih, ki bo na sporedu v soboto, 13. t. m., v dopoldanskih urah v dvorani Hranilnice in posojilnice na Opčinah. Konferenco prireja Koordinacijski odbor za upravljanje juserske imovine v Furlaniji-Juljski krajini pod pokroviteljstvom in ob gnotni podpori Kraske gorske skupnosti. Med uvodnimi poročevalci bo na njej nastopil tudi predsednik srenje oziroma »soseske« v Ukvah v Kanalski dolini dr. Aleksander Oman, ki je sicer zaposlen pri Gorski skupnosti za Kanalsko dolino. Nanj smo se obrnili za krajši pogovor.

Dr. Oman, katere so pravzaprav posebnosti jusa v Kanalski dolini?

Ce bi hoteli zadevo nekoliko izčrpnjeje pojasniti, bi morali zaceti pri avstrisjskem cesarskem patentu iz leta 1853, ki je predvideval dve temeljni možnosti glede raznih posebnih pravic, ki jih je uzivalo prebivalstvo na podezelju glede uporabljanja teritorija. Te pravice je po eni strani bilo mogoce odkupiti s placanjem odszkodnine, pa naj bo v denarju ali v nepremicnini. Po drugi strani pa jih je bilo tudi mogoce urediti z natančnejšo opredelitvijo njihove narave in samih nosilcev oziroma upravicencev. Velika vecina vasi v Kanalski dolini, od Tablje do Kokovega, se je odlocila za to drugo možnost. In tako je v dolini v letih od 1855 do 1875 posebna komisija hodila od vasi do vasi ter do potankosti določila za vsako hiso in za vsako sosesko posebej, kje in koliko lesa sme sekati, kje in koliko glav zvine sme pasti, kje in koliko peska sme skopati itd.

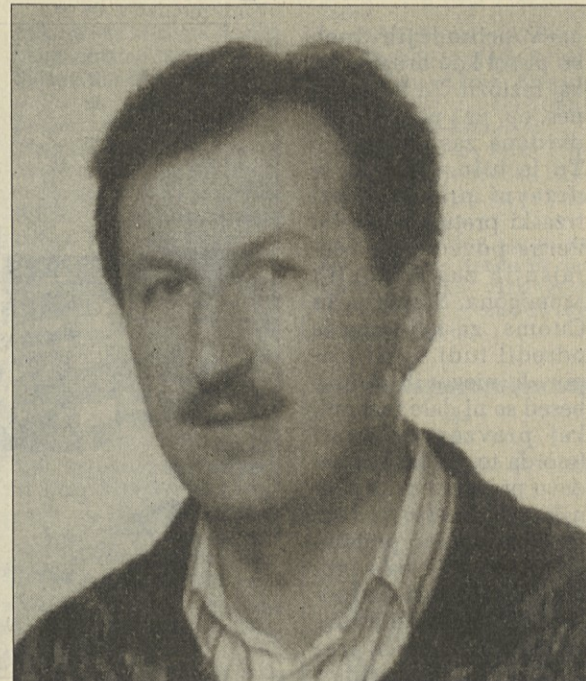
Toda Italija je potem skušala uveljaviti drugačno ureditev...

Drži. Novo ureditev so skušali uveljaviti na osnovi zakona 1766 iz leta 1927. A naše vasi oziroma soseske so se temu uprle in po dolgem pravljanju je kasacijsko sodišče leta 1938 razso-

dilo, da v našem primeru ne gre za juserske pravice v obicajnem pomenu besede, ampak za pravice zasebne narave, bodisi individualne kot kolektivne. Upravicenci teh kolektivnih pravic so soseske, ki jih sestavljajo posamezne rodbine in ki jih je državni zakon 1102 iz leta 1971 priznal tudi kot posebne »družinske skupnosti«.

Kaj si pričakujete od sobotne deželne konference tudi sprico dejstva, da se vaša problematika znatno razlikuje npr. od trzasko?

Razlike so velike in na dlani, saj, kot rečeno, v našem primeru ne gre več za juserske pravice v pravem pomenu besede, ki jih v Italiji okvirno urejajo razni zakoni, temveč za pravice zasebne narave. Kljub temu pa imamo več skupnih interesov. Juserski odbor na Trzaskem in drugod so zainteresirani za to, da bi deželni svet odobril poseben zakon, ki naj bi natančneje urejal juserske pravice. Soseske v Kanalski dolini pa bi tudi potrebovale poseben deželni ukrep, ki naj bi natančneje opredelil njihovo upravljanje, od statutov do imenovanja pravnih zastopnikov. Mislim, da bi lahko s skupnimi moči oboji lažje dosegli svoje cilje. (M. B.)

Predsednik ukvanske soseske Aleksander Oman

NOVICE

Včeraj nova seja deželnega sveta

TRST - Včeraj se je spet sestal deželni svet. Na dnevnem redu je med drugim imel izvolitev dveh odbornikov - suplentov, vendar so izvolitev odložili, ker večina - tako je odložitve utemeljil socialist Vespasiano - »potrebuje nadaljnji razmislek«. V imenu DSL se je odložitvi uprl Travanut, po katerem bi morali vsekakor izvoliti nova odbornika, v nasprotjem primeru pa bi morala večina vsaj ustrezno politično utemeljiti predlog odložitve. Deželni svet je nato z večino glasov sprejel predlog o odložitvi imenovanja novih odbornikov.

Pac pa je na včerajšnji seji deželni svet odobril dva zakonska osnutka: prvi zadeva uvedbo kolesarskih stez, drugi pa uvedbo usposobljenostnega tečaja za diplomirance, ki bi jih zaposlili na področju zdravstva.

Medtem pa se trajajo polemike znotraj socialisticne stranke v zvezi s torkovo sejo deželnega sveta, ko je bila zavrnjena zahteva DSL po odstupu odbora predsednika Turella. Ko je bilo treba glasovati, so stirje deželni svetovalci PSI zapustili dvorano. Blasig, Vampa, Bulfone in Paolina Lamberti so včeraj v tiskovnem poročilu utemeljili svojo gesto s protestom proti načelniku socialisticne skupine v skupščini Cintiju in deželnomu vicetajniku Colauttiju, ker da se nista držala dogovora, po katerem naj bi se sed pred sejo deželnega sveta sestali svetovalski skupini PSI in DSL, da bi poiskali morebitno skupno strategijo. Zato četverica deželnih svetovalcev PSI obtožuje strankarska kolega, da nista pokazala volje po premostitvi konfliktualnosti in kontrapozicij znotraj reformisticne levice.

Jutri v Špetru alpinistični večer Planinske družine Benečije

CEADAD - V občinski dvorani v Špetru bo jutri alpinistični večer, ki ga prireja Planinska družina Benečije. Program večera, ki se bo začel ob 20. uri, predvideva pozdrav spetskega zupana in predstavitev letšnjega programa izletov Planinske družine (program predvideva kar deset izletov in pohodov, med temi pohod na Monte Roso ter skupaj s Slovenskimi planinskimi društvoma iz Trsta in Gorice, udeležbo na pohodu na Triglav ob 100-letnici Planinske zveze Slovenije), nato pa bo imel besedo gost večera, kobarški alpinist Joze Serbec, ki bo prikazal diapozitive z vzpona na Cerro Torre v Patagoniji.

SKGZ / SEJA IZVRŠNEGA ODBORA

Bistvena vloga ZSKD za rast celotne skupnosti

Poročilo predsednika Mermolje - Osnovni problem pomanjkanje sredstev za kulturno delovanje

TRST - Izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze je na zadnji seji poglobil vprašanja, ki so vezana na delovanje Zveze slovenskih kulturnih društev, kot ene najpomembnejših in množičnih organizacij, v katerih se istovetno veliko stesilo Slovencev v treh pokrajinah. Predvsem gre za spontan nagib različnih okolij, bodi mestnih, predmestnih ali podeželskih, v katerih se Slovenci združujejo ob kulturnih pobudah in dejstvu je, da bi bili kot narodnostna skupnost veliko bolj na prepihu, če ne bi bilo široko razpredene mreže kulturnih društev po vsem teritoriju.

Predsednik ZSKD Ace Mermolja je v orisu delovanja ZSKD in njenih aktualnih problemov podčrtal, da gre za zelo raznoliko organizacijo, ne samo po dejavnosti, ampak tudi po ambicijah, ki jih društva zasledujejo. Vsak program mora nujno najti povezavo med različnimi željami, ki so med ljudmi aktualne in žive, čeprav dejavnost ponekod zamira, drugod pa se rojeva ali ponovno oživlja, kar je v povojnih letih značilen proces. Seveda je jasno, da je tudi ZSKD vezana na celotno kulturno dejavnost v naših krajih, njen obstoj pa je za preživetje in splošno rast naše skupnosti bistven.

Zveza je v zadnjih letih naredila mnoge izbire v smeri večje kvalitete dela, velik problem pa vsekakor ostaja v vključevanju potreb in želja po delovanju z materialnimi možnostmi, ki so danes za kulturno delo nasploh dokaj skromne. Zato je tudi ZSKD nenehno postavljena pred vprašanje, kam usmerjati svoje energije, da bo v cimveji meri zadovoljeno potrebi po kakovostnem in trajnem razvoju kulturnega delovanja na različnih področjih.

Zveza tradicionalno ohranja in krepi sodelovanje s sorodnimi ustanovami v Sloveniji, vse bolj pa se v skladu s svojo vlogo v tukajšnjem prostoru odziva tudi na skupne pobude, ki prihajajo iz krogov italijanske civilne družbe. Ustvarila se je vez z drugimi ljubiteljskimi ustanov-

Predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Ace Mermolja

vami v deželi, kar je privedlo do vrste akcij, ki so imele večji ali manjši, vsekakor pa pozitiven odmev. Ostajajo razlike v pristopu do dela na Trzaskem, Goriskem in v videmski pokrajini, vendar ni ovir, da ne bi ZSKD se naprej v splošno korist razvijala in krepila svojo deželno dimenzijo, čeprav so potrebe v različnih okoljih v treh pokrajinah drugačne in jih je treba vsekakor upoštevati.

Razprava na izvršnem odboru SKGZ je odrazala zavzetost, da se delovanju ZSKD in vanje vključene društev poseča vsa potrebna pozornost, saj gre za organizacijo, v kateri ljudje tradicionalno in na ustvarjalen način izražajo svojo pripadnost in krepijo komunikacijske sposobnosti v manjšini, ki je se zlasti v današnjih razmerah zelo potrebna trdna povezanost in učinkovitega dela za razvoj in sožitje, kateremu krajevne okolice se zdale niso tako naklonjene, kot bi po vsej logiki morale biti.

SAMO PAHOR / RAZSODBA PROTI DESNIČARSKIM SKRAJNEŽEM

Sodna oblast spet potrdila pravice slovenske manjšine

Javni tožilec pa je že vložil priliz zaradi premilih kazni

TRST - Javni tožilec Luigi Dainotti je vložil priliz proti razsodbi, ki jo je trzaska pretura izrekla 4. februarja 1993 ob koncu prvostopenjskega procesa, na katerem so bili znani trzaski desničarski skrajneži Roberto Menia, Piero Tononi in Alessia Rosolen obtoženi, da so zalili in fizično poškodovali prof. Sama Pahorja. Pretor je namreč obsodil Tononija na 4 mesece zapora pogojno in Menio na 500 tisoč globe ter Rosolenovo oprostil. Dainotti pa je zdaj z vložitvijo priziva zahteval, naj drugostopenjsko sodišče poostri kazni zoper Tononija ter obsodi tudi Rosolenovo. Sodni postopek se nanasa na dogodke, ki so se pripletli 6. oktobra 1991 pred trzaskim zupanstvom, ko so pristasi Liste za Trst in drugi zasedli trzasko zupanstvo ob napovedani možnosti, da bi se enote JLA umaknile iz Slovenije prek Trsta. Tedaj je prof. Samo Pahor bil na Trgu Unita tarča hudih zalitev, pa tudi fizičnih udarcev, zaradi katerih so mu v trzaski bolnišnici določili prognozo 3 dni zdravljenja.

Medtem pa je prvostopenjsko sodišče objavilo utemeljitev svoje razsodebe z dne 4. februarja 1993. Gre za izredno zanimivo besedilo tudi mimo specifičnega primera, ki ga je proces obravnaval, saj je v njem vrsta izredno pomembnih sodb glede pravic pripadnikov slovenske manjšine v Italiji. Branilec omenjenih treh obtožencev odv. Sergio Giacomelli, ki je sicer tudi sam eden najvidnejših predstavnikov novofasi-

stičnega gibanja MSI na deželni ravni, je namreč na procesu osporaval prof. Samu Pahorju pravico, da pred sodnikom govori v slovenscini. Pretorka dr. Manila Salvà je Giacomelli jevo stalisce ovrgla s podrobno in dobro izpeljano argumentacijo.

Sodnica najprej poudarja, da imajo pripadniki slovenske manjšine pravico, da govorijo pred sodnikom v svojem jeziku, ze na osnovi ustavne pravice do obrambe in do regularnega procesa. »Ni namreč mogoče zanikati dejstva, da ljudje v trenutkih največje koncentracije in custvene napetosti neizogibno uporabljamo svoj materin jezik.« piše v razsodbi.

Toda slovenska manjši-

na je poleg tega priznana manjšinska skupnost in ji je kot taki treba priznati neko minimalno zaščito tudi brez posebnega zaščitnega zakona v skladu z različnimi razsodbami ustavnega sodišča. Minimalna zaščita pa nujno mora predvidevati pravico do rabe materinega jezika v odnosih z oblastjo, saj je javna raba lastnega jezika temeljnega pomena za vsako narodnostno skupnost. Mimo tega pretorka pripominja, da je Italija podpisala vrsto mednarodnih obvez, med drugim tudi Osimske sporazume, ki jo obvezujejo, da zagotavlja posebno zaščito slovenski manjšini, in to ne samo na bivšem območju A Svobodnega trzaskga ozemlja, kot pravijo nekatere

omejevalne interpretacije. To zaščito bi moral natančneje opredeljevati državni zakon, ni pa res, poudarja razsodba, da dokler taksnega zakona ni, ni mogoče sprejeti nobenega drugega zaščitnega ukrepa. Dr. Salvà namreč ugotavlja, da ustavno določilo o zaščiti manjšin obvezuje republiko v vseh njenih izrazih in torej tudi mimo posebnih zakonskih ukrepov parlamenta. Zanimiva je tudi sodba sodnice o prof. Samu Pahorju. »Znano je, da bremo med drugim v razpravi, da se je prof. Pahor vedno boril ne proti italijanski državi, katere državljani je, ampak za zaščito pravic slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini, kateri pripada.«

»Proces je treba prenesti iz Trsta«

TRST - Danes se bo na trzaskem prizivnem sodišču začel ponovni proces proti prof. Samu Pahorju zaradi znanega dogodka, ki se je pripetil na glavni trzaski postji 10. februarja 1988. Prof. Pahor je tedaj nameraval izpolniti položnico v slovenscini, prišlo pa je do posega policijskih agentov, ki so Pahorja hoteli s silo odstraniti. Nastalo je prerivanje, v katerem je agent utrpel udarec, zaradi česar je bil Pahor obtožen upiranja javnemu funkcionarju in nasilnega dejanja.

Zaradi tega dogodka je prvostopenjsko sodišče prof. Pahorja obsodilo, drugostopenjsko ga je oprostil, kasacijsko sodišče pa je odredilo, naj se zadeva povrne na prizivno sodišče. Toda po vsem sodec danes ta ponovna sodna obravnava ne bo stekla v polnem pomenu besede.

Branilca prof. Pahorja, odvetnika Bogdan Berdon in Sandro Canestrini, sta namreč že vložila zahtevo, naj se sodna obravnava premesti iz Trsta, in sicer zato, ker je politično ozračje tu nenaklonjeno obtožencu. Branilca svojo zahtevo utemeljujeta z obilico podatkov, iz katerih izhaja, da je prof. Pahor tarča izredno hudih napadov kot pripadnik slovenske manjšine in kot politični predstavnik. Med drugim omenjata tudi nedavni sklep, s katerim je trzaski občinski odbor omejil uporabo glavnega mestnega trga na manifestacije »uradnega značaja, patriotskega ali velikega kulturnega pomena«. Omenimo naj, da so Pahorjevi branilci vložili podobno zahtevo tudi za drug proces, na katerem je Pahor obtoženec, in da zahtevo preučuje kasacijsko sodišče.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodaja naročniške službe
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (stirina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT besede; osmrtnice, zalvalne in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska, 75 Sezana, tel. 067 - 73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.12.1948

Clan italijanske zveze casopisnih zaloznikov FIEG

SODIŠČE / V ZVEZI S TRŽAŠKIM PRISTANIŠČEM

PRISTANIŠČE / SINDIKALNA SKUPŠČINA

Zadeva »Menegon«: Še tretji hišni pripor

Odredili so ga za funkcionarja EAPT Alda Cuoma

»V prihodnjih dneh bo prišel kdo drug, ki bo kaj razložil. Za jutri (danes, op. ur.) pa niso predvidena zasliševanja.« To je bilo vse, kar je državni pravdnik pri tržaski preturi Marcello Perna povedal po včerajšnjih zasliševanjih Menegona, Salvinija in Cuoma, za katerega je odredil tudi hišni pripor. Iz njegovih skopih besed se ni dalo razbrati, kaj pravzaprav misli (morda to, da bo vso zadevo prevzel v roke sodnik De Nicolo, ki itak vodi vzporedno preiskavo in ki naj bi baje proučeval možnost, da poleg prevare obtoži osumljence se drugih prekrškov, kot na primer poneverbe; seveda je to le hipoteza).

»Zadeva Menegon« se je zacela razpletati (ali zapletati) predvčerajšnjim, ko je Perna odredil hišni pripor za Luigijskega Rovellija, bivšega glavnega direktorja Avtonomne ustanove za tržasko pristanišče (EAPT) in za Vincenza Marinellija, bivšega konzula Enotne kompanije pristaniških delavcev (CULP). Zaslišan je bil tudi funkcionar EAPT Sergio Fasano, ki so ga najprej aretirali, vendar so ga po zaslišanju izpustili na svobodo.

Včeraj je na zaslihanje moral najprej Riccardo

Ob Sedmi pomol tržaskega pristanišča piljuska jo nevarni valovi (f. Krizmančič)

Menegon (odv. Pierpaolo Longo), ki se je v Pernovem uradu zadržal nekaj manj kot trideset ure in ki naj bi nudil pojasnila o »dogovoru Menegon« ter o fakturiranju, povabili pa so ga, naj bo doma na razpolago sodnim oblastem.

Skoraj celi dve uri je trajalo zasliševanje funkcionarja EAPT Salvinija (zagovarja ga odv. Esti), ki naj bi bil izročil dokumentacijo v zvezi s fakturami. Zanj ni bil sprejet noben restriktivni ukrep. Zadnji je bil na vrsti Aldo Cuomo (odv. Cucagna): iz Pernovega

uradu je prišel po dobri uri in, kot smo dejali, bo odslej v hišnem priporu.

Tezko je v tem trenutku predvideti, kakšni bodo naslednji koraki sodstva. Vsak posten državljan si pač želi, da resnica pride čimprej na dan, vendar je le nekoliko čudno, da je s tako silo izbruhnila na dan prav afera, ki je povezana z delavci, drugim zadevam, o katerih so bile vložene tudi prijave, pa doslej niso šli do dna.

»Dogovor Menegon« sta EAPT in CULPT sklenila pred dobrimi tremi leti, pristaniški usta-

novi pa je omogočal, da se je za delo na VII. pomolu posluževala uslužbencev delavske kompanije. Pri tem pa naj bi prihajalo do nepravilnosti: delavska kompanija naj bi izstavljal fakture za delo, ki naj ne bi bilo dejansko opravljeno (fakturirali naj bi več delovnih dni, kot jih je bilo dejansko opravljenih). Pri CULPT pa odločno vztrajajo, da to ne drži in da je bil dogovor Menegon povsem regularen, torej naj bi zanj vedela tudi oba predsednika, ki sta si sledila v vodstvu Eapt, Zanetti in Fusaroli.

Zaprepaščenost med delavci Kaj se skriva za vso to afero?

Včerajšnja stavka delavcev je popolnoma ohromila sedmi pomol Komunistična a prenova solidarna z aretiranim konzulom Marinellijem

Pristaniški delavci so z velikim začudenjem, a tudi z veliko zaprepaščenostjo sprejeli vest o aretaciji konzula CULP Vincenza Marinellija in tudi nekdanjega direktorja luke Luigijskega Rovellija, ki je bil med delavstvom precej cenjena osebnost. Vsi, s katerimi smo včeraj govorili, popolnoma zaupajo v sodstvo in upajo, da bo preiskava čimprej končana, mnogi pa se bojijo, da se za to afero skrivajo veliki politični interesi ter podli manevri nekaterih sil, ki si hočejo dejansko prilastiti kontrolo nad luko. Prevladuje tudi prepričanje, da predstavlja ta afero dodaten in zelo hud udarec ne samo za ugled pristanišča, ampak tudi za njegovo gospodarsko uspešnost, ki je ze itak ze precej časa pod velikim vprašajem.

Usluzbenci kompanije, ki so zaposleni na sedmem pomolu, so včeraj ves dan stavkali. Ne zaradi znanih aretacij, ampak zaradi sindikalnih sporov, ki ze nekaj tednov spremljajo obratovanje kontejnerskega terminala, posebno pa organizacijo dela v tem oddelku. Delavci so se v dopoldanskih urah zbrali na sindikalni skupščini in poverili nalogo sindikalni zvezi CGIL-CISL-UIL, da nadaljuje

pogajanja s pristanisko ustanovo o obratovanju sedmega pomola. Pogovori na sedežu EAPT so se zavlekli do večernih ur in v primeru nesoglasij med sogovorniki ne gre izključiti novih stavk oziroma protestnih akcij. Stavkali so vsekakor samo delavci sedmega pomola, ostali njihovi kolegi pa so včeraj redno delali.

Na skupščini je bilo jasno opaziti, da vlada med pristaniskimi uslužbenci velika napetost in tudi razočaranje nad delom sodnikov, čes da po mnenju nekaterih

pogablja na »velike ribe, ki so v prvi osebi odgovorne za hude težave v luki«. Kljub razočaranju pa smo imeli vtis, da hočejo delavci CULP (a to velja tudi za uslužbence pristaniške ustanove) pozitivno reagirati na to hudo afero in prispevati, da bo luka premostila tudi to krizo, ki je morda najhujša v vsem povojnem času.

Zaupanje v delo sodnih teles prihaja tudi s strani pokrajinskega vodstva CGIL. Clan tajništva Bruno Zvech nam je izrazil upanje, da bo resnica čimprej

prišla na dan in da bo čas vendarle pokazal, da so bili vsi sklepi v zvezi z »afero Menegon« sprejeti ob belem dnevu. Sindikat je vsekakor močno zaskrbljen nad političnim izkoriscanjem teh dogajanj, za katerega so se odločili nekateri krogi. Zvech pa je tudi izrazil človeško solidarnost aretiranemu Marinelliju.

Tudi Stranka komunistične prenove izraza solidarnost konzulu CULP Marinelliju. Pokrajinski tajnik Giorgio Canciani je prepričan, da gre za postenega in

pripravljenega pristaniskega voditelja, ki je bil na celo kompanije izvoljen na demokratičnih in svobodnih volitvah. »Če mi kdo ne dokaže obratno, sem trdno prepričan, da je Marinelli dosledno izvajal sklepe CULP in da je bil znani in danes sporni sporazum za obratovanje sedmega pomola predmet odkrite razprave v upravnem svetu pristaniske ustanove. Z njegovo vsebino so bili tudi razni pristaniški operaterji in vsi pristojni nadzorni organi«, je v tiskovni noti se napisal voditelj SKP, ki je bil sam do pred kratkim v upravnem svetu pristaniske ustanove.

Tržaska DSL bo imela v soboto v gosteh Franc Mariani, ki v okviru vsedržavnega strankinega vodstva odgovarja za probleme pristaniških dejavnosti. Mariani se bo po srečanju s tukajšnjo DSL srečal tudi z novinarji. Na tiskovni konferenci bosta sodelovala tudi pokrajinska tajnica Perla Lusa in občinski svetovalec Roberto Treu. Za kroniko naj se dodamo, da je Marinelli član DSL, bivši direktor pristanišča Rovelli pa ima člansko izkaznico PSI.

Pristaniški delavci na včerašnji sindikalni skupščini na sedmem pomolu

NOVICE

Obračun in perspektive Instituta za človekove pravice

Mednarodni študijski inštitut za človekove pravice, kateremu predseduje odv. Guido Gerin, je včeraj podal obračun svojega delovanja in orisal predloge, ki jih namerava uresničiti v bližnji prihodnosti. Na tiskovni konferenci je bil govor o številnih vprašanjih, med katerimi tudi o stanju v bivši Jugoslaviji, kjer se človekove pravice kršijo vsakodnevno. Predvsem je bilo poudarjeno, da je delovanje Instituta usmerjeno v znanstveno dejavnost in ne v politično. Njegovi člani so zaskrbljeni nad vsem tem, kar se dogaja v bivši Jugoslaviji in tudi drugod po svetu. Inštitut zato predlaga, da bi se postavil kot posrednik pri stavih sporih. Vzpostavil bo stik z mednarodnimi organizacijami, vsekakor pa se zavzema, da bi prišlo do ustanovitve razsodišča za vojne zločine; v ta namen se bo obrnil tudi na OZN. Med glavnimi dejavnostmi Instituta je skrb -tako je bili poudarjeno na včerašnji tiskovni konferenci- za usodo vzhodnih držav, kjer se oblikujejo demokratične strukture. Verjetno bi odv. Gerin in njegovi našli tudi v Trstu marsikaksen razlog za konkretne posege v obrambo teptanih človekovih pravic.

Predavanje o izvajanju novih določil za davek IVA v EGS

Zunanjetrgovinska sekcija pri Slovenskem dežel. nem gospodarskem združenju prireja v petek, 12. marca, ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu (ul. Sv. Franciska 20) predavanje z naslovom: »Izvajanje novih določil za davek IVA v Evropski skupnosti«. Na to, za vse naše zunanjetrgovinske operaterje aktualno temo, bo predaval ravnatelj pokrajinskega urada IVA v Trstu dr. Luigi Cipoloni.

S 1. januarjem 1993 so padle vse carinske pregrade med državami, ki sestavljajo Evropsko gospodarsko skupnost. Le-te so ostale samo se za države, ki niso članice EGS. Interpretacija novih normativov je posebno zapletena npr. za tristranske posle (nakup blaga v Nemčiji in prodaja v Sloveniji).

Zato bo strokovno predavanje se posebno zanimivo za vse, ki se v podjetjih ukvarjajo z administracijo in knjigovodstvom. Predstojnik tržaskega urada IVA bo s svojimi sodelavci tudi na voljo za vsa morebitna vprašanja in pojasnila s tem v zvezi. Zdrženje vabi vsa včlanjena uvožno-izvozna podjetja, mednarodne prevoznike, banke z mednarodnim poslovanjem, speditore in se druge zainteresirane, da se udeležijo predavanja.

Javna razprava o prometu v mestu

V Kongresnem centru Pomorske postaje bo danes ob 17.30 javna razprava o vprašanjih prometa in parkiranja v mestu, ki jo prirejata ACI in trgovske organizacije. Ob tej priložnosti bodo predstavili načrt, ki naj bi bil alternativen sedanjim obcinskim prometnim ukrepom.

GOSPODARSTVO

Vino in olje Zorana Parovela na sejmju v Celovcu

Tržaska Trgovinska zbornica bo prvič uradno prisotna na celovškem velesejmu »Gast«, ki bo na sporedu od 13. do 17. marca. Tržaska prisotnost je posebnega pomena v okviru vse širšega sodelovanja s Koroško na trgovskem in turističnem področju in v vidiku predvidenega vstopa Avstrije v EGS, kar naj bi se pospešilo izmenjave. Nase mesto bodo zastopala razna industrijska podjetja prehranbenega sektorja, med katerimi je tudi vinogradniško podjetje Zorana Parovela.

OBČINA TRST / VELIKA ZMEDA

KD: Staffieri je ravnal skrajno nepremišljeno

Stranka relativne večine ne zapušča uprave in nasprotuje politični krizi ter novim volitvam

Odborniki Krščanske demokracije za sedaj ne bodo odstopili iz tržaskega občinskega odbora. Tako je v torek pozno ponoči sklenilo strankino pokrajinsko vodstvo, ki je mnenja, da bi bila kriza Občine v tem trenutku nepotrebna in hkrati tudi škodljiva na poti reševanja hude gospodarske krize, ki jo doživlja Trst. Podzupan Magnelli in somišljeniki torej ostajajo v odboru, iz katerega pa so v ponedeljek napovedali odhod socialisti. Predstavniki PSI pa odstopa niso se formalizirali in ga najbrž tudi ne bodo, tako da je pričakovati, da se bo vsa ta »afera« končala z občajnim preverjanjem pod starim geslom »tresla se je gora, rodila se je misl.«

Svetovalci KD so zupano sporočilo o odstopu ocenili za nepričakovano in za popolnoma nepričakovano. Staffieri se je za to potezo pise v izjavi za tisk - odločil samovoljno in brez vsakršnih predhodnih posvetovanj z zavezniki, za ne-

premisljeni korak so se po mnenju KD odločili tudi socialisti. Taka stališče nekateri lahko upravičeno tolmačijo kot beg pred odgovornostmi, posebno v trenutku, ko se mora celotna mestna skupnost strniti v odločno obrambo svojega gospodarstva. KD torej nasprotuje krizi in seveda predčasnim obcinskim volitvam.

Poteza KD je nekoliko umirila politično situacijo, ki ostaja v vsakem primeru še vedno skrajno nejasna in zmedena. Zadnja dogajanja dokazujejo, da občinski zavezniški govorijo zelo različne politične jezike in da vsakdo pravzaprav gre po svoji poti. To velja za posamezne stranke in hkrati za njihove notranje struje, ki se ne zavedajo, da bo italijanski politični vihar v kratkem popolnoma spremenil tudi tržasko stvarnost. Nekateri očitno se vedno razmišljajo in delajo po starih (preživelih) kalupih, slabi oziroma katastrofalni rezultati take politike pa so vsak dan vsem pred očmi.

ZDRAVSTVO / RACIONALIZACIJA

Medicinsko fakulteto želijo preurediti

Zahteva univerze: medicinska fakulteta naj se spremeni v univerzitetno polikliniko

Rektor tržaske univerze Borruso je na včerajšnji tiskovni konferenci orisal predlog, da bi medicinsko fakulteto spremenili v univerzitetno polikliniko. Do tega naj bi prišlo zaradi zahteve po racionalizaciji in učinkovitosti služb, kar naj bi vse skupaj pripomoglo k boljši zdravstveni oskrbi.

Tržaska univerza v bistvu zahteva ustanovitve poliklinike, ki naj jo upravlja medicinska fakulteta. Ta zahteva se opira na zakonske ukrepe, ki so bili sprejeti ob koncu lanskega leta; zahteva jih v prepričanju, da bi združitve vseh univerzitetnih klinik v eno samo strukturo omogočila boljše menažersko upravljanje zdravstvenega sektorja, kar bi prineslo vrsto prednosti tako zdravstvenim operaterjem, kot sicer tudi uporabnikom.

Združitve klinik bi po eni strani omogočila racionalizacijo služb, po drugi pa višjo kakovost slednjih. Po mnenju ravnatelja medicinske fakultete prof. Bratine bi do te združitve lahko prišlo postopoma, in sicer začeni v katinarski bolnišnici.

Predlog, ki ga je rektor

Borruso orisal na tiskovni konferenci je alternativni predlogom deželnega odbornika za zdravstvo. Po tem predlogu naj bi namreč odprli dve visoko specializirani bolnišnici, in sicer v Trstu in v Vidmu. Taki načrt o zdravstvenih strukturah pa bi onemogočil združitve univerzitetnih klinik in upravljanje medicinske fakultete.

Sicer pa je zahteva po preureditvi zdravstvenih služb, ki jih predlaga medicinska fakulteta, sprožila vrsto nasprotujočih si reakcij, ki so sprožile tudi val polemik. Zato je po-

trebna jasnost, v okviru katere si mora vsakdo prevzeti svoje odgovornosti.

Univerzitetna ustanova je prepričana, da spremeniš medicinske fakultete v univerzitetno polikliniko odgovarja kriterijem racionalizacije in učinkovitosti in pomeni pravi kakovostni skok v zdravstveni oskrbi.

Ce pa bi v Trstu ne obstajale možnosti za novo visoko specializirano bolnišnico, pomeni, da si je treba postaviti vrsto vprašanj o doslednosti dosedanjih izbir na področju zdravstva.

SLOVENSKI KLUB / TORKOV VEČER

Ustvarjalnost narečne pesnice Marije Mijot

Ob recitacijah njenih pesmi in glasbeni medigrji je o pesnici spregovorila prof. Bogomila Kravos

DAMIANA OTA

Klepeti »strin« po opravljenem delu, zaslanjanju, a nikoli prevec od stvarnosti odmaknjenosti zaljubljenega dekleta, srečanja na ozkem klanecu ob sončnih zahodih, ti in se mnogih drugi prizori nam živo prihajajo pred oči, ko prislunemo pesmi Marije Mijot. Se bližja se nam zdi njena ustvarjalnost, ko o njej spregovori oseba, ki je pesnico spoznala ze v otrostvu in je obenem izobraženka literarnih ved. Tako je ob recitaciji (ponudili so jo Erika Buzecan, Nastja Colja in Gleb Verč) in ob glasbeni medigri pianista Aljose Starca predsinocno predavanje prof. Bogomile Kravos v Slovenskem klubu izzvenilo kot najprimernejši poklon Mariji Mijot. Se posebej je slo za nekoliko »drugacno« proslavljanje dneva zensk. Svetoivanska pesnica, ki je lani slavila castiljvi 90. rojstni dan, se je občinstvu v Gregorčičevi dvorani »predstavila« kot večstransko dragocena kulturna osebnost Trsta. Ob milnem besednem izrazu, ki v skrbno izpolnjenem narečju zveni se pristnejše, je v Mijotini pesmi prisotna vsa svetoivanska preteklost, ko je to se bila vas in ji mesto se ni zacelo odzirati značilnega bistva.

V svojem predavanju je prof. Kravos uspela prikazati lik te zenske, sicer po postavi drobne, a po duhu vsekakor velike, ki je globoko doživljala povojno spreminjanje do-

Torkov večer v Slovenskem klubu (f. Krizmančič)

mačega življenjskega okolja. V svojih pesmih Marija Mijot pripoveduje o lepih davnih casih, ko je bila družbena stvarnost grajena na trdni osnovi družine, vaskih obicajev, vsakdanjih navad in opravil.

Posebej pesnica spregovori o zenskah: pesmi so torej polne miline, lepih besed, celo moski v »njeni« družbi so nevsiljivi, prijazni. Mijotova obenem opisuje vasko praznike, obicaje in obrede, ki so bili sestavni del tedanjega življenja. Razkosno opisuje praznik vaskoga zavetnika, ob tem pa nam posreduje tudi z etnografskega zornega kota nadvse pomembne podatke.

Iz pesmi Marije Mijot vejeta velika ljudska modrost in iznajdljivost; neizprosnost življenja tudi v njeni pesmi prislili

človeka, da se kakorkoli znajde in dobi rešitev za se tako hude trenutke, kot je lahko smrt drage osebe ali locitev zaradi težkih gospodarskih razmer. S predsinocnega srečanja v Slovenskem klubu je po predavanju prof. Bogomile Kravos izšla tudi želja, da bi Mijotine pesmi spet doživele ponatis, v dopolnjeni izdaji, s strokovno spremeno besedo, ki smo ji ob tej priložnosti prislunili.

Po tem prijetnem torkovem večeru se Slovenski klub ze pripravlja na prihodnji torek, ko bo imel v gosteh zgodovinarja in avtorja knjige »Anton Martin Slomsek« Vlada Habjana. Beseda bo tekla prav o Slomski in o zgodovinski poti slovenske Cerkve do priznanja slovenske skofovske konference.

SKLAD MITJA ČUK

Kako uporabljati televizijski medij otrokom v korist

JELKA CVELBAR

Velikokrat smo se že razpisali o televiziji. Tokrat se bomo spet, vendar z drugega zornega kota. Vse več sol, pa tudi vrtečev se pri svojem običajnem delu poslužuje novih tehnologij - televizije, videorekorderja in videokamere.

To je predvsem pomembno zato, ker nam pomaga rusiti tabu, po katerem je televizijski »zaboj« samo sredstvo za pomirjanje in »hipnotiziranje« otrok.

Da bi dosegli ta cilj, seveda nikakor ni potrebna visoka tehnologija. Otrok se sam po sebi čudi, če slučajno sreča priljubljenega voditelja televizijske oddaje, kako da lahko ta stoji v televizijskem oddajniku, ko pa je on tako velik, televizor pa tako majhen. Na tako vprašanje lahko otroku v vrtcu prav lahko odgovorimo, če si preskrbimo prazno televizijsko ohišje. Na vprašanje, koliko otrok lahko stoji v »televiziji«, bomo odgovorili tako, da se bodo malčki stlačili v prazni televizor in se pojavili na ekranu. Od tod naprej bomo lahko odgovorili na vprašanje: Kako to, da v »ta pravi« televiziji stoji še več ljudi. Pa tudi: Kako lahko pridejo noter?

Od teh se bomo prav gotovo preselili k vprašanju druge vrste: ali ljudje res umirajo, ko jih ustrelijo v televizijskem filmu? In ali me lahko napovedovalec vidi, če si doma na divanu med gledanjem televizije vrtam nos?

Kajti čedalje bolj jasno je, in vsakdanje doživljanje otrok v vrtcih in solah to dokazuje, da ima televizija s svojimi nega-

tivnimi in pozitivnimi sporočili čedalje večji vpliv na otroke. Posebej je to vidno ob ponedeljkih. Nekateri otroci se takrat vedejo kot junaki iz najljubših risank, drugi pa apatično sedijo v kotu. Zdi se, kakor da bi ponavljanje scen, ki so jih gledali po televiziji, nadomestilo razvoj domisljije in zdrave otroške ustvarjalnosti.

Prav tukaj pa leži resitev zagonetke. Če otroku ponudimo, da bo sam postal kreativen s filmanjem, tonskim snemanjem, pa tudi s fotografijo in slikami, bomo že na dobri poti, da njegova domisljija ob televiziji ne bo zakrnila.

To pa pomeni, da otroci ne bodo več pasivno sledili televizijskemu dogajanju, pač pa bodo postali video aktivni. Če bodo otroci sami imeli priložnost posneti podobe na filmski trak, bodo lahko marsikaj ugotovili. Med drugim tudi to, da lahko človeka s pomočjo kamere povečajo ali pomanjšajo.

S tem, ko otrok sam aktivno sodeluje pri posnetku, izgubi nekaj tiste prevelike zasvojenosti od televizije, ker mu je končno dano, da pogleda vsaj malo v zakulisje. Hkrati pa se kaj kmalu uči razlikovati med resničnostjo in namišljenim dogajanjem. Seveda gledanje ali ukvarjanje s televizijo in videorekorderjem nikakor ne pomeni, da bodo otroci gledali televizijo za to, da bodo lahko učiteljice v miru popile svojo kavico. Z nekaj učiteljske domisljije in sodelovanja se namrec otroci lahko približajo se drugim medijem. Lahko na

primer izdelajo sami svoj časopis s fotografijami, ali drobno knjižico z ilustracijami. Pri tem seveda ne gre za do potankosti izdelan elegantni časopis, s katerim bosta vrtec ali sola pridobila na ugledu, pač pa za list, tudi na grobem papirju, vendar mora biti tak, da bodo otroci lahko rekli: »To sem naredil jaz!«

Otroci na primer že poznajo glasbene kasete, od doma in prav gotovo tudi kasetofon. V vrtcu ali v soli pa jih lahko naučimo, da lahko z glasbenimi kasetami počenjamo tudi kaj drugega kot pa vedno na novo poslušamo pravljico o Volku in sedmih kozličkih. Lahko sami odigrajo in posnamemo prizorček. Lahko zapojejo in se poslušajo in se marsikaj drugega.

Prav podobno lahko z videokamero posnamejo denimo svojo pot v solo. Pri tem postanejo otroci veliko pozornejši na vsako značilnost, ki je sicer prej še videli ne bi. Na tak način jim moderna sredstva obveščanja pomagajo, da bodo postali pozornejši, namesto da bi jih samo zasvajala in jih z golim prikazovanjem (nesmislov) potapljala v odsotno omamo.

V osnovi pa je tudi v zvezi z mediji vzgojiteljev odnos do otrok: odnos, ki naj nas stareše in učitelje zaposli s tem, da aktivno sodelujemo z otrokom pri odkrivanju medijskih razsežnosti ali tisti odnos, ki od medija pričakuje, da bo otroka miril in ga naredil apatičnega za to, da bomo pred njim končno imeli mir.

GLASBENA
MATICA
TRST

KONCERTNA ABONMAJSKA
SEZONA 1992/93
danes, 11. tm., ob 20.30
v gledališču Miela v Trstu
Trg Duca degli Abruzzi 3

GODALNI KVARTET GLASBENE MATICE
in FRANCESCO FURLANICH - fagot

Merkit, Mendelsson, Devienne in Tesakov
Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Miela

IZREDNA RAZPRODAJA

Trzaska knjigarna - Ul. sv. Franciska 20

Obiščite nas, ne bo Vam žal!

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep, Bruce Willis, Goldie Hawn, Isabella Rossellini.

RADIO - 15.30, 21.30 »Gustose... di colore bestiale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK,
11. marca 1993
RASTKO

Sonce vzide ob 6.25 in zaton ob 18.05 - Dolzina dneva 11.40 - Luna vzide ob 21.13 in zaton ob 7.01.

Jutri, PETEK,
12. marca 1993
DOROTEJA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 7,6 stopinje, zračni tlak 1028,2 mb rahlo narasla, veter 4 km na uro jugozahodnik, vlaga 69-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 7,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILA STA SE: Erik Bracchetti in Sara Rovinelli.

UMRLI SO: 82-letna Valeria Ciuk, 50-letni Dino Bosich, 46-letni Silvano Bosiglav, 85-letni Enea Zelli, 94-letni Michele Vicino, 80-letna Carmela Bonin, 71-letna Lodovica Coslovich, 88-letni Guerrino Nordio, 79-letni Bruno Ferluga, 88-letna Mafalda de Poscarini, 77-letna Clara de Zuccoli, 85-letni Giovanni Poldrugovaz, 66-letni Mario Zorzin, 83-letni Secondo Speranza, 86-letna Ida Rossi, 72-letna Nadia Giusto, 93-letna Elena Zaccaria, 82-letna Teresa Maria Giorgino, 82-letna Danica Kante, 83-letna Giuseppina Orsini, 63-letni Pietro Pagliaro, 82-letna Vanda Poscheno, 60-letna Lidia Fabris, 67-letna Maria Pachiat, 95-letni Giovanni Novacco, 77-letni Mario Schirra, 92-letna Caterina Felluga, 83-letni Carlo Rosani, 90-letna Filomena Surian.

LEKARNE

Od ponedeljka, 8., do nedelje, 14. marca 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Borzni trg 12 (tel. 367967), Rojan - Ul. L. Stock 9 (tel. 414304).

OPCINE, Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Borzni trg 12, Rojan - Ul. L. Stock 9, Ul. Rossetti 33. OPCINE, Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Rossetti 33 (tel. 633080).

CVETLICARSTVO - VRTNARSTVO

OREL - BLASON

Devinščina 6 - Tel. 225149

ob prevzemu dejavnosti

WALTER in ANDREJ

vabita

vse prijatelje in stranke na družabnost

danes, 11. marca

od 18.30 dalje

dogajajo najčudnejše stvari. Če se nam zelis pridružiti, pridi vsako sredo v KD Skamperle k Sv. Ivanu (pri Stadini 1. maj), ob 16. uri za otroke 3. letnika vrtca, 1. ali 2. razreda osnovne sole, ob 17. uri za otroke 3., 4. ali 5. razreda osnovne sole.

ODBOR SD PRIMOREC sklicuje v petek, 19. t.m. redni občni zbor Prvo sklicanje ob 20. uri v Ljudskem domu v Trebbah. Vabljeni člani.

IZLETI

VII. ZIMSKE IGRE SKLADA MITJE ČUK bodo v nedeljo, 14. t. m. na Crnem vrhu pri Idriji. Prijave za izlet z avtobusom sprejemamo v uradih sklada na Narodni ul. 126 med 9. in 12. uro.

Planinski odsek SZ SLOGA in SK DEVIN vabita v nedeljo, 14. t.m. na tradicionalni zimski vzpon na Snežnik. Odhod iz Bazovice ob 7. uri izpred spomenika padlim. Za informacije: tel. 226283 - Stopar ali st. 200236 - Škerk.

SK BRDINA organizira v nedeljo, 14. t. m. avtobusni izlet v Sappado ob priliki trzaskga prvenstva. Informacije na tel. st. 215859.

KMETIJSKA ZADRUGA v Trstu in Kmečka zveza obveščata udeležence izleta na Kmetijski sejem v Verono, 13. t.m., da bo avtobus imel sledeči urnik odhoda: Boljunec (na trgu) ob 5.30, Opčine (Prosvetni dom) ob 5.45, Prosek (na Krzadi) ob 6.00, Nabrezina (gostilna Silvester) ob 6.10, Sesljan (hotel Posta) ob 6.15.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvešča neucne osebe, da danes 11. t. m. zapade rok za vložitve prošnje za premostitve. Morebitne informacije kot tudi obrazce dobite na sedežu sindikata v Ul. Carducci 8.

ČESTITKA

Danes nasa ZORA praznuje 80. rojstni dan. Veliko zdravja in veselja v krogu svojih dragih ji želijo hči Miranda z družino ter vsi, ki jo imajo radi.

MALI OGLASI

V BRISCAH pri Krizu sta odprla osmice Mirko in Cvotka Brisca. Tocita belo in crno vino z domacim prigrizkom.

OSMICO je odprl Mahnic v Borstu st.1.

OSMICO je odprl Ivan Antonic, Cerovlje 34. Tocci belo in crno vino.

OSMICO ima Ostrouska Zvonko - Zagradec.

OSMICO je odprl Dusan Gustin v Repnu st. 22. Vnaprej se zahvaljuje mo za obisk!

OSMICO je odprl Pepi Zigon v ul. Flavija di Stragmaro 87/A.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo. Berdon Josip, Pulje pri Domju st. 123.

OSMICO je odprl Jozko Colja - Samatorca 21.

OSMICO je odprl Just Škerlj v Salezu st. 44.

OSMICO je odprl Vladimir Caharija - Nabrezina 22.

PRODAM avto lada niva, letnik 1989, bele barve, najboljsemu ponudniku. Tel. st. 229476 ob uri obedov.

PRODAM renault 11, turbo, letnik 1986. Tel. st. 422128 v večernih urah.

PRODAM citroen visa 2 club s komaj opravljenim tehničnim pregledom za 1.500.000 lir. Tel. st. (040) 214893.

PRODAM vespo PK 50, letnik 1982 za 550.000 lir. Tel. st. (040) 214893.

PRODAM motor jamaha xt 600 v odličnem stanju, letnik '90. Tel. st. (040) 228333.

PRODAM A 112, v odličnem stanju, komaj opravljena revizija, prevoženih 87.000 km., cena 2.000.000 lir. Tel. 213889 od 18.30 do 20. ure.

PRODAM stanovanje v Ul. Flavija, 60 kv.m. Tel. st. 229234 ali 383713 v večernih urah.

V BLIZINI nove univerze je napredaj zazidljivo zemljišče. Tel. na st. 51853 v jutranjih urah.

MEDICINSKA SESTRA isce delo na domu za varstvo in nego bolnika. Tel. 828251.

MLADO 21-letno dekle z veliko volje do dela isce kakrsnokoli zaposlitev. Tel. st. 200542 ali 200882 ob uri obedov.

HISNO POMOCNICO iscem enkrat tedensko. Tel. st. 723010 ob večernih urah.

VINOGRAD oddajamo. Tel. st. 231859 ob uri kosila.

NUDIM instrukcije iz matematike in kemije. Tel. st. 212688.

PRISPEVKI

Nomesto cvetja na grob Neve Ferjancic daruje družina Messenel 50.000 lir za Glasbeno matico.

Ob 90. rojstnem dnevu pok. oceta Mirkota daruje hči z družino 30.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na pok. Pjerino Pregarc darujeta Sandi in Majda Cergol 50.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob B. Filipovica darujeta Sandro in Nori 100.000 SD Polet.

V spomin na Boza Filipovica-Gričica daruje družina 100.000 lir za MPZ Tabor, 100.000 lir za ZPZ Tabor, 100.000 lir za SD Polet, 100.000 lir za PZ Sv. jernej Opčine in 100.000 lir za popravila cerkve na Opčinah.

V spomin na Marijo Dolenc-Hollstein daruje Mariaca Dolenc 30.000 lir za zbor Vesela Pomlad.

V spomin na Boza Filipovica-Gričica darujeta Armido in Savo 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka ter Danci in Rakfo 50.000 lir za SKD Tabor.

V pocastitev spomina Evgena Čuka darujeta Guerina in Milko 30.000 lir za SD Primorec.

V spomin na Ivanko Grilanc-Svetlic daruje Neva Rebulu 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na strica Berta in Lucia daruje Nevja 60.000 lir za SK Kras.

V spomin na Tomija Grilanca darujeta Obadovi 30.000 lir za SK Kras.

V spomin na Ivanko Grilanc-Svetlic darujeta Obadovi 30.000 lir za SK Kras.

V spomin na Bruna Sarda darujeta Tamara in Zvonko 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na Ivanko Grilanc-Svetlic darujeta Tamara in Zvonko 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na Tomija Grilanca darujeta Stana in Srečko 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na Ivanko Grilanc por. Svetlic darujeta Stana in Srečko 20.000 lir za KD Rdeca zvezda.

V spomin na Bozota Filipovica darujeta Nadja, Peter, Alenka in Ivo z družinami 200.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Duskino mamo Ivanko Svetlic daruje Irena Milic 25.000 lir za SK Kras in 25.000 lir za KD Rdeca zvezda.

Namesto cvetja na grob Evgena Čuka daruje Nanda Rocchi 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Milosa Sardo daruje Sonja Gergolet 30.000 lir za cerkev na Proseku.

V spomin na Nevo Ferjancic daruje Nada Gaspercic 20.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na Bruna Sarda daruje Ostrouska (Zagradec) 30.000 lir za Dom-spomenik padlim v NOB iz Brisicov.

Namesto cvetja na grob Tommyja Grilanca in Ivanke Grilanc por. Svetlic daruje Zofka Obad 30.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Namesto cvetja na grob bivše kolegice Nilde Stopar daruje Alma 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V pocastitev spomina drage Neve Ferjancic daruje Alma 10.000 lir za Center za socialno dejavnost.

V spomin na Bozota Filipovica darujeta sezanska prijatelja Aleksander Bitc in Mitja Ukmar 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Ivanko Milic vd. Ukmar, Milosa Sardo darujeta Marjara in Milko Luksa 60.000 lir za popravila cerkve na Proseku.

V spomin na Ivanko Grilanc por. Svetlic daruje družina Milana Milica 25.000 lir za KD Rdeca zvezda.

V spomin na gospo Pierino Suligoi darujeta Jozica in Rajko Zajec 50.000 lir za PD Kolonkovec.

V spomin na Marijo Bernetic daruje Ivanka Bolcina 25.000 lir za trzasko Delo (ul. S. Spiridione 7).

V spomin na Nevo Ferjancic darujeta Sonja in Dusan Tepavac 50.000 lir za »Glasbeno matico« in 50.000 lir za Zadrzinski center za socialno dejavnost.

V pocastitev spomina ljubljene mame Emilije Rustja daruje sin Nino in družina Polduzzi 25.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Gabrovca in 25.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Ivanko Grilanc por. Svetlic daruje družina Hermana Skrlja 20.000 lir za SK Kras.

V spomin na Nevo Ferjancic darujeta Milan, Marija in Mili Ukmar 20.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na strica Ladota Legisa darujeta Nadja in Peter 100.000 lir za PZ Fatje izpod Grmade.

V spomin na Meri Pieri daruje Milan, Marija in Mili Ukmar 100.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na pok. Franca Stok darujeta Ivan, Draga in Alojz Kapun 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Boza Filipovica daruje Stanka Hrovatin 50.000 lir za pevsko zboru Tabor.

V pocastitev spomina tov. Marine Bernetic daruje Stanka Hrovatin 50.000 lir za Sklad trzaskga Dela.

Zapustila nas je nasa draga

Danica Kante vd. Martinuzzi

Pogreb bo v soboto, 13. t. m., ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Proseku.

Posebna zahvala zdravniku Marjanu Nabergerju za njegovo pomoč.

Zalostno vest sporočajo hči Majda, zet Dario, vnuki Andrej, Tatjana, Davorin in Ingrid ter Simona in Germino

Prosek, 11. 3. 1993

Sporocamo zalostno vest, da nas je dne 4. marca nepričakovano in prerano zapustil nas dragi mož in oče

Dino Bosich

Pogreb bo jutri, 12. t. m., ob 9.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Ani.

Zalujoci zena Maria, sinova Edi in Igor ter drugo sorodstvo

Trst, 11. 3. 1993

Sporocamo zalostno vest, da nas je zapustila nasa

Valeria Ciuk

Pogreb bo jutri, 12. t. m., ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Trebce.

Družine Čuk in ostalo sorodstvo

Trebče, 11. 3. 1993 (Pogrebno podjetje, Zimolo)

Profesorici Adi Markon izrekajo obcuteno sozajlje ob smrti drage mame ravnatelj, ucnio in neucno osebe sole F. Levstik.

Ob nenadni izgubi drage mame izrekajo sozajlje Cvetic Blaznik - Smotlak iskreno sozajlje ravnatelj, neucno in ucnio osebe drzavnega poklicnega zavoda J. Stefan v Trstu.

PROSEK - KONTOVEL / SKUPEN SESTANEK

Krajevne organizacije za tvornejše odnose

Dogovor za boljše obveščanje javnosti

S srečanja predstavnikov proseško - kontovelskih organizacij (foto Ferrari / Kroma)

V Kulturnem domu na Proseku so se predstavniki vseh organizacij s Proseka in Kontovela. Srečanje je bilo sklicano predvsem z namenom, da bi v teh dveh vaseh poskrbeli za učinkovitejšo poročanje v tisku, zlasti v novem Primorskem dne-

vniku, o dejavnosti krajevnih organizacij na kulturnem, gospodarskem, sportnem, družbenem in političnem področju. Izkazalo pa se je, da je neformalni sestanek izzevenel kot pomemben dogodek tudi z vidika boljše koordinacije sicer pestre in bogate, a nekoliko raz-

drobljene in nepovezane dejavnosti proseško - kontovelskih organizacij. Prisotni so bili predstavniki Zadruga Kulturni dom Prosek, MPZ Vasilij Mirk, Zenskaga pevskega zbora Prosek - Kontovel, Amaterskega odra Jaka Stoka, proseškega Godbenega društva, Kulturnega društva Prosek - Kontovel, Mladinskega krozka, krajevne partizanske organizacije VZPI-ANPI, Sportnega društva Primorje, Sportnega kluba Kontovel, Gospodarskega društva Kontovel in Društvene gostilne s Proseka. Torej vsi organizirani dejavniki, ki so si ob tej priložnosti izmenjali informacije o svojem delu, problemih in načrtih ter se dogovorili za nadaljevanje takšnih skupnih srečanj, za prožnejše obveščanje javnosti ter za boljše koordinacijo dela.

Niz predavanj o morskem živalstvu

Trzaska sekcija Svetovnega sklada za varstvo narave WWF prireja ob dvajsetletnici svojega obstoja, v sodelovanju z Miramarskim morskim parkom niz predavanj o morskem svetu. Predavanja bodo ob sredah, ob 17.30, v Avli Magini oddelka za biologijo trzasko univerze, Ul. Giorgieri 32-34. Prvo srečanje bo 17. marca z naslovom Morska favna v Trzaskem zalivu. Govoril bo naravoslovec Paolo Utmar. Naslednje sredo bo predaval Giovanni Bearzi o delfinih pri Krku in Lošinju. Konec marca bodo na vrsti morski psi, prvo sredo aprila pa zelve. Niz se bo zaključil 14. aprila s prikazom dokumentarcev o morskem parku pri Miramaru.

NOVICE

Kulturna prireditev drevi v pevski osnovni šoli

Prireditev v pocastitev dneva slovenske kulture prirejajo drevi v Pevni in sicer v prostorih osnovne šole. Ob 20.30 bo nastopila pevka skupina Akord, zatem pa se učenci in mešani pevski zbor iz Pevne. Vabljeni.

Prešernova proslava za rojake v Ronkah in v Laškem

Slovensko kulturno rekreativno društvo Jadro iz Ronk priredi jutri 12. marca ob 20.30 Dan slovenske kulture v prostorih dvojezične knjižnice v Ronkah. Predsednik društva Karlo Mucic nam je povedal, da bo program prirejen prikazu slovenskega slovstva. Nastopila bosta igralka Slovenskega stalnega gledališča Mira Sardoceva in režiser Radia Trst A. Sergij Verc. Večer bo zaključil dekliski pevski zbor iz Devina, ki bo pod vodstvom Hermana Antonica zapel pet pesmi. (mj)

KD Oton Župančič vabi na prireditev v Sovodnje

Praznik slovenske kulture bodo jutri zvečer obeležili tudi v KD Oton Župančič. Zaradi obsežnejših del v domu Andreja Budala na Pilošču, so za gostoljublje zaprosili Kulturni dom v Sovodnjah. Prireditev bo torej v Sovodnjah, s priletom ob 20.30. Nastopila bosta otroški pevski zbor O. Župančič in mešani pevski zbor Oton Župančič. Otroci pa bodo predstavili krajši prizorček.

Francosko - ruski film »Luna park«

V kinodvorani Vittoria bodo drevi, ob 20.45, v okviru ciklusa Gorica-kinema, predvajali film Luna park režiserja Pavla Longuina. Film zelo zgovorno prikazuje današnje življenje v Moskvi, kjer postaja nasilje edini zakon. Film je francosko - ruska produkcija, posneli pa so ga lani in tudi lani predstavili na festivalu v Cannesu.

Prošnje za denarne podpore

Goriška občina obvešča, da so v tajništvih sol (nižjih in višjih srednjih sol) na razpolago obrazci za prošnje za finančne prispevke v smislu dež. zakona št. 10/88. Prošnje je treba predložiti do 20. marca v protokolnem uradu na Občini.

Na ogled slike pohištva in blaga sumljivega izvora

Kvestura obvešča, da so na vpogled, ob delavnih med 16. in 18. uro, barvne fotografije starinskega pohištva, umetniških del in okrasnih predmetov, ki so jih zaplenili, do konca marca lani. Interesenti, ki menijonaj se obrnejo do urada za preventivo pri sedežu Kvesture (Ufficio di prevenzione generale), na Cavourjevem trgu 8.

KRIZA / ŠE EN (ZADNJI) POSKUS

Župan naj reši kar se rešiti da

Slovenska skupnost bo jutri sporočila izstop iz koalicije in občinskega odbora

VLADO KLEMSE

Tuzzijev odbor bo preživel se kakšen teden, vendar postaja iz dneva v dan bolj jasno, da so predčasne volitve edini izhod iz sedanjega položaja. V torek so občinski tajniki petih strank koalicije (na srečanju ni bilo predstavnika SSK) v poskusu, da se reši, kar se rešiti da, sprejeli odločitev, da naj potapljaljavo se barko skuša rešiti zupan Tuzzi. Kako? V prihodnjih desetih, petnajstih dneh naj bi opravil krog pogovorov s predstavniki gospodarskih združenj, predstavniki političnih strank, sindikati in nasploh predstavniki družbenih sil. Se pred tem pa naj bi opravili prilagoditev, oziroma posodobitev programa, ki je v osnovi sporazuma dotedanje koalicije. Program naj bi dopolnili predvsem ob upoštevanju sedanjega gospodarskega položaja in zaostrovanja krize. Tuzzi naj bi s sogovornikom tudi predlagal ekipo, ki naj bi najbolj nujne točke popravljenega programa uredila. Bodo ekipo sestavljali izključno ali pretežno tehniki, ko sedanjo ekipo zamenjal v celoti, kje iskati najbolj primerne osebe za odgovorna mesta? To so vprašanja, na

katera verjetno v tem trenutku ne zna odgovoriti niti mandat. Vprašljivo je tudi, če so osebe s takimi kvalifikacijami na razpolago v občinskem svetu.

Tako naj bi potekalo reševanje krize v prihodnjih dneh, seveda v kolikor se na jutrišnji seji občinskega sveta stvari ne bodo dodatno zapletle in bo kriza zadobila drugačen ritem in drugačno usmeritev. Dejstvo je, da se je Slovenska skupnost odločila izstopiti iz koalicije in bodo tako odločitev na jutrišnji seji tudi javno sporočili, nam je v pogovoru povedal Marjan Terpin. Na torkovi seji vodstva SSK so razpravljali tudi o možnosti podobnega koraka tudi v drugih institucijah, kjer sodelujejo pri upravi. "Razlog naše odločitve je v staliscu stranke relativne večine in župana, glede načina razreševanja zadeve Coop" navaja Marjan Terpin, na nase izrecno vprašanje.

Vse manj potrpljenja pa imajo tudi liberalci, ki vidijo v mandatu Tuzzi zares zadnji poskus reševanja, ki pa mora biti časovno omejen in uspešen. Sicer bodo koalicijo zapustili.

Mestno tajništvo De-

mokracijske stranke levic je v torek razpravljalo o novem zasuku. Po njihovem je kriza zasla ze tako dalec, da je edini izhod danes le razpust občinskega sveta in razpis predčnih volitev. Tako zahtevo bodo menda postavili na jutrišnji seji, ki naj bi bila sicer namenjena le obravnavi tekočih zadev. Razpravi o tezkem političnem ozračju naj bi se ognili, čemur pa je težko verjeti. Tudi z ozirom, da bo SSK napovedala svoj umik iz koalicije.

Vse kaže torej, da bo mo v Gorici letos imeli, poleg deželnih in pokrajinskih volitev, ki bodo junija, referendum, ki naj bi bil že čez dober mesec dni, se volitve za občinski svet.

Marsikdo je prepričan, da bi predčasne volitve morali razpisati že lani, saj se koalicija v bistvu prebija iz ene krize v drugo, vmes pa vidno razpada. Morda bi danes le imeli trdnjso občinsko upravo, namesto sedanjega skrajno nejasnega in negotovega stanja. Gre za stanje, ki traja že prevec časa in ki je povsem onemogočilo dejavnost občinske uprave. Prav zato menijo, predčasne volitve niti niso največje zlo.

MEJA / NEBLO

Vsak dan okrog dva tisoč prehodov Največ tujcev

Sestnajstega februarja sta zunanja ministra Emilio Colombo in Lojze Peterle odprla za mednarodni promet mejni prehod v Neblem. Odprtje prehoda na tem območju je bilo potrebno in upravičeno, predvsem za italijanske državljane z bližnjih krajev v videmski pokrajini. To potrjujejo podatki o številu prehodov v prvih treh tednih. V poprečju se mejnega prehoda poslužuje okrog dva tisoč italijanskih državljanov dnevno. Dobri dve tretjini odpadeta na mednarodni promet. Posebno živahen promet so na prehodu zabeležili v nedeljo, 28. februarja, ko je preko meje slo okrog 2.300 italijanskih državljanov.

Pa se zanimivost: prehoda Neblo se v veliki meri poslužujejo italijanski državljani. Slovenskih in tujih državljanov, ki potujejo s potnimi listi, je dnevno le nekaj desetlin.

To so prvi podatki. Ob tem velja zabeležiti se, da so se po odprtju prehoda za mednarodni promet precej oddahnili tudi v Rozni dolini, saj je večina teh potnikov prej težila prav na ta mednarodni prehod. Upati je le, da se bodo v pristojnih organih kmalu dogovorili, da bi Neblo ostal odprt neprekinjeno.

RAZSTAVA / V PALAČI RABATTA

Krstne, poročne in knjige umrlih goriških meščanov iz konca 16. in 17. stoletja

Pobuda sodi v okvir prireditev ob praznovanju goriških zavetnikov Hilarija in Tacijana

Pročelje goriške stolnice - foto Studio Reportage

Te dni je v Palaci Rabatta odprta razstava starih rokopisov. Gre za dokumente zupnije sv. Hilarija in Tacijana, oziroma stolne zupnije. Razstavo so odprli v nedeljo, v okviru raznih pobud ob praznovanju patronov (v torek, 16. marca). Na ogled je vsak dan med 15. in 18. uro. Razstavljen je le del sicer bogatega arhiva stolne cerkve. Tokrat so izpostavljene krstne knjige, knjige porok in umrlih 16. in 17. stoletja. Torej nekakšna stletna kronika Gorice, ki je takrat stela od tri do

stiri tisoč prebivalcev.

Krstne in poročne knjige ter knjigo umrlih so začeli postopoma uvajati sele po Tridentskem koncilu. Prvo krstno knjigo je v Gorici leta 1596 uvedel zupnik Giovanni Pamizolo. Iz istega leta je tudi prva knjiga porok. Sele pol stoletja kasneje (1649) so začeli pisati tudi register umrlih kranjov.

Te stare rokopise, ki so zdaj na razstavi, so že v preteklosti preučevali krajevni zgodovinarji in iz njih izlučili marsikateri podatek. Ob koncu 18. stoletja in v začetku

19. se je z njimi ukvarjal zupnik Anton Jereb, ki je sestavil točen poimenski seznam prve knjige porok. S preučevanjem matrik, ki jih hranijo v arhivu stolne cerkve so se ukvarjali tudi sodobni zgodovinarji, med temi Luciano Spangher. Zelo verjetno bi slovenski zgodovinarji iz omenjenih virov izlučili se veliko zanimivih ugotovitev, zlasti kar zadeva narodnostni aspekt.

17. stoletje je bilo stoletje vojn (v avstrijskih deželah zlasti stoletje ponavljajočih se turskih vpadov), globokih družbenih pretresov, obdobje ko je morila kuga, ki je leta 1682 v Gorici pobrala deset odstotkov prebivalstva. Tudi ti pretresi se lahko razberejo iz registrov.

Do konca tedna se bo v okviru praznovanja goriških patronov zvrstilo se nekaj prireditev. Tako bo jutri, v petek, ob 20.30, predaval novogoriški zupnik Gasper Rudolf o vlogi cerkve ob meji, v soboto prirejajo sahovski turnir, v nedeljo pa misijonsko razstavo. V ponedeljek bo prof. Sergio Tavano govoril o mučencih Hilariju in Tacianu ter o oglejskem zakladu. V torek ob 10.30 bo slovesno bogoslužje, zvečer pa nastop, pevskih zborov.

NAŠA DRUŠTVA / NOVA PRESENEČANJA PRI POLJANAH

Uspešen začetek dejavnosti Kraških krtov v novi sezoni

Razmišljajo o izdaji publikacije o Doberdobskem krasu

Kraski krti med letošnjo novoletno akcijo v bližini jamarškega doma - foto S. R.

V zadnjih mesecih so člani Kraških krtov zabeležili več pomembnih uspehov na področju odkrivanja in raziskovanja kraskega podzemlja. O aktivnosti nasploh in o uspehih sta na nasa vprašanja odgovarjala predsednik kluba Stanko Kosić in Albano Marusić.

Na področju Vrha so na prehodu iz starega v novo leto odkrili dve novi jami. Gre za brezno, globoko okrog 60 metrov in za jamo, ki se kmalu po vходу razdeli v dve brezni globoki okrog 30 metrov. Eno od breznen se ni bilo raziskano. Obe jami sta aktivni, kar pomeni, da v njihju pronica voda in zato nista zakapani. Prav tako na območju Vrha (Planjava in Brestovc), so odkrili se nekaj jam, tudi lepo zakapanih, in brezen

različnih globlin, od 55 do 12 in 15 metrov. Nekaj votlin so odprli tudi na območju Poljan (brezno globoko skoraj 20 metrov, ki se konca v zakapani dvorani), Devetakov (brezno globoko 49 metrov, ki pa je na koncu zadelano z ilovico in čaka jamarje morda, ko bodo pregrado predrla, se kakšno presečenec). Ti uspehi potrjujejo, da so Kraski krti med najbolj delavnimi in uspešnimi jamarškimi skupinami v naši deželi.

Povsem po naključju so Kraski krti odkrili majhno jamo, ki pa je bila skozi drobno spranjo povezana z ogromno votlino. Ko so nekoliko razširili spranjo so se znašli nad breznom, ki meri kakih 18 x 10 metrov in ki sega nad 80 metrov v globino. Odkrivanje in meritve te votli-

ne, izrednih dimenzij, so se v teku. Po dosedanjih ugotovitvah naj bi slo za drugo najglobljo votlino na Doberdobskem krasu. Poimenovali jo bodo po Dominiku Grillu.

Tako menita Kosić in Marusić. Sicer pa sega delovanje Kraskih krtov tudi na druga področja. Tako vestno skrbijo za zavarovanje arheološko zanimivih jam na njihovem območju. Pred kratkim jih je obiskala arheologinja Elisabetta Borgna, ki dela na Trzaski univerzi in sestavlja kataster arheoloških jam. Ugotovila je, da so ti objekti na Doberdobskem dobro zavarovani pred vandalizmi. Skoda le, da ni na razpolago zadostnih denarnih sredstev za izkopavanje in da utegne celotna zadeva čez nekaj let oditi v pozabo.

Divji prašiči so kakor doma na vrtovih in njivah v Pevmi

Da je na območju Sance in Kalvarije precej divjih prašičev je znano. Nekoliko manj znano pa je, da so zivali postale precej predrzne in vsiljive. Že dober teden se okrog pol stota težka zival zadržuje v vrtovih, v bližini his v središču Pevme. "Pride celo na kakih deset metrov daleč", nam je povedal Albin Valentić, ki je sčeta in v vrtu za hiso opazil tudi včeraj.

TRŽIČ / PRISTANIŠČE

Promet tretjino večji kakor lani

Prvič je količina vkrcanega blaga presegla prispeli tovar

Pristanišče Portorože je tudi v prvih dveh mesecih letos poslovalo uspešno. Posebej spodbuđen je podatek, da se je znatno povečala količina odpremljenega blaga, ki je februarja preseгла 88 tisoč ton. V februarju so v pristanišču pretovorili skupaj 162.655 ton blaga. V količini ni vključeno gorivo (premog) namenjeno trziški termocentrali Enel. V primerjavi s istim mesecem lani znaša porast dobrih 38 odstotkov, kar je vsekakor zavirljiv podatek. Med prispelimi pošiljkami je po količini na prvem mestu celuloza (37.702 ton), sledi kaolin (13.891 ton), les (9.806 ton), zita (6.301 ton) itd. Premoga so v februarju

raztovorili 82.500 ton.

Med odpremljenimi pošiljkami so na prvem mestu kovinski izdelki in polizdelki (42.153 ton), zatem zita (30.397 ton), kovinske konstrukcije (11.925 ton), les (3.311 ton), celuloza (1.030 ton). Primerjava podatkov o skupnem prometu blaga v pristanišču za letošnje prvo dvomesečje z enakim obdobjem lanskega leta, kaže porast za okrog 40 odstotkov. Gre za nedvomno zanimive in spodbudne podatke, zlasti se kar zadeva količino vkrcanega tovora, ki je februarja prvič presegla količino prispelega tovora (seveda, če ne upoštevamo pošilk premoga). Dolej se je promet v trziški luki odvijal pretežno enosmerno.

USPEŠNA AKCIJA / UKRADENO BLAGO

Televizorji, kopimi stroji in tudi čeki Prijava za podjetniško usmerjeno trojko

Karabinjerji v Marianu so te dni, v sodelovanju s področnim poveljstvom in Gradiscu ter s področnimi poveljstvi nekaterih krajev na Videmskem, izsledili ter prijavi sodnim organom tri osebe, osumljenih goljufije in posesti blaga sumljivega izvora. Zaplenili so tudi za okrog 15 milijonov lir blaga sumljivega izvora, v glavnem televizorskih sprejemnikov, kopirnih strojev, avtomobilskih radijskih aparatov ter tudi petdeset cekov raznih bank. Sodnim organom so prijavili 33-let-

nega Giorgia Piovesana iz Romansa, 26-letno Sereno Marchesana iz Trzica in 31-letnega Maura Canzuttija iz kraja San Giovanni al Natisono. Ugotovili so, da je zaplenjen blago plen tatvinskih podvigov, januarja in februarja letos, v nekaterih podjetjih med Manzanom in San Giovannem.

Zanimivo je, da so trojci prišli na sled prav zaradi razpečavanja ukradenih cekov, ki jih je menda Canzutti skušal spraviti v obtok in torej vnovčiti, preko

obcasnih prijateljev v krogu uživalec mamil. Tak cek (za 300 tisoč lir) so vnovčili v neki trgovini v Medeji, drugega pa v neki trafiki v Krminu. Klobčič se je začel zatem hitro odvijati in v nekaj dneh so karabinjerji prišli na sled trojci. Tako hitro, da se upravitelj trafike v Krminu sploh se ni ovedel goljufije, ker čeka se ni predložil v inkaso in so ga o zadevi prej seznanili karabinjerji.

Vsi trije člani trojke so že imeli opravka s sodiscem, zaradi podobnih dejanj.

GORICA

Vloga ženske v družbi

V okvir raznih prireditev ob mednarodnem prazniku žena sodi debatni večer, ki ga pripravlja Slovensko kulturno gospodarska zveza v sredo, 17. t.m. ob 20.30 v dvorani pokrajinskega muzeja na gradu. Glavno besedo bosta imeli Vika Potocnik, predsednica Komisije za žensko politiko v Državnem zboru Slovenije in Vera Kozmik, ravnateljica Urada za žensko politiko pri slovenski vladi. Razpravljali bosta o pogledih teh ustanov na družbeno življenje v Sloveniji in posebej na vlogo in položaj ženske v slovenski družbi. Uvodno misel bo povedala pokrajinska svetovalka Aleksandra Devetak, ki bo posege tudi usklajevala.

OBVESTILA

SEKCIJA VZPI/ANPI na Vrhu vabi člane na sejo, ki bo jutri 12. t.m. ob 19. uri v sportnem in kulturnem centru Danica. OBCINSKA UPRAVA DOBERDOB obvešča, da bo jutri, 12. t.m. anagrafski urad zaprt za javnost. DRUŠTVO SPORTNIH RIBICEV VIPAVA vabi člane in prijatelje na društveno tekmovanje v lovu na postvri, ki bo v nedeljo, 14. marca, v Romansu (jezero Furlan). Vpisovanje do četrtka v gostilnah Ribijski grad in Pri Marinotu.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - SMUCARSKI ODSK obvešča, da se bo v nedeljo, 14. t.m. nadaljeval in zaključil tečaj smučanja na Nevejskem sedlu. Avtobusa bosta odpeljala po znanem razporedu.

V JAVNEM SOCIALNEM VEČNAMENSKEM CENTRU se danes začena tečaj kitajske joge. Odvija se bo ob četrtkih med 20. in 22. uro. Prijave bodo sprejemali tudi v prihodnjih dneh.

PATRONAT INCAGIL bo v sodelovanju z občino Sovodnje na razpolago strankam za informacije in pomoč (pokojnine, ticketi itd.) vsak torek od 15.30 do 17.30 na zupanstvo v Sovodnjah.

POKRAJINSKI ODBOR CONI obvešča, da je veljavnost posebnih izkaznic za prost dostop na sportne prireditve, izdane v letu 1992, podaljšana do 30. junija 1993. Prošnje za nove izkaznice je treba poslati na osrednje vodstvo CONI v Rimu, skupaj s fotografijo.

LJUDSKA KNJIZNICA "DAMIR FEIGEL" v Gorici posluje ob delavnih od 10. do 17. ure. (ob četrtkih dopoldne je knjižnica zaprta).

ZSKD posluje po običajnem urniku: v ponedeljek in četrtek 8.00-14.00 in 16.00-18.00, ob torkih, sredi in petkih od 8. ure do 15.30.

PRIREDITVE

DIJASKI DOM vabi jutri na domski dan. Prireditve se bodo odvijale od 18. ure dalje. Na programu srečanje staršev in nastopi gojencev, ki se bodo ob tej priložnosti spomnili tudi svojih mamic.

ČESTITKE

Danes slavi v Standedru Danilo Marusić 80. rojstni dan. Kolikor kapljic, toliko zdravih in zadovoljnih let mu ob prazniku klicejo vsi domači in prijatelji.

KINO

GORICA VITTORIA 20.45»Luna Park«.

CORSO 17.30-19.45-22.00»Trauma«. Režija D.Argento.

VERDI 18.00 - 20.00 - 22.00»Avventure di un uomo invisibile«.

TRZIC EXCELSIOR 17.30 - 19.45 - 22.00»Perversione di una segretaria«. Prepovedan mladini.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA - Rastel 52 - tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU RISMONDO - Ul. E. Toti 52 - tel. 410701.

POGREBI

Danes, ob 9. uri, Edoardo Tion, iz splosne bolnišnice v Podgori, ob 10.30 Erna Sprinar vdova Bettoli iz splosne bolnišnice v cerkev na Travniku, ob 12.45, Lucia Maraga, iz bolnišnice Janeza ob Boga v Viles, ob 13.15, Luigi Di Monte, iz splosne bolnišnice v San Giorgio di Nogar, ob 13.15 Nives Ferlan iz splosne bolnišnice v Krmin, ob 13.15, Ferruccio Fontana iz splosne bolnišnice v Zagri.

Stavka v Lipi: Direktor in drugi vodilni naj odstopijo

ARTUR LIPOVZ

AJDOVSCINA - Včeraj zjutraj so delavci Tovarne pohistva Lipa obkrožili upravno zgradbo v mestu in začeli s stavko ali bolje: z izsiljenim sestankom. Tovarniški sindikat - zahtevali so odstop tudi njegovega predsednika Dušana Stoklja - "ni vedel" zanj niti ni hotel oblikovati stavkovnega odbora. Ta je bil oblikovan šele pozneje. Z zahtevami delavcev je seznanil tudi območno organizacijo ZSSS Vipavska dolina, od katere tudi pričakuje pomoč.

Prva zahteva je odstop tovarniškega vodstva iz direktorjem Francem Bostjancem, ki je med drugim tudi predsednik ajdovske občine, na celu. Odstopili naj bi se: računovodkinja Nives Blazko, analitik Mirko Kalin in vodja tehnološke priprave dela Stanko Kodelja. Zahtevajo tudi odstop delavskega sveta.

Nezadovoljstvo v Lipi je splošno. Place so prenikre, ne ve se, koliko znašajo, upokojeanci s pogodbami o delu naj zapustijo tovarno...Zahtevajo tudi pregled finančnega stanja podjetja in sodu je izšlo dno dejstvo, da morajo zaposleni delati od ponedeljeka naprej polnih osem ur, v katerih ni vstet čas za malico. Tisti, ki si vzame čas zanj, mora porabljati čas dodelati.

Gre se za druge zadeve. Iz placilne liste delavke z 27 leti dela je razvidno, da je v januarju letos prejela natančno 2.136 tolarjev plače. Kaže, da so zaposleni različno zaradi na ta način nižjih dajatev državi dobivali drugače, kar pa se seveda ni stelo v pokojninsko osnovo. »Če po 30 letih dela dobim prigaranih 20 tisoč, ali imam se kaj izgubiti, «pravi eden od članov stavkovnega odbora.

Delo v Lipi sicer teče dalje, zahteve stavkovnega odbora pa morajo biti izpolnjene do ponedeljka. Stavkovne strazhe bodo posebej pazile na deljka. Stavkovne strazhe bodo posebej pazile na dostop do dokumentacije. Dogovarjajo se tudi za predloge, kdo naj bi v Lipi prevzel dolžnosti, vsaj začasno. To velja tudi za volitve v novi DS.

POŽARI / POSVET O VARSTVU

Na prvem mestu še vedno človeška malomarnost

Lani in letos gori pri nas kot za stavo

OLGA KNEZ STOKJOKVIC

SEZANA - V prvih dveh mesecih letos je bilo v Sloveniji 446 požarov in naravi, ki so zajeli blizu 4 tisoč hektarjev površine. Največ požarov je bilo v obalnih občinah. Neposredna škoda znaša okoli 73 milijonov, stroški gasenja pa preko 22 milijonov tolarjev. Lani je na Slovenskem kar 2.426 krat zagorelo, od tega je bilo 1118 požarov v naravnem okolju. Tako je pogorelo preko 8 tisoč ha naravnih površin, kar je doslej največ v vseh letih. Tako bo lansko in letosnje leto ostalo zaznamovano po velikem številu požarov v naravi, katerih vzroke ne moremo pripisovati samo suhi, vetrovni in zeleni žuni, ampak po statističnih sodcih, gre kar v 44 odstotkih za takomenovani človeški faktor. Za nastanek večjih požarov sta glavni vzrok malomarnost in neodgovorno obnašanje posameznikov, so med drugim poudarili na nedavnem posvetu o varstvu pred požari v naravnem okolju, ki ga je v Sezani organizirala Republika uprava za zaščito in reševanje v sodelovanju z republikanskim inspektoratom za požarno varnost in Gasilsko zvezo Slovenije.

V referatih in razpravah so udeleženci poudarili preventivno delovanje, saj se samo s strogi zakonskimi sankcijami stvari ne bodo izboljšale. Tako bo potrebno izdelati metodologijo za oceno požarne ogroženosti gozdov in gozdove

klasificirati, ugotovitve pa vključiti v gozdno gospodarske nacrtje. Bistven je tudi enotni informacijski sistem in prognostične službe za napovedovanje požarov in škod. Sistem opazovanja in obveščanja bo potrebno dodelati na organizacijskem področju, kjer mora vsak nosilec najti ustrezno mesto. V Sloveniji imamo 10 regijskih centrov, ki delujejo 24 ur na dan (telefon 985). V naslednjih dveh letih je predvideno, da naj bi od Evrope prevzeli enotno številko za klic v sili - 112. V tem kontekstu bo potrebno izdelati tudi sistem za alarmiranje, pri čemer bodo opusali zvočno alarmiranje (sirene). V novi zakonodaji bo potrebno jasno opredeliti funkcijo javne gozdarske službe in kmetijcev do varstva gozdov pred požari. Stanje na področju gasilske dejavnosti je kritično. Letos bo treba zagotoviti ustrezno organiziranost, usposobljenost in opremljenost gasilcev in društev za reševanje in gasenje požarov v naravi. V začetku junija nameravajo organizirati mednarodno posvetovanje o varstvu pred požari v naravnem okolju, ki naj bi bilo podlaga za načrtovanje dela v prihodnje.

Udeleženci posvetovanja so si ogledali tudi Zavod za gasilsko in reševalno službo v Sezani, ki naj bi na civilno službenje vojaškega roka konec aprila že sprejel prvih 25 kandidatov.

LASTNINJENJE / DELAVCI MED KLADIVOM IN NAKOVALOM

Kaj se dogaja za zidovi prodane tovarne ETA v Cerknem?

Po združitvi z nemškim koncernom EGO ji ostaja preveč strokovnjakov. Že upokojeni direktorji še vedno na svojih dosedanjih delovnih mestih

CERKNO - Redka so podjetja, ki se lahko pohvalijo, da nimajo nič črnega na sebi. Do zdaj je bila ETA eno takih. Pa tudi v resnici?

Po podatkih kadrovske službe se število zaposlenih ze nekaj časa postopno zmanjšuje. Se leta 1989 je bilo v podjetju 1805 zaposlenih. To število se je v nekaj letih (do januarja letos) zmanjšalo na 1587. V tem času se je preoblikovalo tudi podjetje, kar pa ni bistveno vplivalo na število zaposlenih. Vsi, razen delavcev v hotelu so ostali v matični firmi. Krovno podjetje je v tem času ustanovilo več lastnih podjetij: Hotel Cerklje (turizem in gostinstvo) s 75 zaposlenimi, v podjetjih Hisa (stanovanjski fond, počitniški domovi), Etafin in Etacom (finančna in komercialna dejavnost) pa trenutno ni zaposlenih. 18. novembra lani se je ETA združila s koncernom EGO v skupno firmo, v kateri ima tuji partner 72,26-odstotni lastninski delež, preostanek nekdanjega družbenega podjetja pa je bil z ustanovitvijo podjetja CERTA preoblikovan v delniško družbo, s katero poleg EGO-ja upravlja Sklad za razvoj Republike Slovenije.

Zmanjševanje števila zaposlenih, ki ga je že pred časom napovedal glavni direktor Rafael Mavri, da "je v firmi najmanj 300 ljudi preveč," se izvaja sistematično in postopno. Z raznimi reorganizacijami in zaostrovanjem delovnega režima se ustvarjajo tehnološki presežki zaposlenih, najbolj učinkovito in prepričljivo pa je pomanjkanje dela. Tako je bilo sredi lanskega oktobra za krajši čas na

cakanje poslanih 79 delavcev, največ iz delovne enote Grelec (48), kjer je bilo že naslednji mesec dela toliko, da so morali angazirati pogodbeno delavce in delati nade, hkrati pa so bili poslani na cakanje tudi delavci strokovnih služb (12) in orodjarne (11). Pri tem so bile odločbe izdane tudi zaposlenim z možnostjo predčasne upokojitve. Te so bile po pritožbi preklicane, toda glavni namen je bil dosežen: večina se je upokojila. V letu 1991 se je v podjetju upokojilo 131 zaposlenih, od tega 75 z dokupom let, v lanskem letu pa se 37 (18 z dokupom let).

V podjetju ETA je zaposlenih največ nekvalificiranih delavcev 864, s poklicno in srednjo jih je 635, višjo in visoko izobrazbo imata 102 zaposlena, 4 pa magisterji. Največ zaposlenih je v proizvodnih obratih termoregulator, Grelec, Plošča in Livarna (1146), v orodjarni 171, v strokovnih službah pa 270. Po združitvi s švicarskim koncernom EGO, s katerim cerkljanska firma uspešno posluje že 25 let, se ETA spreminja v eno od 25 EGO-jevih podružnic, ki je iz centralne vodena s celotno tehnologijo, organizacijo in poslovanjem ter drugimi funkcijami, ki jih izvaja v skladu z globalno poslovno-tržno strategijo koncerna. Razen hladilniškega termostata, ki predstavlja le neznaten proizvodni segment, ETA nima lastnega proizvoda in razvoja. Zato ni naključje, da se med proizvodne linije premesca cedalje bolj izobražen kader in da se na spiskih tehnoloških presežkov pojavlja visok delež izobraženih delav-

cev. Tako je bilo v doslej najboljše seznam 43 tehnoloških presežkov uvrščenih le 8 delavcev z osnovnosolsko izobrazbo, vsi preostali - torej več kot 80 odstotkov pa s kvalifikacijo (19) ter srednjo, višjo in visoko solo (16 zaposlenih). Premesčanju in drugim podobnim ukrepom vodstva se skoraj nihče ne upira, saj daje ETA skoraj edino možnost zaposlitve v cerkljanski dolini (ki si bo morda v bodočnosti nadela status samostojne občine?). Iz navedenih ukrepov je izvzeto le sorodstvo in

UNZ KOPER / (LANSKO) LETNA BILANCA

Kako so koprski policisti zasledovali, spregledovali in razoroževali "dinamitarja" ...

Pet suspendiranih policistov, 43 milijonov prestopov meje

FRANC ORESNIK

KOPER - Čeprav je koprski UNZ svojo redno letno tiskovno konferenco napovedala že mesec dni prej, je vedno prišlo kaj vmes. Nazadnje so pri prehajanju meje na Ferneticah v eno in drugo smer zasledovali, spregledovali in razoroževali v dinamit oblečenega Bejzida Ahmicha. Tako se ni čuditi, da tudi na včerajšnji tiskovni konferenci niso znali odgovoriti na nekatera manj prijetna vprašanja o delu koprške UNZ v lanskem letu. A že pred konferenco je v javnost prišla vest o novih suspendiranih v koprski UNZ. Prejšnji teden so namreč odstavili pet ob-

mejnih policistov, ki jih dolžijo goljufiji in osebnega okoriščanja pri izdajanju potnih vizumov za tuje. Odstavljeni in javnemu tožilstvu prijavljeni policisti naj bi že nekaj let na Skofijah in Ferneticah pobirali nekakšno zasebno "mitnino" od potnikov iz tistih držav, ki s Slovenijo (prej z Jugoslavijo) niso podpisale sporazumov o odpravi vizumov. Za ustrezen pecat v potni list namreč obmejni policist trenutno zaračuna po 900 tolarjev, ki jih ob koncu izmene ali naslednji dan, skupaj s seznamom izdanih vizumov preda ustreznim službam. Ali pa tudi ne - kot se je menda dogajalo suspendiranim, ki da so denar "pozabili" v lastnem žepu, v seznamu pa prikazali za toliko vizumov manj. Koliko je bilo mogoče na tak način zaslužiti? Neuradni policijski viri trdijo, da so njihovi sodelavci dnevno dodatno zaslužili tudi po tisoč mark, saj da so včasih pozabili vpisati in odvzeti denar kar za ves avtobus.

Letošnji (aktualni) načelnik koprške Uprave za notranje zadeve Alojz Kuralt (zaradi takih ali drugačnih koprskih afer je nekdanji minister Bavcar zamenjal že tri njegove predhodnike) trdi, da so take številke močno pretirane. V njegovih prijavah je samo eden od suspendiranih osumljen za sedem takih primerov. Če so podobno kot v Kopru ravnali

sedaj že ukinjenega delavskega sveta in kadrovske službe podjetja, ki jo vodi predmetni učitelj zemljepisa Darko Svetič. Tako se skozi analizo - za delavce tajnih - podatkov in razmer, v katerih pred ocmi brezpravnih in zastrašenih delavcev razpadajo nekdanje družbene institucije zarisuje nov, lastniško-managerski sloj se dovcerajsnjih dobesedno "rdečih" direktorjev, ki so iz starega režima povzeli dobre zveze, po zahodnih vzornikih pa zveneče nazive in privilegije.

Najnovejši podatki zadnjih dni govorijo, da se je v prvih dneh marca za 20 odstotkov zmanjšala proizvodnja grelnih plošč. Zaradi tega so na proizvodnih linijah tega artikla začasno zavustavili delo ob petkih. Na žalost je manjši količinski obseg proizvodnje grelnih plošč napovedan tudi za naslednja dva meseca: za april in maj.

Zaposlenim v ETI je bila že z marcem napovedana nova runda "tehnoloških čistk", ki se bodo verjetno začele že prav kmalu po 5. aprilu, ko se izteče podaljšani rok za oddajo zahtevkov po reviziji lastninskih postopkov.

NOVICE

Zaključek grajskih zimskih večerov

STANJEL - Letošnji zimski grajski večeri, se bodo zaključili v soboto, 13. marca. Ob 20. uri bo v Spalovni galeriji literarni večer ob 40-letnici izdane pesniške zbirke "Pesmi starih". Ob tej priložnosti bodo prisotni tudi: Ciril Zlobec, Tone Pavček, Kajetan Kovič in Janez Menart, njihovo ustvarjalnost pa bo predstavil Jože A. Hočvar. Po literarnem večeru so organizatorji poskrbeli se za predstavitev tretje izdaje njihove zbirke Pesmi starih, ki je izšla pri založbi Mihelac. S spletom pesmi, pa bo zadnji zimski grajski večer pospremlil otroški pevski zbor podružnicne osnovne šole iz Stanjela pod vodstvom Majde Zgonik. Organizatorji se že pripravljajo na poletne grajske večere, ki bodo tudi potekali na grajskem dvorcu v Stanjelu. (OKS)

Marini končno zelena luč

IZOLA - Zdi se, da ni več ovir za mirno dokončanje del na gradbišču marine v Izoli. Na sinočnji seji zbora združenega dela, ki prejšnji teden na seji skupščine edini ni dosegel sklepčnosti, so potrdili odlok o spremembah zazidalnega nacrtja. Investor, podjetje Marininvest, bo zdaj moral pohiteti z izgradnjo, saj mora do konca marca končati prvih 340 privezov, ki so jih za prodali na navtičnem sejmu v Nemčiji. Tako je prizgana zelena luč za eno letosnjih največjih investicij, ki pa je predracunsko vrednost zaradi večletnih zapletov prekoracila za nekajkrat, nastale škode pa je za več milijonov nemških mark. Končno je projekt dobil podporo tudi tam, kjer je bilo največ ovir pri realizaciji. Razprave o izgradnji Marine so v Izoli in delno tudi v Ljubljani potekale polna stiri leta, prvi nacrti in zamisli pa segajo v zgodnja sedemdeseta leta. Izolane so medtem že prehiteli v Kopru in Portorožu, z nepotrebnimi blokadami in pomisleki pa so si Izolani sami vsaj za dve leti podaljšali izgradnjo projekta, ki bi občno lahko resil pred gospodarskim stopenjanjem na mestu. (RR)

Spomin na žrtve Brkinske čete

KOZJANE - Skupnost Brkinske čete Istrskega odreda in Občinski odbor ZZB NOV Sezana prirejata v soboto, 13. marca, ob 11. uri na Kozjanah komemoracijo v spomin na žrtve Brkinske čete. Pred 50. leti je padla mlada partizanka Pepca Čehovin-Tajana in se šest drugih borcev, sedem pa je bilo ranjenih. Spomine na te krute case bo v slavnostnem govoru obudil Ciril Ribičič, poslanec republiške skupščine. V kulturnem programu bodo nastopili učenci OS dr. Bogomirja Magajne iz Divace z recitacijskimi in glasbenimi točkami. Ob tej priložnosti bodo v spomenik vklesali tudi še nekatera imena borcev, ki so svoja življenja dali za domovino. (OKS)

Soglasje za lokalno televizijsko postajo

AJDOVSCINA - Ajdovski izvršni svet je na vlogo podjetja Avdio video film iz Nove Gorice dal pozitivno mnenje k ustanovitvi lokalne TV postaje Primorka, ki naj bi z oddajniki na Trstelju s signalom in programom pokrivala območje občin Nova Gorica, Ajdovščina in delno Sežana. Občinska vlada je ustanovitev lokalnega televizijskega studia podprla tudi iz vsebinskega oz. programskega vidika. (AL)

Pred tekmi v play offu

SEZANA - Kosarkaski klub Kraški zidar bo v soboto, 13. marca, ob 19. uri odigral prvo tekmo play offa za ekipo Elektro iz Sostanja, ki se bori pred izpadom iz 1. slovenske kopsarkaske lige - rdeca skupina. Z zmago si sezanski kosarkarji zagotovijo napredovanje v tej ligi. Domacini pa se bodo na vse načine trudili, tudi ob podpori občinstva, da bi odigrali tri zaporedne tekme in zmagali. Trener domacinov Igor Meden upa, da bodo igralci upravicili vlozeni trud in tako omogočili napredovanje v 1. SKL. (OKS)

Gostovanje obalnega komornega orkestra

SEZANA - V soboto, 13. marca, ob 20. uri bo na odru Kulturnega centra Srečka Kosovega gostoval Obalni komorni orkester iz Kopra. Pod vodstvom dirigenta Boruta Logarja bo predstavil predvsem dela mojstrov baročne glasbe. Orkester, sestavlja 25 glasbenih navdušencev - amaterjev, in ga že od ustanovitve (1983) vodi pedagog in sedanji ravnatelj CGV Koper Borut Logar. Za orkester so vrsto del napisali tudi slovenski skladatelji našega časa (Vladimir Lovca, Aldo Kumar in drugi). Lani ob 300-letnici Tartinijevega rojstva pa so izdali kaseto s Tartinijevo glasbo. Na koncertu v Sezani bodo nastopili se solisti: Luisa Sello, Tanja Petrej, Sidonija Lebar, Peter Filipčić in Marko Prijon. Prireditve je za glasbeni abonma in izven. Vstopnina je 500 SIT. Abonenti gledališkega in vokalnega abonmaja imajo 20 odstotni popust. (OKS)

Štirje kandidati za župana

NOVA GORICA - Do roka (5. marca 1993), ki ga je dolocila občinska skupščina, so prispeli stiri prijave za mesto predsednika občinske skupščine. Mesto je namreč z odhodom dosedanjega župana Sergija Pelhana za kulturnega ministra izpraznjeno od januarja dalje. Do roka so pripele prijave Nade Bolcarjeve, diplomirane pravnice iz Sempetra (predlagala jo je Slovenska ljudska stranka), Franja Batagelja, pravnika, direktorja Goriskih vodovodov (SSS), Rajka Novaka, diplomiranega inženirja strojinstva, vodje informatike in organizacije v Iskri Avtoelektriki (SDP), in Jozka Hareja, diplomiranega inženirja gradbeništva, direktorja Cestnega podjetja Nova Gorica (Demokrati, Demokratska stranka - Goriski zbor). Vsi kandidati so podali pisno izjavo, da sprejemajo to kandidaturu. O njih bo zadnjo besedo rekla skupščina na svoji seji 16. marca letos. (VC)

NALOŽBE / DEVIZE

Največji kos pogače menjalnicam

BORUT ISTENIC

LJUBLJANA - Devizni trg je bil v preteklih tednih naklonjen spekulacijam in ni malo takih, ki so si na račun visokih razlik med nakupnim in prodajnim tečajem marke občutno popravili likvidnost v svojih denarnicah. Napovedi o zmarznitvi plac in natočevanja o devalvaciji so povzročila naval na menjalnice. Nedvomno so k tej tendenci precej prispevali tudi menjalničarji sami z zadrževanjem deviz (kljub temu, da so devize imele, jih niso prodajali) in na ta način se dodatno vzpodbujali rast tečajev. Zanimiv pojav, ki je spremljal nekontroliran dvig menjalniških tečajev, pa je nedvomno superiornost nemške marke v primerjavi z ostalimi valutami dolarjev. Tečaj silinga, se zaradi nezainteresiranosti sploh ni dvigoval, kot se ni dvignil tudi nakupni tečaj nemške marke, ki je ostal pri 64, 0 tolarjih ali celo nižje. V ponedeljek, 1. 3., ko je marka dosegla vrednost 70 tolarjev, ji je siling poskušal slediti z dvigom na 9, 75 tolarja. Tako se je neravnovesje med valutama - z 1 : 7, 6 ob koncu trgovanja v petek - v ponedeljek vzpostavilo pri 7, 2 silinga za nemsko marko. Kdor je izkoristil to medvalutno neskladje - ob predpostavki, da je marke prodal po prodajnem tečaju - je zaslužil 5 odstotkov, če pa upošteva razliko med nakupnim in prodajnim tečajem, pa je posel zanimiv le v primeru, da smo valute menjali v menjalnicah čez mejo. Nedvomno pa so največji kos pogače pobrali menjalničarji, saj je nakupni tečaj s 63, 7 tolarja za marko v petek porasel na 64, 5 tolarja v ponedeljek in dosegel vrh v torek s tečajem 65, 6 tolarja, potem pa se je v sredo, 3. 3. ustavil na 63, 8 tolarja. Vse te dni je tako menjanje prinalo od 5- do 10-odstotni zaslužek, seveda ob predpostavki, da se je sploh našel kdo, ki bi marke hotel prodati. Celih 9 odstotkov pa je zaslužil tisti, ki je pravilno ocenil trenutek prodaje in čez nekaj dni marke ponovno kupil. Po vsej verjetnosti pa bo marec najdonosnejši mesec za tistega spekulanta, ki je v ponedeljek, 1. 3. marke prodal po tečaju 70 tolarjev in ta sredstva naložil v blagajniške zapise Ljubljanske banke ali SKB z devizno klavzulo. Ob upoštevanju sedanjih tendenc bo 1. aprila lahko kupil 12 odstotkov več deviz, kot jih je imel v žepu pred enim mesecem.

ŠVICARSKO BANČNIŠTVO

Dobički so manjši zaradi izgub pri posojilih

BASEL - Švicarsko bančno združenje SBC, drugo po velikosti, je v sredo sporočilo, da so dobički za leto 1992 manjši zaradi večjih izgub pri posojilih, hkrati pa so izrazili optimizem za tekoče leto. Cisti dobiček je bil manjši za 657, 5 milijona dolarjev v primerjavi s 670, 5 milijona dolarjev v letu 1991.

Predsednik Walter Fretner je v svojem komentarju o perspektivah za leto 1993 napovedal: »Kar za devizno konkretni dobiček, sem zmerom optimističen.« Fretner je povedal, da se je leto 1993 zacelo dobro in da bančni proračun predvideva nekoliko večji dobiček v celotnem letu. Povedal je tudi, da bo SBC posvetila veliko pozornost nadzoru nad stroški, hkrati pa zagotovila, da so napovedovanja v zvezi s provizijami negotova, čeprav banka upa, da bodo letos nizja. O ostrem 32-odstotnem skoku provizij je lanskoletni dobiček dosegel 1, 25 milijarde dolarjev v primerjavi s 944 milijoni dolarjev leta 1991, ko bi moral biti se nižji, če ne bi bilo nepredvidenega prihodka 166 milijonov dolarjev. Ta prihodek je izviral iz prodaje deleža SBC pri Steiermärkische Elektrizitätsgesellschaft, avstrijske elektrodistributorske družbe. Manjši cisti dobiček pri SBC je v nasprotju z že prej objavljenimi podatki njenih dveh poglavitnih tekmecev v Švici, švicarske bančne Zveze (UBS) in Crédit Suisse, ki je del CS Holdinga. UBS je imela v letu 1992 za 10, 4 odstotka višji dobiček (872, 3

milijona dolarjev) zaradi močnejšega prometa s tujino, medtem ko se je skupni cisti dobiček pri Crédit Suisse povečal za 1, 1-odstotne točke (na 557, 9 milijona dolarjev). SBC je ze sporočila, da se je cisti dobiček njene sestrške družbe povečal za 6, 6 odstotka v letu 1992 (na 524, 1 milijona dolarjev), kar ji je omogočilo izplačilo nespremenjenih dividend v vrednosti 14 frankov za delnico. SBC je v svojem srednjem poročilu navedla, da se pri celotnih provizijah odražajo konservativni ukrepi, h katerim se je morala zateči, da bi se izognila »vsem možnim tveganjem.« Vse švicarske banke so bile prisiljene povečati svoje provizije, da bi tako zavarovalno dvomljivo premoženje in komercialna posojila v trenutnem švicarskem ozračju, ki ga zaznamuje recesija. Pri SBC so povedali, da se je njihov operativni prihodek v minulem letu povečal za 9, 3 odstotka (na 4, 56 milijarde dolarjev) v primerjavi s 4, 17 milijarde dolarjev v letu 1991. Cisti prihodek iz provizij se je precej povečal, na 1, 32 milijarde dolarjev v primerjavi s 1, 10 (v letu 1991) zaradi preobrata na mednarodnem zavarovalniškem tržiscu. Prihodek iz finančnih in trgovinskih poslov se je povečal za 17, 5 odstotka na 1, 11 milijarde dolarjev v letu 1992, v primerjavi s 944 milijoni dolarjev leto prej - predvsem po zaslugi pospešenih dejavnosti pri menjavi s tujino in spremljanjem dejavnosti v drugi polovici leta 1992. (Reuter)

EKONOMISTI / POSVET O EKONOMIKI PODJETIJ

Predstavili novo zakonodajo

Svetovalci niso povedali veliko novega

ROBERT RAKAR

PORTOROŽ - Blizu 200 menedžerjev iz slovenskih podjetij se je včeraj v Portorožu seznanilo z namerami vlade na gospodarskem področju.

Zakon o gospodarskih družbah, ki je že nekaj časa v pripravi in ki se bo na dnevnem redu državnega zbora znesel najverjetneje v začetku aprila, je predstavil minister za gospodarske zadeve Maks Tajnikar. Povedal je, da je zakon preciznejši od prejšnjih na tem področju in da so se skušali približati standardom, ki jih imajo v Nemčiji ali Avstriji. Nova bo uveljavitev posameznega podjetnika. To je nova statusna oblika, ki je namenjena pri nas najštevilnejšemu delu gospodarstva.

Zakon bo nanovo postavil temelje obrti, ki je bila se nedavno edina oblika zasebne lastnine. Po novem naj bi vzpostavili nekakšne »cehovske« razmere z zelo visokim pragom vstopa v panogo; ponovno pa bi naj vpeljali mojstrske izpite. Obrt naj bi pomenila pojem kvalitete.

Obrotniki bodo od uveljavitve zakona naprej lahko tudi družbe

z omejeno odgovornostjo ali celo delniške družbe. Država naj bi bolj zaupala posameznemu podjetniku, saj temu ne bo potrebno najprej opraviti registracije, pač pa zado stovala prijava na davčni prijavi.

Lojze Janko iz vladne službe za zakonodajo je menil, da zakon ob natančnejših pravilih igre določa tudi pravice delavcev. O delu Sklada Republike Slovenije za razvoj je govorila mag.

Polona Bobnar, ki je poudarila, da skušajo v Skladu podjetja prodati z zbiranjem ponudb. Tak način prodaje je časovno najzamudnejši, daje pa tudi najboljše rezultate. Pri delu upoštevajo tudi izkušnje iz drugih držav (Vzhodne Nemčije na primer).

V zadnjem času imajo tudi svetovalci iz tujine, ki pa veliko novega ne zanjo povedati. V skladu so se v dveh letih, se posebno pa v zadnjem polletju, odkar so lastniki blizu 100 podjetij, veliko naučili. Specifičnost slovenskih razmer pa od tujih svetovalcev zahteva tudi določeni cas prilaganja. Maks Tajnikar je

delo sklada pozitivno ocenil, podobno stališče pa bo predlagal tudi vladi, ki se bo o njem izrekala na današnjem zasedanju. Povedal je se, da je po predlogu proračuna delež za gospodarstvo bistveno premajhen (okoli sedem milijard tolarjev) in da ne ve, kako naj s tem denarjem nadaljuje vse zacete programe.

Ministrica za delo, socialne zadeve in družino Jozica Puhar je govorila o kadrovski sanci. Njeno ministrstvo je dobilo nalogo, da ustvari možnosti za povečanje produktivnosti in pri tem ohrani delovne potencialne. Nalogo so skušali izpeljati s preusposabljanjem in nadomescanjem dela strokovnjakov za ohranjanje delovnih mest. Pri preusposabljanju navajajo število 70 tisoč delavcev, ki so se dosolali oziroma pridobili nova znanja, večina od njih pa je ohranila svoja delovna mesta. Posvet se bo končal danes, ko bo dr. Andrej Vizjak, ki dela v Münchnu, govoril o pogledu tujega strokovnjaka na stratesko preoblikovanje slovenskih podjetij.

JE KRŠKO

Del dolga JEK danes?

MILE ČUK

V krško JE tudi včeraj se niso prispela sredstva, s katerimi naj bi hrvasko elektrogospodarstvo odplačalo del dolga. V slovenskem sekretariatu za energetiko so nam povedali, da so popoldne prejeli telefaks, ki ga je poslal hrvaski minister za industrijo, lajdjedelnstvo in energetiko Franjo Kajfez. Ta vsebuje kopijo bančnega nakazila v vrednosti deset milijonov dolarjev, ki so ga poslali v LB, d.d., Ljubljana, izplačali pa naj bi ga danes. S temi sredstvi bi deblokirali ziro račun JE Krško in omogočili izplačilo februarskih plac. Hrvaska stran bo verjetno ostale dolgove do ravni, s katero se bo izenačila z dolgom slovenskih odjemalcev, poravnala do konca tedna. Slovenija je pred tednom postavila ultimatum, da bo prekinila dobavo elektricne energije sosednji državi, če Hrvaska do 9. marca ne bo poravnala dela dolga krški elektrarni. Hrvasko elektrogospodarstvo JEK dolguje 3, 9 milijona tolarjev, slovensko pa približno 2 milijona.

PREPOVED UVOZA MESA / ES ŠE ZASEDA

Krasu Sežana so vrnili pršute

Konzerve zavračajo, čeprav virusa ne vsebujejo

IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - »Evropska skupnost v Bruslju se vedno zaseda in ni sprejela nobenih sklepov o prepovedi uvoza mesa, potem ko se je pred dobrim tednom dni v Italiji pojavila slinavka in parkljevka.« je za nas časopis povedal Jernej Lenic, pomočnik direktorja republiške veterinarske uprave. »Z nase strani sta se vedno zaprti meji s Hrvasko in Italijo. Slovenske mesne izdelke in meso pa poleg Italije zavrača tudi Nemčija. Krasu Sežana so tako vrnili pršute, Pomurki pa pločevinke.«

Najbolj prizadeta so ob tem seveda živilska in mesnoindustrijska podjetja, ki od vlade pričakujejo odločnejše ukrepanje predvsem pri dokazovanju izvora in neoporečnosti slovenskega mesa.

Mesna industrija v Murski Soboti z devetdeset odstotkov izvoza letno zasluži približno 10 milijonov mark predvsem s prodajo kvalitetne junetine. Komercialni direktor Jože Lainšcak je ob tem povedal: »Prepoved bo seveda prizadela naše podjetje. Zaradi boleznih so nam Italijani na meji zavrnili en kamion mesa, eden pa ze skladiščen caka v skladišču. Gre za 40 ton mesa, za katerega se ne vemo, kaj bomo z njim: ali ga bo-

mora tako zaprtje utemeljiti s strokovnimi argumenti.« je se dejal Lainšcak. Pri Emoni, mesni industriji Zalog, pravijo, da so jim zaradi te boleznih na meji z Italijo že ustavili en kamion mesa, vendar so ga po dodatnih analizah le spustili naprej (slo je za nekaj 10 ton pakiranega svežega mesa), nadaljnji uvoz pa je onemogočen. Zaradi internih ukrepov, ki jih je sprejel nemški parlament, so raztovorili tudi en kamion konzerv, namenjen v Nemčijo. Pri Emoni so nad tem ukrepanjem zaskrbljeni, saj so konzerve toplotno obdelane izdelke, ki virusa parkljevke in slinavke ne more vsebovati; virus namreč pogine pri 60 stopinjah Celzija.

KAKOVOST / SLOVENSKI INSTITUT

Slovenska podjetja bodo certifikate dobila kar doma

Tudi na tem področju bo Slovenija dohitela Evropo

MILE ČUK

Poglavitna naloga in usmeritev Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje (SIQ) je zagotoviti slovenski industriji pridobivanje evropsko in svetovno veljavnih certifikatov o kakovosti izdelkov doma, s čimer bo Slovenija tudi na tem področju postala evropsko primerljiva država, in ne nekakšna oaza. Slovenskim podjetjem torej posej ne bo treba po takšne certifikate hoditi v Nemčijo, na Švedsko, v Italijo, Veliko Britanijo, Kanado ali Ameriko, da bi na teh trziščih lahko prodajala svoje izdelke. Tako je direktor omenjenega instituta Igor Likar na kratko orisal vlogi in cilje te nacionalne ustanove za področje preskušanja in certificiranja.

Slovenski institut za kakovost in meroslovje so formalno ustanovili pred kratkim, preoblikoval pa se je iz starega Instituta za kakovost in metrologijo. Ta je nastal pravzaprav že leta 1964 v Zavodu za avtomatizacijo (Iskra) kot Oddelek za meritve in kvaliteto. Takšna sprememba je bila, kot je dejal Likar, nujna, saj so le tako lahko odstranili morebitne zadržke tujih tvorstnih ustanov zaradi povezanosti z Iskro in podobno. Likar je posebej poudaril, da je to neprisiljena, neodvisna in neprofitna ustanova oziroma zavod, ki ima več ustanoviteljev in se prezivlja sam.

Ustanovitelji zavoda SIQ so poleg njegovega predhodnika, Instituta za kakovost in metrologijo, se Republika Slovenija, Gospodarska zbornica

Slovenija in Zavarovalnica Triglav ter Iskra in Gorenje. V svetu zavoda, najvišjem upravnem organu, so poleg predstavnikov ustanoviteljev tudi predstavniki velikih poslovnih sistemov (-ELES) in Zveze potrošnikov Slovenije.

Odlocitvni o ustanovitvi zavoda SIQ je poleg navedenih formalnih pogojev za mednarodno sodelovanje botrovala zlasti ideja o širšem sodelovanju - ne samo pri preskušanju izdelkov in ne samo na področju elektrotehnike, kar je bilo torišče dejavnosti instituta doslej.

Igor Likar je posebej poudaril, da ima Slovenski institut za kakovost in meroslovje status priznane preskusne laboratorija v posebnem sistemu (IECEE), ki ga je za preskušanje varnosti elektricnih naprav postavila Mednarodna elektrotehniška komisija (IEC). V tem sistemu sodeluje kar 31 članic, slovenska nacionalna ustanova pa je pristojna za izdajo certifikatov, ki jih sprejemajo v vseh deželah članicah. Ti se nanasajo na naslednje skupine izdelkov: aparatna stikala, elektricne gospodinjinske aparate, instalacijski in priključni pribor, svetilke, informacijske in pisarniške opremo, varnostne transformatorje, prenosna ročna orodja in elektronske aparate.

Na področju sistemov kakovosti smo po Likarjevih besedah le korak nazaj, velik doseg pa je že

vključitev v evropsko združenje ustanov, ki izvajajo presojo in certificirajo sisteme kakovosti (-EQNet). Slovenski institut kot prvo organiza-

delovanju s tremi tovrstnimi nacionalnimi ustanovami - nemško, avstrijsko in italijansko, zelo dobro pa sodeluje tudi s švicarsko, čeprav tovrstnega sporazuma se niso podpisali. Slovenski institut dolgoročno računa

Direktor Slovenskega instituta za kakovost Igor Likar

cijo iz države, ki ni članica EGS ali Efte, sprejeli v to evropsko združenje s statusom opazovalca, na kar so, kot je dejal Likar, se posebej ponosni. Omenjeno evropsko združenje omogoča medsebojno priznavanje certifikatov za sisteme kakovosti. Slovenski institut za kakovost in meroslovje je po besedah njegovega direktorja že podpisal dogovore ali sporazume o so-

seveda na slovenski trg, poleg tega pa tudi na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Tam so imeli v preteklosti denimo na področju elektricne varnosti daleč največ pooblastil. Kar zadeva sosednji državi Italijo in Avstrijo, pa tudi pričakujejo, da bodo v prihodnosti, ko se bodo politične razmere uredile, konkurenčni, predvsem glede na cene.

Izplačilo druge serije »dvojčka« Banke Slovenije

LJUBLJANA - Banka Slovenije (BS) je sporočila, da bo 15. marca 1993 zacela prihajati v izplačilo druga serija dvojčka. Ob tem zeli banka ponovno seznaniti imetnike teh vrednostnih papirjev s postopkom vnovčenja. Imetnik dvodelnega blagajniškega zapisa BS na dan dospelosti praviloma zahteva izplačilo v banki, kjer ga je kupil, lahko pa tudi pri drugi banki, ki prodaja in izplačuje te zapise. Občani vnovčijo dvodelni blagajniški zapis tako, da za tolarški del (A) zahteva izplačilo v tolarški gotovini ali pa zahteva, da se tolarški znesek vpise na tolarško hranilno knjižico ali na tekoči račun. Lahko pa z vnovčenim tolarškim zneskom takoj kupi nov dvodelni blagajniški zapis z dospelostjo 10. junija 1993. Devizni del (B) se občanu izplača gotovinsko v markah ali pa se na imetnikovo željo ta del vpise na devizno hranilno knjižico ali devizni račun. Fizična oseba svoje zahteve in zele sporoci neposredno pri vnovčenju v banki. Le v izjemnih primerih, ko vnovčuje večje število dvojčkov, BS priporoca, da to napove banki, kjer jih namerava vnovčiti. Pravni osebi se dvodelni blagajniški zapis izplača tako, da se tolarški del nakaže na njen ziro račun, z deviznim delom pa razpolaga enako kot z deviznim prilivom. Za nakazilo tolarškega dela pravocasnno sporoci banki številko svojega ziro računa. Ce zeli izplačilo na dan dospelosti, mora banko obvestiti o zahtevi najkasneje do 13. ure, ce to zamudi, bo tolarška sredstva prešla na svoj ziro račun naslednji dan, povečan pa bo za revalorizacijo, vendar le do 25. marca 1993. Devizni del se pravni osebi izplača v markah tako, da pravna oseba pravocasnno vnaprej sporoci banki, pooblaščen za poslovanje s tujino, kako naj razporedi devizni priliv. Za devizni del pa bo imetnik prejel pri manjšem apoenu 1.000 mark in pri večjem apoenu 10.000 mark. Imetnik dvodelnega blagajniškega zapisa, ki dvojčka ne bo vnovčil na dan dospelosti 15. marca 1993, ga lahko vnovci se v treh letih po dospelosti. Ce tolarški del vnovci v desetih dneh po dospelosti, to je 25. marca 1993, mu za ta cas pripada se revalorizacija (brez obresti). Devizni in tolarški del dvodelnega blagajniškega zapisa lahko imetnik (pravna ali fizična oseba) vnovci pri naslednjih pooblaščenih bankah: LB Splosna banka Celje, LB Banka Domzale, LB Splosna banka Koper, LB Gorenjska banka Kranj, LB Posavska banka Krško, LB Kreditna banka Maribor, LB Pomurska banka Murska Sobota, LB Komercialna banka Nova Gorica, LB Dolenjska banka Novo mesto, LB Koroska banka Slovenj Gradec, LB Banka Zasavje Trbovlje, LB Splosna banka Velenje, Ljubljanska banka d. d., A banka Ljubljana, Bank Austria, Banka Vipva Nova Gorica, E banka Maribor, Hmezd banka Zalec, UBK Univerzalna banka Ljubljana, Stajerska banka obrti in podjetništva Celje in Hipotekarna banka Brezice. (STA)

CENE / PO ČEM JE SADNO DREVJE?

Pri nakupu je treba paziti na to, da so sadike zdrave in nepoškodovane

SASA KRAMAR

LJUBLJANA - Ker je nastopil cas obrezovanja in sajenja sadnega drevja se je povečalo povpraševanje po ceni sadnega drevja in po strokovnjakih, ki bi znali svetovati pri sajenju in obrezovanju. Cene sadik se v ljubljanskih sadnih drevesnicah gibljejo od 420 do 500 tolarjev za jablane, od 400 do 500 tolarjev za bruske, za kosčarje (češnje, slive, višnje, breskve) je treba odšteti od 500 do 600 tolarjev, oreh sejanec stane 600 tolarjev, cepljen oreh od 1300 tolarjev, maline in robide od 100 do 350 tolarjev, rdeci ribez od 105 do 120 tolarjev, josta 120 tolarjev, ameriška

borovnica 787 tolarjev in aktinidija ali kivi od 525 do 700 tolarjev (pri kivi ju moramo zraven zenske kupiti tudi mosko sadiko, sicer kivi ne obrodi). Pri nakupu sadnega drevja pa moramo paziti na to, da bo sadno drevo zdravo, brez kakršnihkoli vidnih okuzb boleznih ali virusa, korenine sadnega drevesa morajo biti pravilne rasti, vendar ne premajhne ali poskodovane. Paziti moramo tudi na cepilno mesto, ki mora biti pravilno zraslo s podlago. Na dobro ukoreninjenje in

nadaljnjo rast sadike v vsem vrtu pa vplivajo tudi prejšnje razmere, v katerih je sadika rasla. Posebej izrazito vpliva na poznejše uspevanje drevesa podnebje, ki ni povsod enako, zato za sadiko, ki je dobro uspevala v določenih razmerah, denimo v toplejših krajih, ni receno, da bo enako dobro rasla tudi v novih. Pozorni moramo biti torej tudi na to, kje v Sloveniji je bila sadika vzgojena. Tisti, ki bi radi imeli strokovno pomoč pri sajenju in obrezovanju sadnega drevja, pa se lahko obrnejo na društvo Sadjar-Vrtnar, kjer sadno drevje pomagajo obrezati za plačilo.

MENJALNIŠKI TEČAJI

10. marec 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	64,25	65,50	9,00	9,45	6,50	6,73
AMTK plus	64,10	65,20	8,90	9,18	6,45	7,00
Avtohisa*	63,50	65,00	8,90	9,50	6,20	6,75
Banka Vipra	63,54	65,33	9,00	9,36	6,65	6,79
Bela vrtnica	62,00	65,80	8,70	9,40	6,50	6,95
Bobr Fužine	64,60	65,30	9,10	9,50	6,60	7,00
Bobr Trzin	64,60	65,30	9,10	9,50	6,60	7,00
BTC terminal Sezana	63,70	65,00	9,00	9,50	6,55	6,75
BTC d.d. Ljubljana	62,00	65,80	8,75	9,40	6,55	6,95
Burin Moste	64,30	65,50	9,00	9,50	6,60	7,00
Burin Center	64,85	65,10	9,00	9,40	6,55	6,80
Come 2 Us*	64,30	66,30	9,05	9,40	6,50	7,00
Dom Kaffee Domžale*	64,60	65,10	9,15	9,35	6,65	6,85
Dom Kaffee Kranjska Gora*	64,20	65,10	9,00	9,35	6,50	6,85
Dom na trgu	64,62	64,99	9,12	9,19	6,65	6,80
Emona globtour	64,45	66,20	9,11	9,39	6,25	6,70
Euroservis Sezana	64,40	64,95	9,00	9,30	6,73	6,80
Eurotours International	63,20	65,40	9,00	9,30	6,50	6,90
Feniks Markovec Koper*	63,50	64,80	8,90	9,45	6,40	6,80
Feniks Koper*	63,65	64,75	8,95	9,45	6,40	6,90
Feniks Portoroz*	63,20	64,80	8,95	9,50	6,40	6,80
Fiba	63,56	64,62	8,98	9,44	6,56	6,75
Firadas	63,00	65,50	9,05	9,30	6,50	6,90
Galileo - Kozina	64,30	65,00	9,00	9,30	6,65	6,75
Golfurist Domžale	64,40	65,20	8,90	9,40	6,50	7,00
Golfurist Ljubljana	63,70	65,00	9,05	9,40	6,50	6,85
Hida	64,85	64,95	9,18	9,23	6,65	6,70
Hipotekarna banka Koper*	63,20	65,30	8,95	9,50	6,35	6,85
Hram Rožice Mengeš	64,60	64,90	9,10	9,30	6,50	6,80
Hranilno kreditna služba	63,70	64,99	9,05	9,30	6,59	6,99
Idila Sečovelje	63,90	64,90	9,05	9,30	6,50	6,95
Ilirika Ilirska Bistrica	63,20	64,85	8,80	9,20	6,50	6,82
Ilirika Slovenj Gradec	64,20	65,47	9,08	9,31	6,50	6,79
Ilirika Postojna	64,05	64,85	9,01	9,20	6,67	6,79
Ilirika Sezana	64,41	64,88	9,01	9,23	6,74	6,80
Italdesign*	64,00	65,00	9,00	9,30	6,62	6,80
Klub Slovenijales	64,00	65,50	9,00	9,30	6,70	6,90
Komercialna banka Triglav	63,50	65,62	8,96	9,51	6,50	6,91
Kompas Hertz Celje*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Velenje*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Idrija*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Krško*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Bled*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Fintrade	64,60	65,49	9,10	9,25	6,40	6,95
Kompas Holidays	64,60	65,30	9,10	9,30	6,60	6,90
Libertas Koper*	64,20	65,20	8,96	9,26	6,56	6,80
Ljubljanska banka d.d. Lj.	64,55	66,30	9,11	9,42	6,54	6,83
LB Banka Zasavje Trbovlje	63,00	64,90	8,95	9,22	6,45	6,69
LB Dolenjska banka N.M.	64,25	66,00	8,97	9,35	6,50	6,90
LB Komercialna banka N.G.	62,60	65,80	8,79	9,35	6,36	6,79
LB Splošna banka Celje d.d.	63,30	64,75	8,96	9,21	6,45	6,90
LB Splošna banka Koper d.d.*	62,46	64,96	8,79	9,22	6,21	6,68
LB Kreditna banka Mb d.d.*	63,20	65,40	8,98	9,30	6,40	6,84
MA Vir	64,60	65,40	8,90	9,40	6,50	7,00
Madai*	64,20	65,30	9,00	9,40	6,60	6,75
Media	64,60	65,50	9,10	9,30	6,65	6,90
Otok Bled	63,10	65,24	8,89	9,21	6,50	6,71
Petrol*	64,80	65,30	9,05	9,25	6,60	6,75
Pigal Solkan Nova Gorica*	63,50	65,00	9,10	9,30	6,55	6,75
Pigal Kobarič*	63,50	65,00	9,10	9,30	6,55	6,75
Pigal Obutek*	63,50	65,00	9,10	9,30	6,55	6,75
Pigal Diskont*	63,50	65,00	9,10	9,30	6,55	6,75
Positna banka Slovenije*	60,80	65,50	8,80	9,19	6,00	6,70
Probanka d.d. Maribor	63,80	65,50	9,00	9,40	6,45	6,80
Publikum Ljubljana	64,65	65,09	9,12	9,34	6,50	6,82
Publikum Celje	64,15	64,89	9,00	9,19	6,45	6,84
Publikum Dobova	63,75	64,95	9,08	9,27	6,39	6,80
Publikum Kostanjevica	63,75	64,95	9,08	9,27	6,39	6,80
Publikum Krško	63,75	64,95	9,08	9,27	6,39	6,80
Publikum Maribor	64,30	64,89	9,00	9,29	6,30	6,79
Publikum Metlika	64,10	65,30	8,90	9,40	6,50	6,90
Publikum Mozirje	63,80	64,58	9,00	9,20	6,50	6,85
Publikum Novo Mesto	64,10	65,30	8,90	9,40	6,50	6,90
Publikum Piran	63,00	64,80	8,95	9,25	6,50	6,80
Publikum Sevnica	64,00	64,99	8,90	9,15	6,45	6,79
Publikum Šentilj	63,80	64,79	8,95	9,19	6,30	6,79
Publikum Šentjur pri Celju	64,00	64,79	9,00	9,17	6,52	6,89
Publikum Trebnje	64,30	64,95	8,90	9,15	6,45	6,79
Publikum Zagorje	63,90	64,85	9,00	9,20	6,60	6,80
Publikum Zalec	64,20	64,89	9,00	9,19	6,52	6,83
Roja	64,50	65,20	8,70	9,35	6,60	6,82
Sit - on	63,00	65,60	8,90	9,30	6,20	7,00
Slovenijaturist Jesenice	64,25	65,40	8,95	9,30	6,50	6,80
Slovenijaturist Ljubljana	64,60	65,10	9,10	9,20	6,60	6,80
Slovenijaturist zel. postaja Mb.*	64,00	65,50	8,90	9,30	6,10	6,70
Slovenijaturist zel. postaja Lj.*	64,95	65,29	9,08	9,22	6,50	6,77
Slovenska investicijska banka*	63,80	65,00	8,90	9,30	6,40	6,70
Sonce	64,60	65,20	9,06	9,30	6,50	6,80
SZKB	63,70	64,99	9,05	9,30	6,59	6,99
Tantarus Postojna	63,19	64,88	8,90	9,24	6,55	6,79
TORI	64,60	65,00	9,10	9,40	6,60	7,00
Tourist service Portoroz	63,35	64,95	8,82	9,32	6,45	6,85
Upimo	64,85	64,95	9,12	9,22	6,75	6,85

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita trznica ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKSKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOŽI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 48 z dne 10. marca — Tečaji veljajo od 11. 3. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	73,5493	73,7706	73,9919
Avstrija	040	šiling	100	888,6549	891,3289	894,0029
Belgija	056	frank	100	303,6367	304,5504	305,4641
Kanada	124	dolar	1	83,5454	83,7968	84,0482
Danska	208	krona	100	1630,0863	1634,9913	1639,8963
Finska	246	marka	100	1721,0461	1726,2248	1731,4035
Francija	250	frank	100	1842,0132	1847,5559	1853,0896
Nemčija	280	marka	100	6251,5296	6270,3406	6289,1516
Grčija	300	drahma	100	—	46,4883	46,6278
Irsko	372	funt	1	—	152,5574	153,0151
Italija	380	lira	100	6,4547	6,4741	6,4935
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	8,0000	—
Japonska	392	jen	100	88,4591	88,7253	88,9915
Nizozemska	528	gulden	100	5562,6111	5579,3491	5596,0871
Norveška	578	krona	100	1470,0472	1474,4706	1478,8940
Portugalska	620	escudo	100	67,7041	67,9078	68,1115
Švedska	752	krona	100	1370,3353	1374,4587	1378,5821
Švica	756	frank	100	6768,5311	6788,8978	6809,2645
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,3490	149,7984	150,2478
ZDA	840	dolar	1	104,1693	104,4827	104,7961
Evropska Skupnost	955	ECU	1	121,3234	121,6885	122,0536
Španija	995	peseta	100	87,8965	88,1618	88,4255

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjen-
na valuta plačilno sredstvo.Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 11. MARCA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1,000,000	628,503	626,505	1,255,009
4		125,7007%	125,3011%	125,5009%	100,000	62,850	62,651	125,501
2)BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10.JUNIJA 1993:					1,000,000	614,386	615,118	1,229,504
91		122,8772%	123,0235%	122,9504%	100,000	61,439	61,512	122,950

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

10. MAREC 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Burin Moste	6,60	7,80
Hida	7,00	9,00
Ilirika Ilirska Bistrica	7,00	9,00
Italdesign*	6,00	9,00
Kompas Holidays	6,00	10,00
Libertas	6,00	9,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	7,70	11,00
Ma Vir	6,00	9,00
Otok	3,96	8,48
Sonce	7,00	9,00
Tori	6,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **,

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

10. MAREC 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1575,00	1625,00
nemška marka	955,00	975,00
francoski frank	280,00	288,00
holandski gulden	846,00	870,00
belgijski frank	46,00	47,50
funt sterling	2270,00	2340,00
irski sterling	2315,00	2380,00
danska krona	248,00	255,00
grška dramma	6,50	7,50
kanadski dolar	1270,00	1300,00
japonski jen	13,30	13,80
švicarski frank	1035,00	1055,00
avstrijski šiling	135,00	139,00
norveška krona	222,00	230,00
švedska krona	207,00	214,00
portugalski escudo	10,00	10,80
španska peseta	13,00	13,80
avstralski dolar	1115,00	1150,00
madžarski florint	10,00	15,00
slovenski tolar	14,25	15,00
hrvaški dinar	0,80	1,20

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

10. MAREC 1993	v LIRAH	
država	banka	nakupni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,25
Italija	Tržaska kreditna banka	14,25

DEVIZNI TRG BEOGRAD

10. MAREC 1993	v LIRAH	
država	valuta	enota
Avstrija	šiling	100
Francija	frank	100
Nemčija	marka	100
Italija	lira	100
Švica	frank	100
ZDA	dolar	1
V. Britanija	funt	1

Opomba: povzeto po Reuterju.

MEDPODJETNIŠKI TRG

NOVICE

Srečanje cerkvenih predstavnikov

ISERLOHM - Vodilni predstavniki 123 protestantskih, anglikanskih in pravoslavnih cerkva iz vse Evrope se je v sredo zbralo v posarskem mestu Iserholmu na Konferenci evropskih cerkva (KEK). Glavna tema srečanja naj bi bila sprava različnih cerkva na Balkanu in dialog s tamkajšnjimi muslimani. Centralni odbor organizacije, v katerem katoliška cerkev ni zastopana, bo danes izbral novo predsedstvo in predsednika KEK. Organizacijo evropskih cerkva je po odstopu ruskega patriarha Alekseja II. na lanski konferenci prevzel dotedanji podpredsednik, anglikanec John Arnold. (STA, Reuter)

V švicarski vladi drugič ženska

ZENEVA - Zvezni švicarski parlament je včeraj v Bernu v sedemčlanski vladni kabinet drugič v zgodovini švicarske konfederacije izbral žensko. Za Ruth Dreifuss, 53-letno socialdemokratsko sindikalistko, je glasovalo 144 od 190 poslancev. Parlament je dosedanjega zunanjega ministra Reneja Felberja že razresil dolžnosti, vendar ministrica ne bo prevzela njegovega področja. Po več kot sedemdesetih letih je z Dreifusovo v vladi ponovno zastopan ženevski kanton. Prva ženska v federalni vladi je bila Elizabeth Kopp, ki je morala 1989. leta odstopiti zaradi skandala v zvezi s svojim možem. (J. S. M.)

Izraelsko-arabska pogajanja v Washingtonu

AMAN - Jordanija je sprejela povabilo, naj se udeležijo devetega kroga izraelsko-arabskih mirovnih pogajanj, ki bo od 20. aprila do 6. maja v Washingtonu, so sporočili uradni jordanski viri. Povabilo za udeležbo na pogajanjih sta sprejela tudi Sirija in Izrael. Palestinska delegacija pa je povabilo ze zavrnila, ker po besedah tiskovne predstavnice Palestinecev Hanane Achraoui Izrael ni razresil vprašanja Palestinecev, ki so bili 17. decembra izgnani z zasedenega ozemlja. (Reuter, STA)

Aprila obnovitve oznak na slovensko-madžarski meji

LJUBLJANA - Obnovitvena in vzdrževalna dela na mejnih kamnih, mejnih crtah in mejnih oznakah med Slovenijo in Madžarsko naj bi se začela 4. maja letos. Tako je bilo sklenjeno na prvem rednem zasedanju mešane slovensko-madžarske komisije za obnavljanje, označevanje in vzdrževanje državne meje, ki je potekalo 9. in 10. marca v madžarskem mestu Bajanseyna. Slovensko delegacijo je zastopal Branko Cerar, načelnik oddelka za mejne zadeve in tuje v MNZ, madžarsko pa Karace Karoly. Slovenska stran mora obnoviti 52 kilometrov mejne črte in več kot 1100 mejnih kamnov in mejnih oznak. Naslednje srečanje mešane komisije bo oktobra letos v Sloveniji.

FRANCIJA / PRED VOLITVAMI

»Francoski politiki preveč govorijo«

Javno mnenje je vse bolj naklonjeno desnici

PARIZ - Le nekaj manj kot dva tedna pred francoskimi parlamentarnimi volitvami se zdi, da je že vse jasno. Najnovejša raziskava javnega mnenja je pokazala, da bi zmaga la parlamentarna desnica, socialisti, ki so nepretrgoma na oblasti že od leta 1981, pa bi morali preiti v opozicijo.

Izidi raziskave, opravil jo je institut Sofres, v sredo pa jih je objavil časnik Figaro, niso pokazali večjih razlik v pramerjavni s prejšnjimi raziskavami. Parlamentarna desnica bi dobila 41 odstotkov glasov oziroma 418

poslancev v 555-članškem parlamentu, socialisti in njihovi zavezniki bi dobili približno 21 odstotkov glasov oziroma 116 poslanskih sedežev (zdaj jih imajo 270, parlamentarna desnica pa 256). Malo slabše bi se odrezala ekološka stranka, ki bi s 14 odstotki glasov imela samo enega poslanca. Komunistični stranki napovedujejo 9 odstotkov glasov in 19 poslancev, medtem ko bi skrajno desničarska Nacionalna fronta prejela nekaj več kot 11 odstotkov oziroma enega poslanca.

Neskladnost med prejetimi glasovi in številom poslancev je posledica volilnega sistema, ki daje prednost velikim strankam oziroma tistim, ki imajo dobro razvejano mrežo svojih celic po vsej Franciji.

Bitka za »večino v večini« bo potekala med dvema strankama parlamentarne desnice. Neogolistična stranka (RPR), ki jo vodi Jacques Chirac, bi po tej raziskavi dobila 212 poslancev, medtem ko bi desni liberalci (-UDF) Valeryja Giscarda d'Estainga imeli 201 poslanca. Pričakujejo, da bo

PARIZ - Pierre Joxe, ki je v noči s torka na sredo odstopil s položaja francoskega obrambnega ministra, je bil imenovan za prvega predsednika računskega sodišča, telesa, ki nadzira javne finance. Funkcijo obrambnega ministra bo do volitev opravljal premier Pierre Bérégovoy.

59-letni Pierre Joxe velja za enega najbolj zvestih privrženec francoskega predsednika Mitterranda v zadnjih 251-eti. Joxe se je Mitterrandu pridružil v poznih šestdesetih letih, ko si se nihče ni mogel predstavljati, da bo že pravi veteran socialistov kdajkoli lahko prevzel oblast, ki

so jo takrat imeli konservativci. Ko so leta 1981 na volitvah slavili socialisti, je Joxe najprej postal minister za industrijo, nato pa notranji minister. Ko je pred začetkom zalivske vojne odstopil Jean-Pierre Chevenement, je Mitterrand takoj vedel, koga naj postavi na položaj obrambnega ministra. Joxe se je dobro znanel najprej med francoskimi vojniki v Savdski Arabiji. V dveh letih je nekatere izkušnje iz zalivske vojne izbral za modernizacijo francoskih oboroženih sil, obenem pa si je prizadeval, da za to ne bi porabil preveč denarja.

Ker je minister ostrega jezika, neupogljiv, z ob-

cutkom za red in disciplino, so mu strankarski kolegi dali vzdevek ajatolah.

Funkcijo notranjega ministra je opravljal tudi od leta 1988 do leta 1991. Njegove politične ambicije je socialist v konservativnem Parizu pa je precej zasencil poraz na volitvah za pariškega župana leta 1989, ko ga je premagal Jacques Chirac. Pierre Joxe je protestantske veroizpovedi, po materini strani pa izhaja iz židovske družine. Pred vstopom v politiko je obiskoval prestižno Ecole Nationale d'Administration. Leta 1981 se je tretji poročil in ima dve hčerki ter dva sinova. (Reuter)

Bo »stari maček« Mitterrand uspel izvesti še en salto mortale? (Foto: S. Živulović / TRIO)

BELORUSIJA / VSE PO STAREM

Leninovi spomeniki so ostali in funkcionarji se še vozijo v volgah

Predsednik Šiškičevič si je privoščil kar polletni »počitek«, ki ga je vlada izrabila za podpis vrste sporazumov z Moskvo - Sprejeli sporazum Start I

MINSK - »K vragu ni treba iti predcasno.« Tako je glasnik beloruske vlade Vasilij Dragovec strnil položaj v svoji državi, ki je med vsemi nekdanjimi sovjetskimi republikami najbolj navezana na »stare dobre case«. Od nekdanjega komunističnega režima so namreč ostali vsi simboli, plansko gospodarstvo in stara »nomenklatura«, ki se vedno nadzoruje vse, vključno s sodstvom in policijo, le da zdaj nikogar ne preganjajo zaradi mnenjskih prekrškov. Prav tako nadzoruje cene, ki so jih sprostiti le za nekaj dni, in vso proizvodnjo, saj je privatizacija ostala le prazno geslo.

Ljudstvo brez navdušenja pristaja na tako stanje, ki je navsezadnje manjše

zlo, ko primerja položaj v drugih državah nekdanje SZ. Nič cudnega torej, da je beloruska opozicija, ki združuje ljudske, liberalne in nacionalistične kroge, izredno sibka in brez argumentov. Beloruska vlada lahko brez težav uveljavi svoje geslo: »Ra- je ostati pri starem kot slediti ruskim radikalnim reformam.« Statistike navsezadnje potrjujejo to stališče vlade, saj je lani beloruska proizvodnja nazadnje dosegla le 10 odstotkov, medtem ko je nazadnje v drugih republikah nekdanje SZ znaslo nad 20 odstotkov. Beloruska inflacija znaša 1000 odstotkov, kar pa je še vedno za polovico manj kot v Ukrajini.

Strogo racioniranje osnovnih življenjskih do-

brin je preprečilo strahotno pomanjkanje, s katerim se ubadajo Rusi in Ukrajinci; v zameno so Leninovi kipi ostali na svojem mestu.

Ohranili so napev stare sovjetske himne, spremenili so le besedilo. Prav tako se »mogocniki« se vedno vozijo v crnih volgah, v parlamentu pa so v glavnem vsi nekdanji partijski funkcionarji. Predsednik Stanislav Suškevič si je kljub političnim in gospodarskim težavam privoščil kar 6-mesečni dopust, ki ga je vlada pridno izrabila, saj je prevzela popolno nadzorstvo nad varnostnimi silami in nad vojsko, podpisala pa je tudi kakih dvajset sporazumov z Rusijo, tako da je nastala preferenčna os Minsk-Ki-

jev. Belorusija je brez držkov podpisala sporazum Start I, ki jo obvezuje, da v roku sedmih let izroči vso strateško jedrsko oborožitev Rusiji. S tem je delno obsla ruske zahteve o svetovnih cenah v medsebojni trgovinski izmenjavi, tako glede nafte kot drugih surov.

To jedrsko »poslušnost« so pohvalile tudi ZDA, ki so se le pred nekaj meseci hudovala, ker je beloruski parlament zavrnil zahtevo po referendumu, na katerem bi določili takojšnje politične volitve. Pragmatična beloruska opozicija ni izrabila tega ameriskega pritiska, saj ve, da bo prej ali slej tudi v Minsku zapihal veter, ki zdaj veje v Moskvi.

FINANČNE, MAFIJSKE IN MEDDRŽAVNE AFERE 80. IN 90.LET (1)

Največja bančna prevara v zgodovini človeštva

Račun v BCCI je imel tudi razvpiti terorist Abu Nidal

BARBARA KRAMZAR

da preperečujejo »svetovno sleparijo«. Do nedelje so zaprli in zastražili podružnice BCCI v osemnajstih državah in jih nadzorovali v stiriindvajsetih. Vojasko natančna akcija je unicila tisto, kar je bilo največja svetovna zasebna banka z 20 milijardami dolarjev kapitala in 400 podružnicami v 73 državah sveta.

Samo v dveh državah poslovalnice BCCI niso zaprle svojih vrat. V Pakistanu, domovini ustanovitelja banke, je poslovanje ukazal sam predsednik države. V majhnem zalivskem sejkatu Abu Dabiju, ki je bil prvi delničar, so cenzorji iz tujih časopisov celo izrezali vse novice o bančnem skandalu. Po vseh drugih državah

na svetu so začeli bančna okna oblegati obupani varčevalci, ki so v enem samem dnevu izgubili vse svoje premoženje.

Prva znamenja sumljivih poslov BCCI so se začela kazati že oktobra 1988. Podružnico v Tampu na Floridi in njenih osem uslužbencev so obtožili pranja milijonov dolarjev za medellinski kartel. Ameriški zvezni carinski agenti so na BCCI naleteli po naključju, ko so preganjali kolumbijsko mafijo. Banka je priznala krivdo in placala 15 milijonov dolarjev kazni ter se opravičila v imenu svojih uslužbencev, ki naj bi delali na svojo roko. Toda to je bil samo začetek, ki je

pripeljal do še hujskih odkritij.

Vecina umazanega denarja izvirala iz najbogatejšega zločinskega podjetja v zgodovini, preprodaje mamil. Denarja za mamila ne nosijo v denarnicah, ampak v torbah, skatlah in ga prevajajo s tovornjaki. Profite štejejo v tonah. Ocenjujejo, da samo prodaja kokaina v Združenih državah Amerike prinaša 110 milijard dolarjev na leto.

Toda reka nezakonitega denarja priteka tudi iz drugih virov. Diktatorji in bogataši tretjega sveta skrivaj odnašajo iz svojih držav gore denarja, ki bi jih morali porabiti za razvoj. Milijoni dolarjev tuje

pomoči končajo za nezakonite nakupe orožja.

BCCI je z veseljem usmerjala ves ta denar. Med njenimi strankami je bila tudi ameriška obveščevalna agencija CIA, ki je imela dolga leta skrite račune. S placili so financirali afganistanske upornike ali podkupovali panamskega diktatorja generala Manuelia Antonia Noriega, ki je bil tudi sam zvesta stranka BCCI. CIA je lahko kot stranka opazovala druge, ki so uporabljali bančne usluge: mednarodno zbirko teroristov, skorumpirane javne uslužbenice in preprodajalce orožja. Svetovno znani terorist Abu Nidal je imel v ugledni londonski podružnici BCCI na Sloane Street 60 milijonov dolarjev, da je bil vedno v pripravljenosti za teroristične akcije in nakupe orožja. CIA, protiteroristična enota ameriskega zunanjega ministrstva in britanski M15 pa so opazovali pretoke Abu Nidalovega denarja in napovedovali njegove prihodnje akcije.

Vrata BCCI so bila odprta za vse; postavljali niso nobenih vprašanj. Če je hotel Peru skriti svoje denarne rezerve pred mednarodnimi upniki, so potrkali pri BCCI. Če je hotel Iran kljub uradni prepovedi kupiti ameriške protitankovske rakete za boj proti Iraku, je bila tu BCCI. Panamski diktator general Noriega je banko uporabil takrat, ko so ga ZDA že obtožile preprodaje mamil in je hotel skriti 23 milijonov dolarjev. Če so arabski magnati in pakistanski ladjarji potrebovali denar za podporo dvomljivih poslov, jim je BCCI ponudila sredstva, ki jih nikoli niso odplačali.

Ugledne stranke BCCI so bili tudi ljudje, ki pobijajo po ulicah Medellína

PORTUGALSKA / MIGRACIJE

V zadnjih letih vse več mladih zapušča vasi in odhaja na negotovo pot iskanja novega življenja v mestih

LIZBONA - Portugalska mesta so se naprej velik izživ za prebivalstvo s podeželja. Ritem preseljevanja, odhoda s trebmuhom za hrupom in okrilje negotovosti velikih mest se nadaljuje v nezmanjšanem obsegu. Računajo, da bo v naslednjih dvajsetih letih zapustilo vasi in se preselilo v mesta več kot milijon Portugalcev, ki so se doslej večinoma ukvarjali s poljedelstvom. Najnovejše analize kažejo skokovito zmanjšanje kmečkega prebivalstva: vasi, ki imajo manj kot tisoč prebivalcev, so v povprečju izgubile največ prebivalcev - skupaj približno

pol milijona v preteklih dveh letih! Najbolj je prizadel odhod mladih v mesta kmetijski predel Portugalske, znano ravnilno Alentejo. Vse raziskave dokazujejo, da gre za pravi »beg« iz kmetijskih oaz - več kot 40 odstotkov kmetijskega prebivalstva je zapustilo svoje rojstne kraje. Migracija iziiva tako imenovano »negativno« evolucijo prebivalstva na vasi, saj v teh poljedelskih oazah ostajajo vsako leto vse starejši prebivalci. V 160 občinah okraja Alentejo je tri četrtine poljedel-

skih krajev skoraj brez mlade delovne sile, kar se kaže tudi v kmetijski produktivnosti. Kmetijski strokovnjaki menijo, da pojav postaja skrajno alarmanten, saj lahko v bližnji prihodnosti se bolj ogrozi portugalsko gospodarstvo, ki se že več kot desetletje spopada s hudimi težavami. Če k temu dodamo še najnovejše podatke, da je kmetijstvo od leta 1985 vsako leto izgubilo po 30.000 kmetijskih delavcev, je položaj še bolj dramatičen. Reforma kmetijskih tokov, ki se ra-

vna po določilih Evropske skupnosti, je povzročila velike težave vaskemu prebivalstvu, ki živi od kmetijskih pridelkov. Portugalska vas, ki je precej nerazvita in ima nezadostno mehanizacijo, je pričakovala nižje omejitve in večjo pomoč, da bi se laže začela vključevati v tokove veliko bolj razvite dvanajstere. Samo z izboljšanjem razmer, s hitro mehanizacijo in z zagotovljenim tržiščem za odkup pridelkov bo mogoče zadržati množico mladih generacij v mestu, kjer iščejo delo po tovarniških halah ali v poslopih administracije.

D. P. BALDANI / LIZBONA

HRVAŠKA / SVOBODA TISKA

Neenakopraven boj

Novinarji in tiskarji Slobodne Dalmacije se obupno borijo za samostojnost

SPLIT - Neodvisni sindikat novinarjev Slobodne Dalmacije je na svojem sestanku v sredo razpravljajal o pismu, ki ga je sindikalni zaupnik, novinar Slobodan Paparella poslal iz Berlina, kjer spremlja turistično borzo. Paparella je v svojem pismu obsodil stavko kot manipulacijo, stavkovni odbor pa razglasil za nelegalen in ilegitalen. A kot so povedali na sestanku, je Paparella nekaj tudi sam sodeloval pri izbiri članov stavkovnega odbora in takrat ni imel nič proti, kakor tudi ne ob nedavnem sestanku samostojnega sindikata grafične, informativne in založniške dejavnosti v Zagrebu.

Takrat je sindikat zagotovil polno podporo stavki, ob njem pa tudi predsednik sindikatov Antun Kolaric v teh dneh v svojem pismu. Zato je Paparella razrešen svoje dolžnosti, o zaupnici drugim članom izvršnega odbora pa bodo, tako so sklenili, razpravljali po končani stavki.

Najpomembnejši del sestanka se je nanašal na odločitev, ali naj stavko nadaljujejo ali ne. Po razpravi so sklenili, da bodo sprejeli predlog hrvaškega premiera Hrvoja Sarinica, ki ga je ta izrekel ob srečanju z glavno tajnico Sveta Evrope Catherine Lalumière, naj pri-

de mednarodna komisija, ki bo ocenila, kako je bila opravljena preobrazba, njeno oceno pa bodo sprejeli ne glede na to, kakšna bo. Prav tako zahtevajo, da zamrznejo vse dejavnosti v zvezi s preobrazbo in odložijo ustanovno skupščino delničarske družbe, ki je sklicana za danes, dokler komisija ne bo končala svojega dela. Če bodo te zahteve sprejete, njihov rok je do ustanovne skupščine, bo časopis spet začel izhajati. Če pa bo skupščina vseeno zasedala, bodo to razumeli, kot da zahteve niso izpolnjene, stavka se bo nadaljevala, sklepi skupščine pa ne zavezujejo članov sindikata. Glede na to, da bodo na odločitev o izpolnitvi te zahteve čakali do danes, so za jutri sklicali novo sejo Neodvisnega sindikata.

Na sestanku v sredo so prav tako kot popolnoma neutemeljene ocenili trditve, ki so bile izrečene na tiskovni konferenci upravnega odbora v torek, da namreč že 90 odstotkov delavcev ne stavka več. Utemeljenost te trditve je bilo mogoče preveriti že s samo udeležbo na dveh sestankih. Na torkovem sestanku je bilo navzočih komaj 20 novinarjev, medtem ko je bilo na sestanku Neodvisnega sindikata več kot 120 ljudi, vključno s številnimi do-

GORAN VEŽIĆ / SPLIT

pisniki, javno pa so prebrali tudi pisma tistih dopisnikov, ki niso mogli pripotovati, se pa stavki pridružujejo. Stavkajo tudi tiskarji, tako da je zelo

negotovo, ali bodo tiskali tudi Nedeljno Dalmacijo. Sicer je na osrednjem mestnem trgu v Splitu v sredo nekaj državljanov demonstrativno trgalo

primerke Slobodne Dalmacije z obtožbo, da s svojim pisanjem dajejo podporo srbskemu agresorju in da so proti hrvaški državi. Eden izmed

stirih do petih »demonstrantov« je celo izjavil, da bi morali v Slobodno Dalmacijo ze po prvih volitvah pripeljati oborožene ljudi, kot so to stori-li pri osiškem Glasu Slavonije, da bi ze na vhodu preprečili vstop

vsem »neprimernim«. Čeprav je pri akciji sodelovala zelo majhna skupina, jo je Hrvaški radio pospremil s precejšno publiciteto, na kraju samem pa so se v hipu znašle tudi kamere Hrvaške televizije.

Kakšen časopis bodo tiskali na rotacijskih strojih zdaj še svobodne Slobodne Dalmacije v prihodnje? (Telefoto : AP)

VOJNA V BOSNI IN HERCEGOVINI

Šesto poročilo ZDA o balkanskih strahotah

Dokumentirane zgodbe o vojnih zločinih

Dvajsetletni bosanski Musliman iz vasi Harambine v bližini Prijedora je 23. marca zbežal k svoji mami stricu, potem ko so srbski vojaki zasedli njegovo vas. 20. julija pa so vojaki prišli tudi v vas Ravne in zaprli vse moške nad petnajst let. Po njihovem naglasu so sklepali, da so bili Crnogorci. Moške so zvezali, tako da so sorodniki stali drug za drugim, potem pa ukazali, naj vsak pretepa tistega pred njim. Muslimanski fant, ki je zločin opisal ameriškemu predstavnikom, je moral pretepati svojega očeta. Neki moški v vrsti ni hotel več pretepati svojega sina. Eden od vojakov je stopil k njemu in ga ustrelil. Na koncu dolge poti so jih nagnali v avtobus in pripeljali v taborišče Omarska. Strazarji so vsak dan odpeljali nekaj jetnikov, ki so se ponavadi vrnili med svoje soprotnice samo zato, da so umrli zaradi udarcev. Ko so stali v vrsti pred kosilom, so strazarji streljali vanje in številne pobili. Dvajsetletnega Muslimana so avgusta preselili v taborišče Manjača, kjer razmere niso bile tako strašne.

To je samo ena od zgodb na dvanajstih drobnih tiskanih straneh najnovejšega ameriškega poročila o kršenju človekovih pravic na tleh nekdanje Jugoslavije. Te zgodbe niso bile se nikoli opisane, poudarjajo poročevalci. Zato so tudi trpljenje 15-letne bosanske deklice iz Kozarca predstavlili privc.

Zrtev je sedela v solski sobi svoje gimnazije, ko

so srbske sile julija lani zavzele Kozarac. Pobegnila je v gozd, a so jo ujeli in zaprli v taborišče v Tmopolju. Tretji dan so jo skupaj z drugimi desetimi deklicami strazarji odpeljali v sosednjo hišo. Tam jih je z zmerjavkami »turske kurbe« čakalo trideset srbskih vojakov. Ukazali so jim, naj se slečejo. Ker so se upirale, so jim oblacila razrezali z nozi. Petnajst minut so morale gole stopati v krogu, potem pa so planili po njih. Petnajstletna deklica je izgubila zavest pri osmem posilstvu.

25-letno bosansko Muslimanko so srbski vojaki ujeli 13. avgusta, ko so zavzeli njeno vas Dabovci jugovzhodno od Banjaluke. Zajeli so predvsem ženske in otroke, saj so moške odslili v gozdove, da bi svoje domove branili pred napadalci. Zvečer se je začelo množično posiljevanje. Okrog nje je stalo deset krohotajočih se vojakov, med njimi sošolec iz srednje šole.

Dvanajst strani opisov podobnih dejanj je mučno, pretresljivo branje, vse do bolj pustih opisov manj osebnih zločinov, ki so jih zagrešili srbski napadalci. 17. februarja 1993 so oboroženi Srbi ustavili konvoj desetih tovornjakov s pomočjo za Gorazde, 6. februarja so pripadniki modrih celad nemočno opazovali, kako so Srbi s 23-milimetorskimi protiletalskimi puškami streljali na nemško letalo s človekoljubno pomočjo v bližini Kosijerskega sela. Istega dne so v bližino desnega

motorja zadeli prav tako nemški C-160, ki je letel južno od Karlovca. 24. januarja je neznan moski z brzostrelko streljal na voznika Rdečega križa, ki je vozil skozi Stup. 14. januarja so neznane osebe v bolnišnici v Kosevu streljale na pripadnike Rdečega križa, medtem ko so ti delili gorivo.

Ameriškega poročila o strahotah balkanske vojne noče in noče biti konec. 17. februarja so bosanski Srbi tujim novinarjem v bližini vasi Kamenica pri Zvorniku pokazali množično grobnico s 35 trupli. To naj bi bili srbski vojaki, ki so padli novembra med muslimansko ofenzivo.

Februarja 1993 so delavci Rdečega križa našli na letališču v Kozarici, ki jih je srbsko obleganje Cerske, Zvornika in Kamenice najprej izstradalo, nato pa so jih nagnali proti Tuzli. Nekateri izmed njih so bili zaradi ozeblin že brez prstov na nogah in na rokah.

Poročilo končuje z zgodbo 34-letnega Muslimana iz aprila 1992. Takoj po razglasitvi neodvisnosti Bosne in Hercegovine je voditelj Srbske demokratične stranke ukazal izgon vseh Muslimanov iz Foče v koncentracijska taborišča. Najprej so odpeljali intelektualce, občinske uradnike in policiste, za njimi so prisilili k odhodu cele družine in zagzali njihove hise. Družino Klapuh - očeta, mater in hčerko - so kasneje našli s prerezanimi vratovi. 34-letni Musliman je identifikiral Srbe, ki so ukazali napad na Foco.

FRANCIJA - SRBIJA / VOJNA V BIH

Beograd še vedno verjame v zavezništvo

Pariz se je ponudil za gostitelja današnjega sestanka mirovnihi pogajalcev z Miloševićem

NIKOLA MILETIĆ / AFP

PARIZ, BEOGRAD - Francija se je ponudila za gostiteljico današnjega srečanja med dvema sosednjim mirovnim konferencem o nekdanji Jugoslaviji Cyrusom Vanceom in Davidom Owmon in srbskim predsednikom Slobodanom Miloševićem, na katerem bodo razpravljali o sprejetju mirovnega načrta za BiH, vendar Francija ne namerava nadomestiti obeh glavnih pogajalcev, so sporočili na francoskem zunanjem ministstvu. Današnjega popolnanskega srečanja se bo namreč udeležil tudi francoski predsednik François Mitterrand.

S to ponudbo je Francija pokazala, da je Srbija še vedno privilegirani partner Pariza, ocenjujejo v diplomatskih krogih v Beogradu in Francijo primerjajo ze s tradicio-

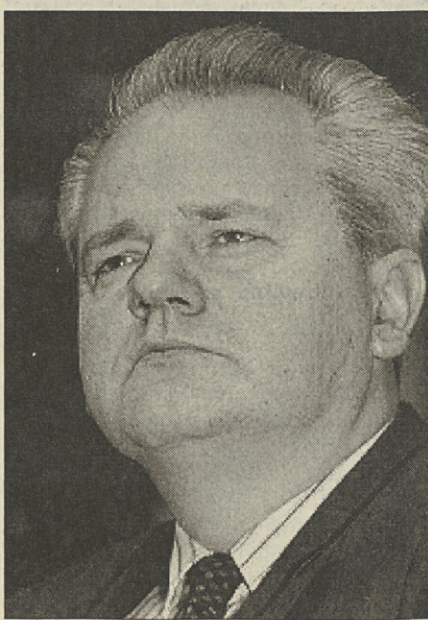
nalno srbsko zavezništvo Rusijo. Srbija in Francija sta dobre odnose vzpostavili že med drugo svetovno vojno, ko je Francija pomagala srbskim beguncem, in obnovila srbsko vojsko, ko se je leta 1915 umaknila iz Albanije.

Spomin na brate v orožju, sodelovanje francoskih vojakov na solunski fronti in osvoboditev dela južne Srbije so močno prispevali k vse večjemu frankofilskemu vzdušju v Srbiji, tako med prebivalci kot med politiki.

Toda te vezi je Francija postavila na težko preizkušnjo, ko se je začel dokončni razpad Jugoslavije in je izbruhnila vojna. Srbski voditelji so se pocutili izdani, ko je Francija skupaj z drugimi državami Evropske skupnosti priznala neodvisnost Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine.

Simbol priateljstva med državama spomenik pri znanju v Beogradu, sota-krat prebravali v crno kot znamenje zlovanja. Srbski zunanji minist-

ster Vladislav Jovanović je decembra lani ostro kritiziral francoskega ministra za človekoljubne zadeve Bernarda Couchnerja, ker je zadnji trenutek odpovedal obisk v Beogradu, potem ko je ze bil na Kosovu in v Sandzaku, kjer se je pogovarjal s predstavniki Albancev in Muslimanov, ni pa se sestal s Srbi. Srbski tisk je sovražno nastrojen proti Bernardu Couchnerju, ker naj bi se zavzemal za vojsko posredovanje proti Srbiji. Couchnerjeve politike srbski voditelji ne povezujejo s politiko francoske vlade oziroma predsednika Mitterranda, ki ga se vedno spostujejo in so ga kritizirali le takrat, ko je Francija v OZN glasovala za uvedbo sankcij proti Srbiji, ocenjujejo zahodni diplomati v Beogradu. Srbski voditelji se zavedajo, da je ameriško trdo stališče do vojne v BiH ublazila prav Francija. Se vedno namreč menijo, da je vojsko posredovanje prepričal francoski predsednik Mitterrand, ko je junija lani obiskal Sarajevo. Čeprav pariške nasvete v Beogradu se vedno poslušajo, so v Srbiji razočarani, ker Francija ni tako zvesta zagovornica srbskih interesov. Jugoslovanske oblasti so bile decembra lani precej ogorčene, ko je v Franciji potekala kampanja, med katero so srbska taborišca v Bosni in Hercegovini primerjali z nacističnimi, Slobodana Miloševića pa s Hitlerjem.

SRBIJA / MLADI

Večina jih je kljub vsemu ostala doma

Mnogi se pripravljajo na čas po Miloševiću

ZORAN JELIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Z govorom Vuka Draskovića se je tukaj v nedeljo zvečer končalo dvodnevno srečanje Srbskega gibanja obnove. Drasković je med drugim napovedal tudi pomladitev stranke in njenega vrha. V istem tonu se je teden dni prej končala tudi letna skupščina Demokratske stranke. Slobodan Milošević je kot začasni vođa Socialistične partije to opravil pred decembrskimi volitvami.

Iz tega seveda izhaja, da so mladi in strokovnjaki prinesli znago Miloševiću. Gre samo za to, da skušajo vse stranke pridobiti ta sloj prebivalstva, odtod pa tudi poglavitno vprašanje: kako more biti ena in ista stroka v službi tako vojne kot miru?

Vprašanje je retorično, vsaj iz izkušnje svetovnih vojn tega stoletja, ki je odpihnilo starodavno predstavo o tem, da postane vsaka družba

neizogibno boljša, ko se njeno znanje poveča.

Tisto, kar je ostalo doma, to pa je vendarle večinski del, se kuha v istem loncu siromastva. Pravzaprav na cisto domaćem terenu uživajo mladi socialisti privilegije v primerjavi s svojimi kolegi, ki so drugace strankarsko opredeljeni oziroma neopredeljeni. Vseeno pa ni verjetno, da jim bo kariera SPS odprla katerakoli vrata v svetu, takšna znanja pa bodo slej ko prej neizogibno pršla v prvi plan.

Vse več je podjetij, zlasti zasebnih, ki se ze zdaj pripravljajo za normalne case, tako da mladim omogočajo pridobivanje najodobnejših znanj. Ni naključje, da so takšni primeri v glavnem iz območja poslovanja z denarjem, saj je nova oblast poglabila prezir do zdrave nacionalne valute, ki so ga desetletja privzgajali v socializmu. Beograjska

borza je na primer organizirala solo za »brokerje« in »dealerje« (in med 150 udeleženci jih je polovica ze prejela diplome); prva revizijska družba v Beogradu si je izbrala skupino odličnih studentov, ki jih sola za revizijske posle ob pomoči uglednega tujega partnerja; iz gozda sedanjih menjalnic se ze kažejo prve posredniške hise, ki svoje zacetnike prav tako pošiljajo v sole po svetu...

Seveda ne gre za nikakršen altruizem, ampak za obojestransko koristna vlaganja, cas bede pa tudi majhne vloge večkratno povečuje. Zasebno podjetje lahko naredi več kot propadla država: januarske stipendije izbranih postdiplomskih studentov, ki jih gmotno podpira republiški sklad za talente, so znašale približno 20 mark. Pred tremi leti so dobivali talenti 1.000 mark mesечно.

NOVICE

Srbija spet grozi z blokado prometa po Donavi

BEOGRAD - Če Romunija cez svoje ozemlje ne bo začela spuščati plovil samozvane ZR Jugoslavije, bodo jugoslovanske rečne ladje od cetrtka ponovno blokirale prehod cez hiroelektrarno Djerdap in ovirale promet na reki Donavi, je sporočil predstavnik srbskih rečnih podjetij Milovan Petrović. Pred nedavnim so se jugoslovanske ladje, ki jim je Romunija v skladu s sankcijami proti ZR Jugoslaviji zaprla prehod, zasidrale na omenjenem prehodu in zaprle prehod vsem plovilom. Sele po desetih dneh je bil po posredovanju romunskega predsednika Iliescuja pri srbskem predsedniku Miloševiću prehod odprt. Vendar pa Romunija se naprej ni spuščala jugoslovanskega ladjevja. (D. M.)

Ciper napovedal ukrepe za nadzorovanje embarga proti ZRJ

NIKOZIJA - Ciprske oblasti so napovedale okrepitev inspekcijskih služb za nadzor bank in jugoslovanskih podjetij, ki delujejo na Cipru, in tako preprečile kršenje embarga, ki ga je OZN sprejela proti Srbiji in Crni gori. Ciprska vlada je se sporočila, da je lokalnim in tujim bankam ukazala, naj natančno pregledajo vsako podjetje, ki je povezano z ZR Jugoslavijo. Lanskega septembra je bil Ciper obtožen posrednega kršenja embarga, ki naj bi jugoslovanskim podjetjem na Cipru dovolil, da so skrivaj izvažala prek Rusije in Ukrajine. (STA, Reuter)

Nove granate na dubrovniškem področju

DUBROVNIK - Pripadniki srbskega korpusa v Hercegovini so v sredo med 12. in 13. uro s topniškimi granatami obstreljevali položaje hrvaške vojske in širše območje dubrovniške zupanije in severnega dela Konavel. Med granatiranjem dubrovniške zupanije in Konavel ni bilo ranjenih ali mrtvih med hrvaškimi vojaki ali civilisti. Splošno nevarnost so preklicali po 15. uri. V sredo dopoldne so srbski topovi obstreljevali zadrsko-sibeniško in biogradsko območje, vendar pa so se po 12. uri umirili. (Morel)

Epidemija gripe na Hrvaškem

ZAGREB - Hrvasko je poleg stavk, ki jih je vsak dan več, zajela tudi epidemija gripe. Po podatkih ministrstva za zdravstvo je trenutno bolnih sto tisoč ljudi. Na ministrstvu upajo, da je to zadnja letosnja epidemija tudi zato, ker jim ze tri tedne primanjkuje zdravil. Poleg pomanjkanja antibiotikov, zdravil za bolezni srca in pritiska, pa primanjkuje tudi vitamina C. (STA)

NOVICE

Sindikati bi se morali boriti proti slabim gospodarjem

LJUBLJANA - Slovenski kršćanski demokrati so tudi drugič glasovali za intervencijski zakon o omejitvi plač, saj menijo, da je takšen ukrep nujen. Menijo pa, da je procedura sprejemanja zakona trajala predolgo, saj so si v podjetjih medtem izplačevali poravnane in akontacije. Pokazalo se je, da v mnogih družbenih podjetjih ne ravna kot dobri gospodarji, ampak delijo tudi tisto, česar ni. Ker ne vlagajo v razvojne projekte, podjetja propadajo, to pa nekatera vodstva počenajo načrtno zato, da bi potem lahko te firme po nizki ceni odkupili. SKD meni, da bi morali imeti sindikati dovolj moči in poguma, da bi se v podjetjih uprli tistim, ki slabo gospodarijo. (T.S.)

V Sloveniji trenutno dve SNS

LJUBLJANA - Samostojna poslanska skupina, ki jo sestavlja pet poslancev nekdajne Slovenske nacionalne stranke, dejavno sodeluje v vseh enaindvajsetih delovnih telesih parlamenta. Zavzemajo se za revizijo zakona o državljanstvu, zato so vsem poslanskim skupinam že poslali predlog, da bi skupaj pripravili nov zakon. Na povabilo sta se odzvali samo SLS in SKD. Marjan Stanic, vršilec dolžnosti predsednika Slovenske nacionalne stranke, pa je včeraj med drugim zanikal, da bi od 23. decembra lani sprejemal kakršnakoli denarna sredstva od sisenske občine, kjer je dotlej delal na sekretariatu za obrambo, kljub temu da ga sisenska občinska skupščina omenjene funkcije se ni razrešila. (A.K.)

Predelali približno polovico poslovnih določil

LJUBLJANA - Člani komisije državnega zbora za pripravo poslovnika so na včerajšnji seji predelali približno polovico predlaganih poslovnih določil. Državni zbor naj bi o osnutku poslovnika razpravljali se ta mesec. Bistvenih pripomb na poglavja, ki urejajo splošna določila, konstituiranje državnega zbora, pravice in dolžnosti poslancev, delovno področje državnega zbora in seje državnega zbora, ni bilo. Člani komisije so se med drugim strinjali, da ustanavljanje poslanskih skupin ni obvezno. Glede poslanskih vprašanj in pobud pa so menili, da naj bi opozicijske stranke imele prednost pri dajanju vprašanj in pobud. (Morel)

Plače v Metalni

MARIBOR - Informativna služba mariborske Metalne je včeraj sporočila, da bodo izplačali četrti del osebnega dohodka za mesec januar vsem zaposlenim, ki so zaslužili več kot 48.500 tolarjev. Predvidevajo, da bodo 16. marca izplačali tudi prvi del osebnega dohodka za mesec februar. Doselej niti ZSSS niti sindikat Neodvisnost nista preklicala stavke. (STA)

SINDIKATI / ODZIV NA SPREJETI ZAKON O ZAMRZNITVI PLAČ

Ni konsenza o nadaljnjih pritiskih

Skupno nastopanje je možno - SKEI pripravlja stavko

LJUBLJANA - »Ce ne bo akcije, bomo pri članih izgubili kredibilnost,« je bilo slišati za zaprtimi vrati sestanka sindikatov podpisnikov aneksa k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Včerajšnji sestanek, ki so se ga udeležili vodstvo Konfederacije 90, Pergama, Sindikata delavcev poslovnih bank, Neodvisnosti-KNSS in predstavniki Zveze svobodnih sindikatov, ni prinesel konkretnih dejanj, s katerimi bi sindikati enotno odgovorili vladi na zamrznitev plač. Dogovorili so se, da so skupni nastopi »možni«, vendar

morajo o njih se razpravljati ustrezni organi posameznih sindikatov. Na pobudo Franceta Tomsica za ustanovitev med-sindikalnega stavekovega sveta je doslej odgovoril le Pergam. Skupni cilj vseh je umik zakona, vendar najbolj učinkovitih dejavnosti za doseg tega cilja se niso izbrali. Glede organizacije splošne stavke je treba poudariti na pobude organov posameznih sindikatov, saj vodstva te odločitve ne morejo sprejeti. Enotni so si tudi v tem, da ne bo

do sodelovali pri morebitnih spremembah zakona in pripravi zakonskih podaktov. Tudi izvajanje zakonodajnega referenduma trenutno se ni gotovo, kot ni gotovo, če bodo pobudo sprožili člani državnega sveta ali se bodo odločili za zbiranje podpisov. Teh potrebujejo 40 tisoč, ne vedo pa, ali jih bo vsak sindikat skušal zbrati posamezno ali jih bodo zbirali skupaj. Pravne službe se preučujejo možnost sprožitve pobude Ustavnemu sodišču za presojo veljavnosti in za-

konitosti zakona. V svoji pobudi za odstop od podpisanega aneksa je Tomšič ostal osamljen, mnenje drugih pa je, da bi to pomenilo revansizem vladi.

Popoldne se je sestalo tudi vodstvo ZSSS. Dušan Semolič pravi, da bodo verjetno prosili predstavnike delojemalcev v državnem svetu, da sprožijo pobudo za referendum. Iscejo tudi najkrajšo pot za razveljavitev zakona. »Ena izmed možnosti je, da bi z GZS po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo v tistem delu, ki govori o plačah, skušali zrušiti zakon.«

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije je danes začel priprave na generalno stavko delavcev te panoge. Kot nam je povedal predsednik SKEI Albert Vodovnik, so se za to potezo odločili, ker vlada ni odgovorila na njihove zahteve in zaradi sprejetja intervencijskega zakona. Generalno stavko bodo napovedali 18. marca (na dan obletnice lanske splošne stavke). SKEI združuje prek 120 tisoč delavcev ali, kot pravi Vodovnik, »80 odstotkov se zaposlenih delavcev v gospodarstvu«.

Enotnega odgovora na zamrznitev plač se ni (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

SINDIKATI / KONFEDERACIJA 90

Proti sedanjemu zakonu o stečajju

Šikaniranje sindikalnih zaupnikov v podjetjih, ki so v stečajnem postopku

PETRA TRČEK

LJUBLJANA - »Vlada si je z izglasovanjem interventnega zakona o plačah tako rekoč zaprla vrata za oblikovanje socialnega sporazuma, kljub njenim zagotovilom, da jih ravno s tem dejanjem odpira,« je včeraj izjavil Boris Mazzalin, predsednik Konfederacije sindikatov 90. Ugotavlja, da dogovarjanje pri nas nima nikakršne veljave, medsebojnega zaupanja pa ni. Zato so zavrnili sodelovanje v komisiji, ki naj bi pripravila pravilnik za spremljanje in izvajanje zakona o plačah. Menijo, da jih vlada s tem le izkorišča, saj jim statusa enakovrednih pogajalcev ne priznava.

Na konferenci so spregovorili tudi o vedno pogostejših maltretiranih sindikalnih zaupnikov, zlasti v podjetjih, ki so v stečajnem postopku. Mazzalin je povedal, da bi moral biti položaj zaupnikov bolj urejen, saj se sicer lahko zgodi, da bodo sindikati ostali brez organizacijske mreže na terenu. Slovenija naj bi pri tem kršila mednarodne dokumente. Položaj zaupnikov je v podjetjih dostikrat odvisen od stečajnega upravitelja, ki clanarino od dvaja v sindikalno bla-

Boris Mazzalin: Vlada si je zaprla vrata za oblikovanje socialnega sporazuma (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

gajno ali pa tudi ne, in od sposobnosti sindikatov, saj se morajo boriti za to, da jih bo upravitelj sploh priznal. Velikokrat hudo pritiskajo na zaupnike. Predstavniki Konfederacije 90 so navedli primere Slavnika, Mehano-tehnike, Iskre Elcoma iz Kranja in hotela Palace iz Portoroža. O tem so obvestili tudi mednarodno sindikalno združenje. Dejali so se, da bodo zahtevali spremembo zakona o stečajju, ki nima določil o zaščiti delavcev in ne priznava pravic iz kolektivne pogodbe.

Konfederacija sindikatov 90 je med sindikati tudi edina podpisnica kolektivne pogodbe za negospodarstvo. Ugotovili pa so, da se izhodišča za prve štiri tarifne razrede, ki se bi morali izenaciti s tarifnimi razredi v gospodarstvu, zelo razlikujejo. Pravijo, da vlada s tem krši sporazum o socialnih pravicah, zaposleni v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih bi morali za približno enako delo namreč imeti tudi približno enako plačilo. Sedaj je med plačami približno 35-odstotna razlika.

LOKALNA SAMOUPRAVA

Proti rešitvam, ki bi zavrle nastanek novih občin

Oblikovanje novih občin bo terjalo strokovni in politični konsenz strank - Dela za dve do tri leta

MAJDA VUKELIČ

Občine razlstiti vseh oblastnih pristojnosti (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

LJUBLJANA - Uvedba lokalne samouprave, se pravi preobrazba sedanje občinskega sistema v nov sistem, je zagotovljena izmed najpomembnejših in najbolj zahtevnih nalog, ki jih bodo morali opraviti poslanci v naslednjih dveh do treh letih. Ker gre pri tem za strokovno in politično občutljiva vprašanja, se je komisija državnega zbora za lokalno samoupravo, ki se je včeraj prvič sestala, le okviro dogovorila, kako se bo lotila zadev. V parlamentarnem postopku je namreč več pobud, ki zadevajo sedanje občine, njihove skupščine in prihodnjo zasnovo lokalne samouprave. Komisija se bo najprej ukvarjala s težavami sedanjih občinskih skupščin. Te zaradi političnih blokad in nesklepnosti namreč že lep čas ne delujejo. Tako so posamezne stranke dale že več predlogov, kako rešiti zadeve. Po enem izmed njih

naj bi sedanje tridomne občinske skupščine, ki so zagotovo anahronizem, preoblikovali v enodomne in tako skušali preprečiti težave zaradi nesklepnosti. Po drugem predlogu pa naj bi opravili nove predčasne volitve v (enodomne) občinske svete, čeprav občine že opozarjajo, da bi bilo kaj takega težko izvesti, saj se zdaj ni dovolj ljudi, ki bi se hoteli ukvarjati z občinsko politiko. Kar zadeva novo lokalno samoupravo, ki jo je uvedla ustava in ki naj bi jo po enem od modelov sestavljalo okoli 230 novih občin, več kot deset pokrajnin in seveda eno republiko, je že prejšnja skupščina (oziroma njen odbor) marsikaj storila, saj je med drugim tudi oblikovala osnutek zakona o lokalni samoupravi. Njegovo temeljno izhodišče je, da je treba občino, v skladu z novo ureditvijo, razbremeniti nalog, ki jih je doslej opravljala za državo (teh je

bilo več kot tri tisoč), da bi se lahko začela ukvarjati z zadevami, ki so pomembne za življenje in delo ljudi na njenem območju. Ob tem je seveda pomembno financiranje novih občin, saj je jasno, da bodo brez denarja vse pristojnosti občin le mrtva crka na papirju. Ze zdaj pa se pojavljajo tudi prve težave, na primer delitev premoženja med občinami, saj se marsikje že prepirajo, cigava bo kakšna tovarna. Jasno je, da se bo zaradi razprtij med novimi občinami le država vse bolj centralizirala. Komisija se je dogovorila, da je treba zadeve obravnavati celovito in da nobena delna rešitev (denimo tista o predcasnih volitvah) ne sme zaustaviti preobrazbe lokalne samouprave. Tudi zato, ker bo Slovenija maja sprejeta v Svet Evrope. Temu bo morala med drugim poročati, kaj je naredila na tem področju.

LJUBLJANA - Tisti, ki pravijo, da bo sele čas pokazal, kako se bo razvil odnos med državnim zborom in državnim svetom, imajo zagotovo prav. Ta hip se vedno »vrek«, čeprav si skušajo vsi glavni akterji te naše parlamentarne zgodbe nadeti videz nekakšne brezbriznosti, čes, vse se bo že uredilo, samo potrpeti je treba. Kulorske čence pa so velike zgovornejše, predvsem pa kalijo to navidežno idilo, saj pravijo, da je za zaprtimi vrati parlamentarnih kabinetov od casa do casa mogoče slišati tudi precej povisane tone.

Skratka, opozarjajo, da preprosto ni res, da se predsednik državnega sveta in predsednik državnega zbora le v ljudnostno dopisujeta, temveč da komunicirata tudi (celo!) ustno. In takrat sta zelo »vljudnostno« nasršena...

Navzven je spor mogoče zaznati kot zgolj prestižno vprašanje - obstoj tega vprašanja pa zanika predsednik državnega zbora Herman Rigelnik. »Kar se mene tiče, sploh ne gre za prestižno vprašanje med zborom in svetom, ker tega ni. Vlogi zbora in sveta sta v ustavi popolnoma jasno opredeljeni. Napetosti so normalne in se pojavljajo povsod, kjer živita drug ob drugem dva subjekta,« pravi Rigelnik, ki dodaja, da so »stvari ven-

darle v okviru pričakovane« in da se bodo normalizirale, ko bo državni zbor sprejel svoj poslovnik. V njem bo jasno opredeljeno tudi to, do kod »seže« državni svet. S prvim človekom parlamenta se je v zvezi s tem mogoče strinjati. Ali pa tudi ne. Poslovnik bo morda res odpravil prestižno vprašanje, »ki ga ni«, a le v točki, ko govori, kako poteka uradna komunikacija med svetom in zborom. Ne bo pa razpravljaval o morebitni finančni »neodvisnosti« sveta, ker to sodi v neki drug dokument. Pri denarju se vsa ljubezen neha. V odnosu med zborom in svetom je ob tej

ljudski modrosti morda treba uporabiti celo pretekli čas. Denar je poglavitni vir sporov (tudi v parlamentu), je povod za »zvišane tone« in vzrok za »vljudnostno nasršnost« v kabinetih. In je daleč od gole prestižnosti.

»Veter« smo (menda po nepotrebnem) povzročili novinarji. Če bo počasni prerastel v »vihar« (kar tokrat zanika prvi svetnik Ivan Kristan), bo kmalu jasno. Predsedniku državnega sveta februarja niso izplačali plače, ki mu jo je določil svet. Ta naj bi bila enaka plači predsednika zbora. In tudi svetniki za zdaj se niso dobili tretjine poslanskih plač niti za tekoči mesec niti za nazaj. Ta »strošek« naj bi zbor vsak mesec stal okrog stiri milijone tolarjev, za nazaj pa jim bodo menda izplačali že približno 11 milijonov tolarjev. Pravi naslov za to vprašanje je finančno ministrstvo. Tam pravijo, da svetnikom pripada le toliko, kolikor piše v zakonu. V osnutku proračuna za letošnje leto je predvidena le vsota okrog 42 milijonov tolarjev, iz katere bo dobivalo plače le petnajst strokovnih sodelavcev sveta.

In kje je resitev? Morda v pogovoru in dogovoru. Najbrž pa v popolnoma jasnih stališčih državnega zbora, ki naj bi postavil stvari na pravo mesto, in to čimprej, sicer se bo »razkazovanje misic« nadaljevalo, nikomur več pa ne bo prislo na misel, da bi to poimenoval zgolj s »prestižnim vprašanjem«.

DRŽAVI ZBOR IN DRŽAVNI SVET / SPOR

Tudi parlamentarna ljubezen se konča pri denarju

Pristojni zanikajo, da gre za prestižno vprašanje - Vroče za zaprtimi vrati kabinetov

IVANKA MIHELČIČ

temu, da bi upoštevali njegova mnenja, čes da se svet ne sme poglobljati v zakonodajni postopek. Ti prestižni boji, za katere je krivdo možno iskati na obeh straneh, zaostrejo medsebojne odnose. Prva poteza pri tem bi bila, da se za isto mizo usedejo predstavniki zbora in sveta in da se nehajo dopisovati iz ene pisarne v drugo. Nujen je neki modus vivendi, tudi glede plač svetnikov, ki bi upoštevale obveznosti svetnikov in predsednika sveta. Znano je, da ne more imeti predsednik sveta niti istega položaja, niti iste realne osnove, niti istih dohodkov kot predsednik zbora. Prav tako je pretirano stališče tistih, ki menijo, da je to funkcija mogoče opravljati na popolnoma amaterski osnovi. To je napacno tolmachenje. Jasno je, da bi moral dati zakonsko osnovo za plačilo državnih svetnikov, in to bi bila lahko ena od točk medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja. Pravzaprav bi ravno te skrajnosti in napetosti lahko končali z učinkovitim dogovorom.

»Državni svet ni samo posredovalno telo...«

Ciril Ribičič: »Kot strokovnjak za ustavno pravo sem ob sprejemanju ustave opozoril na nekatere nevarnosti ureditve, v kateri ima državni svet zelo resne možnosti posega v zakonodajne funkcije državnega zbora, ne samo z odloznim vetom, ampak tudi z možnostjo razpisa referenduma. Svet tako ni le posredovalno, ampak tudi samostojno telo. Iz tega bi bilo treba izhajati in se postaviti po robu prestižnemu boju med zborom in svetom, ki gre včasih tako daleč, da so posamezniki ne samo proti resni obravnavi veta, ki ga vloži svet, ampak nasprotujejo celo

»Profesionalni aparat je v zbornicah, sindikatih...«

France Bučar: »V vsej zgodovini se (filozofsko gledano) gibljamo med nominalizmom in realizmom. Po drugi svetovni vojni je prišlo do premika v nominalizem in je na tej osnovi zgrajena tudi naša ustava, kot tudi vse sodobne ustave sveta. Istocasno je jasno prodrila zavest, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštevati. To je zamisel državnega sveta, ki pa v nobenem primeru ni drugi zbor, ampak posebej vgrajena varnostna varovalka zoper omenjeno nominalistično načelo, kar je za nas nekaj popolnoma tujega. Za nameček pride na celotno svetlo, da Slovenija kot država ni samo vsota posameznikov (nominalizem), ampak je tudi posebna entiteta, ki ima lahko tudi svoje lastne interese (realizem). To pa pomeni, da gradimo tudi na daljši rok. To načelo smo vgradili v ustavo preko instituta državnega sveta, ki naj bi postal nosilec posebnih interesov delodajalcev, delojemalcev, poklicev, lokalnih interesov, ipd. Zbor je namreč predstavnik vseh ljudi in odloča s tega stališča. V družbi pa obstajajo tudi posebni interesi, ki jih je treba kdaj pa kdaj v odločitvah morda posebej upoštev

INTERVJU - ZVEZNI KANCLER VRANITZKY

Avstrija nima namena odkupiti Slovincem dela njihove domovine

DUNAJ. Bilateralni odnosi med Avstrijo in Slovenijo ter možnost njihove razširitve, vojna na Balkanu, vprašanje manjšin v Avstriji ter ne nazadnje obširen sklop vprašanj v zvezi s prizadevanjem Avstrije za pristop v Evropsko skupnost so bile glavne točke ekskluzivnega pogovora avstrijskega zveznega kanclerja dr. Franza Vranitzkega za Republiko.

Gospod zvezni kancler, meseca novembra lani ste uradno obiskali Slovenijo in si v pogovorih z najvidnejšimi politiki in gospodarstveniki lahko ustvarili sliko o napredku demokracije v novi sosednji državi. Kako danes ocenjujete doseženo stopnjo odnosov med obema državama in sali e razvijajo po vaših pričakovanjih?

Vranitzky: V glavnem lahko rečem, da začetni nivo odnosov ni bil slab, ne samo v materialnem pogledu. Vesel sem, da je v zadnjih mesecih in letih uspelo med Avstrijo in Slovenijo, ne glede na strankarske omejitve, vzpostaviti in razviti razmerje dobrega medsebojnega razumevanja. To dobro razmerje je treba podkrepiti z izgradnjo odnosov na gospodarskem področju. Sklenili smo medtem nad 300 jointventurjev, kaj pomeni, da smo s tem na drugem mestu za Nemčijo. Za o sem optimističen, da na tem področju lahko nadaljujemo ter da obstajajo tudi dobre možnosti.

Pri tem bi rad opozoril na nekaj točk, ki jih bo treba urediti. Omeniti želim projekt cementarne Wietersdorf-Pöllauer, ki se zanima za prevzem neke slovenske cementarne oz. se želi pri njej udeležiti z znatnim deležem. Pri tem konkretnem projektu bo potrebno premagati še eno oviro, če bo to uspelo, bi to bil dober znak.

Nadalje obstajajo tudi projekti na primer za izgradnjo cestne mreže v Sloveniji, omenil pa bi tudi nadaljnjo izgradnjo Phyrnske avtoceste, čeprav se zavedam, da ta projekt za Slovenijo ni primarne interesa.

Pomemben pa se mi zdi garancijski sporazum, o katerem sem se pogovarjal z ministrskim predsednikom Dmrovskom ob mojem obisku v Ljubljani. Nasa kontrolna banka, torej banka za financiranje izvoza, je pripravljena razširiti kondicije ter razširiti kratko- in srednjeročna zagotovila na dolgoročna. Skratka, lahko bi ustvarili dobro mešanico kreditne in garancijske politike.

Na področju proizvodnje energije smo ponudili nasa udeležbo pri projektu gradnje Savskih elektrarn. Tu gre za investicijo v višini šest do sedem milijard silingov, projekt pa bi lahko skupno financirali.

Omeniti pa moram tudi jedrsko elektrarno v Krškem. To vprašanje je treba videti v povezavi z izgradnjo Savskih elektrarn, pri čemer imam vtis, da take povezave ne vidimo samo mi, marveč tudi Slovenci. Drugace je pri Hrvatih, ki so pri elektrarni, kot je znano, udeleženi s 50 odstotki. Jaz bi rad videl, da se bi vprašanje jedrske elektrarne resilo z realizacijo projekta Savskih elektrarn, saj bi le-to dajansko pomenilo tudi alternativo k jedrski elektrarni v Krškem.

Poudaril pa bi rad se to: Slovenija je zainteresirana skleniti z EFTA sporazum o prosti trgovini. Mislim, da bi bil tak sporazum koristen in dober, zato se bomo za tak sporazum tudi mi zavzemali. Če pa do takega sporazuma - iz katerih koli vzrokov - ne bi prišlo, si lahko predstavljam tudi pogajanja o sklenitvi bilateralnega sporazuma med Avstrijo in Slovenijo. Neka - celo bolj realistična vizija - pa je tudi, da bi Avstrija, ko bo članica Evropske skupnosti, kot taka prispevala k temu, da bi med Evropsko skupnostjo in Slovenijo prišlo do sklenitve sporazuma o prosti trgovini.

Slovenija si s strani Avstrije in tudi drugih zahodnih držav pričakuje večja vlaganja in s tem pomoč pri izboljšanju svojega gospodarskega položaja. Je za zadržanost investitorjev iz inozemstva, ki je v določeni meri vendarle opazna, morda le kriv še na zaključen proces politične in gospodarske preureditve Evrope? Je Slovenija v tem procesu za določen čas postala nekakšno mejno področje med Evropo in Balkanom s posledico, da prav to dejstvo zavira proces slovenske integracije v Evropo?

Vranitzky: Mislim, da temu ni tako. Z avstrijske strani je dana pripravljenost za investicije, mislim pa, da bi slovenski kolegi to zadevo lahko pospešili, če bi projekte končno uredili. Avstrija bi rada in veliko investirala, na primer v projekt Savskih elektrarn. Predstavljali smo si, da bi za financiranje tega projekta ne ponudili posojila, marveč udeležbo. To bi imelo za Slovenijo prednost, da bi ji ne bilo treba odplačevati kreditnih obrov.

Vem, da predvsem pri zelenih gibanjih v Sloveniji obstajajo pridržki, češ da bi Slovenija s tako udeležbo prodala kos svoje domovine. Poudarjam, da Avstrija nima namena odkupiti Slovincem kos njihove domovine, marveč jim pomagati pri urenitvi konkretnega projekta. Enako velja tudi za projekt cementarne v Sloveniji, kjer je korosko podjetje prav tako pripravljeno investirati.

Tudi na področju bančništva?

Vranitzky: Bančni sektor bi lahko celo pomagal pri raznoževanju projektov v Sloveniji. V tem primeru bi lahko avstrijske banke, ki že delujejo v Sloveniji, prispevale svoj delež pri investicijah kot tudi pri financiranju raznih projektov.

Dejstvo pa je tudi, da so nakatere manjše avstrijske banke zamrzile svoje načrte o ustanavljanju bank v Sloveniji. Menijo, da je zahteva deleža lastnega kapitala za pridobitev polne bančne koncesije previsok in nad kriteriji, ki so veljavni v državah Evropske skupnosti.

Vranitzky: Mislim, da odgovarja krepitev oz. po- višanje deleža lastnega kapitala evropskemu tren-

du. To je treba pozdraviti ker to prispeva k trdnosti bank in bančništva. Tudi v Avstriji imamo slično diskusijo in tudi tu bodo potrebni veliki napor na tem področju.

Od bilateralnih vprašanj med Avstrijo in Slovenijo k vprašanju odnosov med Avstrijo in Italijo, oz. konkretno k vprašanju ocene situacije na južnem Tirolskem. Je Avstrija z doseženim lahko zadovoljna, je ocena pozitivna?

Vranitzky: Ocena je pozitivna, skleniti je treba se tako imenovani sporazum med sosedoma. Mislim, da bomo na tem področju nadpodelovali in hkrati upam, da bodo specifične razmere v italijanski notranji politiki dopustili, da bo ostal tudi nek politični potencial za južno Tirolsko.

Bi ureditev na južnem Tirolskem, predvsem glede rešitve vprašanja narodnostnih skupnosti, lahko bila model ali zgled za avstrijsko manjšinsko politiko?

Vranitzky: Politika Avstrije do svojih narodnostnih skupnosti ne potrebuje zglednih modelov od zunaj. Odkar sem zvezni kancler, smo narodnostno politiko znato okrepili in hkrati de-problematizirali. Izboljšave pa so seveda vedno možne, predvsem tam, kje je to potrebno. In to bomo tudi storili.

Sedmi člen Avstrijske državne pogodbe ni popolnoma uresničen ne na Koroškem, se manj pa na Gradiščanskem. Kaj je po vašem mnenju potrebno narediti, da se narodnostnim skupnostim v Avstriji zagotovi njihova identiteta ter njihov obstoj?

Vranitzky: Avstrija je za svoje narodnostne skupnosti ustvarila stalno ponudbo oz. najpomembnejšo infrastrukturo v obliki narodnostnih svetov. Seveda je treba te strukture dalje graditi. Glede nesoglasja med organizacijami koroških Slovincov v svetovetu, ki so nastala zaradi denarja, pa upam, da bodo to vprašanje le se rešile organizacije med seboj. Upam, da bodo Slovenci našli izhod iz slepe ulice, v katero so zasli po lastni krivdi. Za to tudi se enkrat poudarjam, da bi bilo bolje, če bi Slovenci to zadevo uredili med seboj.

To je jasen poziv slovenskim organizacijam, naj to vprašanje sami razčistijo, preden bi bil urad zveznega kanclerja prisiljen, da sam odloča, kdo, kaj in koliko podpora dobi?

Vranitzky: Da. Toda ne zaradi tega, ker nočem odločati, marveč ker sem mnenja, da bi bilo pravicejše, če bi to naredili sami. Poleg tega bi si moral priskrbeti vse podlage, ki bi bili potrebne, da jih upoštevam za tako odločitev.

Sporna točka med Narodnim svetom koroških Slovincov in Zvezo slovenskih organizacij je predvsem bazicna podpora osrednjima političnima in kulturnima organizacijama. NSKS meni, da je bolj dejaven in bolj zasidran v narodnostni skupnosti, ZSO pa tako argumentacijo odločno zavrača. Kaj, če bi Urad zveznega kanclerja presel na projektno financiranje?

Vranitzky: Sem za to, da sedanega sistema ne opustimo.

Gospod zvezni kancler, se k vprašanju, mimo katerega ni mogoče iti; kaj vpliva v Bosni in Hercegovni. Politiki ljudske stranke, torej vašega koalicijskega partnerja, v skoraj rednih intervalih zahtevajo odločnejše nastopanje OZN in Evropske skupnosti za rešitev konflikta tja do vojaške intervencije. Mislite tudi vi, da se da rešiti konflikt z vojaškim posredovanjem?

Vranitzky: Vprašali ste me, ali je mogoče rešiti ta konflikt z vojaškim posredovanjem. Ostanem pri besedi rešiti ali rešitev. Sooceni smo z dejstvom, da vsaka stran, ki je vpletena v konflikt, s to besedo razume nekaj drugega. Za to je najprej potrebno, da definiramo, kaj je sploh rešitev, ter da se doseže tudi soglasje o tem, da je to, kar se potem predlaga kot rešitev, dejansko tudi rešitev.

Bojim se iz vseh izkušenj iz zadnjega časa, in slutenj, ki sem jih imel, preden so se k temu oglašili drugi, da bi bil že velik napredek, če bi prišlo od ustavitve bojnih spopadov. Do ustavitve bojnih spopadov pa ne pride zaradi tega, ker gre tu očitno za enosmernico. Po tej cesti korakajo različni politični voditelji tega konflikta. In ta enosmerna cesta tudi pomeni, da nekateri od teh voditeljev nočejo ustavitve teh bojnih spopadov.

Za to mednarodna skupnost, ki je stalno navezana na te pogodbene partnerje, stoji ob barieri te ce-

IVAN LUKAN, IGOR SCHELLANDER

ste. Če sedaj naši politiki v ljudski stranki in drugi zatevajo odločnejše posredovanje Evropske skupnosti in tudi OZN, to sicer delajo z dobrim namenom, o tem ne dvomim, pri tem pa ne vidijo nepravilnosti teh skupin za ustavitev spopadov. Za to tudi mislim, da ni na mestu, da se nekateri posmejujejo nad mislijo OZN, Vancea in Owina, predvsem zaradi trdnega bloka, ki ne želi miru.

Ker je tako in ker je moja analiza pesimistična, so bo morala nadaljevati in okrepiti humanitarna pomoč, hkrati pa bo treba nadaljevati z blokadami in bojkotom. Ne smemo popustiti pri prizadevanjih, da bi jih vključili v pogajanja.

Glede vojaške intervencije pa se bojim, da bo to ostala samo verbalna zadeva, predvsem toliko časa, dokler si v različnih državah vojaški strokovnjaki z vojaško intervencijo ne pričakujejo nič ali da imajo o taki akciji popolnoma drugačne predstave.

Gospod kancler, evropski dogodki preteklih dni bodo imeli za posledico zamudo pri uvedbi Evropskega gospodarskega prostora (EGS). Kakšne so posledice za Avstrijo?

Vranitzky: Za nas je to vsekakor nerazveseljiv razvoj, ki je bil prepričljiv. Navsezadnje pa nam ta razvoj dokazuje, kako važno je, da pri svojem prizadevanju po integraciji ne odstopimo od našega glavnega cilja - članstva pri Evropski skupnosti. Vendar zakasnitev pri uveljavljanju EGS ne bo vplivala na nasa pristopna pogajanja v Bruslju, eno z drugim nima kaj opraviti.

Kaj sedanji razvoj v Evropski skupnosti (ES) ni nekoliko ohladil avstrijske evropske evforije?

Vranitzky: Ne, gotovo ne. Res pa je, da ES trenutno doživlja razvoj in teza, pri katerih lahko le upamo, da jih bo kmalu prebolela. Kajti če predsednik evropske komisije Delors pravi, da je ES v krizi, če v Veliki Britaniji postaja vprašljivo, ali bo podpisana maastrichtska pogodba, če skandinavске dežele svoja nadaljnja pristopna pogajanja pogojujejo z dansko drzo proti Maastrichtu, potem postaja razvidno, da je prišel pesek v gonilo. Na drugi strani pa je tako, da je prav v času gospodarskega nazadovanja - in trenutno doživljamo zelo resno gospodarsko nazadovanje - mednarodna kooperacija posebej zaželjena in potrebna.

Mnogi Avstrijci kajpada iz razumljivega vzroka sprašujejo: Poglejte, v kakšnih težavah se nahaja ES, zakaj bi se ji morali priključevati? Taka vprašanja so kajpada upravičena. Odgovor pa je, da je sodelovanje prav v težkih časih veliko bolj važno kot pa v dobrih casih. Nasplošno torej lahko rečemo, da je leto 1993 - ne glede na avstrijska pogajanja o pristopu - preizkušnja za stabilnost in vztrajnost integracijskih prizadevanj tistih, ki so se že združili v okviru ES.

Ali za trenutne težave niso krivi morda previsoki cilji, ki si jih je skupnost zastavila? Recimo mone-tarna unija, politična zveza, kolektivni varnostni sistem, ki v naslednjih letih verjetno ne bodo uresničeni - bo ES ostala utopija?

Vranitzky: Izhajati moramo vedno iz tega, da ES obstoja ze tri desetletja. Cilji, ki so bili definirani v

Maastrichtu, so poglobitev integracije. To pomeni: tudi če bodo posamezni koraki v smer takega poglobljanja trajali dlje, kot pa so si to zamislili v Maastrichtu, to se dolgo ne pomeni, da ES ne obstoja več. Lahko bi to primerjali z drevesom, ki ze dolgo rase in ki je globoko zakoreninjeno, a ga vrtnar goji tako, da bi mu zrastle še več vej. Tudi če te veje bolj počasi rastejo, kot si to morda vrtnar želi, drevo se vedno živi in obstoja.

Ce vrtnar premočno posega v naravo drevesa, ga tudi lahko uniči ...

Vranitzky: O tem kasneje. Seveda je upravičena rudi Vasa domneva, da si je ES postavila preambiciozne cilje, ki jih ni mogoče doseči v tako kratkem roku. Nekatere države so jih hotele doseči, ne da bi svoje prebivalstvo dovolj skrbno pripravile na nactovne ukrepe. Danska je en primer, Irska popolnoma drug primer. Na Irskem so se zelo intenzivno pripravljali na referendum o maastrichtskem sporazumu, na Danskem pa ne. Na Irskem so zagovorniki ES v nasprotju z Dansko referendum z veliko večino dobili

A k vprašanju monetarne unije: to je gotovo zelo visoko zastavljen cilj. Skupna valuta predpostavlja, da različne države v veliki meri harmonizirajo svojo gospodarsko politiko. Če na primer ni sporazuma o kolikor toliko akordirani proračunski, dohodkovni in socialni politiki, ter akordirani gospodarski rasti, potem ne bo mogoče na različnih temeljnih zidih zgraditi skupne strehe v obliki skupne valute. To ne bo slo. Potrebna je poprejšnja koordinacija. Zato mislim, da je cilj evropske monetarne unije skupaj z drugimi cilji kar v redu, pravi, vendar bo mnogo dalj časa trajalo, da ga dosežemo, kot sprva domnevano.

Ali vidite s tem v zvezi potrebo po notranjih reformah ES?

Vranitzky: Absolutno.

Ali to lahko konkretizirate?

Vranitzky: Napacno bi bilo, če bi videli ES po motu "enkrat ustvarjena - nikoli več spremenjena" kot nekaj statičnega. Če avropsko integracijo pravilno razumemo v smislu delnega prenosa političnih dogajanj iz nacionalne ravni na multinacionalno raven, potem zanjo velja isto kot na primer za Slovenijo, Avstrijo in vsako drugo državo, da niso nekakšen stalni "status quo", temveč da se prav tako kot omenjene države razvijajo naprej v političnem, ekonomskem in socialnem smislu.

Jasno je, da se morajo tudi tozadevni politični instrumenti zazvijati naprej. Na primer: v zvezi z ES se dosti govori o demokracijskem deficitu, slišati je rečimo očitke, da iz brusselske centralne prihaja preveč avtonomnih odredb in da se premalo odloča v Evropskem parlamentu. V Vaši državi ali v naši državo je popolnoma samoumevno, da o zakonih sklepajo parlamenti. ES se bo sigurno morala v večji meri razvijati v smer parlamentarne demokracije.

Ali na primer princip subsidiarnosti, ki določa, da naj ne bi bile vse odločitve delegirane na najvišjo raven, temveč da o vrsti važnih zadev odločajo na lokalni in regionalni ravni. Tudi tu je treba razviti se potrebne instrumente - za prometno politiko, za skupno znanstveno delo in raziskovanje itd.

Pod crto iz tega sledi, da bomo v desetih, morda celo v preth letih imeli drugačno ES kot danes ali kot pred desetimi leti.

Področje za važne prilagoditve je zlasti agrarno gospodarstvo.

Pri tem tu ni v ospredju problem ES, temveč problem GATT-a.

Zaskrbljeni ljudje nas vedno sprašujejo, ali bo ostala nasa tranzitna pogodba z ES, če bomo pristopili skupnosti. Jaz vedno odgovarjam: seveda bo ostala, in po vseh predznakih je to prognoza brez rizika. Samo: to je samo en element v evropski prometni politiki, ki jo bo treba razvijati se naprej.

Kaj Avstrija pričakuje od ES, kaj misli, da lahko spremeni v ES?

Vranitzky: Kot veste, Avstrija dve tretjini svojega zunanje-političnega prometa odvija z državami ES. Uveljavitev skupnega trga ES od 1. januarja 1993 dalje pomeni gotovo - čeprav morda ne namerno - zapostavljanje vseh držav, ki niso v skupnosti. Zato je to zelo važen argument za cimpresnjo priključitve.

ES je z vrsto držav - tako imenovanimi Visegrad-državam - sklenila sporazum o svobodni trgovini, ki ima za ne nemajhen del avstrijske industrije za posledico zapostavljanje v gospodarskem tekmovalnosti. Te skode ne moremo izenačiti s pogajanjem, edina rešitev je članstvo v ES in sodelovanje v okviru omenjenega trgovinskega sporazuma. Za Koroško, Stajersko, Gradiščansko in Nizijo Avstrijo je to zelo pomembno.

Kaj so možnosti in prednosti za Avstrijo? - Da lahko sodeluje pri vrsti res zelo velikih in pomembnih raziskovalnih in razvojnih projektov.

Če bi zdaj napravil navaden račun: poleg posameznih vidikov, kot na primer skupna in odrejena politika v gospodarstvu, vprašanih varstva okolja idp., ki govorijo v prid sodelovanju z ES, je leto ze samo po sebi važno in potrebno zaradi nacerlnih premislov. Tudi če ne bi bili integrirani v ES, bi nas kljub temu bistveno prizadele njene odločitve. Zaradi napredujočega gospodarskega in političnega prepletanja v ES tem odločitvam ne moremo ujeti. Če je to tako, potem raje sedim ob mizi v Bruslju in s svojim glasom soodločam, kot da sedim v predstobi, kjer lahko ravno se na listico beležim, kaj so oni notri odločili v zvezi z zadevami, ki zadevajo tudi mene.

Pričakujem pa tudi - cisto neodvisno od materialnih zadev - v ES večji izziv za tekmovalnost, ki se ne nanasa samo na gospodarsko, temveč tudi na znanstveno, kulturno in nenazadnje politično raven. Če to hočemo slišati ali ne: v Avstriji smo zal se vse preveč zaposleni sami s sabo. Zato je važno, da naredimo se vse preveč zaposleni sami s sabo. Zato je važno, da naredimo naslednji korak v večjo skupnost, da sami zase kaj pridobimo.

Ena izmed odprtih in tudi dosti spornih zadev v zvezi z evropsko integracijo je vprašanje Evropskega kolektivnega varnostnega sistema. Kako to vidite iz avstrijskega vidika?

Vranitzky: Važno je, da v Evropi prihaja do osnovanja skupnega varnostnega sistema. Če smo v ES, hočemo vsekakor biti vključeni v tak sistem in v njem sodelovati, čeprav za to trenutno ne vidim nobene dramatične in kratkoročne potrebe, saj navsezadnje nimamo sovražnikov, nihče nas ne napada, nihče nas ne ogroza. Venda je dolgoročno vsekakor umestno, da smo del takega varnostnega sistema.

Nasprotje med sodelovanjem v varnostnem sistemu in avstrijsko nevtralnostjo - ta razprava teče, odkar je Avstrija zaprosila za pristop k ES. Sami ste se izpovedali za ohranitev nevtralnosti, a hkrati tudi za njeno prilagoditev. Vasa državna sekretarka za evropsko integracijo Brigitte Ederer se je pred kratkim zavzela za v jedru nespremenjeno nevtralnost brez pristopa k vojaškim zvezam, sodelovanja pri intervencijah v tujini ter nameščanja tujih čet na avstrijskih tleh. Je to uradna linija avstrijske vlade?

Vranitzky: Zvezna vlada in s tem tudi gospa Ederer imamo v tem vprašanju zelo jasno mnenje. Kajpada je morda tu pa tam v vsakdanji razpravi dana kakšna posebna niansa, a v glavnem vlada enotnost.

V nasi varnosti politiki imamo od 1955. leta dalje dve naceli - nevtralnost in vzdrževanje zvezne vojske, ki naj bi bila v stanju braniti nevtralnost. Vemo, da je ta nevtralnost, nastala v času konflikta med Vzhodom in Zahodom, torej v času konfrontacije med Varsavskim vojaškim sporazumom in vojaško zvezo NATO. Nevtralnost v tem oziru pomeni, da nobeno stran ne podpiramo, da smo nestranksarski. Varsavskega sporazuma danes ni več, in s tem hvala bogu tudi ne več konfrontacije med bivšima vojaškima blokoma.

Da napravim kratek skok: v maastrichtski pogodbi je bil zasnovan nekakšen kolektivni evropski varnostni sistem. Ta se ne obstoja, v okviru ES ga je treba sele izdelati. Avstrija ima s tem v zvezi naslednja izhodišča:

Prvic, kako oceniti evropski kolektivno varnostni sistem? Kaj je to sploh? - To je sistem, v okviru katerega se lahko skupno postopa proti kršiteljem miru. Tudi nevtralni državo je treba nadaljnjeja mogoče, da sodeluje v takem sistemu, saj je tudi ona zainteresirana na tem, da se proti prelomilcem miru skupno postopa.

Drugic: ker pa ta sistem zaenkrat še ne obstoja, ne bomo meni nič tebi nič zapravili nase nevtralnosti - saj bi se lahko zgodilo tudi, da do takega skupnega varnostnega sistema sploh ne bo prišlo, in potem bi stali praznih rok v nekakšnem vmesnem prostoru, ne bi imeli ne varnostnega sistema niti nevtralnosti. Zato lahko o mozni odstranitvi nevtralnosti - čeprav za to ni dana nobena potreba, saj po mojem mnenju lahko sodelujemo tudi kot nevtralna država - govorimo sele, če Avstrijcem lahko namesto nje ponudimo smiselno alternativo. Do tedaj od nevtralnosti ne bomo odstopali.

Tretjic: če izven varnostnega sistema pride do konflikta med državama A in B, nevtralnost gotovo ni slabo izhodišče za to, da se pri takem konflikta ne udeležimo in ne vmesavamo. Skratka, čaka nas mnogo dela in veliko pogajanj z ES. Vrh tega pa moramo tudi upoštevati, da ima nevtralnost pri Avstrijcih tudi emocionalno komponento. Mnogi z njo povezujejo svojo identiteto in obnovitev države po vojni.

Do kdaj naj bi bil uresničen evropski varnostni sistem?

Vranitzky: Leta 1996 naj bi o tem vprašanju razpravljali na meddržavni konferenci ES. Nactovano je, da clani do tedaj razvijajo in na konferenci konkretizirajo svoje tozadevne predloge. Zato seveda želimo do tedaj biti že vclanjeni v ES, da bi se konference lahko udeležili kot enakopraven partner.

Gospod zvezni kancler, hvala za pogovor.

RAZSTAVA

MADRID - Po protestih katoliških starsev in nasprotnovstvu sodstva je bila španska vlada prisiljena umakniti svojo propagandno kampanjo za rabo kondomov, ki jo je začela leta 1990. Kampanja pod geslom »Pontelo, ponselo« (Daj si ga, daj mu ga) je reklamirala kondome kot najbolje sredstvo proti nezazeleni nesečnosti in kot obrambo pred spolnimi boleznimi, predvsem pred aidsom. Po svojem sklepu je vlada navedla, da se je kar 65% mladih strinjalo s to kampanjo. Novinarski viri navajajo, da je gonjo proti vladni kampanji sprožila »vsemogočna katoliška organizacija Opus Dei«, ki ima tudi med sodniki ogromno privrženec.

JERUZALE M- Izraelski predsednik Haim Herzog je na predlog pravosodnega ministra Davida Libajaja pomilostil bivšega sovjetskega voluhna Sabtaja Kalmanovica, ki je bil leta 1987 obsojen na 10 let zapora, ker je ogrozil izraelsko državno varnost. Sklep so sprejeli na prošnjo ruskih oblasti in v zelji, da ne bi to vprašanje oviralo izselitev tistih Židov iz nekdanje Sovjetske zveze, ki so seznanjeni s tajnostmi in varnostnimi zadevi.

ATENE - Sodišče v grškem Volosu je na dosmrtno ječo obsodilo 33-letnega Ioanisa Kalambakosa, patraskega mladinskega voditelja večinske stranke Nova demokracija. Sodniki so ga spoznali za krivega, da je 8. januarja 1991 med neko studentsko manifestacijo ubil nekega profesorja. Sodna obravnava je imela vse značilnosti političnega procesa, saj sta Kalambakosa pred sodniki branila dva poslancata Nove demokracije, medtem ko sta vdovo in sinova ubitega profesorja branila dva poslancata socialistične stranke Pasok.

LONDON - Policija je v londonski predmestni četrti Barnet zaplenila dostavno vozilo polno razstreliv, s katerim je Irska republikanska armada (IRA) namerala izvesti atentata na Buckinghamsko palačo in na sedež vlade v Downing streetu. Po prispevanju dnevnikov Daily Star in Daily Mirror je IRA hotela s tem »proslaviti« 40-letnico ustoličenja kraljice Elizabete. Scotland Yard je potrdila te časopisne vesti in pozvala javno mnenje na izredno budnost, ker IRA načrtuje nove atentate v Londonu in v drugih britanskih mestih.

SINGEN (NEMCIJA) - V Singnu na Bodenskem je zoru je edini zapor na svetu, ki nima rešek, zaporniki imajo v zepu ključe svojih celic in občasno gredo na počitnice. Nedvomno je to tudi edini zapor, iz katerega noče nihče zbežati. Vsak pa ne more v ta zapor, saj so pogoji za sprejem zelo strogi. Zapor je namreč namenjen izključno starejšim osebam (več kot 50 let), zaporniki morajo biti družabni in nenevarni. »To ni dom za onemogle«, navaja direktor Manfred Bücheler. 55-letni zapornik Wilhelm pa v bistvu demantira svojega direktorja, ko opisuje življenje v Singnu. Vsak dan lahko gre v park jetnišnice, enkrat na mesec lahko obišče ženo, vsako leto ima 20 dni dopusta, lahko pa gre v bazen ali pa igra na bowling. Povratnikov to skoraj ne poznajo. Navsezadnje, kdor je pri teh letih iz južnega bosumaja ubil svojo ženo, tega brzokne ne bo ponovil. Kot v normalnih jetnišnicah tudi v Singnu pleše tejo kosare za 250 mark na mesec in imajo posebne tečaje za »normalno življenje« po prestani kazni.

PEKING - Da ne bi plačal nekaj drobiža za zdravnika, ker so njegovi otroci nehote lažje ranili 2-letno hčerko svojega sosedu, jo je neki kitajski kmet zaduljal, razkosal, skuhal in dal prasicem. Zločin je policija odkrila in sodišče v Guanxiu je kmeta obsodilo na dosmrtno ječo. Vest je objavil dnevnik Guangning pod naslovom »Tragedija, ki se ni smela zgoditi«.

KØBENHAVN - V roku treh mesecev bodo na Danskem zgradili 10 montažnih »vasi« za begunce iz Bosne in Hercegovine. Vsaka »vas« bo imela deset lesenih poslopij s solo, ambulantno, pralnico, uradnimi skupnimi prostori in kuhinjami za 350 oseb. To je napovedala notranja ministrica Birthe Weiss.

1	2	3	4	5	6	7	8
9					10		
11				●	12		
13			●	14			
15		●	16			●	17
18		19		●	20	21	
	22			●	23		
24				●	25		26
27		●	28	29		●	30
31		32			●	33	
34				●	35		
36				37			
38				39			

1. površina, območje, 6. španski pisatelj (Eugenio d'), 9. nosac krste pri pogrebu, 11. ovoj, 12. Cigani, 13. kraj na hrvaškem otoku Pagu, 14. mesto severovzhodno od Krasnojarska v Sibiriji, 15. zacetnici pesnice Novy, 16. stalno prebivalisce, 17. zacetnici pesnika Kajuha, 18. glavno mesto Norveske, 20. latinski naziv za kocko, 22. brst, poganjek, 23. konec sukanca, 24. mesto in reka v severovzhodni Franciji, 25. tur, 27. naša pisava srbske in hrvaske crke l, 28. biblijski oca, 30. avtomobilska oznaka Peji na Kosovu, 31. poklic, obrt, metier, 33. pod, 34. oca dvojčkov Ezava in Jakoba V svetem pismu, 35. mesto pod Frusko goro v Vojudini, 36. prodajalna rib, 38. luka v Izraelu, 39. razvaline mocnega gradu pri Begunjah na Gorenjskem.

1. tip ameriške vesoljske ladje, 2. jezik

RESITET
Vodoravnno: areal, Ors, pogrebnik, omot, Romi, Lun, Kansk, LN, dom, KD, Oslo, alea, kal, nit, Aitre, tvor, di, Noe, PE, meije, tla, Izak, Irg, ribarica, Aka, Kamen.

vzhodnoevropskega naroda (dve besedi), 3. ime avstrijskega slikarja Schieleja, 4. ime ameriskega satirika Buchwalda, 5. avtomobilska oznaka Leskovca v Srbiji, 6. reka v Mongoliji in Rusiji, ki skupaj z Ingodo tvori Silko, 7. nekdanje vojaško zdravilišče z radioaktivnimi vrečki v dolini Savinje, 8. mesto zahodno od Annabe v Alžiriji, 10. italijanski arhitekt in slikar, ki je razvil klasičen slog visoke renesanse (Donato), umrl na danesnji dan leta 1514), 14. avtomobilska oznaka crnogorskega Kotorja, 16. prebivalca slovenske pokrajine, katere središče je Novo mesto, 19. rimski hisni bog, 21. ljilj, livek, 24. avstrijski nogometni klub, 26. nekdanji ameriški predsednik (Ronald), 29. tuj dvoglasnik, 32. egipčovski letovise na Sinajskem polotoku, več let pod Izraelcovo okupacijo, 33. rekreacijski tek, 35. ime nemške književnice Seidel, 37. kratica mednarodne humanitarne organizacije,

JAN NISSEN

nikov Murad četrti. Vsekakor je bil Ahmed zmernejši, saj je za casa njegovega vladanja kadiłce kaznoval tako, da jim je dal prebosti nos. Murad je zagovarjal dokončne rešitve: kadiłce, ki se niso mogli otresti svoje razvade, je ukazal kratkomalo obglaviti. V istem obdobju se je z uporabo mati kadiłcev

z vso into proti kadičcem
boril tudi ruski car Mihael
Romanov, ki je kadičle
najprej dal bicati, nato pa
se izgnati. Na račun
kajenja in kadičev ni poz-
nal sale niti papež Urban
VIII., ki je proglasil, naj se
vsakogar izobči, ki bi zazi-
gal ali duhal tobak v po-
svečenih krajih.

Kot vsi dobro vemo, vse nekdanje kazni in današnji razglesi o škodljivosti kajenja niso veliko dosegli. Zato antropolog Harrie Leyten ni imel težav, ko je zbiral dokazno gradivo o priljubljenosti in zakoreninjenosti kajenja v raznih državah, s posebnim ozirom na Evropo.

S to boleznijo je "stari svet" okožil "novi", se pravi Amerika: Kristof Ko-

lumb - tako dokazuje tudi Leyten, ni dojel pomena oziroma ni razbral značilnosti rjavih listov, ki so mu jih ponudili domorodci, ko je končno pristal na neznanzi celine. Tradicija, s katero soglasa tudi holandski antropolog, pravi, da so mu "bozanske" liste ponudili Indijanci plemena Arawak. Kolumb je darilo zavrgel, usoda pa je hotela, da se je kasneje to-bake razširilo po Evropi zaradi zdravih lastnosti, ki so mu jih naprtili takratni modrci.

Vsi privrženci tobaka, predvsem pa njegovi proizvajalci, pa bi morali biti skrajno hvalezni francoskemu ambasadorju na Portugalskem Jeanu Nicot: pisalo se je leto 1559, ko je omenjeni gospod poslal njegovima veličanstvom Henriku drugemu in Caterini de Medici nekaj vzorcev te "žlahtne rastline", čes da blagodejno vpliva na glavobol. Kraljica je namreč bolehal za to nadležno slabostjo, in po mnenju Jeana Nicota je bil tobak oziroma

ma snov v njem pravo zdravilo za glavobol. V čast in spomin na nekdanjega francoskega veleposlanika se snov imenuje nikotin.

Ne glede na zadržanje francoskega dvora pa je za katoliško moralno, predvsem v tolmačenju misijonarjev, ki so osvajali duše ameriških domorodcev, kajenje ostajalo velik greh: sodili so namreč, da gre za pogansko navado in se zato zelo odločno borili proti "satanski travi".

Ne kazni ne prepovedi ne prigovarjanja ne lepe besede niso izkoreninile kajenja: kot na razstavi utemeljuje in dokazuje Leyten je kajenje postalo sestaven del ljudskih običajev v številnih državah. Tako tudi na Holandskem, kjer na primer nevesta v skladu s tradicijo svojemu zenu podari keramično pipo.

V stoletni zgodovini kajenja so cigarete najmlajši pojav: razširile so se po Krimski vojni v prejšnjem stoletju, med katero so turški vojaki, ki so ostali brez priljubljenih pip, začeli kaditi tobak katerega so prej zatlačili v prazne tulce.

Poleg zgodovinskih pričevanj pa je antropolog Leyten v poduk ponudil še osebno izkušnjo: na ženin nasvet je nehal kaditi pred sedmimi leti, čeprav je zanj očitno svet lepši, če je ovit v tobačni dim.

Malo novosti, malo fantazije

PAOLA BERTI, ANSA

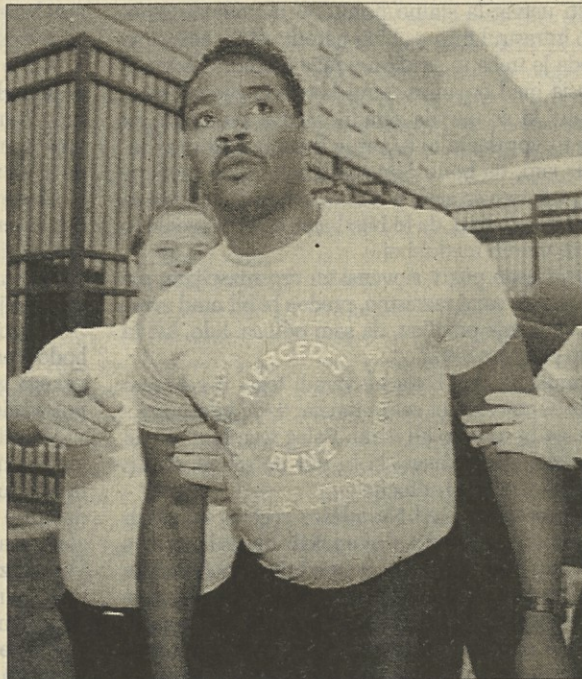
MILAN - Italijanska moda je kot srednjeveška komedija, kjer vsak igralec igra po svoje. Na predzadnji dan milanskih defilejev namreč zelo lahko trdimo, da je vsak stilist izbral svojo usmeritev in da o splošni usmeritvah italijanske mode letos ni mogoče govoriti. Skratka, na prizorišču je individualizem: zelo lepi modeli, a malo kreativnosti, kot ugotavljajo tudi kupci. Včeraj so bile na vrsti italijanske pustne maske. Predstavlja jih je modna hiša »Complice«: harlekin, Colombine, beneske dame z lasuljami, skratka nova interpretacija mode 17. stoletja. Jill Sander je na defile poslala mlado igralko Jane March z dolgimi crnimi oblekami, skoraj brez pletenin prav v sezoni, ko so pletenine najbolj moderne. Callaghan eden bolj znanih kreatorjev pa se je posvetil izključno pleteninam, tunkam in dolgim puloverjem s kvakcanimi ornamenti. In končno Missoni, s tradicionalnimi barvami, plasci do tal, seveda obvezno pletenina, mi, rahlo spominjajo na sedemdeseta leta. Skratka, vsak po svoje, vsi skupaj pa malo fantazije in predvsem malo novosti.

Jill Sanders se je predstavila z modeli, ki stilistično niso vsebovali novosti, bili pa so paša za oči, zlasti moške (AP)

King je porotnikom opisal kako so ga policisti pretepli

Na dan je še dodatno prišla vsa surovost policistov

Arhivski posnetek Rodneyja Kinga (Telefoto AP)

NEW YORK - Prvic po dveh letih od pretepa, ki je povzročil splošno zgražanje med napredno ameriško javnostjo, je Rodney King sodnikom in porotnikom opisal tistih neskončnih 81 sekund, ko je bil prepuščen na milost in nemilost surovosti starih losangeleskih policistov. King je priznal, da je bil v vinjenem stanju in da je vozil prehitro. Ko pa so ga ustavili, je skušal spostovati ukaze policistov, ki pa so bili do skrajnosti protislovni. Najprej ga je nekdo silovito udaril po obrazu, ko je bil na tleh, se je nanj vsula prava ploha udarcev. Policijsti so kralici, da ga bodo ubili in naj zato vstane in zbeži. To pa mu ni uspelo in dobil

je se hujsi obrok bro
udarcev z gumijavkam
in celo z elektricnim
pedreki. »Vprašali s
me, kako se počutim,
nisem jim hotel dati za
dosčenja, da trpim«, j
izjavil King.

Lepo obvestiti, umrle je v samozavesten je Roy King brez dvomno pred porokimi opisal stih 81 sekund, ki jih je na amatersko videokamero posnel nek naključni ovidcive. Lawrence Powell, Theodore Brisenro, Timothy Wink in podčasnik Stacey Koon so bili na prvem procesu aprila lani oproščeni, kar je sprožilo val nasilja, ki je trajalo 54 življenj. Bralci starih obzornikov bodo našli poskusni des kreditirani Rodneja Kinga.

Študijska Džurasa iz leta 1906

V izenačenem materialnem stanju na šahovnici se naloga glasi: beli na potezi zmaga! Toda kako? Črni lovec budno nadzoruje polje b8. Ze s prvo potezo beli pridobi pomemben tempo (cas), ki odloci o zmagi. Remevalci, hitro na delo! Razplet je zanimiv in poucen.

Šahovska naloga št. 46

Petrosian - Pomar / Havana 1966

V končnicah je pomembna vsaka poteza in sahisti, ki je na potezi, mora dobro preračunati vse možnosti. To mu pogosto omogoča manjšem številu figur tudi uspeva. Nekdanji svetovni prvak Petrosjan je v poziciji, v kateri je tudi na potezi, izvedel poučen manevar. Dokazal je premoc belega skakalca nad lovcem.

Kako potekajo zmagoviti skoki belega skakalca?

Rešitev naloge št. 43

Za takojšen napad črnega kralja je potreben skok skakaca 1.Sb6+! Zdaj bi na jemanje skakaca 1...ab6 sledilo :2.Ta2+ Kb8 3.Le5+ Kb8 4.Ta8 mat. Zato se črni odloči za umik kralja 1...Kb8, vendar ga čaka še drugo presenečenje. 2.Th2!!, pri kateri zopet sodeluje strasni beli skakac 2...Dh2: (izsiljeno) 3.Le5+! De5: 4.Sd7+ Kb8 5.Se5: Sh3 6.e7 in beli zmaga!

Rešitev naloge št. 44

Da bo dobil beli lovski par pravo veljavno, beli najprej s potezo 1.Da5! omeji črnemu obrambno delovanje. Na 1...Da5: sledi 2.Lf6+ mat. Črni se brani 1...Dd6 2.Le5 De7 3.Db4! Dd8 4.Db7 z grožnjo 5.Dc8! 4...Tc1+ 5.Kg2 Te1, da bi uničil neprijetnega lovca na e5. Toda poteza 6.Db8! rusi vse upe črne, ki se je vdal! Grožnje na osmi vrsti in diagonalah so neubranljive!

BIOENERGIJA

O strukturi energije polja in emotivnosti

VESELKO TOMIČ

Barbara Ann Brannan zdravnica, bioenergeticarka, psihoterapevka in znanstvenica, je bila raziskovalka pri Nasi in v Goddard Space Flight Center. Magistrirala je iz atmosfere fizike. Daljše obdobje je preučevala in zasledovala raziskovalne projekte o bioenergiji. Trenutno vodi seminarje o človeškem energetskem polju, zdravljenju z bioenergijo in kanaliziranju, ima pa tudi zasebno prakso v New Yorku in East Hamptonu. Spremljala in opisala je najzanimivejše proučevanje človeške avre, ki ga je vodila dr. Valory Hunt in njeni pomočniki na UCLA. »To je bila studija o učinkih rolfinga (zdravljenje s pomočjo kroženja prstov) na telo in psiho. Odkrila je frekvenca signala nizke milivoltaze, ki je izhajala iz telesa med bioenergetsko, rolfing seanso. Da bi to lahko posnela, je uporabila običajni elektrodi, narejeni iz srebra in srebrovega klodrida, postavljeni na kožo. Hkrati je studijo spremljala tudi redovnica Rosalind Bryer iz bioenergetskega centra v Galandalu, ki ima sposobnost, da vidi avro. Opazovala je avro bioenergeticarke in osebe, na kateri so izvajali zdravljenje. Njene komentarje so posneli na isti magnetofon kot elektronske signale. Vzporedno je poročala o barvi, velikosti in energetskih premikih caker (energetskih centrov človeka). Medtem pa so znanstveniki matematično preiskovali strukture valov z različnimi analizami, na primer s sonagramom frekvence. Analize so dale presenetljive rezultate. Konsistentne oblike valov in frekvenc so natančno ustrezale barvam, ki jih je videla Rosalind Bryer. Ko je na primer Rosalind videla modro v avri na nekem specifičnem mestu, je tudi elektronsko merjenje pokazalo značilnosti modrega po obliki valov in frekvenc na istem mestu. Eksperiment so ponovili se s sedmimi vidci avre in rezultati so bili prav tako uspešni.

Februarja leta 1988 so objavili rezultate nadaljnjih raziskovanj, ki so pokazale naslednje korelacije barv in frekvenc (Hz/sec):

Modro	250 - 270 Hz plus 1200 Hz
Zeleno	250 - 475 Hz
Rumeno	500 - 700 Hz
Oranžno	950 - 1050 Hz
Rdece	1000 - 1200 Hz
Belo	1100 - 2000 Hz
Vijolično	1000 - 2000 Hz plus 300 - 400 Hz; 600 - 800 Hz

Ti pasovi frekvenc, z izjemo posebnih pasov pri modri in vijolični, so v nasprotnem sorazmerju s strukturo mavričnih barv. Po končanih raziskovanjih je dr. Huntova objavila, da je to, po stoletjih, v katerih so vidci opisovali videnje avre, prvi objektivni elektronski dokaz, ki potrjuje njen obstoj. Dr. Huntova je prav tako izjavila, da imajo barvo tudi caker, ki so opisane v metafizični literaturi.

Delovanje nekaterih caker spodbuja delovanje drugih. Srčna cakra je na primer stalno najaktivnejša. Med neko bioenergetsko seanso so raziskovalci prisli do zanimivega odkritja. Na zdravljeni osebi so med zdravljenjem nalezili na energetske blokade na določenih delih telesa. Ko je bioenergetik deloval na ta del telesa, so posamezniki doživljali močna čustvena stanja, ki so bila povezana z dogajanjem v tistem delu telesa v preteklosti. Tako lahko povezujemo določene energetske blokade v telesu s travmatičnimi doživljaji v otrostvu.

Te izkušnje raziskovalcev zbujajo upanje, da se spomini na pretekle izkušnje shranjujejo v telesu. Prav zato pa lahko bioenergetika obravnava na tak način odstrani energetske blokade.

EPIDEMIOLOGIJA / NAPOVEDI UTEGNEJO BITI TUDI SKRAJNO BIZARNE

Prihodnost pandemije, imenovane AIDS

Epidemije še ni mogoče zaustaviti s kurativno medicino

MARIJAN ERJAVEC

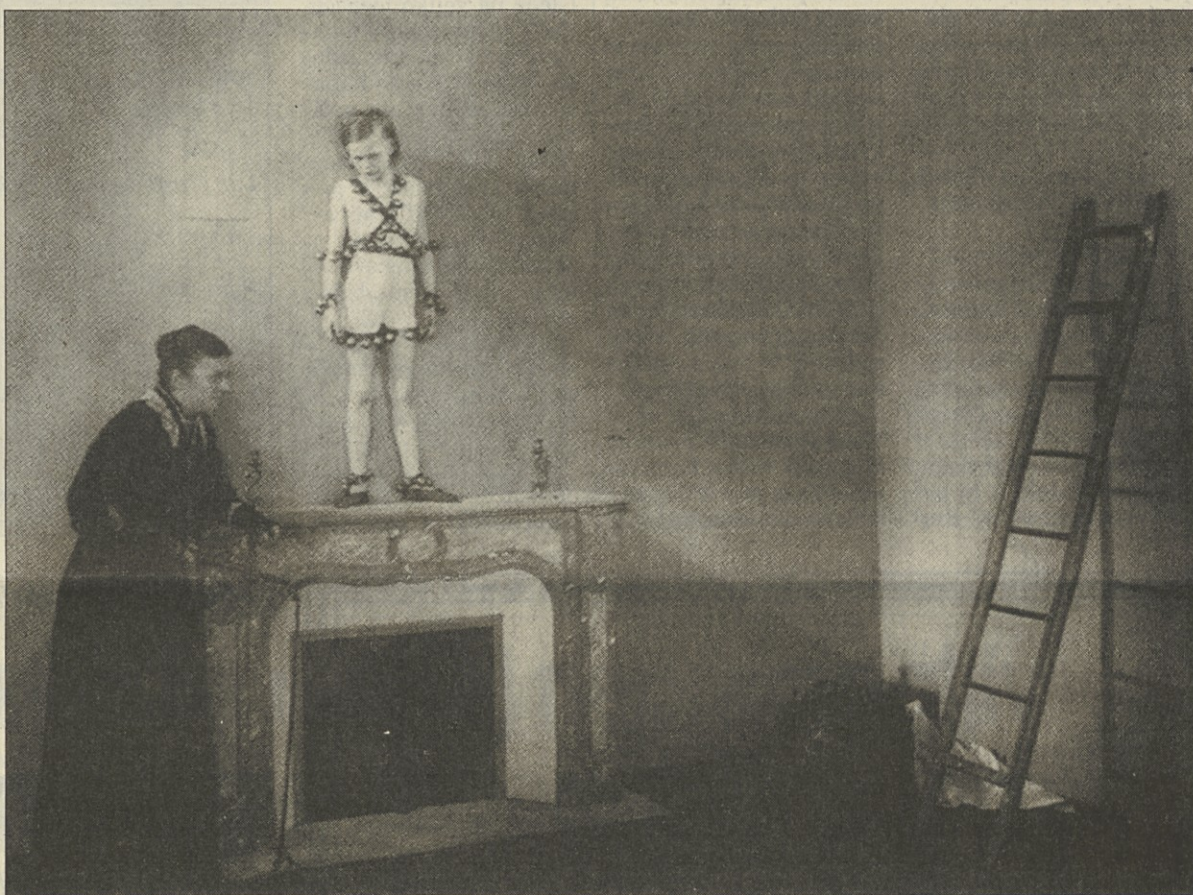
Odgovori na to posegajo pregloboko v zasebnost in so zato nepopolni. Ze picli podatki pa kažejo na silno variabilnost teh parametrov v dani populaciji, znotraj tega pa je vendarle mogoče zaslediti nekatere vzorce, ne glede na skupnost (na primer homoheteroseksualci) ali civilizacijsko sceno (razviti - nerazviti). Variabilnost matematiki znajo upoštevati, in ta vedno večja vrednost R. Razumljivo: pogosta menjava partnerja pospesi razsoj infekcije. Vendar je tega razmeroma malo in 70 odstotkov vseh zvez naveže le 20 odstotkov ljudi, kar pa že vodi v prvi paradoks: v spolno najaktivnejšem segmentu se bo aids razširil najhitreje, ven-

čna v stikih (npr. homoseksualci) dobi stik s podobno, se neokuženo (npr. uživalci intravenoznih drog), pride naglo do nove eksplozije in epidemija doseže nov vrh. Podobno se virus seli od skupin z visokim proti skupinam z nizkim tveganjem. Pri slednjih je širjenje počasnejše, če pa je $R < 1$, do epidemije sploh ne pride. To je več kot jasen namig, kam mora biti usmerjena preventivna vzgoja.

Tovrstnih verig je dovolj. Vzemimo le primer homobis- in heteroseksualcev, heteroseksualnih uživalcev drog in njihovih partnerjev ali ženskih prostitutk, njihovih klientov in partnerjev. Potek posameznih vrhov

okuženih otrok, in to le z dvelatno inkubacijo. Matematični modeli v takih okoliščinah ne morejo predvideti števil, lahko pa kvalitativno pojasnijo razpoložljive podatke. Visoka obolenost mlajših žensk v najrodnejšem obdobju je razložena z nagnjenostjo spolno zrelih Afričanov do 10 ali 15 let mlajših partnerk, ki so zato veliko bolj izpostavljene. Modeli pa napovedujejo, da se sčasoma ta razlika izgublja in dejansko se gibljejo razmerja med okuženimi moškimi in ženskami v različnih področjih od 1:1 do 1:2, pač glede na trajanje epidemije. Drug vzorec gibanja nastaja med populacijami, kjer moški migrirajo. Najvidnejša je hitra

do povzroča mesanje skupin visokega tveganja s širšo heteroseksualno populacijo. Ni izključeno, napovedujejo modeli, da bo pri širših populacijah z nizko stopnjo promiskuitete $R < 1$ (in da bo epidemija prenehala sama po sebi. Če to ne bo res, je preventivno vzgojo najbolj smiselno usmeriti na najstnike, se preden začne s spolnim življenjem. Napovedi modelov pa so lahko tudi skrajno bizarne. V družbi sproščene spolnosti moški ne bodo iskali prostitutk, stopnja vsesplošnega mešanja bo sorazmerno nizka, napredek epidemije pa počasen. V nasprotnem primeru pa bodo klienti visoko okuženih prostitutk raznašali infekcijo, ki se bo - kratkoročno gledano - širila hitreje. Spet namig za smer preventivne vzgoje!

dar bo epidemija v glavnem omejena nanj. Primer za to so bili homoseksualci v zgodnejših osemdesetih letih.

Kako se bo virus širil iz take ozke, spolno zelo aktivne skupine, odločajo seveda njihovi stiki z manj aktivnimi. Kdo so ti partnerji in koliko jih je, pa je podatek, ki je skoraj nedostopen. Dokler se podobni družijo s podobnimi, je R en sam. Če pa gre za mešanje, se uveljavijo novi R, od katerih vsak popisuje širjenje virusa prek vozlišč in vzdolž novih skupin. Tu se lahko srečamo z različnimi vzorci: kadar je R1, se infekcija širi, v nasprotnem pa zamre. Povedano drugače: malostevilne skupine in njihovo vedenje so odločilne za preskok epidemije v drugo skupino. Kadar je okužena skupina visokega tveganja, pa izbiri-

epidemije narekuje velikost posameznih skupin, se bolj pa stopnja mešanja med njimi. V zahodnih deželah je na primer vrh med homoseksualci že mimo, v teku je drugi med uživalci drog, medtem ko tretji val med heteroseksualci sele nastaja, njegova prihajajoča velikost pa se ni jasna. V Afriki je zgodnji vrh nastal med prostitutkami, glavna plima pa prav zdaj preplavlja široko heteroseksualno populacijo. Podobno je v jugovzhodni Aziji z izjemo Tajkse, kjer vodijo uživalci drog in prostitutke.

Kakšen bo prihodnji demografski vpliv aidsa, ta čas ni mogoče zadržati predvideti. Iz najbolj prizadete subsaharske Afrike so podatki skopi. Vemo le, da se okuženim materam tam rodi največ (40 odstotkov)

rast v ozki skupini prostitutk in migrantnih klientov, sledi mu počasen, a mnogo večji vzpon na vasi, kjer živijo njihove žene in dekleta. Casovni zamik med vrhovoma obeh skupin je lahko deset let in več. Primer zgodnje epidemije je Nairobi, kjer je okuženih do 80 odstotkov prostitutk, a le pet odstotkov nosečih žensk, v nasprotju s široko, starejšo epidemijo v malavijskih, tanzanijskih ali ugandskih mestih. Če ne bo večjih premikov, lahko tod, pa tudi v jugovzhodni Aziji pričakujejo demografske posledice že v nekaj desetletjih.

Modeli lahko ponudijo tudi dragocene nasvete za preventivo. Tako napovedo, da ima vpliv na spremembo vedenja nesorazmerno večji učinek na začetku epidemije kot pozneje. Največjo sko-

Nenavaden je tudi vpliv zidovudina (AZT), zdravila, ki podaljšuje latentno dobo pred izbruhom pravega aidsa. Individualno seveda to zdravilo prinaša korist, z vidika epidemiologije pa skodlo, saj skoraj podvaja čas, ko okuženi širi infekcijo. Če bi vsak okuženi na primer umrl je v dveh dneh, do epidemije sploh ne bi moglo priti.

Zanimivih aspektov tovrstnega epidemiološkega modela je več, kot bi jih lahko opisali. Nesporo pa ostaja, da zaenkrat se ne moremo računati na nikakršno prekinitev narasčajoče epidemije s sredstvi kurativne medicine. Edino orodje, ki je na voljo, je preventivna vzgoja in matematični modeli svetujejo boljše občutke intuicija, kam in kdaj naj se ta vzgoja osredotочи.

ZNANOST / SLOVENIJA BO IMELA ŠE NEKAJ LET RAZMEROMA UGODEN STATUS

Uveljavljanje znanosti iz Slovenije v Evropi

Civilnost znanosti in tehnologije kot paradigma za povezovanje evropskih držav

MATIJA HUDOVERNIK

za mednarodno sodelovanje. Slovensko stališče, da je treba cimpreg organizirati srečanje evropskih ministrov za znanost in tehnologijo, je uspešno zastopal, saj naj bi ga Svet Evrope pripravil že aprila. Slovenija nedvomno postaja resen in enakovreden evropski partner. Pred ostalimi srednje in vzhodno evropskimi državami ima seveda tudi pomembno prednost - znanost je namreč razmeroma dobro razvita, zato bo Slovenija nedvomno postala del mreže za

povezovanje evropske znanosti. Vstop v Svet Evrope čez dva meseca pa bo Sloveniji na področju mednarodnega znanstveno-tehnološkega sodelovanja vrata se dodatno razprli. »Ostajajo realne možnosti«, pravi Milos Kuret, »da Slovenija do leta 1996 se obdrži razmeroma ugoden status prejemnika pomoči. Po tem letu se bodo po mojem mnenju stvari bistveno otežile, saj bo Slovenija na znanstveno tehnološkem področju postala enakovreden partner

- enakovredna udeleženka v evropski znanstveni skupnosti. Do takrat bomo morali pomoč, v glavnem gre za nepovratna sredstva, ki jih dobivamo v obliki consultinga in stipendij (ob znanosti je vse več stipendij za industrijo, bančinstvo in razvoj), čim bolj izrabiti. Lani smo dobili za približno 16 milijonov dolarjev ali 14, 5 milijona ECU-jev pomoči in od objavljenega je nekaj že tudi realizirano. Seveda pa s povezovanjem v različne pobude Sveta Evrope pri-

dobivamo predvsem informacije, kajti tistega, ki ni ima informacij, v znanstvenem svetu praktično ni. Danes namreč v Evropi obstaja 40 do 50 znanstvenih mrež. Usodnega pomena za evropsko znanost in tehnologijo pa je, da ostane v civilnih rokah. Se pred časom so mnogi menili, da je edini integrativni faktor, ki bi lahko združil vse evropske znanstveno-tehnološke zmogljivosti - vojska zveza NATO. O tem so se prepirali tri leta, na srečo pa je Evropa dojela civilnost znanosti in tehnologije in se je temu primerno začela tudi obnasati.

NOVICE

Mesec - klimatski regulator Zemlje

PARIZ - Ledene dobe na Zemlji naj bi bile povezane s spreminjanjem obsevanosti področij z večjo zemljepisno širino, do katerega pride zaradi nestalnosti parametrov orbite in nagnjenosti Zemljine osi. Francoski znanstveniki so nedavno teoretično raziskali stabilnost orientacije našega planeta in odkrili obsežno območje kaosa, ki ustreza nagibom osi med 60 in 90x. Zemlja se temu območju nikakor ne približuje: nagnjenost osi planeta glede na ekliptiko niha za 1.3x okoli povprečne vrednosti 23.3x. Razmere pa bi bile precej drugačne, če bi ne bilo Meseca. Tedaj bi kaotično območje zajemalo vse orientacije z nagibom od 0 do 85x. Velika nihanja nagiba bi

povzročala neznanske podnebne spremembe, tako da imamo Mesec lahko kot klimatski regulator našega planeta. (A. M.)

Letna skupščina Društva jedrskih strokovnjakov Slovenije

LJUBLJANA - Pred nedavnimi je imelo Društvo jedrskih strokovnjakov Slovenije (DJS) redno letno skupščino. Ob tej priložnosti so pregledali svoje dosedanje delo in se pogovorili o dejavnosti v bližnji prihodnosti. Sedež društva je na Institutu Jozef Stefan, od koder je vsaj dobra polovica članov. Skupščino DJS je organizacijsko in sicer podprla Jedska elektrarna Krško. Društvo je bilo ustanovljeno na začetku minulega leta in kmalu nato tudi vključeno v European Nuclear Society (ENS). Doslej je delovalo na področju informiranja javnosti o jedrski energiji. Pripravilo je Prvo srečanje jedrskih strokovnjakov Slovenije v Bovcu, ki je bilo zelo uspešno. Junija letos bo organiziralo srednjeevropsko srečanje v Portorazu, prihodnje leto pa tudi v Ljubljani. Dejavnost društva v evropskem združenju je slovenskemu predstavniku omogočila, da je bil imenovan za člana upravnega odbora ENS za države srednje Evrope. (Nov. JJS)

Epilepsija in delovna sposobnost

LJUBLJANA - Liga proti epilepsiji Slovenije pripravlja strokovno posvetovanje na temo: Epilepsija in delovna sposobnost. Srečanje bo 13. marca 1993 (od 9 ure naprej) v dvorani Krke na Dunajski cesti. Udeležili se ga bodo strokovnjaki, terapevti in vsi tisti, ki jih ta problematika zanima. (A. Z.)

Varstvo okolja, človekovih pravic in humanitarnih zadev

LJUBLJANA - Informativna služba Združenih narodov bo na sedežu organizacijev Zenevi organizirala vsakoletni podiplomski študijski program. Letos bo namenjen temam razvoja, varstva okolja, človekovih pravic in humanitarnih zadev, potekal pa bo od 5. do 23. julija 1993. Program je namenjen poglobljenemu seznanjanju z navedenimi in aktivnostmi agencij ZN. Stroški udeležbe znašajo približno 1.200.- CHF. Prijavni rok: do 20. marca 1993. (Nov. MZT)

Čudežno vlakno prihodnosti

ALABAMA - Kaj je odpornije od bombaža, mehkejšee od zameta in pada kot svila? Naravna snov je, obenem pa jo izdelujejo v tovarnah iz lesne pulpe in gladko prenaša pranje v stroju. Odgovor poznajo redki japonski modni zagnanci, ki za zdaj plačujejo se po 250 dolarjev za jeans bluze in hlače, stikane iz najnovejšega vlakna, ki se imenuje tencel. Po 30. letih je to prvo novo umetno vlakno in navdusuje vrhunske evropske modne oblikovalce. »Voljno je kot svila, trepčno pa kot sotorovina«. Ima prav kameleonske lastnosti in posnema najboljše sposobnosti drugih vlaken. Močnejše je od bombaža, z lahko veže barve in ne krči se. »Poleg tega,« pravi glasnik družbe Courtaulds, britanskega kemičnega velika, ki je vanj vložil že 14 let in 60 milijonov dolarjev, »pa je edino umetno vlakno, ki je naravno«. Proizvodni proces je še skrivnost, vendar je okolju prijazen. Lesno pulpo pridelujejo na obnovljivih plantazah in jo zmešajo z nekim topilom. Nastalo zmes filtrirajo in iztisnejo skozi sobe, kjer nastajajo vlakna. Ta izperejo, topilo pa vrmejo nazaj na začetek predelave, tako da je krogi zaprt in ni umazanih odpadkov kot v drugih podobnih industrijah. Tancel bodo za zdaj proizvajali le v ZDA, kjer so pred mesecem dni v Alabami že poglajali prvo tovarno, ki jo izdelava po 18.000 ton vlakna letno. Ker tega proizvoda se dolgo ne bo v izobilju, bo več kot za polovico dražji od bombaža ali viskoze (rayona) in namenjen le vrhunski modi. Prve tovrstne kolekcije bodo Britancem dostopne sele koncem tega leta. Doslej znana umetna vlakna so si pridobila slab sloves, ker so neprimerna na dotik in po izgledu. Sama po sebi niso slaba, zagotovo pa so jih napacno uporabljali. »Nikoli ne bi smeli izdelovati srajc iz nylona ali hlač iz poliestra,« pravi G. Campbell, direktor družbe Courtaulds. Sele predvidno mešanje novjših umetnih vlaken, kot so lycra ali tangel, z naravnimi, je v zadnjem času prineslo zadovoljive, predvsem sportne tkanine. Tancel je zagotovo pravi odgovor, menijo strokovnjaki, vendar bo njegova cena vsaj se 50 let previsoka za množično prodajo. Pridelovalci bombaža so za zdaj se vami, vsaj z enim ocesom pa naj le slede, kaj se dogaja po laboratorijih... (M. E.)

Slama za razlito nafto

LONDON - Celuloza odbija vodo pa naj bo v slami ali v listih bananovca. To vedo podeželani na Dolenjskem, v Senegalu in na Fidiji otkih in zato z njo pokrivajo svoje hiše. Studentje kemije vedo, da hlastno vpija masccoco. To je odkril tudi Kenneth Frogbrook, kmet na Shetlandskih otokih že pred desetimi leti, poroča Newsweek. V nekaj letih je razvil in izdelal stroj, ki mu izdeluje to, kar imenuje »frogmats«. Dolge plastične mreže so napolnjene s stisnjeno slamo in lahko posrkajo 20-krat več nafte kot tehtajo sama. Ko se je pred nekaj tedni na obali teh otokov raztresel tanker, so se te slamarice izkazale tudi praktično. Z njimi so zaprli deset kilometrov širok morsk dohod do farnih lososov in z njimi obvarovali jato teh dragocenih rib. »Deluje,« je izjavil admiral M. Stacey, bivši vodja britanske emote za obvladovanje nesnage na morju. »V vsaki zalogi opreme za čiščenje morja bi jih morali imeti.« Frogbrook take 13 m dolge stroje tudi izdeluje in prodaja po 80 do 120.000 funtov sterlingov. Z vlačilcem jih je mogoče pripeljati do kraja nesreče, kjer sekajo slamo in jo tlačijo v dolge mrežaste »nogavice«. Tipični frogmat je meter širok in sto metrov dolg. Tehta četr tone in ga ni težko razgrniti ob obali ter ga pritrditi na zasedrane boje. Frogmat je uporaben se po uporabi. Mogoče ga je razrezati in stisniti v briquete, ki so kurivo z visoko kalorično vrednostjo. (M. E.)

ODBOJKA / PO ZMAGI NAD SOKOLOM

»Deklicam« Bora pokrajinski naslov

S torkovo zmago nad Sokolom Indules so deklice Bora Friulexport dve koli pred koncem tudi matematično osvojile naslov pokrajinskega prvaka in se tako pridružile starejšim kolegicam, ki so slavile med mladinkami. Ob tem velja se povedati, da je od leta 1989 to že peti zaporedni pokrajinski naslov Bora v tej kategoriji, tokratne prvakinja pa so že tretja generacija, ki je bila v zadnjih petih sezonah najboljša v Trstu.

Pokrajinski naslov so osvojile Micaela Faimann, Poljanka Dolhar, Tanja Pitacco, Kristina Bezenšek, Tjasa Gruden, Irena Vidali, Maura Pernarčič, Tanja Zadnik, Marta mamolo in Martina Flego (zadnjih treh ni na sliki), ki niso naletele na enakovredno konkurenco. O tem prica tudi to, da so v dosedanjih tekmah izgubile le dva seta (s CUS in Sokolom), ceprav so v popolni postavi nastopile le dvakrat.

Resnici na ljubo je treba tudi povedati, da je bil naslov povsem pričakan, saj konkurenca na Trzaskem v tej kategoriji ni huda. Poleg tega gre za generacijo igral, ki je pred dvema letoma že osvojila pokrajinski naslov v kategoriji narasajnic, lani pa so že uspešno nastopale v kategoriji deklic kot tudi v kategoriji mladink. V obeh kate-

Del ekipe, ki je osvojila pokrajinski naslov (foto Sergio Ferrari)

gorijah so se namreč uvrstile v play off za pokrajinski naslov, kjer pa so se ustavile v polfinalu.

O njihovi letosnji premoči prica tudi dejstvo, da sta najbolj izkušeni igralci Pitaccova in se posebej Flegova, ki igrata v C 1 ligi, bolj poredko okrepile vrsto deklic, kar pa se pri rezultatih ni poznalo.

Veliko vprašanje je zdaj, kaj lahko ta postava stori na deželni ravni. Nasprotniki se niso znani, vendar pa bo gotovo najbolj neugoden nasprotnik goriski prvak, kjer dejansko celotna eki-

pa deklic (Villacher iz Trzica) igra v D ligi, ekipa pa sestavljata se dve igralci, ki sta članici prve ekipe v B-2 ligi, kjer občasno tudi igrata.

Bor Friulexport - Sokol Indules 3:1 (15:17, 15:6, 15:6, 15:5)

BOR FRIULEXPOR: Pitacco, Vidali, Pernarčič, Bezenšek, Mamolo, Gruden, Dolhar, Zadnik.

SOKOL INDULES: Svara, Antonic, Radetic, Semec, Visintin, Peric, Udovic.

V slovenskem derbiju prvenstva deklic je po pričakovanju slavil Bor

Friulexport, ceprav je bila zmaga nekoliko težja od pričakovanih. Domačinke so sicer tokrat nastopile v nekoliko neobičajni postavi, zato pa so sokolovke predvsem v prvem setu zelo dobro zaigrale, predvsem pa servirale in zasluženo osvojile set.

Toda delni uspeh je očito zadovoljil vse njihove ambicije, tako da so v nadaljevanju zaigrale precej slabše in s tem v veliki meri olajšale delo borovk. Med temi velja pohvala Marti Mamolo, ki je prvič odigrala vso tekmo in povsem upravičila trenerjevo zaupanje. (rg)

Po nedeljskem pekočem porazu v Mestrah proti domaći Mestrini je Jadranov položaj na lestvici sedem kol pred koncem prvenstva vse bolj kritičen. Brezupen sicer se ni, glede na nadaljnji raspored tekem naše ekipe in ostalih konkurentov je stanje vse prej kot rožnato. Upali bi si celo trditi, da čakajo jadranovce v preostalih tekmah najnevarnejše ekipe tega prvenstva.

Titano iz San Marina je doslej zbral le 6 točk in je dejansko že v nižji ligi. Skupno z Jadranom TKB pa se na vse kriplje borijo proti izpadu se Argenta, San Donà, Mestrina, Porto San Elpidio in Pall. Pordenone. Dokaj težak spored imata tudi Mestrina in Pordenone, ki bosta igrala le po tri srečanja doma. Glede na veliko izenacenoost spodnjega dela lestvice bi letos verjetno zadrževalo tudi 22 točk za ohranitev statusa drugoligasa.

Kot je znano, izpadajo iz lige štiri ekipe. V primeru, da bi se dve ali več ekip po koncu prvenstva znaslo z enakim številom točk, veljajo medsebojna srečanja.

Dosedanji obračun »takih srečanj« Jadranove ekipe je zadovoljiv, toda najbolj vroče sele prihaja ...

Jadranovci so doslej opravili že tri medsebojne obračune: s Pordenonom

KOŠARKA / DO KONCA MANJKA ŠE SEDEM KOL

Za Jadran TKB vrsta čeri na poti do obstanka v ligi

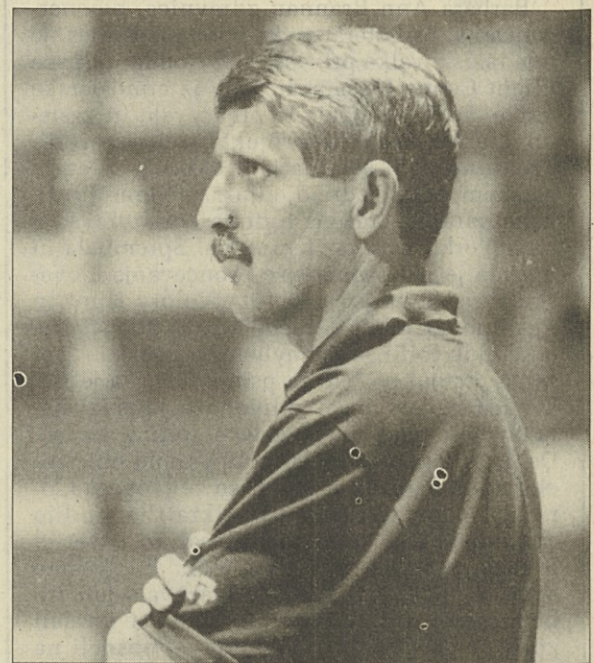
Drvarič: Do konca moramo dati od sebe več kot 100 odstotkov

(80:88 v PN in 94:76 v TS, to je +10), s San Donajem (64:70 v San Donaju in 88:83 v TS, to je popolno izenačenje) in z Mestrino (99:74 v TS in 67:88 v Mestrah, to je +4). Čakata pa jih se tekme s Portom Sant' Elpidiom (v Trstu tesna zmaga s 74:72) in z Argento (v Trstu pekoc poraz s 66:88).

Kaj o tem meni Jadranov trener Janez Drvarič?

»Čaka nas zares izredno zahteven konec prvenstva, velik boj za obstanek v ligi. Za uspešno nastopanje na teh tekmah je potrebna maksimalna angažiranost in profesionalen odnos tako na trenin- gih kot na srečanjih samih. Brez takega odnosa do dela uspeha ne more biti. Le ce bomo dali vse od sebe, skoraj več kot sto

procentov tega, kar zmoremo, bomo lahko sli v enakovreden boj z ostalimi ekipami, kajti v tej, drugoligaski konkurenci ni sale. Glede na naše možnosti za obstanek pa naj, mimo te, osnovne ugotovitve, dodam se, da moramo izkoristiti vse možnosti na domačem igrišču in poskrbeti za kako presenečenje v gosteh. To nedeljo nas čaka Ravenna, ki je prav v prejšnjem kolu izgubila doma s Portom Sant' Elpidiom in se bo zato hotela oddolžiti za ta spodrslija, v naslednjem pa igramo v gosteh proti Campliju, ki naj ne bi bil posebno motiviran, saj je že na varnem. Sicer pa se bomo morali maksimalno pripraviti od tekme do tekme,« je dejal Drvarič. (bl)

Jadranov trener Janez Drvarič

Tako v boju za obstanek do konca prvenstva

ARGENTA (18)	SAN DONA (16)	MESTRINA (16)	S'ELPIDIO (16)	JADRAN (14)	PORDENONE (14)
Oderzo	Faenza	Montegranaro	Ancona	Ravenna	San Marino
San Marino	Oderzo	S.Elpidio	Mestrina	Campli	Ozzano
Campli	Cento	Ancona	Jadran	S.Elpidio	Oderzo
Pordenone	Montecchio	Ozzano	Faenza	Cento	Argenta
San Donà	Argenta	Ravenna	San Marino	Montecchio	Montegranaro
Jadran	Pordenone	Cento	Montecchio	Argenta	San Donà
S. Elpidio	Mestrina	San Donà	Argenta	Oderzo	Ancona

LEGENDA: v mastnem tisku so domače tekme

SRG / TURNIR ZA RDEČEBELO KOLEBNICO DOMA

Domove telovadke pokazale lep napredek

V boju z Novogoričankami Dom boljši

Na turnirju za rdečebelo kolebnico je nastopilo lepo število telovadk (f. Reportage)

Preteklo nedeljo je bil v telovadnici Kulturnega doma v Gorici že 7. turnir za rdečebelo kolebnico Doma.

Zakaj to tradicionalno tekmovanje v SRG prav za mednarodni praznik žena?

Kakor je znano, je sportno ritmična gimnastika zgolj ženska sportna panoga, kjer je vse podrejeno pojmu »lepega« - »estetskega« - ženskega... Zato so pri Domovi sekciji sklenili, da bodo to tekmovanje priredili vsako leto prav na »Dan žena« in s sodelovanjem klubov, ki goje to sportno zvrst.

Letos so organizatorji povabili klub Hit iz Nove Gorice in Ritmično skupino OS Fran Erjavec iz Nove Gorice, ki jih vodi mentorica Norma Benčić-Simoni-tjeva.

Deklic iz Nove Gorice je bilo 17 - pripadnic SZ Dom pa 37. Tekmovale so deklice letnikov 86/87 (aminacija), 84/85 (mlajše pionirke), 82/83 (pionirke), 76/81 (starejše pionirke in Under 16).

Deklice »animacije« so tekmovale v obeznih prvinah SRG. Pri tem so nastopile Daniela Codeglia, Giada Gonnella, Tanja Zorzut, Enrica Di Luca, Elisa Gabriele, Danijela Stekar, Laura Codeglia, Katerina Pittori, Gloria Tronkar, Jessica Munarin, in Sara Gabriele, ki so vse članice Doma.

Mlajše pionirke so tekmovale v ob-

vezni sestavi brez orodja, vrstni red pa je bil naslednji: 1. Tina Klanjsček, 2. Maja Zavadlav, 3. Nežka Figelj, 4. Dragica Janković (vse Dom), Dyana Munarin, Natalija Gorjup, Ana Ostrogovic, Rosana Poberaj in Valentina Naccini.

Pionirke so tekmovale v prosti vaji s trakom in z enim poljubnim rekvizitom. Tudi tu so se na prva mesta uvrstile Domove telovadke. Rezultati: 1. Valeria Perko (Dom), 2. Katy Bresciani (Dom), 3. Helena Istinić (Dom), 4. Andreja Tisma (OS Erjavec N. Gorica), Manca Ursic (Hit), Helena Klanjsček (Dom), Barbara Radonjic (Fr. Erjavec), Sara Bitic, Nika Furlan (Hit).

Starejše pionirke so tekmovale v prosti sestavi s kolebnico in z enim poljubnim rekvizitom. Zmagala je Mikela Korečić (Dom), za njo pa so se uvrstile: 2. Anja Figelj (Dom), 3. Xenia Gugliatti (Dom), Janja Grattinar, Silvana Laznik, Vladimira Kralj (Fr. Erjavec), Danijela Mihelj, Tamara Mihelj, Jana Blazic (Hit), Tina Frfolja, Erna Japic (Fr. Erjavec), Jeneja Humar, Milena Bogdanov, Hana Batić, Irena Gregoric (Hit).

To je prvo tekmovanje v tekoči sezoni. Uspeh domovk je vsekakor spodbuden in kaže na zdravo rast tekmovalk, saj so se vse zelo mlade in perspektivne in bi pod drugačnimi pogoji treninga v društvu dosegle lepe uspehe. (MUC)

Mlade slogašice z lahka ugnale Omo

Koimpex - Oma 3:0 (15:4, 15:12, 15:5)

KOIMPEX: Cor-succi, Dapretto, Kocjancic, Kufer-sin, Meriani, Novakovic, Stigliani, Tensi, Zivec.

Tekmo 4. kola v 2. zeskli diviziji so mlade slogašice odigrale v ponedeljek. Srečanje samo ni bilo posebno lepo, saj so bile slogašice veliko boljše od nasprotnic in so veliko število točk osvojile kar nesporedno s servisom. Od samega začetka so prevzele vaje igre v svoje roke in takoj visoko povedle. Nekoliko bolj izenačen je bil le drugi set, vendar v glavnem zaradi tega, ker je Koimpex po zlahka osvojenem prvem setu popustil.

Vendar so že v tretjem slogašice spet vzpostavile pravilno razmerje sil na igrišču. Brez težav so osvajale točke, Oma ni nudila skoraj odpora in tako je Koimpex set in s tem tudi tekmo osvojil po hitrem postopku.

V tej ligi bo v prihodnjem kolu derbi Sokol - Koimpex. (Inka) VRSTNI RED PO 4. KOLU: Julia 6, Sokol 6, Ritea-tori, Sant'Andrea, Koimpex in Cus 4, Sgt 2, Oma 0.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 1996.

■ Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 12. marca.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. marcem; ob vplačilu (17. marca) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

Danes prve tekme četrtine finala

»Euroclub«

PESARO - Po finalu Koracevega pokala bo drevo na vrsti se en pokalni italijanski derbi. V četrtfinalni tekmi »eurocluba« se bosta v Pesaru pomerila Scavolini in Benetton. Povratna tekma bo prihodnji torek v Trevisu (morebitna tretja v četrtek, 18.), zmagovalec pa si bo zagotovil udeležbo na »final four«, ki bo aprila v Atenah. Benetton je nesporni favorit. Prejšnji teden je v finalu italijanskega pokala ugnal Knorr, na prvenstvenem vrstnem redu pa zaseda solidno tretje mesto. Scavolini je v krizi, v nedeljo pa je doma izgubil s Clearom. V play offu bo ekipa zasedla zelo skromen izhodiščni položaj, trener Bucci pa bo po prvenstvu zanesljivo odsel.

V Bologni se bo vodilni v italijanski A-1 ligi Knorr pomeril z zmagovalcem B skupine Realom iz Madrida. Spanci bi morebitno tretjo tekmo odigrali doma.

Ostala četrtfinalna para: Paok - Orthez, Limoges - Olympiakos.

NOGOMET / POLFINALE ITALIJANSKEGA POKALA

Proti Romi Milan letos prvič izgubil

Roma - Milan 2:0 (1:0)
Strelca: Muzzi v 12. minuti, Caniggia v 90. minuti.

ROMA: Cervone, Garzya, Piacentini, Bonacina, Benedetti, Comi, Muzzi, Haessler, Cannigia, Giannini (Tempestilli), Aldair (Salsano).

MILAN: Cudicini, Gambaro, Maldini, Evani, Costacurta, Baresi, Eranio, Boban, Papin, Gullit (Massaro), Simone (Lenitini).

Sodnik: Pairetto (Turin); Gledalcev: 50.000; Izkupicek od prodanih vstopnic: 1.400.000.000 lir.

RIM - Končno je padel tudi Milan. Zato je poskrbela Roma v prvi polfinalni tekmi za italijanski pokal z golom Muzzija v prvem polcasu in golom Caniggie v zadnji minuti. Milan je imel potem sicer več od igre, najlepšo priložnost za izenačenje pa je zapravil Lentini minuto pred koncem, v protinapadu pa je Caniggia postavil končni izid in prinesel zaslužen zmagovito Rimljanom.

V vratih Milana je prvič od vsega začetka na uradni tekmi nastopil Carlo Cudicini, sin slavnega Fabia Cudicinija, Trzacana po rodu, ki je stal v vratih Udineseja, nato pa tudi 8 let v vratih Rome in 6 v vratih Milana, s katerim je osvojil vse od naslova državnega prvaka do pokala evropskih prvakov.

Vialli (Juventus) v sendviču med Brunom in Scifom (Torino) - tekma je končala 1 : 1

ODBOJKA / POKAL PRVAKOV

Messaggero in Maxicono sta favorita

ATENE - Grško glavno mesto bo danes in jutri, že drugo leto zapored, prizorišče finalne faze moskega odbojarskega pokala prvakov. Za najprestižnejši evropski pokal se bodo potegovala italijanska moštva Messaggero iz Ravenna (lanski zmagovalec) in Maxicono iz Parme, pirske Olympiakos (lanski finalist) in belgijski Maes Pils Zellik. Za Belgijo bo to prvi nastop v finalu tega tekmovanja.

V današnjem prvem polfinalu (ob 17.30 po našem času) se bosta pomerila Messaggero in Maes Pils, ob 20. uri pa bo se srečanje med Olympiakosom in Maxiconom, medtem ko bo finale za prvo mesto jutri ob 20. uri (neposredni prenos po TV Montecarlo).

Italijanski moštvi sta favorizirani, čeprav bi lahko bil Olympiakos za Maxicono trd oreh. Za sesterko iz Parme je to že enajsti zaporedni nastop v finalu enega od evropskih pokalov. Pokal prvakov je osvojila dvakrat (leta 1984 in 1985), v finalu pa nastopila šestkrat. Predlani je Maxicono v odločilni tekmi ugnal moskovski CSKA, ki je takrat že trinajstič (in zadnjič?) osvojil pokal, na klopi ruske ekipe pa je sedel znani strokovnjak Kondra, ki zdaj vodi prav Olympiakos. Za brazil-

skega trenerja Maxicono Bebeta, bo to motiv več za oddolžitve.

Za Messaggero, ki ima za sabo precej bolj skromno tradicijo od Parme, saj gre v bistvu za klub, ki se ima za svoj vzpon zahvaliti predvsem finančnim vlaganjem družbe Ferruzzi, bo to se- le drugi nastop v finalu po lanskem zmagi prav tu v Atenah.

Messaggero se je letos okrepil prav z enim od boljših igralcev Maxicono, Argentincem z italijanskim potnim listom Renanom Dal Zottom. Sploh pa za Maxicono velja, da prodaja svoje najboljše igralce, a ostaja vedno v spici. Zdaj se celo govori o tem, da bo klub zapustil sloviti Andrea Giani.

V dosedanjih 34. izvedbah pokala prvakov je največ prvih mest izbojevala bivša Sovjetska zveza (15) pred Romunijo (6), Italijo in Českoslovasko (5), po eno zmago pa imajo Bolgarija, Vzhodna Nemčija in Poljska.

Uspeh Maxicono ali Messaggera bi za Italijo pomenil ponovitev trojne pokalne zmage iz lanske sezone in iz sezone 1983/1984. Letos je namreč Misura Mediolanum iz Milana že osvojil pokal pokalnih zmagovalcev, Sisley iz Trevisa pa konfederalni pokal Cev.

NOVICE

Kazen za Mihajlovića

MILAN - Potem, ko je v nedeljo na prvenstveni tekmi proti Cagliariu udaril enega od nasprotnikov, je bil nogometas Rome Sinisa Mihajlović diskvalificiran za eno kolo. Kazen je milejša od pričakovanega. Sportni sodnik je v italijanski A ligi enako kaznoval se trinajst nogometasev. Ti so: Bianchini (Foggia), Luzardi, Corino in Riedle (Lazio), Faccenda in Luppi (Fiorentina), Aldair (Roma), Domini in de Paola (Brescia), Crippa (Napoli), Di Canio (Juventus), Manicone (Inter) in Mariotti (Udinese).

Milan umaknil kandidaturo

MILAN - Tresla se je gora, rodila se je mis. Inicijativni odbor je včeraj tudi uradno umaknil kandidaturo Milana za izvedbo poletnih olimpijskih iger za leto 2.000. Predsednik odbora Moratti je izrazil svoje veliko obžalovanje in naglasil, da bi lahko opravljeno delo morebiti koristilo za kaksno kasnejšo kandidaturo. O svojem sklepu bo Milan obvestil Mednarodni olimpijski komite na prihodnjem zasedanju te organizacije v Atlanti. Milan se igrat odpoveduje zaradi skandalov o podkupninah, v katerega so vpleteni tudi znani lombardijski politiki in gradbeniki.

Pariz - Nica: Museeuw dobil četrto etapo

SAINT ETIENNE - Belgijec Johan Museeuw je v sprintu dobil četrto etapo kolesarske dirke od Pariza do Nice, pred Italijanom Sciandrijem in Francozom Colottijem. Vodstvo na skupni lestvici je obdržal Svcir Zulle, ki je bil včeraj šesti.

Tirensko - Jadransko morje: Zabelu prva etapa

FIUGGI - V prvi etapi kolesarske dirke od Tirenskega do Jadranskega morja (Ostia - Fiuggi, 189 km) je v sprintu zmagal Belgijec Eric Zabel. Na drugo mesto se je uvrstil Danec Skibby, tretji pa je bil Moldavec Cmil. Glavna je na cilj prispela v zmagovalečevem casu.

Kasparov premagal Karpova

LINARES - Na veleojstrskem sahovskem turnirju 18. kategorije so odigrali 10. kolo, ki je bilo eno od najborbenjših doslej. V derbiju vodilnih je svetovni prvak Gari Kasparov premagal Anatolija Karpova in je zdaj s točko prednosti prvi na lestvici. V drugih srečanjih je Gelfand premagal Ljubojevića, Barejev Timmana, Kramnik Beljavskega in Sirov Kamskega. Vrstni red po 10. kolu: Kasparov 7, 5, Karpov in Anand po 6, 5, Kramnik in Salov po 5 (1) itd.

Veliko zanimanje

DÜSSELDORF - Mostvenega svetovnega prvenstva v tenisu z nagradnim skladom 1,75 milijona mark, ki bo od 17. do 23. maja v Düsseldorfu (Nemčija) se bo udeležilo kar pet izmed desetih najboljših igralcev na lestvici ATP. Za ZDA bosta nastopila drugi igralec sveta Pete Sampras in Michael Chang (sedmi), za Švedsko Stefan Edberg (tretji), za Česko Petr Korda (peti) in za Nemčijo Michael Stich (deseti). Poleg navedenih držav bodo na turnirju nastopile še Rusija, Španija in Francija, osma država pa bo Švica ali Nizozemska. Zanimanje gledalcev za srečanje je izjemno, saj so prireditelji doslej, dva meseca pred turnirjem, uspeli prodati že 68.000 vstopnic.

Borg klonil v prvem kolu

ZARAGOZA - Šestintridesletni Sved Björn Borg, ki se že nekaj časa poskuša vrniti na teniška igrišča, je v 1. kolu mednarodnega teniskega turnirja z nagradnim skladom 200.000 dolarjev izgubil proti Portugalcu Joao Cunhi-Silvi z 1:6, 7:5 in 5:7. Petkratni wimbledonski zmagovalec se je resneje upiral le v drugem in tretjem nizu. Rezultati 1. kola: Göllner (Nem) - Sansom (Fr) 3:6, 6:3, 6:4, Järud (Sve) - Ringlewski (Nem) 6:1, 6:7, 7:5, Gustafsson (Sve) - Baur (Nem) 7:6, 7:6, Matiszewski (ZDA) - Jonsson (Sve) 6:2, 7:5, Damm (Česka) - Antonitsch (Avs) 6:2, 6:1.

Suhadolčeva 18. na treningu

LILLEHAMMER - Na prvem treningu ženskega smuka za svetovni pokal v norveškem Lillehammerju je bila najhitrejša svetovna prvakinja Kanadčanka Kate Pace s časom 1:55,75. Na zelo dobrem 18. mestu je bila Mojca Suhadolc, ki je zaostala za 4,14 sekunde, Spela Petnar je bila 43. (z zaostankom 6,80 sekunde), druge slovenske tekmovalke pa niso nastopile.

Senna v Johannesburgu

JOHANNESBURG - Včeraj je Aerton Senna prispel v Johannesburg ves sproščen in srečen, potem ko se je odločil, da bo vendarle nastopil na tekmi za veliko nagrado Južne Afrike. 32-letni Brazilc je namreč privolil, da bo na prvi letošnji dirki se nastopil za ekipo McLaren. »Utrujen sem, vendar sem vesel, ker bom nastopil. O nadaljevanju kariere se bom odločil pozneje«, je dejal trikratni svetovni prvak, ko je priletel iz Londona. »Vse je prišlo tako iznenada, nisem imel veliko časa za trening. Avtomobil je dober in bo lahko konkuriral drugim. Sicer ne bi bil tukaj, kajne?«, je menil Senna, ki bo vozil za angleško moštvo skupaj z Americanom Michaelom Andrettijem.

Presenetljiv poraz Manchester Uniteda

LONDON - V najboljši angleški nogometni ligi so moštva že odigrala nekaj srečanj 33. kola, najbolj pa je presenetil zadnjevršeni Oldham, ki je v lankashirskem derbiju premagal vodilni Manchester United in tako omogočil Aston Villi, da seveda četrta Tottenham, ponovno prevzame prvo mesto. Blackburn Rovers kljub odličnemu vodenju Kennya Dalglisha brez najboljšega strelca lige Alana Shearera ni tako učinkovit in je Southamptonu prepustil pomembno točko v boju za uvrstitev v evropske pokale. Velik korak v boju za obstanek v ligi pa je naredil Wimbledon z zmago nad Middlesbroughom. Rezultati: Blackburn - Southampton 0:0, Wimbledon - Middlesbrough 2:0, Oldham - Manchester United 1:0. (I. G.)

ATLANTA 1996 / NEVERJETNO!

Novi stadion bi lahko po igrah tudi porušili...

ATLANTA - Vse kaže, da olimpijske igre v Atlanti leta 1996 ne bodo tako bogate, kot so mnogi napovedovali ob sprejetju kandidature tega ameriškega mesta. Po begu sponzorjev, ki jih je prestrašil ekonomski program Clintonove administracije, po katerem naj bi zvezno blagajno napolnili z novimi davki za industrije in podjetnike, se vse bolj poglablja tudi spor okrog gradnje novega stadiona za otvoritev in tekmovanja v lahki atletiki.

Med zadnjim zasedanjem občinskega sveta v Atlanti je bilo med prebivalci mnogo negodovanja zaradi možnosti, da bi gradnjo sofinansirali z novimi davki, taksnimi, kakršne je svojim občanom leta 1976 vsilila občina Montreal za igre v Kanadi, kjer se sedaj niso izplačali vseh dolgov. Domnevajo zato, da se občinski možje ne bodo hoteli zameriti svojim volilcem. Posebno glasni so prebivalci najbolj revnih mestnih četrti, kjer je celo prišlo do zavezništva med belci in crnci, čeprav je Georgija država, v kateri je rasna nestrpnost še zelo razširjena.

Lider nasprotnikov olimpijskim gradnjam, ki bi zahtevala uničenje na desetine stanovanjskih blokov v periferiji, je sin leta 1968 umorjenega borca za pravice temnopoltega prebivalstva Martina Luthra Kinga. Po njegovem mnenju želi občinska uprava z novim urbanističnim nacrtom še bolj lociti mesto na dva v bistvu med sa-

bo nepovezana dela, da bogatašem ne bi bilo treba gledati bede njihovih revnejših sodržavljanov.

Toda v skrbih ni samo 650 tisoč prebivalcev območja, kjer naj bi zgradili stadion. Domala vsi se bojijo, da bodo morali za ta objekt bolj ali manj globoko seči v žep, ker gre pač za javno gradnjo, zlasti potem, ko se je močno ohladilo zanimanje megotke Teda Turnerja, da bi po igrah najel stadion za svojo profesionalno baseballsko ekipo Atlanta Braves. Turner je namreč dal razumeti, da ne bo potrošil niti dolarja za poolimpijsko obnovo objekta (zmanjšanje stevala sedežev). Lastnik znane televizijske postaje Cnn se je tudi premislil glede najemnine. Najprej je objubil, da bo pri placevanju vsakih sedem mesecev upošteval naraščanje inflacije, zdaj pa zahteva, da bi za vsako leto - in to do leta 2.016 - placeval »sam« poldrugi milijon dolarjev.

Javno mnenje je prepricano, da Turner zahteva zase prevelike ugodnosti, a se boji, da bo Občina klonila pred njegovimi izsiljevanji, da bi se tako ali drugače »resila« vprašanja stadiona.

Ce se s Turnerjem ne bo dogovorila, bo namreč ostal stadion za vse večne case prazen, občinska uprava pa bo morala trošiti denar za redno vzdrževanje. Zato organizatorji iger razmišljajo celo o tem, da bi stadion zgradili nekeje drugje in ga takoj po igrah porušili!

PRVENSTVO NBA / PETROVIĆ ŠE NAPREJ ZELO KORISTEN ZA NETSE

Houston še naprej nepremagljiv Zdaj že deset zaporednih zmag

Med strelci se je v zadnjih dveh kolih najbolj izkazal D. Wilkins

VANJA JOGAN

NEW YORK - V Midwest diviziji je prišlo do velike novosti, saj je Houston nanizal se 4 zaporedne zmage in prevzel vodstvo skupine pred San Antoniom in Utahom.

V Pacific diviziji pa je Phoenix s štirimi zmagami dodatno povečal prednost in bo skoraj gotovo zaključil prvo fazo prvenstva na najboljši izhodiščni točki za play off. Boljše kot v prejšnjih tednih so se odrezale tudi vodilne ekipe »Atlantic division«, saj sta New York in New Jersey zmagala obe odigrani tekmi, Boston pa kar tri. V »Central division« je Chicago zmagal dve tekmi od treh, s tremi zaporednimi uspehi pa se mu je na lestvici nekoliko približal Cleveland.

TEAM OF THE WEEK: Prav gotovo so v tem času najbolj zadovoljni pri Houstonu, ki je z desetim zaporednimi zmagami presenetljivo prevzel vodstvo v skupini. Z velikanom Olajuwanom je ekipa izredno dobro pokrila pod kosema, medtem ko so ostali člani prve peterke dokaj neznani širsi množici: Thorpe, Horry, Maxwell in Smith. Prvi menjava sta Bullard in Herrera, manj pa igrata Garland in Brooks. Rocketsi so letošnje sezone priceli poleno, zatem pa so igrali nihajoče in bili stalno na solidnem tretjem mestu. Z boljšim učinkom centra Olajuwana pa so vsi pridobili na samozavesti in sedaj so že skoraj mesec dni ne-

premagljivi.

WILKINS SE PRIBLIZUJE! Michael Jordan ze nekaj časa neredno igra, saj ga pestijo manjše poškodbe, kar se tudi odraža v nižji minutazi in seveda manjšim številom točk (poprečno 32,5 točk na tekmo). Vse boljše pa igra zvezda ekipe Atlanta Dominique Wilkins, ki ima sedaj že poprečno 29,2 točk. Sledijo Karl Malone (Utah) 27,6, Chris Mullin (G. State) 25,9, Charles Barkley (Phoenix) 25,9 in Hakeem Olajuwon (Houston) 24,8.

RODMAN BREZ KONKURENCE: Glede skokov smo že prejšnji teden zapisali, da prednjaci član Detroita Dennis Rodman (ob povratku na igrišče po 14 tednih odsotnosti zaradi poškodbe je lastnemu brivcu velel, naj mu v lasti izpiše »I am back«), ki ima 18,8 skokov na tekmo. Od daleč mu sledijo Shaquille O'Neal (Orlando) 14,3, Charles Barkley (Phoenix) 13,0, Hakeem Olajuwon (Houston) 12,5, Kevin Willis (Atlanta) 12,5 in David Robinson (San Antonio) 12,1.

»NATAKAR« STOCKTON: Igralci ekipe Golden State se večkrat počutijo kot v bifeju, saj je dovolj, da naročijo svojemu playmakerju kje, kdaj in kako želijo zogo in John Stockton za to takoj poskrbi. Stockton, ki je pred kratkim prekoril mejo 8000 asistenc v karieri (doslej je še trije boljši od njega: Magic Johnson, Oscar Robertson

Patrick Ewing in Williams (telefoto AP) v boju za žogo

in Isiah Thomas), vodi na lestvici asistenc s poprečjem 12,4, sledijo Tim Hardaway (Golden State) 10,7, Scott Skiles (Orlando) 9,5, Tyrone Bogues (Charlotte) 9,2, Isiah Thomas (Detroit) 8,9 in Michael Williams (Minnesota) 8,7.

THE NEW NAME: V morju igralcev, ki nastopajo v prvenstvu NBA, ni lahko priti na površje, letos pa je to uspelo soigralcu Petrovića pri ekipi New Jersey. To je Derrick Coleman, ki nastopa tretje leto v tej ligi in igra letos res izredno, o cemer pričajo tudi nekateri podatki: 20 točk in 11,6 skokov na tekmo, ter 80% pri izvajanju prostih metov, Netsi pa so na dobri poti za ponovno kvalifikacijo v play off. Gle-

de Petrovića omenimo le običajne zadovoljive številke v zadnjih tekmah: 29 točk (9:18 pri metu, 9:10 v prostih metih in ena trojka) ter 6 asistenc in 4 skoki proti Orlando, 25 točk (11:16 pri metu, 3 trojke) proti Denverju.

TOP SCORERS: Ob odsotnosti Jordana (poskodovan gleženj) ima glavno D. Wilkins (Atl.), ki igra uspešno, kot se nikoli doslej. V zadnjih dveh tekmah je dosegel 42 in 36 točk. V tem tednu so se ob njem najbolj izkazali I. Thomas (Detr.) 40, Pippen (Ch.) 39, K. Malone (Utah) 38 in 32, Ewing (NY) 37, Barkley (Phoenix) 36 in 32, Anderson (Orl.) 36, Dumars (Detr.) 35, Miller (Ind.) 34, Coleman (NJ) 34, Person (Minn.) 33, J. Malone

(Utah) 32 ter Manning (Clip.) 32 in 32.

VZHODNA KONFERENCA

Atlantic division: New York 39-18; New Jersey 33-25; Boston 32-26; Orlando 28-28; Miami 24-33; Philadelphia 20-37; Washington 16-41.

Central division: Chicago 41-18; Cleveland 39-21; Charlotte 32-26; Indiana 29-31; Atlanta 29-31; Detroit 25-33; Milwaukee 23-36.

Midwest division: Houston 38-21; San Antonio 37-21; Utah 35-25; Denver 24-34; Minnesota 14-42; Dallas 4-53. Pacific division: Phoenix 44-13; Seattle 40-19; Portland 34-21; LA Lakers 31-26; LA Clippers 29-30; Golden State 25-34; Sacramento 18-41.

DEŽELNI FINALE V SMUČANJU

V ostri konkurenci naši smučarji v sredini

V nedeljo čaka tekmovalce nastop na tržaškem prvenstvu - Konec tedna bo tudi prvenstvo v teku

V lepih sončnih, ceprav mrzlih dnevih je bil prejšnji konec tedna v Sappadi deželni finale za kategorijo pionirjev. Na sporedu so bile tri tekme, v petek superveleslalom, v soboto slalom in nedeljo veleslalom v organizaciji Sci Club Ravascletto. Tega tekmovanja se je udeležilo 6 naših smučarjev. Ze v začetku je bilo videti, da ne bo lahko za naše smučarje, kajti koncenca je bila izredno huda. Tako, da je za naše smučarje ze lep uspeh uvrstitev na sredino lestvice.

Preidimo na rezultate. Na sobotnem superveleslalomu na progi Monte Sierra je zmagala Irina Germani (Sci Club 70) s casom 75.18. S casom 94.59 je bila Fjona Mezgec (Brdina selekcija Indules) na 20. mestu. Takoj za njo se je s casom 99.06 uvrstila sestra Karin Mezgec. Te tekmovalke so merile svoje moči v kategoriji deklic.

Med narasčajnicami je zmagala Lazzaro Lara (M. Lussari) s casom 72.13. Na 14. mesto se je uvrstila s casom 70.70 stinrajsta, Karin Mezgec pa se je s casom 75.24 uvrstila na 20. mesto. Med narasčajnicami je zmagala Katia Casolino s casom 59.10. Na 17. mesto se je uvrstila Jasmina Strekelj s casom 73.12.

Med narasčajniki je zmagal Tiziano Ceconi (Ciment) s casom 70.15. Med našimi smučarji je bil najboljši Gabrijel Talotti (Brdina selekcija Indules), ki se je s casom 80.10 uvrstil na 31. mesto. 33. mesto je pripadlo Danijelu Tenceju s casom 83.43, takoj za njim se je uvrstil Dimitrij Praselj s casom 83.84, oba teknujeta za Breg.

Boljše je slo našim v soboto na slalomu, ki je potekal na črni progi v Sappadi. Na višinski razliki 130 m je bilo postavljenih 42 vrtic. Med deklicami je bila po dveh voznjah tokrat najboljša As-

sandri Jessica (Lussari) s skupnim casom 97.96. Dobro je smučala calnica Brdine Fjona Mezgec, cas 113.08 pa ji je prinesel 11. mesto, na 14. mesto pa se je s casom 121.34 uvrstila Karin Mezgec.

Med narasčajnicami je zmagala lanska državna prvakinja v nizji kategoriji Katia Casolini (Lussari) s casom 94.08. Na 16. mesto se je uvrstila s casom 118.79 Jasmina Strekelj. Med narasčajniki je zmagal Marchi Andrea (Blue Horse Pn) s casom 88.25. Tudi tokrat je bil najboljši med našimi smučarji Gabrijel Talotti, cas 109.69 mu je prinesel 23. mesto. Na 30. mesto se je uvrstil Dimitrij Tence s casom 136.25, njegov klubski tovaris Dimitrij Praselj pa ni dokoncal tekme.

V nedeljo so se smučarji ponovno preselili na progo Nazionale, kjer je bil na sporedu veleslalom. Med deklicami je zopet zmagala Irina Germani s casom 61.09. Fjona Mezgec je bila s casom 70.70 stinrajsta, Karin Mezgec pa se je s casom 75.24 uvrstila na 20. mesto. Med narasčajnicami je zopet zmagala Katia Casolino s casom 59.10. Na 17. mesto se je uvrstila Jasmina Strekelj s casom 73.12.

Med narasčajniki je zopet zmagal Andrea Marchi s casom 57.76. Gabrijel Talotti se je s casom 65.13 uvrstil na 28. mesto. Dimitrij Praselj se je s casom 67.24 uvrstil na 31. mesto, tekme pa tokrat ni dokoncal Danijel Tence.

Tudi v Piancavalu je bil deželni finale v veleslalomu in to v kategoriji baby in cicibani. Tudi tu je bila konkurenca res ostra,

lahko bi celo rekli, da je vsako leto večja. V kategoriji baby za deklice je zmagala Consuelo Cuomo (Lussari) s casom 50.45. Na 16. mesto se je uvrstila Martina Bogatec (Mladina Resco) s casom 63.09. Alessia Pizzin (Lussari) s casom 47.94 je zmagala med cicibankami. Dobro se je tudi tokrat uvrstila Ingrid Bianchi (Brdina selekcija Indules), cas 53.82 pa ji je prinesel 16. mesto. Med cicibani je zmagal Massimo Lazzaro (Lussari) s casom 44.62. Tu se je uvrstil na 27. mesto Giorgio Piattacco s casom 54.08, takoj za njim je pristal s casom 54.72 Erik Piccini, oba teknujeta za Brdino selekcijo Indules. Skoda, da je na tem finalu manjkalo zaradi gripe polovica naših smučarjev, ki so se kvalificirali na ta finale.

Tudi mladinci so imeli tekmi FISU v Forniju in sicer slalom v dveh spustih. Med moskimi je zmagal Oscar Pachner (Sappada). Na 28. mesto se je uvrstil Marko Suber, 36. mesto pa je zasedel Peter Ferluga (Brdina selekcija Indules). Na tej tekmi je startalo 95 tekmovalcev. Med ženskami je tekmovala tudi Valentina Suber (Brdina selekcija Indules), vendar zal tekme ni dokoncala.

V nedeljo pa bo v Sappadi tradicionalno tržaško prvenstvo, kateriga se bodo udeležili gotovo številni zamejski smučarji, tekmovalci in rekreativci. Moski kot ženske bodo merili svoje moči v veleslalomu. Zanimivo pa bo tudi v soboto, ko bo Tržaško prvenstvo v teku na smučeh. Tu so gotovo favoriti med mladinci tekaci Mladine Resco pod vodstvom Borisa Bogatca.

E. M.

TRADICIONALNE ZIMSKE ŠPORTNE IGRE SPDT

Po težavah z vremenom prirediteljev v celoti uspela

Udeležba zaradi drugih vzporednih tekmovanj nekaj skromnejša

tudi zato, ker je bilo v nedeljo na sporedu se nekaj drugih tekmovanj zamejskih Slovencev. Vsekakor so prireditelji zadovoljni z uspehom, s potekom tekmovanja in tudi s pripravo proge, pri kateri so prispevali smučarski učitelji na Trbizu.

Zadovoljni so bili tudi tekmovalci, saj so dosegli lepe rezultate in odnesli lepa priznanja in pokale. Najbolj so bili zadovoljni smučarji Smučarskega kluba Devin, ki so se tekmovanja udeležili polnostevilno

in odnesli pokal za najbolj uspešno društvo (na sliki z osvojenim pokalom: foto Maja Pahor).

Ob koncu tekmovanja, oziroma ob porazdeljevanju priznanj in pokalov, so prireditelji imeli prikupno zamisel. Ob priliki 8. marca, praznika žena, so vsem ženskim tekmovalkam in prisotnim gostjam delili sopke mimoz. Obenem so izrekli zahvalo vsem, ki so na katerikoli način pomagali pri organizaciji in uspešnem poteku tekmovanja.

(L. A.)

Izidi nedeljskih tekem

Miske

1. N. Furlani (Devin) 0'50"91; 2. E. Sancin (Brdina) 1'2"1; 3. S. Perossa (Devin) 1'20"47.

Miski

1. B. Bogatec (Mladina) 0'50"35; 2. P. Kocjančič (Devin) 0'52"8; 3. J. Sedmak (SPDT) 1'1"25; 4. M. Zupan (SPDT) 1'1"50; 5. M. Sadlowski (Mladina) 1'10"15.

Deklice

1. N. Milic (Mladina) 0'47"85; 2. J. Del Linz (Mladina) 1'1"43; 3. K. Furlan (Devin) 1'16"32.

Dečki

1. R. Pertot (Devin) 0'51"67; 2. M. Stefano (Devin) 0'52"47.

Narasčajnice

1. M. Kufersin (Brdina) 0'49"1.

Narasčajniki

1. A. Paulina (Devin) 0'43"78; 2. M. Babic (SPDT) 0'49"79; 3. A. Kozma (Devin) 0'54"13.

Mladinke

1. S. Susic (Devin) 0'42"53; 2. V. Mezgec (Brdina) 0'46"54; 3. L. Praselj (Mladina) 0'47"10; 4. H. Sigoni (Mladina) 0'49"34; 5. R. Greco (Devin) 0'55"23.

Clanice

1. G. Pieri (Devin) 0'45"66; 2. W. Puric (Devin) 0'45"67; 3. J. Rudes (SPDT) 0'46"85; 4. J. Skrk (Devin) 0'48"27; 5. M. Janežič (Brdina) 0'48"28; 6. T. Puric (Devin) 0'48"30; 7. T. Pieri (Devin) 0'50"20; 8. V.

Fachin (SPDT) 0'50"39; 9. T. Pogacnik (Breg) 0'50"59; 10. P. Puric (Brdina) 1'4"32; 11. V. Jercog (SPDT) 1'16"44.

Dame

1. L. Legiša (Devin) 0'54"95; 2. M. Fachin (SPDT) 1'6"34; 3. M. Ferluga (Brdina) 1'12"48.

Mladinci

1. C. Volpi (Brdina) 0'38"33; 2. D. Toscano (Devin) 0'41"65; 3. J. Andolsek (Brdina) 0'59"63.

Clani

1. I. Vodopivec (Breg) 0'39"60; 2. E. Vodopivec (Breg) 0'40"39; 3. A. Stefancic (Breg) 0'40"39; 4. D. Susic (Devin) 0'45"73; 6. R. Devetak (SPDT) 0'45"79; 7. I. Devetak (SPDT) 0'48"87; 8. M. Kandut (SPDT) 0'49"50; 9. P. Garofolo (Devin) 0'50"8; 10. M. Andolsek (Brdina) 0'50"9; 11. M. Adamic (Devin) 0'50"66; 12. R. Vidali (Breg) 0'55"60.

Amaterji

1. B. Milic (Mladina) 0'43"54; 2. B. Vidmar (Mladina) 0'44"47; 3. R. Greco (Devin) 0'50"32; 4. D. Paulina (Devin) 0'51"49; 5. P. Ghezzi (Mladina) 0'52"83; 6. P. Suhadolc (SPDT) 0'59"37.

Veterani

1. S. Susic (Devin) 0'46"2; 2. P. Fachin (SPDT) 0'49"17; 3. S. Ferluga (Brdina) 0'51"16; 4. A. Ferluga (Brdina) 0'51"56; 5. J. Puric (Devin) 0'51"67; 6. M. Skabar (Brdina) 0'55"25; 7. M. Devetak (SPDT) 0'56"39; 8. J. Sigoni (Mladina) 1'0"39; 9. Aldo Zezlina (SPDT) 1'3"40; 10. G. Abram (SPDT) 1'7"22; 11. E. Bratos (Brdina) 1'38"16.

Baby ženske

1. M. Bogatec (Mladina) 0'33"26; 2. I. Gantar (Devin) 0'33"98; 3. M. Paulina (Devin) 0'35"61; 4. A. Adamic (Devin) 0'38"97; 5. R. Puric (Brdina) 0'40"77; 6. M. Gantar (Devin) 0'41"25; 7. M. Sancin (Brdina) 0'46"68; 8. M. Piccini (Brdina) 1'5"30.

Baby moski

1. A. Adamic (Devin) 0'28"79; 2. J. Furlani (Devin) 0'31"31; 3. J. Vidmar (Mladina) 0'31"79; 4. D. Ghezzi (Mladina) 0'35"91; 5. I. Zupan (SPDT) 0'44"40; 6. J. Sadlowski (Mladina) 0'46"75; 7. D. Polissa (Brdina) 0'51"22; 8. A. Milic (Mladina) 1'0"90.

Absolutna lestvica - ženske

1. S. Susic (Devin) 0'42"53; 2. G. Pieri (Devin) 0'45"66; 3. W. Puric (Devin) 0'45"67; 4. V. Mezgec (Brdina) 0'46"54; 5. J. Rudež (SPDT) 0'46"85; 6. L. Praselj (Mladina) 0'47"10; 7. N. Milic (Mladina) 0'47"85; 8. J. Skrk (Devin) 0'48"27; 9. M. Janežič (Brdina) 0'48"28; 10. T. Puric (Devin) 0'48"30; 11. M. Kufersin (Brdina) 0'49"1; 12. H. Sigoni (Mladina) 0'49"34; 13. T. Pieri (Devin) 0'50"20; 14. V. Fachin (SPDT) 0'50"39; 15. T. Pogacnik (Breg) 0'50"59.

Absolutna lestvica - moski

1. C. Volpi (Brdina) 0'38"33; 2. I. Vodpivec (Breg) 0'39"60; 3. E. Vodopivec (Breg) 0'40"39; 4. Ales Stefancic (Breg) 0'40"39; 5. D. Susic (Devin) 0'41"65; 6. D. Toscano (Devin) 0'41"65; 7. B. Milic (Mladina) 0'43"54; 8. A. Paulina (Devin) 0'43"78; 9. B. Vidmar (Mladina) 0'44"47; 10. S. Skerk (Devin) 0'45"73; 11. R. Devetak (SPDT) 0'45"79; 12. S. Susic (Devin) 0'46"2; 13. I. Devetak (SPDT) 0'48"87; 14. P. Fachin (SPDT) 0'49"17; 15. M. Kandut (SPDT) 0'49"50.

Društvena lestvica

1. 1212 Devin; 2. 549 Mladina; 3. 488 Brdina; 4. 443 SPDT; 5. 186 Breg.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 1998.

■ Obveznice dajejo letno 11,50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

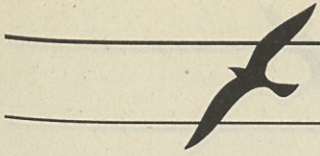
■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 12. marca.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. marcem; ob vplačilu (17. marca) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

Gledališča

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: 22. in 30. t. m. ob 20. uri (Stihova dvorana) B. Slade: Ob le-tu osorej. Režija Boris Kobal, igrata Polona Vetrh in Ivo Ban. Vstopnice 600 SIT.

JUTRI: ob 21. uri (Okrogla dvorana) F. Milčinski: Ne smejte se, umrl je klovn. Avtorski projekt Vite Mavric.

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri Kralj Lear, zadnja predstava v tej sezoni. Vstopnice 200, 450, 550, 650 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zai-graj se enkrat, Sam. Razprodano.

JUTRI: ob 17. in 20. uri Allen: Zai-graj se enkrat, Sam. Razprodano.

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (za izven in konto).

13.t.m. ob 20.uri (Mala drama) I. Cankar: Pi-sma Ani. Za izven in konto.

Obiskovalce obveščajo, da so vse predstave Zai-graj se enkrat, Sam v marcu razprodane.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri Verdi: Requiem.

JUTRI: ob 16.30. uri Verdi: Don Carlos.

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri in 19. t. m. ob 16.30 Cudežni mandarin/Carmen, balet.

15. t. m. ob 15. uri in 20. t. m. ob 19. uri Go-lub: Krapnova kobila.

16. in 17. t. m. ob 19. uri Verdi: Requiem.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 21. uri (Mala scena MGL) Klinika Tivoli d. o. o.

JUTRI: Napovedana predstava : A. P. Cehov, T. Brasch: Platonov (za izven in konto) - ODP-AD.

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri M. Frayn: Hrup za odrom (za izven in konto).

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 21. uri Dramski observatorij Zenit. Za izven.

JUTRI: ob 16. in 19.30 uri V. Taufer: Odisej in sin ali Svet in dom. Za izven.

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 19.uri A.A. Rozman: Tarfif. Za izven

Prodaja in rezrvacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

JUTRI IN V PRIHODNIH DNEH: 12. t. m. in 13. t. m. ob 20.00 uri M. Gavran: Mož moje zene.

Prodaja vstopnic v Jelovskovem likovnem salonu Kulturnega doma in v galeriji Labirint, ter uro pred predstavo pri blagajni Doma. Tel. 061/448-920.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 uri Z.Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe. Za izven. Prodaja vstopnic dva dni pred dnevnim predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo.

Rezervacije na tel. 061/312-860.

GLEDALIŠČE ANE MONRO

DANES: ob 22.uri pragozdna burleska Tarzan v epizodi Veliki mrhovinar

JUTRI: ob 21.uri premiera tragicne veseloigre z lutkami Napravite mi zanj krsto. Lutke je za-snoval Silvan Omerzu, predstavo je režiral Jan Zakonjšek, igrata pa Brane Vizintin in Bostjan Sever..

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 - Milan Jesih »Cesarjeva nova oblacila. Gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta.

MARIBOR

SNG OPERA

DANES: ob 19.30 Luna nad Missisipijem. Balet. Za red modri.

JUTRI IN V PRIHODNIH DNEH: 12. in 13. t. m. ob 19.30 uri G. Verdi: Rigoletto.

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 19.30 uri Puccini: La Boheme.

CELJE

SLG CELJE

NAPOVEDUJEMO: 26.t.m. ob 19.30 uri premiera, slovenska praiizvedba, Pierre Corneille: Odrska utvara. Predstava je za razprodana.

PTUJ

DOM KULTURE

DANES: ob 14.30 in ob 20. uri gostovanje SSG iz Trsta s predstavo Alda Nicolaja Hamlet v pikantni omaki.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20. uri (Solkan) L. Pirandello: Henrik IV. Premiera. Režija Mile Korun, dramaturginja Martina Bremec, scenografka in konstu-mografka Janja Korun, avtor glasbe Aldo Kumar.

Igrajo: Bine Matoh, Teja Glazar, Nevenka Sedlar, Jozef Hrovat, Ivo Barišić, Janez Starina, Zoran More, Iztok Mlakar, Rastko Krosil, Milan Vodopivec in Tone Solar.

JUTRI: ob 20. uri L. Pirandello: Henrik IV. Za red Petek in izven.

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo na sporedu: Backstage »Sottobanco« D. Starnoneja. Igrajo Angela Finocchiaro in Silvio Orlando. Režija D. Lucchetti. V abonmaju odrezek st. 9B (alternativno). Popust za abonente. Rezervacije in prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

V PRIHODNIH DNEH: od 26. do 28. t. m. - Sandro Massimini - »My fair lady«. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust. Predprodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rossetti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Izkaznice ni-so veljavne.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri ponovitev Mozartove opere Cudezna pisalca (Die Zauberflöte). Dirigent Lj. Jia. Režija Stefano Vizioli. Nastopajo Hans Sotin, Sally Wolf, Eva Jenis, Francesco Piccoli, Gemma Bertagnolli.

Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripco-vich.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

DANES: ob 20.30 gostovanje gledališke skupi-ne Il Gruppo della Rocca iz Turina, z delom »Le interviste impossibili«. Režija Oliviero Corbetta.

Nastopajo Fiorenza Brogi, Oliviero Corbetta, Bob Marchese, Mario Mariani. Ponovitev jutri, ob 20.30.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 22. in v torek, 23. t. m., ob 20.30 - Plexus T S.r.l. - Il mi-sterio dei bastardi assassini Roberta Thomasa. Režija Guglielmo Ferro.

VIDEM

GLEDALIŠČE PALAMOSTRE

DANES: ob 21. uri Le tentazioni di Toni. Režija Andrea Taddei.

GLASBA

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 11. in 17. uri Boris A.Novak: Stotisočnoga. Za izven. Tel. 061/314-789.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 16. uri So-botno popoldne za otroke: Pika Nogavicka. Go-stuje Malo plesno gledališče maribor. Prodaja vstopnic uro pred predstavo pri blagajni doma.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 17. uri De-setnica. V izvedbi LG Joze Pengov.

KULTURNICA VALENTIN VODNIK

V PRIHODNIH DNEH: vsako sredo ob 16.uri Cicipoj - glasbene igrice skozi pesem v zborčku, pripravnica za glasbeno solo na različnih glasbi-lih. Vpisujejo deklice in dečke od 3. leta dalje. Vpis in informacije vsak dan od 9. do 19. ure. Tel. 061/558-973.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: M. Pun-gartnik: Kralj Friderik Zobati. Za Os in VVO.

V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 10. in 11. uri Jan Zakonšek: Hudič in pastir, gostovanje LG iz Ljubljane.

Vstopnice lahko rezervirate tudi po tel. 062/26-748, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

RUŠE

RUMI KUKEL

V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 10. in 11. uri J. Kolaric: Slon Balon, gostovanje LG Mari-bor.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri Ples zivi v nas. Nastopajo plesne skupine iz Ve-lenja z gosti.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 19.30 A. Goljevšek: Cudežni kamen. Gostovanje PDG No-va Gorica v okviru tedna slovenske drame.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 9.30 in 11.15 (V Sovodnjah) H.C.Andersen: Slavcek.

JUTRI: ob 9.30 in 11.15 (v Doberdobu) H.C.Andersen: Slavcek.

TOLMIN

KULTURNI DOM

DANES: ob 10. in 11.15 uri Jan Zakonjšek: Hudič in pastir. Gostuje LG Ljubljana.

KOBRID

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 9.30 in 11.00 uri Jan Zakonjšek: Hu-dic in pastir. Gostuje Lutkovno gledališče Lju-bljana.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 8., 9.20, 10.30 in 11.40 uri Pravljica o velikanu Mrazaku. Gostuje lutkovno gledališče Maribor.

KOČEVJE

MUZEJ

DANES: ob 9. uri Naredimo lutkovno predsta-vo.

Ob 10. uri Gledališče v skatli. Lutkovna igrice VVz Kočevje.

Do konca marca bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja. Odprto od pone-deljka do petka od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v soboto od 9. do 12. ure. Zaradi lažje razpo-reditve prosijo, da obiske skupin pravocasnno sporočite na telefon 061/851-864.

Furlanija - Julijska krajina

GORICA

KULTURNI DOM-GORICA

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice gostuje po osnovnih solah in vrtih z otroško predstavo Hansa Christiana Andersena »Slavček«. Režija Marko Sosič. Nastopata Ne-venka Vrancic in Tone Solar. Glasba Aleksander Vodopivec, kostumi Giuliana Gerdol. Predstavo prirejajo v skupnem sodelovanju Kulturni dom Gorica, Slovensko stalno gledališče iz Trsta ter Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice.

DANES: ob 9.30 v Doberdobu (osn.sola P. Vo-ranc in vrtec) in ob 11.15 v Romjanu (Ronke).

JUTRI: ob 9.30 v Sovodnjah (za vrtec iz Sovo-denj in Rupe) in ob 11.15 vedno v Sovodnjah za osn. sole Sovodenj, Rupe in Vrha.

V sredo, 17. t.m., bo na vrsti Gorica in sicer ob 9.30 v vrtcu Ul. Brolo in ob 11.15 osn.sola O. Zu-pancic; v cetrtek, 18.t.m., ob 9.30 bo predstava v Standrežu (osn.sola in vrtec) in ob 11.15 v Ul. Max Fabiani v Gorici.

Zadnji dan v petek, 19. t.m., ob 9.30 v Krminu (osn.sola in vrtec Plesivo) in ob 11.15 v Steverja-nu.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 13. t. m., ob 19.30 Konzert II: »Meisterwerke des Belcantoe. Ponovitev v nedeljo, 14. t. m. in v ponedeljek, 15. t. m., ob 19.30

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 18. uri Boljsji trg - klubski boljsji trg s CD-ji, ploskami in vso ostalo glasbeno kramo. odslej ob sobotah med 18. in 20.30 uro. Vstop je za prodajalce in kupce prost.

14.t.m. ob 22. uri Matilda Video.

15.t.m. ob 20. uri Društvo Yam - Video: Lidija Asta, zvodnica in svetnica. Zur in ples.

Vroci telefon Kluba K4: 061/113-282.

ZIRI

GALERIJA SVOBODA

JUTRI: ob 18. uri literarni večer ob izidu knji-

ge Sirideset let pozneje, ki jo je napisal Joze Pe-ternelj-Mausar, slikar in pisatelj iz Zirov, avtorja knjige bo predstavil in se z njim pogovarjal prof. Janez Građišnik. Vabljeni!

KOPER

OSREDNJA KNJIZNICA

DANES: ob 19. uri prirejata Obalno planinsko društvo iz Kopra in knjižnica S. Vilhar, v okviru praznovanju 100-letnice organiziranja planinstva na Slovenskem, predstavitev knjige Dušana Je-lincica »Biseri pod snegom«. Avtorja bo predsta-vil Janko Blažej. Avtor knjige bo tudi prikazal diapozitive z vzpona na Everest.

Furlanija-Julijska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI: ob 18. uri srečanje z Angelo Finocchia-ro in s Silvio Orlando, ki nastopata v pred-stavi Sottobanco. Vstop prost.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 11. in 17. uri Boris A.Novak: Stotisočnoga. Za izven. Tel. 061/314-789.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 16. uri So-botno popoldne za otroke: Pika Nogavicka. Go-stuje Malo plesno gledališče maribor. Prodaja vstopnic uro pred predstavo pri blagajni doma.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 17. uri De-setnica. V izvedbi LG Joze Pengov.

KULTURNICA VALENTIN VODNIK

V PRIHODNIH DNEH: vsako sredo ob 16.uri Cicipoj - glasbene igrice skozi pesem v zborčku, pripravnica za glasbeno solo na različnih glasbi-lih. Vpisujejo deklice in dečke od 3. leta dalje. Vpis in informacije vsak dan od 9. do 19. ure. Tel. 061/558-973.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: M. Pun-gartnik: Kralj Friderik Zobati. Za Os in VVO.

V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 10. in 11. uri Jan Zakonšek: Hudič in pastir, gostovanje LG iz Ljubljane.

Vstopnice lahko rezervirate tudi po tel. 062/26-748, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

RUŠE

RUMI KUKEL

V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 10. in 11. uri J. Kolaric: Slon Balon, gostovanje LG Mari-bor.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri Ples zivi v nas. Nastopajo plesne skupine iz Ve-lenja z gosti.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 13.t.m. ob 19.30 A. Goljevšek: Cudežni kamen. Gostovanje PDG No-va Gorica v okviru tedna slovenske drame.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 9.30 in 11.15 (V Sovodnjah) H.C.Andersen: Slavcek.

JUTRI: ob 9.30 in 11.15 (v Doberdobu) H.C.Andersen: Slavcek.

TOLMIN

KULTURNI DOM

DANES: ob 10. in 11.15 uri Jan Zakonjšek: Hudič in pastir. Gostuje LG Ljubljana.

KOBRID

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 9.30 in 11.00 uri Jan Zakonjšek: Hu-dic in pastir. Gostuje Lutkovno gledališče Lju-bljana.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 8., 9.20, 10.30 in 11.40 uri Pravljica o velikanu Mrazaku. Gostuje lutkovno gledališče Maribor.

KOČEVJE

MUZEJ

DANES: ob 9. uri Naredimo lutkovno predsta-vo.

Ob 10. uri Gledališče v skatli. Lutkovna igrice VVz Kočevje.

Do konca marca bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja. Odprto od pone-deljka do petka od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v soboto od 9. do 12. ure. Zaradi lažje razpo-reditve prosijo, da obiske skupin pravocasnno sporočite na telefon 061/851-864.

Furlanija - Julijska krajina

GORICA

KULTURNI DOM-GORICA

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice gostuje po osnovnih solah in vrtih z otroško predstavo Hansa Christiana Andersena »Slavček«. Režija Marko Sosič. Nastopata Ne-venka Vrancic in Tone Solar. Glasba Aleksander Vodopivec, kostumi Giuliana Gerdol. Predstavo prirejajo v skupnem sodelovanju Kulturni dom Gorica, Slovensko stalno gledališče iz Trsta ter Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice.

DANES: ob 9.30 v Doberdobu (osn.sola P. Vo-ranc in vrtec) in ob 11.15 v Romjanu (Ronke).

JUTRI: ob 9.30 v Sovodnjah (za vrtec iz Sovo-denj in Rupe) in ob 11.15 vedno v Sovodnjah za osn. sole Sovodenj, Rupe in Vrha.

V sredo, 17. t.m., bo na vrsti Gorica in sicer ob 9.30 v vrtcu Ul. Brolo in ob 11.15 osn.sola O. Zu-pancic; v cetrtek, 18.t.m., ob 9.30 bo predstava v Standrežu (osn.sola in vrtec) in ob 11.15 v Ul. Max Fabiani v Gorici.

Zadnji dan v petek, 19. t.m., ob 9.30 v Krminu (osn.sola in vrtec Plesivo) in ob 11.15 v Steverja-nu.

Koroška

CELOVEC

Indija Koromandija

Templji južne Indije so prava vaba za turiste, na katere prežijo cele vojske beračev - Poseben odnos do žensk v Madrasu, prestolnici indijske filmske industrije

Tanjavur, tempeljsko mesto s 170 000 prebivalci, je nekdanja prestolnica kraljestva Chola. Največja vladarja te kraljevske dinastije sta bila Raja Raja, ki je zgradil tempelj Brihadeswara, in njegov sin Rajendra I, ki se je z Arabci boril za nadvlado nad trgovskimi potmi v Indijskem oceanu.

Tempelj Brihadeswara je del svetovne kulturne dediščine in je več kot tisoč let mesto molitev. Na 63 metrov visokem templju monolitna kupola, težka 81 ton, prekriva ogromen Sivov lingam. Kupolo so najverjetneje podobno kot stari Egipčani piramide postavili na njeno mesto s pomočjo 6 kilometrov dolge rampe. Vhod v notranje dvorice varuje eden od največjih monolitnih Sivovih bikov. Reliefe v kamnu, bogato okrašeni gopurami, kažejo v bogastvu detajlov celo budistične teme. Na zidovih in stropu, ki obdaja notranje dvorice, pa so freske, narejene v enaki tehniki, kakršna je znana v Evropi. Manjši arheološki muzej hrani fotografije in predmete iz templja, prikaz zgodovine dinastije Chola. Kot drugod pa kot nehindujec v najsvetejši nimas

vstopa. Galerija, ki nazorno kaže zob casa in posledice vlažnega podnebja, skriva za naše razmere majhno, a dragoceno zbirko bronznih kipcev bogov iz 9. do 12. stoletja.

V Tiruchipalliju, mestu s 730.000 prebivalci, se nad starim delom dviga tempelj Rock Fort. Po 437 stopnicah, vklesanih v skalo, se skozi temne hodnike bos počasi vzpenjas proti vrhu. Hinduji in učenci vojaške sole začudeno gledajo nas tujce, ki se sopihač počasi bližamo vrhu, na katerem tempe, posvečen slonjemu bogu Ganeshu, omogoča pogled na mesto, zavito v meglico ob sončnem zatonu.

Sestop s skale v mraku, skozi stare templeje iz 7. stol., je se večji podvig. Tipsje, iscove prave smeri, se sem in tja dotikamo hindujcev, ki prepeljuje hite domov. Ob izhodu se slonji blagoslov in po ulicah, polnih pouličnih prodajalcev, v hotel. V tempeljskem kopališču Amandapan ob reki Cauvery se pred obiskom templja očistis in pripravis na pogovor z bogom. V preprosti bambusovi koči caka brivec, ki obrije glavo do gola in premaze otroške glave pred nevarnim

soncem z rumenim prahom. Ob ogromnem svetem drevesu neplodne ženske darujejo z maslom maziljene kipe, obarvane z naravnimi barvili, kastro in disavami.

Tempelj Sri Rangana-thaswamy, eden največjih tempeljskih kompleksov Indije, meri 2,5 km². Obkrožen je s sedmimi koncentričnimi zidovi z 21 gopurami iz 14. do 17. stoletja in je plod različnih kraljevskih dinastij. Zadnji, največji, najbolj pisan, kicast gopuram je na glavnem vzhodu zgrajen sele leta 1980.

Po templju donijo zvonovi, lahko opazuje hindujce pri molitvi, počitku, odrasle in otroke pri kosilu, se sprehodis skozi tempeljski bazar, kjer med drugim prodajajo kadila, cvetje in druge darove, namenjene bogovom, ali pa opazuje napol udomačene tempeljske opice, ki prosijo za posladke. Spominjajo te na otroke, ki te povsod obkrožajo in zahtevajo svoj delež. Tako največkrat slišiš »maam, paise ali bonbon«, posledica tvoje dobrotljivosti pa je največkrat pravi pretep. Tako te ze kmalu izuči, da prosnje preslišiš, razen če je prosilec malo. Beračev, ki na tu-

risticnih tockah cakajo turiste v pravih zasedah in pobirajo svoj davek, pa je toliko, da po nekaj dneh postanese kljub dobri volji imun ali pa alergičen nanje.

Nasa naslednja postaja Madurai, eno najstarejših mest južne Indije s približno milijon prebivalci, je danes mesto biznisa, drobne industrije, bazarja, romarjev, templjev in prenočišč. Naseljeno je že več kot 2000 let. Poti obiskovalcev se stekajo v templju Shree Meenakshi, ki ga dnevno po ocenah obišče 10 000 ljudi.

Ogromni bazen Mariamman Teppakkulam, prizorišče vsakoletnega vodnega festivala v januarju in februarju, privabi se dodatne tisoče romarjev iz vse Indije. Zgrajen je bil v 17. stoletju. S podzemnimi kanali je povezan z reko Vaigai. V času festivala ga napolnijo z vodo in kipa Shree Menaksi in lorda Sundareshwara na posebnih colnih prepeljejo na tempelj, ki stoji na otoku sredi bazena. Preostali del leta pa je bazen prazen in služi kot igrišče za kriket ali pabnik za bivoale...

Zjutraj pa neprijetno presenečenje. Po večurni temeljiti preiskavi kovčkov, po odstranitvi

Devlaka z obrto glavo je pripravljena za vstop v tempelj

vseh baterij iz aparatov, večkratni identifikaciji prtljage, nam je letalo letalske družbe Air India zaradi stavke pilotov preprosto odletelo v Madras - prazno.

Ostali smo na letališču, prepusteni lastni iznajdljivosti. Tako se je začelo 12-urno romanje s taksiji v komaj nekaj več kot 530 kilometrov oddaljeni Madras. Po divji vožnji in petih defektih je nas konvoj dvanajstih taksijev nekaj čez eno uro zjutraj prispel v Madras. Vmes smo si ogledali več mehanicnih delavnic in vulkanizerjev, čajnice in zdravstveno postajo. Zdravstvo je v Indiji nasploh na nizki ravni. To ne pomeni, da ne poznajo modernih načinov zdravljenja, pač pa si dražje posege lahko privoščijo le bogati, večini pa ostane

le zdravljenje z zdravilnimi rastlinami in priprosnje k bogovom. Ordinacije so odraz vsakdanjika, čistota temu primerna, osebe se trudi, vendar s sredstvi, ki jih ima na voljo, ne more narediti veliko. Utrujen, umazan in vzklipljivi smo se poslovili nekje na mestni vpadnici in si zazeleli več sreče pri naslednjem predvidenem poletu. Fotoreporter londonske fotografске agencije je pikro pripomnil, da je odpovedi ze navajen, saj so mu odpovedali kar 12 notranjih poletov.

V Madrasu, eni od prestolnic indijske filmske industrije, imajo poseben odnos do žensk. Na avtobusih je polovica sedišč izključno namenjena le njim, v drugi polovici pa imajo prednost. Vendar je življe-

Plesalka (Obe fotografiji: Z. Dolenc - Strazar)

nje indijske ženske vse prej kot roznato. Se danes novorojenčke ženskega spola na vasi dostikrat zavrejo, saj pomeni dota za družino pravo katastrofo. Kult zrtvovanja devic boginji Kali oziroma Durgi pa je se kako živ. Indijke so se danes predvsem stroji za rojevanje otrok, kar je bilo včasih edini način boja proti osvajačevalcem. Povprečna indijska družina ima 7 do 8 otrok. A vendar so ženske letopa in bogastvo Indije. Cvetje v bogatih crnih laseh, zlat nakit in briljanti. Tako dragocenega nakita, tudi v oddaljenih vaseh in v najrevnejših slojih, nikoli ne bi pričakovali. Nakit je že tisočletja pomemben del vsakdanjika, združuje estetski užitek, veselje do življenja in je naložba za hude case. Zlato listje, cvetovi,

zivali na usesnih mecih, niz briljantov na nosu, zlate ogrlice in zapestnice, pri plesalkah se lasni nakit in nizi srebrnih zvončkov na nogah. Starinski nakit iz nebrušenih poldragih in dragih kamnov pri Indijkah ni priljubljen, morda zato, ker barvni kamni na temni koži ne pridejo do izraza. Drage kamne povezujejo s planeti in jim pripisujejo zdravilne moči. Kot zadnja modna pika na i pa se bindi - včasih mističen simbol pripadnosti kastam in bogu, danes bolj lepa dekoracija raznih barv, ki se ujemajo z barvo sarija.

Z mislijo na prostrana riziava polja, templeje, svilene sarije, na vonj po začimbah in zvok tisočeri zvončkov - namaste, pozdravljena Indija.

(Konec)

JUTRI

12. marca

Nacionalist, sovinst, revansist in se katera iz arzenala etiket se utegne prilepiti vsakomur, ki se loti problematice zadeve, kakršna je slovensko etnično ozemlje. Vendar ni prav, če zaradi strahu pred tako diskvalifikacijo o tej temi molčimo.

Slovenski narod je nedvomno fenomen svoje vrste in zasluži resno obravnavo. To, kar lahko danes opazujemo kot slovensko etnijo, strnjeno naseljeno na ozemlju Republike Slovenije in v njeni neposredni okolici, je le majhen ostanek nekdanje močne in razširjene skupnosti, ki je pokrivala prostor, večji od Norika. Toponimi in jezikovne posebnosti, ki jih se danes zasledimo širom Evrope in so nesporno slovenskega izvora, dokazujejo to tezo.

Priznati moramo, da narodna skupnost ni izmiseltina ali konstrukt. Lahko pa se tudi prepričamo, da narod ni nekaj večnega. Preveč močnih skupnosti je potonilo v temo zgodovine, zato smo dolžni skrbeti za ohranitev in napredek slovenske skupnosti. Da bi moralo biti to v okviru lastne države laže kot prej pod tujo oblastjo, je upravičeno pričakovati. Da pri tem niti veliki narodi ne izbirajo sredstev, kaže poteza italijanskega pesnika D'Annunzia, ki je po prvi svetovni vojni s svojimi legionarji zasedel Reko in jo priključil Italiji. Sicer ugledni pesnik se je rodil 12. marca leta 1863.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIČ

juha iz koromača
dagnje po mornarsko
zeleni solata
jabolčna pita

Dagnje po mornarsko

SESTAVINE:

1,2 kg dagnj, 100 g olivnega olja, 200 g belega vina, maslena kocka (50 g masla, 30 g moke), 1/2 limone, petersilj, sol, poper, 30 g cesna, 100 g svežega olupljenega paradižnika

CAS PRIPRAVE: 20 do 30 minut

Dagnje očistimo, dobro operemo in z lupino vred zložimo v kozico, v kateri smo segreli olivno olje. Dodamo sesekljan petersilj, cesen, sol, poper in na kocke narezan paradižnik. Zalijemo z vinom, pokrijemo in dušimo tako dolgo, da se dagnje odprejo. Odstranimo jim lupine, nekaj pa pustimo celih za dekoracijo. Ociscenim skolkam dodamo masleno kocko in limonin sok ter dušimo se nekaj casa. Ponudimo same, lahko pa jih zmesamo s kuhanim rižem - kot rizoto ali ponudimo z rezanci.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAVIČ PREDAN

krompirjev pire
paradižnikova omaka
medene hruške z orehi

Medene hruške z orehi

SESTAVINE:

4 hruške, 2 žlici medu, zlička kuhanega masla, 4 žlice zmletih orehov, zmleti kardamom, 2 dl sladke smetane, sladkor

Hruškam s posebnim nožem izdolbemo peske, nato pa jih olupimo. Peclje pustimo.

Opljene hruške povaljamo v medu, zmesanem z maslom, nato pa se v mesanici zmletih orehov in kardamoma v prahu.

Stepemo sladko smetano, jo sladkamo in razdelimo v štiri plitve kozarce. V vsak kozarec posadimo medeno hruško.

MODA VČERA J

Fiorucci jeve krave

NADA VODUSEK

Kadar se znajdem v Milanu, si vedno vzamem čas, da prebrskam vsa tri nadstropja dišece (včasih kar preveč omamno) trgovine z napisom Fiorucci. Tam prodajajo ogromno reči, ki jih niti malo ne potrebujem, vendar jih prodajajo tako, da si na koncu izberem kakšen droben »predmet želje«, ki me potem se dolgo spravlja v dobro voljo ali pa je, cisto preprosto, lep. Ljubek zvezek, v katerega je sicer zelo težko zapisovati, ali pa kicast pas iz vijolicastega plastičnega »krokodila«.

Letosnja pomlad je

pri Fiorucciju v znamenju krave. Črno-belo lisaste mlekarice. Ponosno stoji na veliki uokvirjeni sliki nasproti vhoda, njen (predstavljam si: zalosten in vlažen) kravji pogled pa bolsci vame tudi z emailiranih ali cinastih lončkov za mleko, kanglic in... kravat.

Trgovino na eminentnem Corsu Vittorio Emanuele so odprli leta 1967. In v njej so ze takrat prodajali »vse«. Elio Fiorucci, ki je leta 1962 od svojega očeta podedoval trgovino s cevji, je dobro vedel, kaj to pomeni: kopico potrebnih in nepotrebnih po-

trošnih predmetov, ki nas zabavajo, navdušujejo, sokirajo. Drzne sminke, psihadelicne nogavice, »odstekani« predmetki brez določenega namena, plastični cevji...

V šestdesetih letih je bil Fiorucci tisti, ki je v konservativno in dolgočasno italijansko modo prinesel nov duh. S svojih londonskih potepanj je v Italijo pritoval kreacije mladih angleških oblikovalcev. Sprva je prodajal le uvoženi dizajn: oblačila Zandre Rhodes, Osia Clarka, Mary Quantove in drugih. Kasneje je »duh usel iz stekleničke« in se razlezel tudi med domaco proizvodnjo. Se vedno pa ga je oplajal z idejami od drugod ali, bolje rečeno, od povsod, kajti njegova popotovanja so postajala vse bolj »planetarna«. In na tem je sezidal fantastični uspeh svojega »bazarja«: to ni bila samo trgovina, ampak pravo zbirališče mladih. Posebej tista druga, na ulici Torino, ki je imela tudi restavracijo, prostor za »dogodke« in koncerte. Tam so potem prirejali množicne zabave.

Fiorucci se je tudi propagande lotil drugače, provokativno in duhovito. Pri tem mu je pomagal slavni Oliviero Toscani. Ja, prav tisti, ki danes buri duhove z reklamami za Benetton.

MODA DANES

Oblačila za najmlajše

ZVONKA MAKUC

Tako kot za odrasle je moda oziroma lepo oblačenje pomembno tudi za najmlajše.

Danes nihče več ne oblači svoje hčerke v obleke iz organdija in sinove v pomanjšane klasične moške obleke. Večina staršev je spoznala, da je bistvo otroškega oblačila praktičnost, pralnost in zivahnost. Obleka otrok nikakor ne sme ovirati pri igranju ali učenju, oblikovana in pobarvana pa mora biti tako, da je morebitnim bodocim damam in gospodom v veselje. Zato je prav, da oblačilca ne kupujemo zgolj po lastni presoji, pač pa za mnenje vprašamo tudi otroke. Marsikdaj vedo bolje od nas, kaj je lepo

in v čem se bodo najbolj počutili.

Včasih si seveda najmlajši zazeli tudi kombinacije, ki nikakor niso v skladu z že uveljavljenimi estetskimi pravili. A ker so otroci ziva bitja z lastno voljo in potrebami, naj vas ne moti, če gredo kdaj v vrtec ali solo z različno obarvanima nogavicama ali v puloverju, bluzi in hlačah s popolnoma različnimi vzorci.

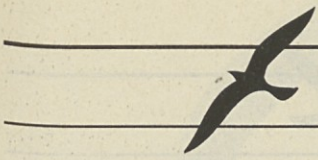
Tudi nam se včasih »utrga« in pozabimo na uglaseno sestavo barv in desenov ter se prav zato pocutimo veliko bolj sproščene in svobodne. Otroke lahko vzgajamo in usmerjamo brez prisile, s sprostim pogovorom, z ogle-

dom kakšne razstave (četudi se bodo zgolj podili po razstavnem prostoru), s sprehodom, recimo, po stari Ljubljani, kjer je polno majhnih trgovinic z lepimi izlozobami, tu in tam tudi z obiskom modne revije, pa čeprav se jim bo zdela zanimiva le deset minut. Vse to ostane v njihovih glavah in se kako koristi kasnejšemu oblikovanju lastnega okusa, lastnega jaza. Ob vsem tem jih seveda ne muci mo ali v večnim - pazi, da se ne boš umazal. Pri njihovem letanju in raziskovanju je to nujno zlo, s katerim se učinkovito spopadajo pralni stroji.

Za najmlajše torej ve-

lja: cim več barv in velih vzorcev; udobni, ohlapni kroji hlač, krilc, zaketov, majic ali srajc z obveznimi zepi (toliko zelo vaznih drobnih stvari morajo imeti pri sebi); pralni naravni materiali in kombinacije, ki se jim moramo starejši največkrat odreči. In če si za slovesnejši trenutek mali Miha zazeli metuljček in se manjša Urška dalje krilce z volančki in sveleci trak v laseh, jima vsekakor ugodite. Včasih je tako čudovito biti podoben očetu ali mami oziroma glavnima junakoma iz filma, ki sta ga uspela videti bolj pozno zvečer in ga nista cisto dobro razumela.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.35	Zgodbe iz školjke
11.25	Tedenski izbor
11.25	Film tedna: Cas cvetja, španski film
13.00	Poročila
13.50	Filmsko popoldne
13.50	Bunt z Beverly Hillsa, 11/13 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1350
14.15	Odletel bom, 6/21 del ameriške nadaljevanke, ponovitev, VPS 1415
15.00	Ne joči, saj samo grmi, ameriški film, VPS 1500
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Otroški program: Živ zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.50	16 crk, tv-igrice
19.15	Risanke
19.30	Dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarišce
20.40	F.Huby: Ljubezenska preizkušnja, 6/7 del nemske nadaljevanke, VPS 2040
21.30	Tednik, VPS 2130
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215; sport
22.43	Poslovna borza
22.55	SP v umetnostnem drsanju, (M), posnetek iz Prage
23.55	Video strani

SLOVENIJA 2

10.20	Tedenski izbor
10.35	Turizem: Velika Poljska
10.35	Sanjska potovanja: Hoteli v palačah, 1/12 del nemske dokumentarne serije
10.45	Sportna sredo: SP v umetnostnem drsanju, pari, prosti program, posnetek iz Prage
13.00	Poročila
15.50	Akcent: Edvard Kocbek - Dnevnik, ponovitev
17.20	Svet poroča, ponovitev
18.00	Videošpon
18.45	Ze veste
19.15	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.05	Umetniški večer
20.50	Opazovalec z okna: Svetli srednji vek, 3/5 del nanižanke avstrijske tv
21.45	Ves svet je oder, 3/13 del angleške dokumentarne serije
21.45	Koncerti Groblje '92: Filipinski madrigalisti
22.25	Sova
22.25	On in ona, 1/13 del ameriške nanizanke
22.50	Odletel bom, 7/21 del ameriške nadaljevanke
23.55	Video strani

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
10.25	Ninja zelve, 35. del
10.50	Astroloska napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 113. dela
11.00	Ninja zelve, 64. del risane serije
20.00	Risanke
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 114. del ameriške nadaljevanke
21.20	Kulinarčni kotiček, ponovitev 5. oddaje
21.30	Dance session, 20. oddaja o plesu
22.05	Tema stolpnica, ameriška kriminalka
22.40	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.55	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.35	Astroloska napoved
00.45	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Primorski forum
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Un italiano in America (kom., 67), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Nan.: Cuori senza età, La signora in giallo, vmes (12.30) dnevnik
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
14.45	Dok.: Ko ne bi bilo le-sa, 15.00 Cipresa
15.30	Kolesarstvo
16.15	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italia, navodila za uporabo
18.45	Dok.: Kvarov svet
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.45	Variete: Caffè italiano, vmes (23.00) dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes in Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.10	Film: Una donna indiana (dram., ZDA 82)

RAI 2

7.00	Otroški variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Lullà belle
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsoloner
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Pogum življenja, nato sport
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.15	Variete: Ventientventi
20.40	TV film: Duello di cuori (2. del)
22.20	Aktualno: Rock caffè
23.15	TG 2 - Pegaz
23.45	Sport: Košarka, 1.15 SP v umetn. drsanju

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'al-trarete, vmes vesti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Pogled na umetnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok. DSE
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Neonews, nato pregled tujega tiska
18.00	Dok.: Geo, nato Lassie
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Risanke: Blob/Cartoon
20.05	Blob in Una carolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.10	Nan.: Druzina
	Bradford, Jeffersonovi, Druzina Addams
7.55	Nad.: General Hospital, 8.35 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Celeste, vmes (9.30) vesti
12.45	Il pranzo è servito
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 15.45 Anche i ricchi piangono, 16.20 Febbre d'amore
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.15	Nad.: La signora in rosa, vmes (19.00) vesti
19.50	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
20.30	Film: Highlander - Il ritorno (fant., '90)
22.30	Film: Witness -Il testimone (dram., '84), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Variete: Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroški variete: Risanke in kviz
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno (vodi M. Bongiorno)
22.45	Nan.: Robinsonovi
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	Studio sport in vreme
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills 90210
22.30	Film: Hot Spot - Il posto caldo (dram., ZDA '90, i. Don Johnson)
0.50	Odprti studio in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere (i. Tarcisio Meira)
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	Nan.: Autostop per il cielo
13.00	TMC News - Sport
14.00	SP v umetnostnem drsanju (pari prosto, prenos iz Prage)
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok.: Prijateljska naravna
17.15	Rubriki: Zenska TV (vodi Carla Urban), 19.10 Garderoba (vodi B. Barzini)
19.25	Vremenska napoved
19.30	TMC News
20.00	Nan.: Maguy (i. Rosy Varte, J.M. Thibault)
20.30	SP v umetnostnem drsanju (prosto posamezniki)
23.00	Tednik o zimskem sportu: Snežni planet
23.45	TMC News in vremenska napoved
0.05	Nogomet: Pokal VB
1.55	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.55	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.35	Risanke
19.15	News Line
19.30	Nan.: Samurai
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Agente speciale L.K. - Operazione Roma (pust., Sp. 66, i. Ray Danton)
22.20	Vesti: News Line
22.35	Colpo grosso story
23.50	Film: Le calde notti di Lady Hamilton (dram., 1968, r. Christian-Jaque, i. M. Mercier)
1.50	News Line - Vesti

TELEFRIULI

12.30	Nan.: California
16.55	Kratke vesti
17.00	Variete: Starlandia
18.00	Nan.: California
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vecerne vesti
19.35	Rubrika: Parliamone
20.30	Film: Una strana copia (western, ZDA '74)
22.15	Ena rastlina na dan
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
Kronika in komentar
Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, am. tv. nan.
13.50	Moz v belem, ponovitev filma
15.10	Vohuna, am. naniz.
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka: Tečaj italijanskega jezika
	Sprehod po moderni umetnosti, ameriška ital. dok. serija
17.00	Bersaglio, ponovitev
17.40	Arhitektovi nasveti
18.00	Primorski forum
18.20	Primorska poslovno
18.50	Primorska kronika
19.00	Dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani
21.20	Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi Alex Bini

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Druzinske vezi, pon.
10.30	Krcma v Spessartu, ponovitev filma
12.15	Kompas, ponovitev
13.35	Sinha Moca, 115. del
14.00	Big Valley, serija
14.50	Kitajski živalski svet
15.05	Knjiga o dzungli: Nekoc je bilo...
15.30	Am, dam, des
15.50	Alfred J. Kwak: Kaca
16.15	Artefix, otroški klub
18.30	McGyver: Vroca ljubezen
19.30	Cas v sliki, vreme
20.15	Donavska princesa
21.15	Mafijaska princesa, ameriški tv film - Tony Curtis in drugi
22.55	Zamorci, nemska/avstrijski tv film
00.20	Poročila/Tisoc mojstrov

Avstrija 2

15.30	Tisoc mojstrov
15.40	Sport: SP v umet. drsanju; SP v rokometu
17.15	Veliki zid: Od Rumene gore morja do puscave Gobi, 1. del
18.00	Druzinske vezi: Beg naprej
18.30	Kdo je kdo?, igra
19.00	Regionalna poročila
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.00	Trailer
21.30	Pozor, kultura!
22.00	Cas v sliki
22.30	SP v umetnostnem drsanju, prosti program, M, iz Prage
00.30	Hello Austria, Hello Vienna; Poročila

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaška
	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 81. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Nemscina, 3. lekcija
11.30	Povejte mi, kaj naj počnem, 3. del
12.00	Poročila
	Ko se svet vrti, 81. del
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko, ponov.
14.50	Izza kulis, ponovitev 1/6 dela
16.00	Poročila
16.05	Ucimo o Hrvaski
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Znanost in mi
18.35	Santa Barbara, 348. del am. nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Spekter
20.50	Me je kdo iskal?
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Poročila v angleščini
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.50	TV koledar
18.00	Vrzi mamo z vlaka, ponovitev filma
19.30	Dnevnik 1
20.05	Brooklynski most, 9/11 del am. nadaljev.
20.35	Japonske sanje, dokumentarni film
21.30	Izza kulis, 2/6 del nadaljevanke
22.20	SP v umetnostnem drsanju, M, posnetek iz Prage
23.20	Metal mania
00.20	Horoskop

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Peklenski raj, serija
10.00	Klinika, pon. 2. dela
11.00	Igra
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.55	Helena, 13. del serije
17.30	Za menedžerje
18.10	Svet denarja
18.40	Večerna pravljica
19.00	Igra Barkochba
19.10	Upanje znanamev
20.00	Dnevnik
20.40	Zasebni detektiv, 5. del
22.45	Aktualno
23.15	Jazz
00.15	Dnevnik; dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 1 / DANES.OB 15.05

Vojne najbolj prizadaneje otroke

Ne joči, saj samo grmi, ameriški barvni film

V teh težkih casih, ko nedaleč od naših domov divjajo bitke na noz, ko iz denva v dan gledamo pretresljive posnetke vojnih grozot, bo ameriški film Ne joči, saj samo grmi, se toliko bolj boleč in neizprosno. Filmska zgodba se dogaja leta 1967 v Saigonu, a bi po svoji vojni okruženosti, človeškem trpljenju in humanem sporočilu bila lahko tudi iz današnjih dni in iz naše bližnje soseske.

Glavni junak je devetletni Brian, ki dela v vojaški mrtvašnici, kar mu povzroča psihične težave in trume, saj je fant zelo občutljiv in ne prilagodljiv. Popolnoma

pa ga stre prijateljeva smrt. Edini smisel, ki ga se vidi v življenju, je, da izpolni obljubo, ki jo je dal prijatelju pred smrtjo. Poskrbeti mora za skupino vojnih otroških sirot in jih spraviti na varno. Ta zahtevna in tvegana naloga mu vrne voljo do življenja, saj se mora boriti za življenje otrok. Najbolj mu je pri srcu deklica Anh, ki jo zeli posvojiti. Otroke varno pripelje v zapuščen hišo, kjer najdejo zacasno varnost in domovanje. Brianu priskoči na pomoč vojska zdravnic Katherine. Drug na drugega se navežeta in v zapuščenih hišah si vsi skupaj ustvarijo

pravo idilo. V tej sreči pa Briana doleti nov udarec. Malo Anh ubije teroristična bomba. Brian je custveno strt. Vendar mu družba otrok in Katherineina ljubezen pomagajo, da premaga se to izgubo in bolečino.

Brian se zave, da je vsemu hudemu navkljub spoznal nove vrednote življenja. Spoznal pa je tudi samega sebe. In gledalci bodo ob filmu morda občutili in spoznali, kakšen nesmisel je vojna in koliko je vredno človeško življenje.

Scenarij je napisal Paul Hensler, režiral je Peter Werner. Glavno vlogo igra Denis Christopher.

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Literarni nočturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditve; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobnotine; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba;

17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrite-Uganite; 22.20 Rock.

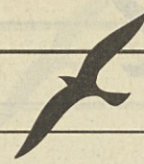
Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni pevci; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 20.00 Simfoniki RTVS v Italiji; 22.05 Večerni logot; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45

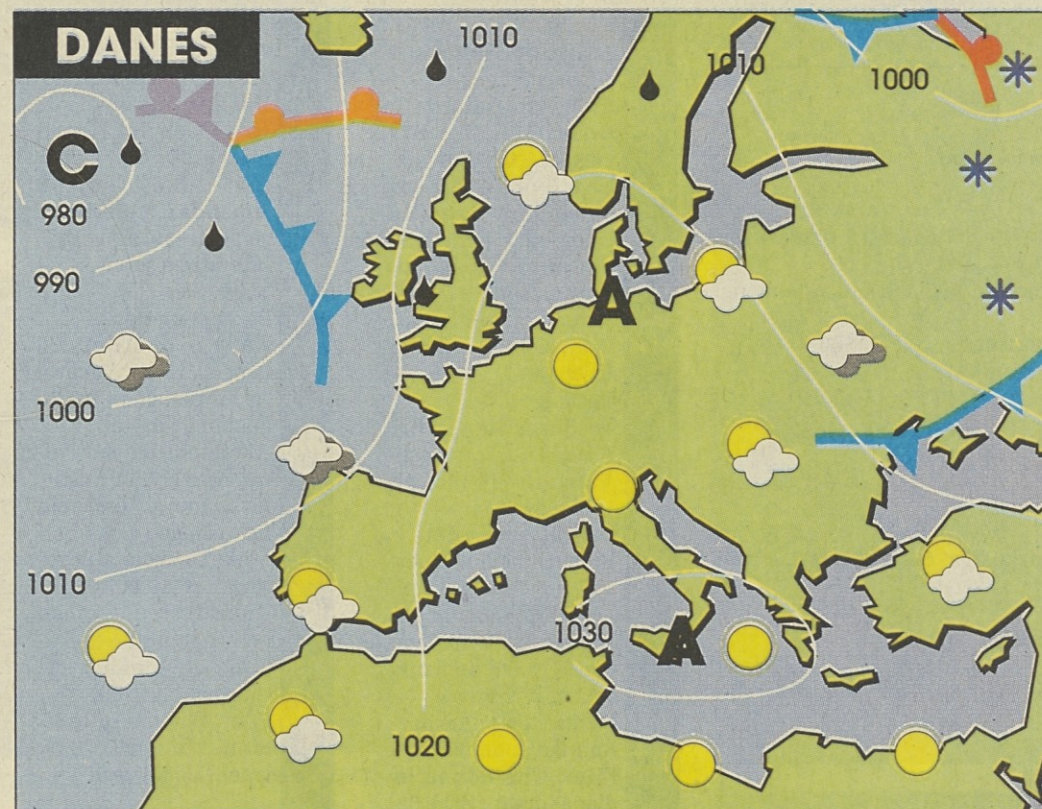
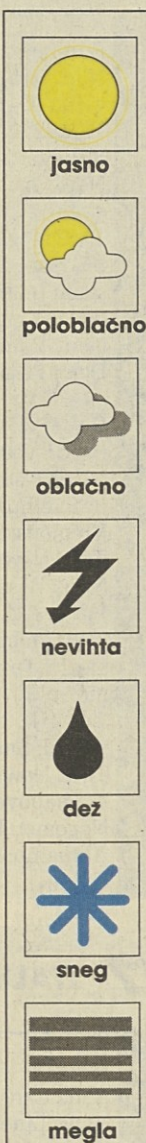
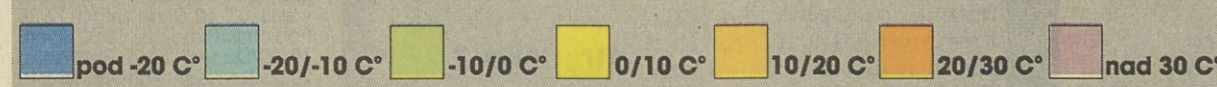
</

EVROPA / V JUŽNI POLOVICI SONČNO, DRUGOD BOLJ OBLAČNO

TEMPERATURE OB 13. URI

VREMENSKA SLIKA
Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega pritiska. V višinah pritiska nad naše kraje s severozahoda...

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vstalo ob 06.22 in zašlo ob 18.02. Dan bo dolg 11 ur in 40 minut. Luna bo vstala ob 22. uri 28 minut in zašla ob 07. uri 31 minut.

TEMPERATURE

PO SVETU

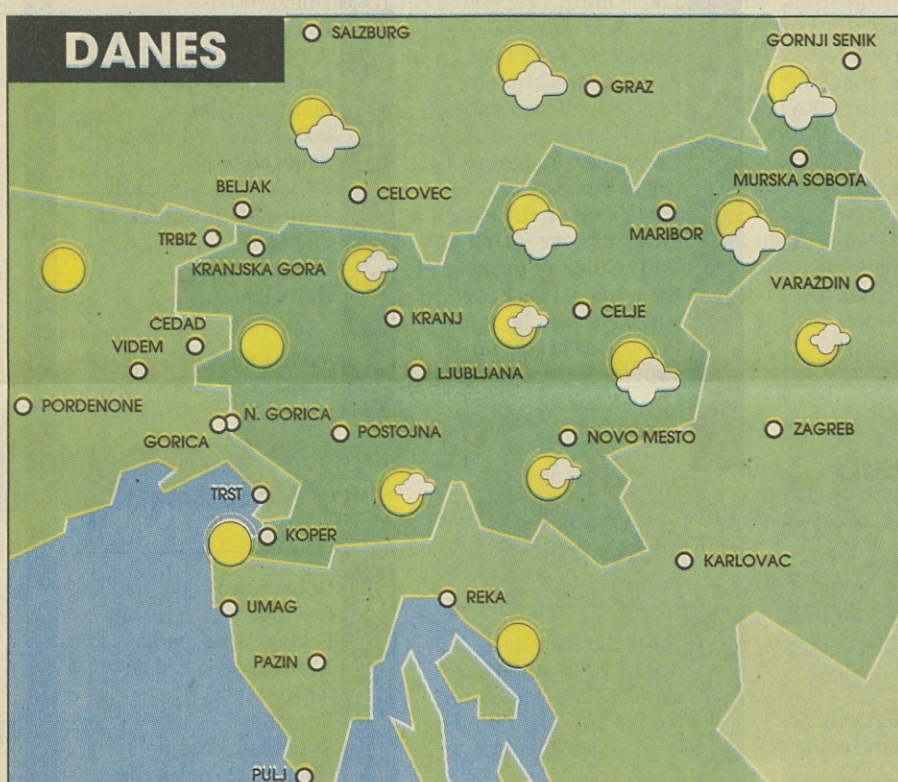
HELSINKI	-2/1
OSLO	-1/3
STOCKHOLM	1/3
KØBENHAVN	-4/5
MOSKVA	-3/0
BERLIN	-3/6
VARSAVA	-9/2
LONDON	-1/10
AMSTERDAM	1/8
BRUSELJ	4/9
BONN	5/9
FRANKFURT	5/8
PARIZ	4/12
DUNAJ	-6/3
MÜNCHEN	-8/2
ZÜRICH	-4/8
ŽENEVA	-4/8
RIM	1/12
MILAN	-1/12
BEOGRAD	-6/2
NICA	5/13
BARCELONA	2/13
BUKAREŠTA	-8/2
CARIGRAD	1/6
MADRID	6/17
LIZBONA	9/17
ATENE	3/9
LARNAKA	4/17
TUNIS	4/8
ALŽIR	3/16
MALTA	8/14
JERUZALEM	6/15
KAIRO	10/24

ALPE-JADRAN / SONČNO IN ŠE NEKOLIKO TOPLEJE

TEMPERATURE

VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

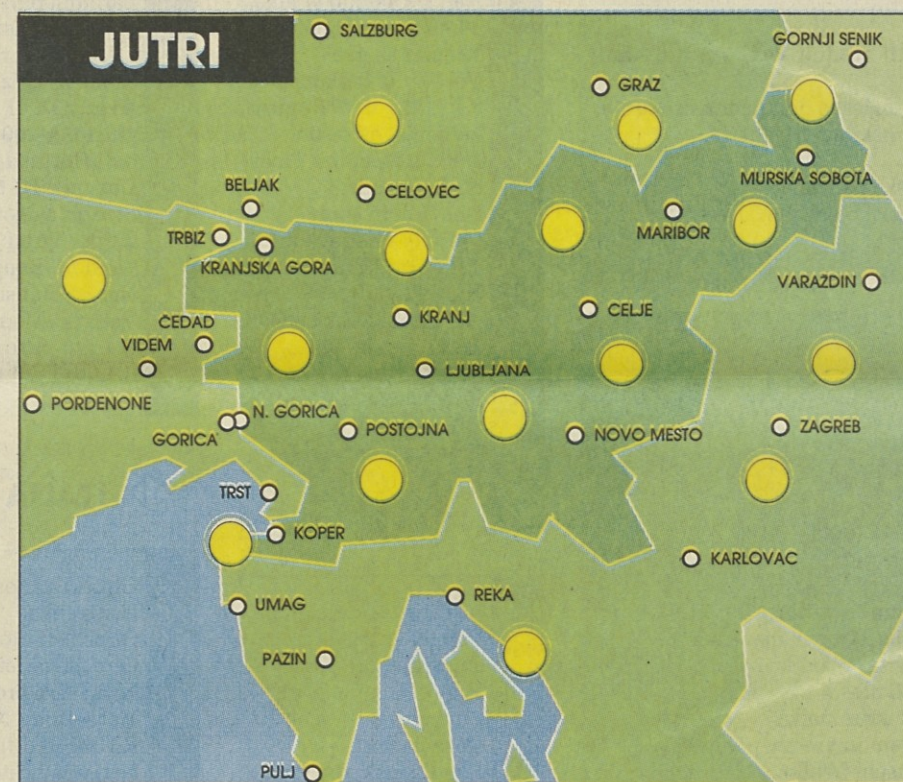
LJUBLJANA	-4/7
TRST	5/8
CELOVEC	-5/8
BRNIK	-5/7
MARIBOR	-4/8
CELJE	-7/9
NOVO MESTO	-5/8
NOVA GORICA	-3/12
MUR. SOBOTA	-5/7
PORTOROŽ	-3/10
POSTOJNA	-2/10
IL. BISTRICA	-6/11
KOČEVJE	-7/8
ČRNOMELJ	-6/8
SL. GRADEC	-7/9
BOVEC	-3/10
RATEČE	-6/8
VOGEL	-4/3
KREDARICA	-8/6
VIDEM	0/12
GRADEC	-4/6
MONOŠTER	-5/6
ZAGREB	-4/8
REKA	2/11

V SLOVENIJI: Pretežno jasno bo. Najnižje jutranje temperature bodo od -7 do -2, najvišje dnevne od 8 do 13, na Primorskem do 15°C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Prevladovalo bo sončno in nekoliko toplejše vreme.

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: Sončno bo in razmeroma toplo.

OBETI: Tudi v soboto bo še sončno.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	57
Maribor	80
Celje	86
Trbovlje	86
Hrastnik	180
Zagorje	48
Šoštanj	48

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	98
Drava HE Dravograd:	120
Sava Radovljica:	47
Sava Senjakob:	—
Sava Radeče:	99
Sora Suha:	—
Ljubljana Moste:	38
Savinja Laško:	86
Krka Podbočje:	72
Kolpa Radenci:	69
Soča Solkan:	—

HOROSKOP

Piše: Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Tako srečni in zadovoljni ste, ko so vse oči uprte v vas. Prav zato tudi mesate stene tam, kjer ne bi bilo treba, hkrati pa imate v mislih le nedolžno igrakanje.

BIK 21-4/20-5: Razplozjeni ste za družbo, zabavo in prijetne trenutke, zato boste prav težko pričakali večerno povabilo. Če ste nevezani, imate vse možnosti, da srecate zelo zanimivo osebo.

DVOJČKA 21-5/21-6: Danes boste občutljivi na vsako neznatno spremembo, ki jo boste jemali kot čisto provokacijo. Prenapeti in preu-trunjeni ste, zato je jasno, da bi morali nekoliko izpreči.

RAK 22-6/22-7: Zavedajte se, da so nekatere vaše želje le previsoko leteče in zato neuspešne. Sanje ne škodujejo, dokler človeka ne obsedejo.

LEV 23-7/23-8: Pomlad je v zraku, ptički pojejo, vam pa se kopici delo na mizi. Edina stvar, ki vam pomaga prebroditi te trenutke, je misel na finančni dobiček.

DEVICA 24-8/22-9: Zakaj morate odločno nasprotovati vsemu, kar vam navidez ne diši, in ne pustite drugim, da vam razložijo celotno idejo. S tem boste odgnali veliko ljudi.

TEHTNICA 23-9/22-10: Zdi se, da se boste končno dokopali do skrivnosti, ki se je že nekaj časa kuhala okoli vas. Zdaj že laže načrtujete naslednji korak.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Se sami ne boste vedeli, kako in kdaj ste se znašli v srediscu pozornosti. Jasno je le to, da vam je tak položaj zelo pogodu in da boste iz njega potegnili, kar se da.

STRELEC 23-11/21-12: Končno vam bodo postali jasni motivi prijatelja, katerega reakcije so vas v zadnjem času zelo presenečale. Ker sami ne boste vračali enakih čustev, bo precej napeto.

KOZOROG 22-12/20-1: Vaše ljubezensko življenje in zveze ključnega pomena ostajajo se naprej na prvem mestu. Končno se boste potrudili, da bi izravnali vse razlike in vsem skupaj olajšali življenje.

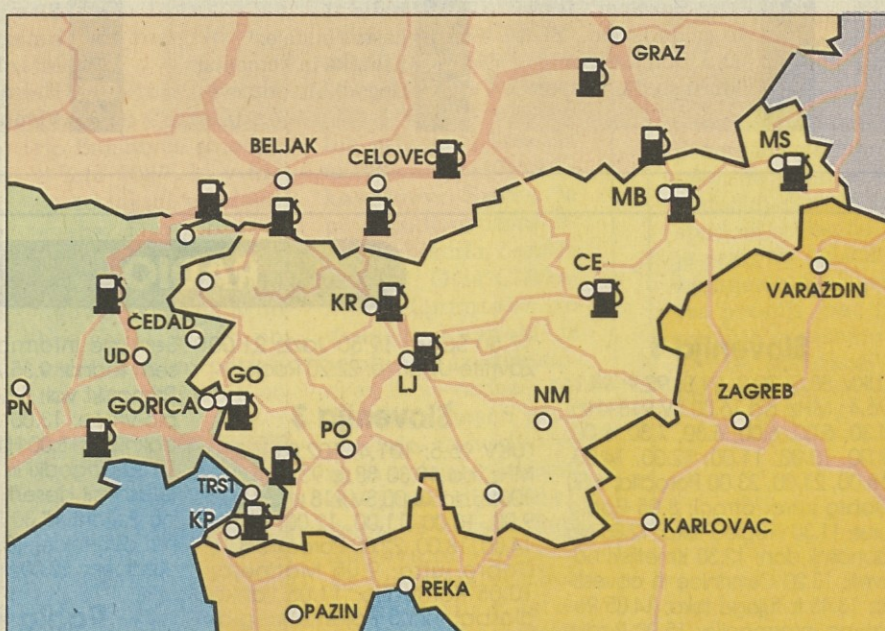

VODNAR 21-1/19-2: Zdi se, da ste se ponovno zapletli s sicer zelo zanimivimi, toda nezanesljivimi ljudmi in jasno vam je, da iz vaših načrtov ne bo nič. Drugič uporabite več svoje domisljije.

RIBI 20-2/20-3: Če boste znali biti potrpežljivi s prijatelji in bližnjimi, vam bodo tudi oni vračali z veliko mero ljubezni in lojalnosti. Uporabite svoj sarm, presenetite jih!

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe ter normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih je tekoč, razen na mejnem prehodu Dolga vas, kjer tovorna vozila čakajo na izstop do osem ur.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podkloster
Vihe	Claut	Bad Kleinkirchheim
Lantovž	Piancavallo	Pilberk/Peca
Stari vrh	Zabnice/Ovčja vas	Sloveniji Plajberk
Rogla	Forni Avoltri	Dobroč
Kanin	Forni di Sopra	Nassfeld/Mokrine
Cerkno	Paluzza-Timau	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paularo	Heiligenblut
Vogel	Pontebba	Katschberg
Kobla	Pradibosco	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Prato Carnico	Kötschach/Muthen
Kranjska gora	Zoncolan	Mallnitz
Pokljuka	Sauris	
Rog - Crmošnjice	Sella Chianzutan	
Prvine	Nevejsko sedlo	
Jezersko	Visarje	
Ulovka		
Krvavec		
Crni vrh		

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

Pomembno področje, na katerem so bioklimatski izsledki zelo uporabni, je povezano s turizmom, rekreacijo in športom. Podatki o toplotni obremenitvi poleti in hladnem stresu pozimi so koristni, ker nam olajšajo izbiro kraja in časa za oddih ali dopust, namenjen športnemu oziroma rekreativnemu udejstvovanju.

Bioklimatologi so z namenom, da bi podatke čim bolj približali uporabnikom in povečali njihovo razumljivost, razvili bioklimatske karte. Uporabili so 30-letne meteorološke podatke in Klima-Michel model, s katerim so meteorološke podatke prevedli v fiziološko relevanten opis biotoplotnih razmer.

Poleg podatkov o biotoplotnih razmerah so na bioklimatski karti prikazani tudi drugi negativni vplivi: pogostost močnih ali zelo sunkovitih vetrov, stopnja onesnaženosti zraka ter pogostost megle. Od pozitivnih dejavnikov, ki jih podaja bioklimatska karta, omenimo le prisotnost gozdov. Pomemben vhodni podatek so tudi fizikalne lastnosti površine: locijo med travniki, polji, vodnimi površinami, redko in gosto pozidanimi območji ter gozdovi.

Ob upoštevanju orografskih dejavnikov lahko klimo na podlagi bioklimatskih kart v grobem razdelimo na tri razrede: podnebje z druzilnimi učinki, klimo z blazilnimi učinki in klimo z obtežilnimi učinki.

Bioklimatske karte uporabljamo pri turistični predstavitvi kraja ali območja ter zdravilišč. Koristne so tudi pri dolga-nju klimatsko najbolj ustreznih bivalnih območij.

Tanja Cegnar